

89

84

84

113

శ్రీరస్తు.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

ప్రపన్నజనాగ్రేసరరాన శ్రీవిఘ్నేలోకాచార్యో
తిరువాయ్మలర్ న్దరుళియ

త త్ వ త్ర య మ్.

ఇతః,

విశదవాక్కిళామణియాన

శ్రీమణవాళమామునికల్

అరుళిచ్చెయ్ త వ్యాఖ్యానమ్.

భూగోళభగోళపటజ్ఞః.

ఇతై,

అనేకభాగవత నియమనానుసారమాక

శ్రీమద్వేదమార్గప్రతిష్ఠాపనాచార్యోభయ వేదాంతప్రవర్తకరాజియ

శ్రీ-ఉ - తిరుమఱ్ఱిలై. తిరువాళ్ళీస్వామి అవర్కళాల్

పరిశోధిక్కుప్పట్టు,

ప-వేం. నారాయణస్వామినాయుడు

అవర్కళాల్ దేవికళాల్,

శ్రీనై

శ్రీనికేతనముద్రాక్షరశాలైయిల్

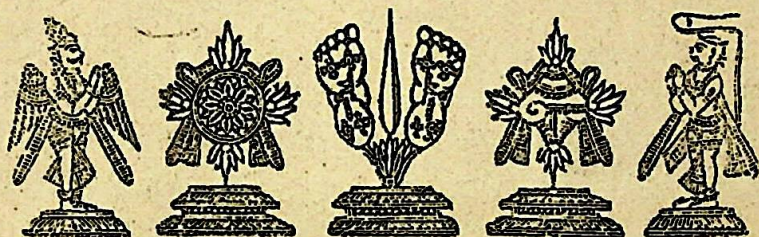
పతిప్పిక్కప్పట్టుడు.

క్రొధివర్షమ్. చెత్రమాసమ్.

1904.

ఇతి క్రయమ్ ర్హ. ౧.

ఇష్టగ్రంథం వేదీయవర్కశ్ శెన్న పట్టణం అడిపట్టపిళ్ళైయార్
కోవిలక్కడుత్త వినాయకమొదలి తెరు 6-వడు కతవిలక్కముళ్ళ
పత్తి - రానూనుజులు నాయుడు అవర్గల్ గృహత్తిల్
విర్కప్పడుమాకైయల్ వాణ్ణిక్కొళ్ళలామ్.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

భూగోళభగోళవిషయమ్.

శ్రీయల్లవతియాయ్, లీలాభోగసాధనశ్లఱాన విభూతిద్వయనా
యకనాయ్, అద్వారక సద్వారకశ్లఱాలే సకలజగత్సర్వస్థితిసంహారక
ర్తావాయ్, సర్వాస్తర్యామియాయ్, సర్వవ్యాపకనాయ్, సర్వజ్ఞత్వసర్వ
శక్తిత్వాద్వనంతకల్యాణ గుణజ్ఞలైయుడైయనాయ్ ఎఱువరుళియరు
కుమ శ్రీమన్నారాయణ, తన్నోడవిభక్తమాయకిరడన్ద చిద్విశిష్టా
చిత్తై విభక్తమాకిర, అణ్డకారణశ్లఱాన మహాదాదిగళాగ పురిణమిప్పిత్తు,
అణ్డత్తైన్నిత్తు, అదిల్ బద్దాత్తసమష్టి భూతనాన బ్రహ్మవైష్ణవైత్తు, అవ
నుకు భూతశ్లఱుడైయ నామరూపకృష్ణశ్లై యటివికిర అ అనాదియా
నవేదజ్ఞలై యుపదేశిత్తు, సూర్యచంద్రాదిగళైయుమ్, అవరకళుకు వా
సస్థాన శ్లఱానచతుర్దశభువనశ్లైయుమ్, పూర్వకల్పక్షిలిరున్దవడి సృష్టి
కుగమ్మడి నియమికుగ, అన్నియమనప్పడి సృష్టి త్తబ్రహ్మకృత్తుమ్, అన్దబ్ర
హ్మకృతానాల్ సృష్టికృప్పట్టు అవనాశ్చైయన్దడి సృష్టి త్త నవప్రజాపతిగళుమ్,
బ్రహ్మవిదత్తిల్ నేరేకేట్టశిలమహ్నిగళుమ్, యోగమహిమైయినా లే
సాత్మాత్కరి త్త శిలమహ్నిగళుమ్, తపోమహిమైయినా లేతల్లళుడైయదే
హత్తై అన్దన్దప్రదేశశ్లఱుకుగ త్తకృవడి అమైత్తుకొగణ్ణు, గుళికై, విమా
నమముదలానసాధనశ్లఱాలే అవ్వవిడశ్లఱుకుగ చ్చెన్ఱు, కణ్ణారకగణ్ణుమహ
ర్నిగళుమ్, శ్రీరామాయణ మహాభారతశ్రీభాగవత శ్రీవిష్ణుపురాణ మత్స్య

౨

భూగోళభగోళవిషయమ్.

మార్తవరాహాదిపురాణజ్ఞులిలుమ్, ఆదియిల్ భగవాన్ బ్రహ్మపుమ- వదే
శీత్రవేదవేదా న్తభగవచ్చాస్త్రజ్ఞులిలుముళ్ళ భూభగోళవిషయజ్ఞలైయమ్,
అన్తసర్వేశ్వరక గ్రహణగ్రహసమాగమాదిగలైయమ్, ఆయుర్దాయరా
జయోగాదిగలైయమ్, తామతోభ.రాజ్య సుభితాదిగలైయమ్, మున్న
దాయ్కాట్టకరడవన వాగప్రవర్తిష్టితబ్రహ్మసూర్యవ్యాసాద్యష్ట పిథసి
ద్ధాన్తగర్గాదిప్రణీత సంహితాజాతకస్కందాదిగలిలుమ్ ఉళ్ళవిషయజ్ఞలై
యమ్, సూర్యసిద్ధాంతాదియన్తాధ్యాయజ్ఞులిల్ శొల్లియిరుక్కి-జపలవి
ధయన్తగ్గళాల్ పరీక్షిత్తున్నారవిషయజ్ఞలైయమ్ సంశయవిపర్యయమ
అఎల్లారుమ్ ఎలిదిలుణర్ స్తయ్యుమ్మడిశ్రీమద్వేద మార్గప్రతిష్ఠాప నాచా
ర్యరాయ్, ఉభయవేదాన్తప్రవర్తకరాయ్, సకలశాస్త్రపితమరయ్
ఎల్లున్తరుళియిరున్త శ్రీమశ్చరమహంసేత్యాది - శ్రీమాన్ - తిరువేళ్ళడ
మారానుజజీయరెన్నుమ్ ఎమ్బార్జీయర్ అరుళిచ్చెయ్ద పురాణమా
ర్గదీపికైయిల్ పరకరక్కాణలామ్.

సకలశ్రుతిస్మృతితిహాస పురాణాదిగలిలుళ్ళ ప్రమాణవచనజ్ఞతా
లుమ్, బ్రహ్మసూర్యవ్యాసాదిసిద్ధాన్తవచనజ్ఞతాలుమ్ పూర్ణమాయిరు
క్కి-జ పురాణమార్గదీపికైయిలుళ్ళ అనేకవిషయజ్ఞతుళ్ళ శిల ఇవిడత్తిల్
ఆతిసంగ్రహమాగసూచిష్టికర పుడుగిన్తన; ఇత్తుడక శేర్లుప్రకాశప్పడు
త్తప్పట్టిరుమ్ వడత్తిలిరుక్కి-జవడిచతుర్ద శభవసప్తద్వీప సప్తసాగరజ్ఞ
ళిరుక్కి-జదాగవుమ్, అవశీర్ణిల్ జమ్బూద్వీపమ్ నడువిలిరుక్కి-జదాగ
వుయ్; అదిన్నడువిల్ మేరువిరుక్కి-ర్దదాగవుమ్; అదలు-తైక్కిర్, భా
రతవర్షమ్, కింపురుషవర్షమ్, హరివర్షముమ్; వడక్కిల్ - రమ్యకవర్షమ్,
హిరణ్మయవర్షమ్, కురువర్షముమ్, మేరువైశ్వుశీర్ణిలుమ్ ఇళావతవర్ష
ముమ్; కిళిక్కిల్ - భద్రాశ్వవర్షముమ్; మేక్కిల్ - కేతుమాలవర్ష
ముమ్ ఇరుక్కిన్త నవాగవుమ్; అవశీర్ణి భారతవర్షమ్ - శ్రీవిష్ణు
పురాణమ్ ద్వితీయాంశం తృతీయాధ్యాయత్తిల్ “ఉత్తరంయత్సము
ద్రస్య హిమాద్రేచ్ఛేవదక్షిణమ్ । వర్షంతద్భారతన్నాను భారతీయత్రస
న్తతిః॥ నవయోజనసాహస్రో విస్తారోఽస్యమహామునే । కర్మభూమిరియం

స్వర్గమప వర్గః పృథ్వీతామ్॥ భారతస్యతువర్షస్యన వభేదస్మికామయః।
 ఇంద్రద్వీపకశేరుశ్చ తామ్రపర్ణోగభస్తిమాః॥ నాగద్వీపస్తథాసామ్యో
 గాన్ధర్వస్త్యథవారుణః । ఆయన్తునవమస్తేషాం ద్వీపస్సాగరసంవృతః”
 ఎన్నిఱ, ఇవైముదలానవచనజ్జలిత్ సముద్రత్తుక్కు- వడిక్కి-లుమ్, హిమాల
 యత్తుక్కు-తైఱ్ఱి-లుమ్ ఇరుక్కి-ఱదాగవుమ్, ఒన్నదినాయరమ్యోజనై
 పిస్తారముశ్చదాగవుమ్, స్వర్గమోక్షజ్జలై యడైగిలవర్ గళుక్కు ప్రవృ
 త్తినివృత్తి కర్మసాధనమానభూమి ఇదుదానెన్నదాగవుమ్, ఇదు ఇంద్ర
 ద్వీపమ్, కశేరు, తామ్రపర్ణమ్, గభస్తిమాః, నాగద్వీపమ్, సామ్యద్వీ
 పమ్, గాన్ధర్వద్వీపమ్, వారుణద్వీపమ్, భారతద్వీపమ్, ఎన్నిఱ, పేర్ గ
 లై యుడైయ ఒన్నదు ఖణ్ణజ్జళాగప్పరికగప్పట్టు ఒవ్వుట్టుమ్, ఆయరమ్
 యోజనై విస్తారముడైయదా యరుప్పదాగవుమ్ సగర్ తోణ్ణియ ఉ
 నర్కడలాల్ పెరుమ్బాలుమ్ శూఱిప్పట్టిరుక్కి-ఱదాగవుమ్, శ్రీరామా
 యణమ్ కిఱ్ఱి-న్దాకాణ్ణమ్ నాఱ్ఱుదామ్ సర్గత్తిల్, “అయంసుదర్శన
 ద్వీపగ్ల పురోయస్య ప్రకాశతే । యస్మిన్ తేజశ్చ చతుశ్చనర్వప్రాణభృ
 తానపి” ఎన్టు, నమస్తప్రాణిగళుడై యకణ్ణుమ్, సూర్యాదితేజస్సుమ్,
 ఇన్ద సుదర్శనద్వీపత్తిలేయే ప్రయోజనప్పడానిన్ద, దెన్నదాగవుమ్, శ్రీమ
 హాభారతమ్ భీష్మపర్వాస్తర్గత జమ్బూఖణ్ణవర్షమ్ విన్దామధ్యాయత్తిల్,
 “సుదర్శనంప్రవత్యౌమిద్వీపస్తుకురునన్దన । పరిమణ్ణలోమహారాజద్వీపో
 యంచక్రసంస్థితః॥ యథాహిపురుషగ్లపశ్యే దాదర్శేముఖమాత్మనః। ఏవం
 సుదర్శనద్వీపోద్భవ్యతేచన్ద్రమణ్ణలే॥ ద్వీరంశేపిప్పలస్త్రదద్వీరంశేచశశో
 మహాః । సర్వౌషధిసమావాయెస్సర్వతల్లవరివారితః” ఎన్టు, జనజ్జళు
 కుగనన్దాయ కణ్ణుక్కు కాణ్ణప్పడుగైయాలుమ్, వర్తులాకారమాయ
 భగవచ్చక్రసవృత మాయరుకైగయాలుమ్, సుదర్శనదేవాధి స్థితకాలవ
 త్రాక్షత్తలేకోకగప్పట్టిరుకైగయాలుమ్, సుదర్శనమెన్టు, పేరుడైయదా
 య, విళామ్బుమోల్ నాలుపక్కముమ్ మణ్ణలాకారమా యరుకైగ
 యాలే గోళరూపమాయరు కిఱ్ఱదాగవుమ్, యింద్రద్వీపత్తైచన్ద్రమణ్ణలత్తి
 లేపోయప్పార్తల్ ఇదిన్ స్వరూపమ్ నన్దాయ కాణ్ణప్పడుమెన్నదాగ
 వుమ్, ఇన్దభారతఖణ్ణత్తిల్ ఒరుపాదియిల్ మయలినురువత్తైప్పొన్ద, భూ

౪

భూగోళభగోళవిషయమ్.

మియుడక శిటియ అరశిలై పోన్ట, భూమియుమ్, ముద్రొరుపాదియిల్
 అరశిలైయాకార తైప్పిన్ట, భూమియుమిరుక్కి జదాగవుమ్, అనై సను
 స్తావధిగళాతేభూభుజ్జిరుప్పదాగవుమ్, “అపస్తతోన్యోఽజ్ఞేయా శ్చ
 షనంతేష ఉచ్యతే” ఎన్ట, ఇన్ట భారతవన్షత్తిల్ ముయిలినురువ మోబ్బ
 లవుమ్, అరశిలై యినురువ మోబ్బలవుం కాణప్పడుగిజభూమిగలై యొట్టి
 న్నపడమెల్లామ్ శిటియభూభుజ్జిల్లోడుకూడి జలమయమాగ వేయిరుక్కి-
 న్ట, దాగవుమ్, “యాస్తుప్యచ్చసేమాంరాజన్ దివ్యామేనాంశశాక్పు
 తమ్ । పార్శ్వశశస్యతేవన్దే ఉక్తేయేదక్షిణోత్తరే ఎన్ట, శశాక్పుతి
 యితలైప్పక్కతైయుమ్, ఉడబ్బక్కతైయుమ్ దక్షిణోత్తర భుజ్జి
 భాగవుమ్; “కర్ణాశు నాగద్విపశ్చ కశ్యపద్విపవచ । తామ్రవర్ణ
 శ్శిరోరాజక గ్రీవామలయ పర్వతః” ఎన్ట నాగక శ్యపద్విపశ్చలి రజ్జై
 యుమ్, ఇరణ్ణకాదాగవుమ్, తామ్రవర్ణతైత్తలై యాగవుమ్, మలయ
 పర్వ తైక్కర్రుత్తాగవుమ్ శొల్లి, దక్షిణభుజ్జితైవిసర్తుకాట్టి ఉత్తరభ
 ణ్ణమెల్లాముడబ్బక్కమాగవు జ్జొలియిరుక్కిజదాగవుమ్, ఇప్పుడుమిన్ట
 భారతభుజ్జిత్తిల్ ఒరుపాదియిలిరుక్కుమ్ ముయిలినురువతైపోన్ట, భూమి
 యుడక శిటియఅరశిలై పోన్ట, భూభాగ త్తిల్ ముయిలికాదోడుకూడి
 యితలైవక్కతై - ఆఫ్రికావెన్టు, మ్, కల్లుత్తరుగిలిరుక్కుమ్ మున్టా, ల్
 ప్రదేశతై- యూరోప్పెన్టుమ్, ఉడబ్బక్కతై- పషియావెన్టు, మ్, శిటియ
 నరశిలైపోన్ట, ప్రదేశతై- ఆస్ట్రేలియావెన్టు, మ్, ముద్రొరుపాదియిలి
 రుక్కుమ్ అరశిలైయాకారతైప్పిన్ట భూభుజ్జిలై సోళమరికా, నార్త
 మరికావెన్టు, మ్, హూబర్గల్ శొల్లునదాగవుమ్, భారతమ్ భీష్మపర్వా
 న్నగతజ మ్భూభుజ్జిపర్వమ్ ఆతామధ్యాయత్తిల్ “తేషామృద్ధిర్భహువిధా
 దృశ్యతేదైవమానుషీ అశక్యాపరిస్థ్యాతుం శ్రద్ధేయాతుబుభూషతా”
 ఎన్ట, భారతవన్ష తైయొట్టిన్టవర్ణ ద్విపశ్చలిలుళ్ళ వర్గగుడైయ సమ్మత్తా
 నమ మానుషమాయరున్టపోదిలుమ్ దేవతైగగుడైయ సమ్మత్తాగవే యిరు
 ప్పదాగవుమ్, అవ్వర్ణ ద్విపశ్చల్ నమక్కటియ కూడాదనవాయురుప్ప
 దాగవుమ్, అటియకూడాదనవా యిరున్టపోదిలుమ్ సాస్త్రీశ్చలితేశో
 న్నిలై సత్యమెట్టే, నమ్మవేణ్డుమెన్టదాగవుమ్, శ్రీభాగవతమ్ పళ్ళమ

సూక్ష్మమ్ పది నేత్రామధ్యాయ త్రిత్, :: అత్రాపిజమ్బూద్వీపే భారత మేవ
 వర్షమ్ కర్మత్రేత్రమ్ అన్యన్యప్రవహానిస్సర్గి శాంపుణ్య శేషోపభోగస్థా
 నానిభౌమస్వర్గపదానివ్యపదిశన్తి" ఎన్యు, జమ్బూద్వీప త్రేత్ర భారతవర్ష మొ
 యిదమర్థం బ్రహ్మఖండజలమస్య ర్గానుభవమ్బుష్ణమ్ పుణ్యపురుషర్ గల్గే వస్తు
 పుణ్య శేషజలైయనుభవికుః స్పృడియాన భూలోక స్వర్గజలైస్త్వశోల్లవృష్టి
 రుక్మిణి దాగవుమ్, శ్రీవిష్ణుపురాణమ్ ఇరణ్ణామంతమ్, ఇరణ్ణామధ్యాయ త్రి
 త్ "భౌమా హేయ తేన్ద్ర తాస్య ర్గాధర్మి శామాలయాము సేనై తేషుపాపక
 ర్తారోయా నిజన్తశ తైరపి" ఎన్యు, ఇన్ద్ర భారతవర్ష తైయోయిదవర్ష ద్వీపజల్
 భూలోకస్వర్గజలైస్త్వమ్, అదటుక త్రక్క పుణ్యమిల్లాదపాపిగల్గే బహు
 జన్తమ్ పయత్నమ్ పుణ్యనాలుమ్ అవశ్రీత్ పుగప్పె తార్ గలైస్త్వమ్, అవై
 దృశ్యజలౌగమాట్టా వెన్యుమ్ శోల్లగిణదాగవుమ్, స్వర్గలోకమ్ మదలాన
 వై ఆకాశ త్రిలిరుక్కచ్చయదేయమ్ నూత్నస్వచ్ఛ ద్రవ్యజలాయ అదృ
 శ్యజలాయ రుక్మేయా లే నక్షత్రజలైమత్తైకా దాప్యే తేకరిన భూభా
 గమాన ఇన్ద్ర భారతవర్ష తైయోయిదవర్ష భూనముద్రినదీ వర్షతల్లజలై
 మ్ నూత్నస్వచ్ఛద్రవ్యజలాయ అదృశ్యజలాయ రుక్మేయా లే ఆకా
 శ త్రిలిరుక్మమ్ నక్షత్రాదిగలైమత్తైకా మాట్టా వెన్బదాగవుమ్; - గో
 భాకారమాన ఇన్ద్ర భారతవర్షమ్ సర్వాధార భూతనాన సర్వేశ్వరనుడైయ
 స్వరూపనజల్బుజలౌలేయేధరిక్క పృథ్విరుప్పదాగవుమ్; = పురాణజలి
 త్ భూమికుర నిషేధితగోళత్వమ్ పరిధిమట్టగోళత్వ మేయోయిదీర్ మట్ట
 గోళత్వమ్ నైన్ద్ర దాగవుమ్, భగవచ్చాన్ద్రమ్ పార్శ్వసంహితై జ్ఞానపాదమ్
 పన్నిరణ్ణా మధ్యాయ త్రిత్, "పతేనాణ్ణకటా హేన లోకాస్స ర్వే సమాప్త
 తాః : ఉపర్యుపర్యమీలోకాన్ గకపిన్ద్రఫలవన్ధి తాః" ఎన్లిజపదిభూపమ
 రమాయమ్, జలప్రచురమాయమ్, అగ్నిప్రచురమాయమ్, వాయుప్ర
 చురమాయమ్, ఆకాశప్రచురమాయమిరుక్మమ్ గోళజల్గే ఓళామ్బుళి
 జల్గే పోలేఱన్తిన్ద్రే, లాన్ద్రా, య, అనన్భ్యాతల్లజలాయ రుక్మిణి స్తనవెన్బదాగవుమ్
 మహాభూమికుర మేరువిరుక్మిణా దాప్యే తే ఇన్ద్ర భారతవర్ష త్త్రుక్మ మేరుశిన్న
 మేరువుమ్ నాభిస్థానముముణ్డెన్బదాగవుమ్, కైలాసాది వర్షతల్లజలై
 కుబేరశర్కరాదిదేవతైగళుక్మ వానస్థానమాయరుక్మమ్ మహా సీమ
 వత్సర్వతమ్ నమకుర దృశ్యమాగమాట్టా వెన్బదాగవుమ్, దృశ్యమాగిణసీ
 మవత్సర్వతమ్ మేల్పొన్న మహాసీమవత్సర్వత త్రినుడైయ అంశమాయల

భూభృవిశేషజ్వలోదేహాడికొగ్గియుక్తిఁగఱపిమహాకాముదలియపేర్కఁజే
 యుడైయఁ ఓర్చిన్నసర్వతమెన్నదాగవుమ్, అవణసముద్రత్తిల్ కొజ్జన్దా
 రత్తుకఱప్పాల్ లంకైయిమ్, అదఱకఱప్పాల్ స్వర్ణరజితశృంగజ్వలోడు
 మాడి సూర్యకదక్షిణాయనత్తిల్ స్వర్ణశృంగత్తుకుఱచ్చరియాయ్ సజ్జ
 రికుఱమ్మడి ఆకాశత్తైయళావిపుష్పితకమేఱై, రుమలైయిరుప్పదాగ
 వుమ్, అనన్తరమ్ కుజ్జరపర్వతమ్ అగస్త్యభవనమ్ భోగవతి ఋష్య
 పర్వతాదిగల్ ఇరుక్కిఱదాగవుమ్, అనైదేవతై గళుకొగ్గియమఱ్ఱ
 వర్గళుకుఱప్పలప్పదావెన్నదాగవుమ్, శ్రీరామాయణకపిఁగ్గఱాకాణ్డత్తి
 త్పోయిరుప్పదుమ్;=ఇన్దజన్మాద్విపత్తిల్ హిమవత్పర్వతశ్చకఱ
 వ్వరుకిత్ - విష్ణుసరస్సున్ది, ఉష్ణానత్తిఱ్ఱుఱప్పోయ్, అజ్జుళ్యశిలకఱ్ఱై
 మయకొగ్గివన్దు ఎల్లారుకుఱమ్ దృశ్యమాన ఇన్దభరతఖణ్డత్తుకుఱల్
 ధర్మపుత్రాదిగళుకుఱ ఒరుసభైన్దికఱ అదైధార్మికజనజ్జల్లెల్లారుం
 న్దా, యప్పారాజుఱ్ఱైయ్దేయిమ్, హృదయదోషముడైయ శిలరా
 జర్గల్ అదైకాగణవేణుమెన్దు, బహుప్రయాసపుట్టుప్పార్తవిడత్తి
 లుమ్, అనైయవర్గళుకుఱకాగణప్పదామత్పోయినవెన్దు, మహాభార
 తసభాపర్వత్తిల్ శోల్లియిరుప్పదుమ్, మేఱ్ఱొన్నభాహస్వర్ణజ్జల్లెల్లావ
 త్తీనుడైయస్సభావజ్జళుకుఱజ్జావకమాయరుకైగయాలే భోదుమాన
 నిదర్శనజ్జళాగకుఱత్తొయిడైయెన్నదాగవుమ్;=అదృశ్యజ్జళాకై, కుఱపు
 ణ్యప్రచురరానదేవావాసత్తైయన్దో, హేతువాగచ్చొన్నతు - చన్ద్రసున్ద
 రాదిగల్లెల్లామ్ దేవావాసమాగవే యిరానిఱ్ఱుఱ్ఱైయ్దేయిమ్ పాపిగ
 లుడైయకణ్డకుఱమ్, తోమ్రనిటిన్దనవే అనైపోల ఇతరవర్షద్వీపజ్జ
 లుమ్ దేవతుల్యపుణ్యపురువర్గళుకావాసజ్జళాయిరున్దపోడిలుమ్కణ్డ
 కుఱత్తోన్దోవేణ్డోవోవెన్దిల్ - ఆకాశత్తిలుళ్యజ్యోతిర్గణజ్జళిల్ శిలకఱ
 భూమియిలుళ్యారుకుఱకఱత్తానుష్ఠానకాలప్రకాశార్థమాగవుమ్, దర్శన
 ముఖత్తాలే పాపతుయార్థమాగవుమ్, ఉన్డాకఱప్పట్టిరుకైగయాలే,
 అనైపాపిగళుకుఱమ్ తెరియుమ్మడి యాగవేయున్డాకఱప్పట్టిరుక్కిన్ద,
 నవెన్నదాగవుమ్, మఱ్ఱివర్షద్వీపజ్జల్ అజ్జనన్ది, కేకేవలంభోగత్తుకా
 గవే సుప్తీకఱప్పట్టిరుప్పవైగళాగైయాలే అవఱ్ఱిఱ్ఱుగ్గిపుణ్ణియ
 మిల్లాదవర్గళుకుఱప్పలప్పదమాట్టావెన్నదాగవుమ్;=పురాణాదిగల్
 కఱ్ఱికుఱమ్మోదు పారాణికర్గొల్లుమ్ విషయజ్జల్లెయెల్లామవర్గళు

దైయ సమ్ప్రదాయ తీర్పుడి తెరిస్తుకొణ్ణు కణ్ణిక్క-వేణ్ణు మెన్టుమ్, తెరిస్తు
 కొణ్ణాల్ - దూషిప్పుదలుగు వళికిడై కు-మాట్టాదెన్టుమ్, తెరిస్తుకొళ్ళా
 మల్ దూషిత్తాల్ అవై హాస్యాస్తదమా మెన్టుమ్, సృశ్యాంశజ్జలిల్ వడై
 త్తవర్ గళుమ్ పా ర్తవర్ గళుమ్ శొన్న పురాణాదిగళ్ళ విరోధియామయ్యో
 నాల్ - అదృశ్యాంశజ్జలిలుమ్ అవై యప్పడియో ఇరుక్కు మెన్టుమ్ నమ్మ
 వేణ్ణువదే యుచిత మెన్నదాగవుమ్; = కాలదేశ వైపరీత్యాదిగళాల్
 ఇప్పియును ఇట్లుశ్యగృహత్మేత్రాదిగళ్ళ అడిక్కడిపూర్వనామరూపజ్జలై
 యిత్తు వేటు నామరూపజ్జలై యడై వడైపో లేప్రాచీనర్ గళానకశ్యవప్ర
 జాపతి, పృథుచక్రవ ర్తిముదలానవర్ గళాల్ విభాగమ్బుణ్ణప్పటిరుద్దదేశజ్జ
 లుమ్, ముత్తిముళ్య నదనదివాపీకూ ప్రాదవగ్య తారణ్యా రామ ప్రభృతినిఖ
 లప్రదేశజ్జలుమ్ పూర్వ తీలిరుద్దనామరూపజ్జలై యిత్తు ఇప్పీదు వేటు నా
 మరూపజ్జలై యడై ద్విరుక్కి-న్టన, అప్పడి ఇరుప్పడై యటియామల్ పూ
 ర్వమ్ పురాణాదిగళిల్ శొల్లి యిరుద్దనామరూపజ్జలై ఇప్పియుదిత్తై యెన్టు
 పరిహాసీపువర్ గళేయదలుగు విషయమావార్ గళేన్నదాగవుమ్; = మని
 దర్ గళుక్కు బాల్యయావన వార్ధక్యవత్తైగళిల్ స్వయావగతిగళ్ళ వేటు
 పమమాపో లే ఇన్ద్రభూభగోళజ్జలిలుమ్ శిలవేటుపాడుగళుణ్ణాగు మెన్టుమ్,
 అవై గళేయివ్వ కా-లజ్జలిల్ కణ్ణుపిడిత్తు దృక్కిన్దత్తై ప్రమాణమాక్కి-కొ-
 ల్ళ వేణ్ణు మెన్టు, సూర్యసిద్ధాంతాదిగళిల్ శొల్లి యిరుప్పదాగవుమ్; = మాన
 కల్పభేదజ్జళిలుణ్ణాగుమ్ న్యూనాతిరేకజ్జళాల్ అణ్ణోచ్చాయమ్ - ఐ
 మ్బుదుకోటి, అటుబదుకోటి, నూటుకోడి యోజనమెన్ది, ఆ వ్యవహారజ్జ
 లుణ్ణాయిరుక్కి-న్ట, దాగవుమ్; = భూభగోళజ్జలై యిరుకల్పత్తిల్ సృ
 ష్టిత్తడైపోల్ మటుకల్పత్తిల్ సృష్టియామల్ శిలభేదప్పడుప్పడి సృష్టి
 తిరుప్పడై పుట్టి, అవై గళేచ్చొల్లుగిజ పురాణాదిగళుమ్ అవ్వోకల్ప భే
 దసృష్టివై చిత్రజ్జలైచ్చొల్లి యిరుక్కాయా లే పరస్పరవిరోధమిత్తై యెన్పు
 దాగవుమ్; = పూర్వమిరుద్ద చక్రవ ర్తిగళుక్కు అకాల తీలిరుద్ద మహ
 న్నిగళ్ళ అవర్ గళ్ళ లోకాంతరమ్ శెన్ట, పి- బహుకాలజ్జళిత్తుణ్ణానవర్
 గళుడైయ చరిత్రజ్జలైచ్చొన్నదాయ పురాణజ్జలిరుప్పడై కొణ్ణుపురా
 ణవిషయ త్తిల్ సజ్జేహజ్జోశ్యదు సరియడై, న్నదాగవుమ్, సర్వేశ్వరకా
 కల్పజ్జల్ దోటుమ్ ఏజ్వుడుత్తుగిజ వధికారజ్జళుక్కు-త్తక- పుణ్ణియ
 మ్బుణ్ణిన ఆత్మకళి వేటాయిరుద్దపోదిలుమ్, అధికారానుగుణ నామ

ఈపకృత్యైర్ల భోరేః ధమాయరుప్పదైప్పదీ, పూర్వకల్పత్తిలిరున్దవర్
 గళుడైయ చరిత్రైర్లైయు త్తరకల్పత్తిలున్డానవర్ గళుకు చొన్నదాగై
 యాల్ సన్దేహికా విరగిజ్జెయెన్దదాగవుమ్;— బ్రహ్మసద్ధాన్తత్తిల్
 బ్రహ్మశొన్నదాగచ్చిల్ శోల్లుమ్, “వశ్చాశతోఁటివి స్తీన్దాకేవలంకల్పి
 తామహి । అల్పరాజ్యమదాన్ధానాంవిషాదాయవిరక్తయే” ఎన్ది, అశ్లోక
 త్తుకు అల్పరాజ్యమదాన్ధగళుకు వైరాగ్యతే యాణుపణ్ణుగై కాగ
 గవశ్చానతోఁటివి స్తీన్దభూమి గలైక్కల్పితైస్త్తు, శోల్లియరుప్పదాగ
 చ్చిల్ పారుల్ శోల్వుదు నరియన్దైస్త్తుమ్;— అల్పరాజ్యత్తిల్ వైరాగ్య
 మున్డాకా వేణుమాగిల్, అద్వైతిగల్ శోల్లుమాపోలే కణ్ణుకు
 కాణుమ్ రాజ్యజ్జైయుమ్ కనావైప్పోలే పాయ్యెన్దు, శోన్నాల్
 వైరాగ్యమ్ పిఱకుమి క్కనైయుక్రియిన్దమనేకరాజ్యజ్జళున్డాయరుకి
 అదెన్దాల్ అవదీయియుక్కుడసమ్పాదికా వేణుమెన్దు, పేరావై కాణ్ణు
 (రువవఁపిట్టే నిధియున్దైస్త్తు పుళుగినాల్ అదైక్కేట్టు అడఁకునరబలి
 కొడుత్తువీటైయుమిడిత్తుప్పార్వడత్తిల్ పారుల్ కాణాదొళిన్దాల్ పుళు
 గినవనైక్కొల్ల తేడుమాపోలే.) అనేక యాగాదిగలై పుణ్ణన వళవి
 లుమ్, అన్దరాజ్యజ్జైకాణాదొళిన్దాల్, పురాణాదిగలై నెరుప్పిలిట్టు
 చొన్న బ్రహ్మాదిగలైయున్దొల్లతేడి అనర్థ పుళువార్ గ లాగై యాల్,
 బ్రహ్మపుళుగినా నెన్నకుడాదెన్దుమ్;— ఒట్టెచ్చాన్ శ్లోకత్తుకు అపా
 ర్థమృణీనకల శ్రుతిస్త్పత్తిహాసపురాణాదిగలైప్పాయ్యెన్దు అపివేకకా
 ర్యమాగైయాలే అప్పడి శోల్లుమాడాదెన్దుమ్, వళినడక్కమాట్టాదశి
 అవర్ గళుకు పుత్తునాళిగై వళియిలిరుక్కుమా రైయారై నాళివళియి
 లిరుకిఅదెన్దు, శోల్లివళినడత్తిక్కొణ్ణుపోమాపోలే, పురాణసిద్ధపుణ్ణి
 భాగజ్జళుకు గణితమఖత్రాతే కాలనిర్ణయమ్ శెయ్నై యసాధ్యమెన్దు,
 నినై త్తజ్జేయుమ్, శిలుప్రజైగళుకు ఇనియదైకాట్టినాల్ అదైవిదానుల్
 పదీకొణ్ణుఅదు వేశిన్దైయా యిరుక్కుమాపోలే, అశ్చర్యావహాన్దానవి
 చిత్రప్రదేశజ్జళోడుకూడియ పశ్చాశతోఁటివి స్తీన్దైయాన భూమివే
 తేయిరుకిఅదెన్దాల్, అదిల్ నెజ్జుపదీయుమ్, ముదలిల్ గణిత త్తిలిక్రి
 యమాట్టార్ గలైన్దుపార్తు గణితత్తిల్ జనజ్జలై యిక్రియపణ్ణుగై కాగ
 ఉన్డాయిరుప్పదై యిన్దైయెన్దు బ్రహ్మశొన్నదాగక్కొల్లై యుచితమె
 న్దుమ్, ఉచితమెన్దైక్కు కాగ రణమ్ పురాణాదిగళిల్ మహావృథివియిచ్చొ

భూగోళభగోళవిషయమ్.

F

న్న ద్వీపసముద్రాదిగలై తల్పివిడమల్, బ్రహ్మసూర్యవ్యాససిద్ధాంతజ్యోతిశ్చక్రమధ్యస్థిలిరుప్పదాగచ్ఛల్లుగిరి భూగోళత్తిల్ దక్షిణసమా
ర్థభాగత్తిల్ ద్వీపసముద్రాదిగళుమ్, ఉత్తరసమార్థభాగత్తిల్ నవఖణ్డ
నవవర్షజ్యోతిషము జమ్బూద్వీపమిరుక్కిరిదాగవుమ్ శొల్లియిరుక్కై
యాలే యెఱ్ఱమ్, వర్షసముద్రద్వీపాదిగళిల్లావలిరుప్పదు వాస్తవమా
నాల్ అవైగళివల్ దీనుల్ అడగ్గియిరుప్పదాగ చ్ఛల్లువేణ్డియ ఆవశ్యక
మిడైయెఱ్ఱమ్, అప్పడియడగ్గిచ్ఛల్లుగైపాయ్యవోవెన్నిల్, ద్వీపసాగర
సూర్యోంత్యర్థదిలడగ్గియిరుప్పదినాలే అవైబాధకమాగావెఱ్ఱమ్, మల్ దీ
వర్షద్వీపాదిగళి కర్మభూమిగళిల్లామైయాలే కృతత్రేతాదికాలభేదజ్యో
త్తిడైలిడైయెఱ్ఱమ్, భారతవర్షమేకృతత్రేతాదికాల చక్రకుక్కుట్టట్ట
కర్మభూమియెఱ్ఱమ్, కర్మమస్తానకాల ప్రకాశకజ్యోతిష సిద్ధాంత
కుక్కు ఇంద్రభారతవర్షమే పవయమెఱ్ఱమ్, శాస్త్రజ్యోతిశ్ శొల్లుగిరిదాగ
వుమ్=సూర్యనైనాభియాగవుడైయ కాలచక్రమ్ పశ్చిమముఖమాయ
మానసోత్తరపర్వతత్తి మీదు నిత్యమొరుప్రదక్షిణమ్ వరువదాగవుమ్,
అదిల్ ప్రతిష్ఠితజ్యోతిశ్ సగ్రహజ్యోతిస్వస్వకక్షైగళిల్ ప్రాప్త్యుమాయవ
రవర్ గళుక్కుత్తక అళివన్పడి శుభ్రీవరుగిరి దాగవుమ్=భూమినిలై
యాగనిట్టదు ప్రత్యక్షసిద్ధమాయిరుప్పదైప్పదీ, కప్పలి లిరుప్పవర్
గళుక్కుక్కరై యోధువదాయ్ తైరిన్దపోదిలుమ్ నిదానిత్తుప్పారు
మోదు కరై యోధామిట్టప్పలోడువదాయ్ తైరివదుపోల్, ఎవ్వళవు
నిదానిత్తుప్పార్తలుమ్ భూమియోధామల్ నిలైయాగ నిట్టదాయ్
క్కాణప్పడుగిరి దెన్నదాగవుమ్=భూమిశుభ్రీమిరి దెన్నమ్పక్షత్తిల్
మేఘసుణ్డల చంద్రముణ్డల పర్యవర్తన ఆకాశాదిగళుమ్శుభ్రీమిరి దెన్నే,
కోళ్ళవేణ్డియైయాలే ఇరణ్ణుక్కుమ్ గతయుడైయ, కోళ్ళుగిరిదై కార్తీ
లుమ్, ప్రత్యక్షసిద్ధమానభూమియైస్థిరమాగక్కొణ్ణు భగోళమేశుభ్రీమిరి
దాగక్కొళ్ళుగైయించితమాయ్ శాస్త్రజ్యోతిశ్ అవిరోధమాయరు
కిరి దెన్నదాగవుమ్=ప్రాచీనదృక్సిద్ధాంతిగళి వలరుమ్భూమియైస్థిరమా
గక్కొణ్ణే గ్రహణగ్రహసమాగమవక్రతాతి చారాదిగళై కిరణ్ణుటియు
మ్మడి కాటియ గణనమార్థజ్యోతి సరియాయరుకిరిన్దన వెన్నదాగవుమ్,
సూర్యనైనాభియాగవుడైయ కాలచక్రత్తిల్ గ్రహజ్యోతిల్లామ్ ప్రతిష్ఠి
తజ్యోతి యిరుక్కైయాలే అన్దవక్రనాభియాగసూర్యో ప్రాప్త్యుమాయ

వృత్తియైయాలుక్లాగుమ్ చక్రచలనమేగ్రహనక్షత్రజ్యోతిషయ దూరశ్చ
 కుగ్రత్తకరపడి భేదప్పట్టు సకలగ్రహజ్యోతిషయ వక్రకాతిచారాదిగళు
 కుగ్రకార్థణమాగిలదెన్నదాగవుమ్, పూర్వమీమాంసైయిల్ లోకవేదా
 ధికరణ సిద్ధాంతత్తిత్తి "ఉత్తానావైదేవగవావహన్తి" ఎన్నిజశ్రుతివాక్య
 నిర్వాహత్తిత్తి, భూమిత్రీలోకత్తిలుమ్ సజ్జరిప్పదాగ వాయుపురాణత్తి
 త్తియిసుప్పదాయ్ సోమనాథన్ ముద లానోర్ శోల్లియిరుక్కి అ స
 మ్పదాయ్ తైత్తిరువుళ్ళప్పత్తి "భాన్దైక్ల ప్తంత్రిలోకీ భ్రమణమథతథా
 మేదిసిభాన్తిపాతా" ఎన్ఱుతొడగ్గి, తత్వముత్తాకలాపత్తిత్తి శ్రీమద్వేదా
 న్తాచార్యర్ ఖణ్డిత్తిరుప్పదాగవుమ్;=ఆర్యభటగణితసౌకర్యార్థమ్ భూ
 మిశుభ్రవదాగచ్చన్నదైయుటొగ్గణ్ణులదైస్థిరప్పడుత్తుగై సరియన్దెన్నదా
 గవుమ్;=ఈశ్వరసజ్జల్పమ్ నమ్ముడైయలాఘవ తరగ్గజ్జైప్పిక్ శెన్ఱు,
 లోకసృష్టి శెయ్యాదాగై యోల్ లఘువానపక్షమే ప్రామాణికమెన్ఱు, న
 మ్మకుగ్గాదెన్నదాగవుమ్;= ఉలగత్తిత్తి కుల్లాయ్కుగ్రత్తకరపడితలై
 యైచ్చెదుక్కామల్ తలైకుగ్రత్తకరపడి కుల్లాయ్ తైత్తుక్కొళ్ళుమాపోలే
 ఈశ్వరక సృష్టిత్తి రుప్పదటుగ్రత్తకరపడి గణితతరగ్గజ్జైక్కొట్టిత్తుక్కొగ్
 ఱ్ళుగైయుచితమెన్నదాగవుమ్;= ఒరువనొరుయ న్నైత్తైచ్చెయ్డుఉల్లొమ్
 ర్కమ్ తెరియాడవడిమూడివైత్తాల్, అదినుడైయప్రకారజ్జైయెల్లామ్ శె
 య్దవవైక్కొగ్గైఅటియవేణ్డియదావశ్యకమానాపోలే ఈశ్వరనాల్ సృ
 ష్టికొప్పట్టఅప్రత్యక్షవస్తుప్రకారజ్జైయెల్లా మ్అన్దఈశ్వరనుడైయతాత్ప
 ర్యప్రకాశకజ్జళామ్ మువలిలేయవనాలే ప్రవర్తిప్పకొప్పట్టసంసృతవే
 దాదిగ్గైక్కొగ్గైఅటియవేణ్డియమన్యాయమెన్నదాగవుమ్, కేవలయొక్కిశొ
 ళ్లువదిల్ ప్రయోజనమిలైయెన్నదాగవుమ్;=వజ్జాశతోగ్గి టివిస్తారమాన
 భూమణ్ణులత్తిలుళ్ళ వర్లద్విపాదిగ్గైయుమ్, అట్లుళ్ళనదీవైలనగరాదిగ్గైయు
 మ్అవిష్కరణ్ణిల్ వర్తిప్పవర్ గైయుమ్, అతలాదిఅధోలోకజ్జైయుమ్, అ
 వై, గళిల్ వర్తిక్కుమ్దైత్యదానవాదిగ్గైయుమ్, భూమికుగ్ర ఇరుపదినా
 యిరమ్ యోజనైయుయరత్తిల్ నెరుప్పమణ్ణుముదలాన ఉత్పాతజ్జై
 యుణ్ణొక్కమ్ మేఘగ్రహసజ్జార్ తైయుమ్, ముప్పదినాయిరమ్ యో
 జనైయుయరత్తిల్ సిద్ధగ్రహసజ్జార్ తైయుమ్, నాల్పదినాయిరమ్ యో
 జనైయుయరత్తిల్ భూతప్రేతపితౄచాదిగ్రహసజ్జార్ తైయుమ్, అదటుగ్
 మేల్ సజ్జరిప్పవర్ గైయుమ్;=శుభాదికాలసూచకజ్జళాననవగ్రహజ్జై

భూగోళభగోళవిషయమ్.

౧౧

యుమ్, అవశీర్ణినుడై యభోగలీలాధికారస్థానకల్పైయుమ్, అవశీర్ణిఋగ్-
 శ్లోకపురుషకల్పైయుమ్, ధూమనాతా ద్యువగ్రహకల్పైయుమ్, శిశుకల్ప-
 లైబాధిక్యుమ్ మాతృగ్రహాదిగల్పైయుమ్, మనిదర్ గల్పై బాధిక్యుమ్ రా-
 త్నసాదిగ్రహకల్పైయుమ్, ఓరోర్ కాల విశేషకలిలుణ్ణాగబోగిజపుత్పాత
 సూచకకల్పాగత్రోష్టుమ్, ధూమకేతుము దలియవైగల్పైయుమ్, చంద్రసూ-
 ర్యగళరుగిల్ అదృశ్యకల్పా యిరున్దుకొణ్ణు ఓరోర్ కాలకలిల్ శుభ
 సూచనార్థమాగప్రకాశిస్తు ఉడనేనుత్తైస్తు విడుగిజశుభసూచకగ్రహకల్పై
 యుమ్, స్వగ్ధాద్యుపరిలోకకల్పైయుమ్, ఆక్షాణ్ణుళ్య ఇన్ద్రాదిగల్పైయుమ్
 పడైత్తవర్ గళుమ్ పార్తవర్ గళుమ్, కణ్ణటిన్దుశోన్నదైప్పోల యోగతపో
 హహిమైగళిల్లాద మున్నిరున్దుపరీక్షకర్ గళుక్కుమ్, తతా-లహూణవరీ
 త్తుకర్ గళుక్కుమ్ కణ్ణటిన్దుశోల్లిముడియాడెన్దుదాగవుమ్,=ఇదువువల్లా
 యల్ సూర్యాదిగళిల్లాద జ్యోతిర్గణకల్పైల్లామ్ గ్రహకల్పల్లవెన్దుమ్, అవై
 ధ్రువనుక్కు-కీ-త్త సూర్యనుక్కు-మేలిరుక్కుమ్ ప్రదేశకలిలిరుప్పదాగ
 వుమ్, అవైగళిలావ్విన్దుమ్, సూర్యనైప్పోల్ ప్రకాశముడైయవైగళా
 యవిమానగోపురమణ్ణవ ప్రాకారనగరాదిగల్పైయుడై యవైగళాయిరు
 ప్పదాగవుమ్, అవశీర్ణిపుణ్యపురుషర్ గళి పరికరపరివారకళుడనే వర్తి
 ప్పదాగవుమ్, అవైయనన్దుకల్పా యిరుప్పదాగవుమ్, అవశీర్ణి కె-ల్లామ్
 గణనప్రకారకల్పై మహర్ని గళి శోల్లాదొడ్డిన్దుడు జ్యోతిష మనుష్ఠానకాల
 ప్రకాశకమాగైయాలుమ్, అవస్థనుష్ఠానకాలన్దాకానవగ్రహకల్పైయుగ్రియ
 వశీర్ణిజ్యోతిర్గణకళుడైయగతియై యపేక్షియామైయాలుమ్ శోల్లవిడై
 యెన్దుదాగవుమ్, అశ్విన్యాదినక్షత్రకళుమ్ సప్తరిషిప్రభృతిగళుమ్ వాయు
 మార్గరూపకల్పానస్వస్థకత్తైగళిల్ సర్వేశ్వరకావ్యత్తతత్తమచిత గతివి
 శేషకళిలోడుసజ్జరిప్పదాగవుమ్, పురాణకళిల్పొల్లియిరుక్కి-ఆగ్రహస్థాన
 కళిల్ దేవతాస్థానకల్పాగైయా లే గ్రహస్థానమణ్ణలస్థానకళిల్ వేతాయిరు
 ప్పదై యతియామల్ దూషిప్పదుఅవివేక మెన్దుదాగవుమ్, గ్రహకళుడైయ
 రాశిసజ్జారత్తుక్కు-డలానమణ్ణలకళిల్ సమకు-దృశ్యకల్పాగిజదాగవుమ్,
 అన్దమణ్ణలకల్పైయధిష్ఠిస్తునడత్తి కొ-ణ్ణుపోరుమ్ కాలాధికారిగళాన గ్రహ
 కళిల్ సమకు-దృశ్యకళిల్ సన్దుదాగవుమ్, అదృశ్యకళాయ రుప్పదైకొ-ణ్ణు
 ఇడైయెన్దుదు అవివేక మెన్దుదాగవుమ్,= అగ్ని-పహాత్రాగ్నిజ్వాలైగ
 లోడుకూడిజ్వలిక్కి-ఆ సూర్యమణ్ణలతైయుమ్, అదిలుళ్య అధికారిపురుష

నాన సూర్యనైయుమ్ అష్టమణ్డలాన్తర్యామియాన సర్వేశ్వరనైయుమ్
 సూర్యభగణపరివార కాలచక్రాదిగల్గెయుమ్, సూర్యకృత్యజ్ఞెయుమ్,
 ప్రత్యేకమ్ ప్రత్యేకమాగచ్ఛన్తి యిరుప్పదువల్లముల్, విశేషిత్తునమకుర-
 ప్పలప్పదుగిజసూర్యమణ్డల త్రినుడైయస్వరూపస్వభావజ్ఞెయుమ్, అరుణ
 మేఘమ్ శూన్యస్థిరుప్పదినాల్ తోన్టుమ్, కాన్తివిశేషజ్ఞెయుమ్, స్వా
 భావిక తేజస్సోషకుడియ గ్రహనక్షత్రాదిగుకుర సూర్యతేజస్సాలే
 అధికప్రకాశముణ్డావదాగవుమ్, అన్నమ్ ముదలియవైగల్గె విలైప్పద
 టుమ్ సకలప్రాణిగుకుర మాధారమాయరుకుమ్ మణ్డలయైయు
 ణ్డాకిర, జగత్తుకాగధారమాయరుప్పవక్ సూర్యక, సూర్యనుకాగ
 ధారమ్ ధ్రువక, ధ్రువను కాగధారమ్ శింశుమారచక్రమ్, అదత్కా
 ధారమ్ శ్రీఃన్నారాయణనెన్బదాగవుమ్, చన్ద్రనుడైయలోకమ్ సూర్య
 నుకుర మేలేయరుక్కిరదెన్టుమ్, అన్దచన్ద్రనుకుర క్షీరాభిమధనకాలక్రిత్
 కలామాత్రపురువమొన్టుణ్డానదెన్టుమ్, అదై రుద్రమూర్తి శిరోభూవణ
 మాగధరిత్తారెన్టుమ్, బ్రహ్మభావనిష్ఠరాన అత్రిమహర్షియిక్ నేత్రజ్ఞలిత్
 నిన్టు, చన్ద్రమణ్డలొపాదా నాన్పుతమయ జలముణ్డాయ్ అవపత్తుదికై
 యుమ్ ప్రకాశిప్పిత్తుకొణ్డ ఉయరక్కిశమ్మిన దెన్టుమ్, అదైపత్తుదిగ్దవతై
 గళు మొన్టాయ్ కూడిధరిత్తుమ్ ధరిక్కమాట్టావల్ విట్టువిడ అధుభూ
 మియిల్ ప్రిన్దదెన్టుమ్, అదై బ్రహ్మపార్తు లోకత్తుకుర సౌఖ్యముణ్డా
 మ్మడిభూమియొచ్చుత్తిమ్మడి శేయవిత్తారెన్టుమ్, ఇదహరివంశాదిగళిత్
 కూటుగిజదాగవుమ్;=చన్ద్రనుడైయ అన్పుతాభివృద్ధికురమ్, ప్రకాశాభి
 వృద్ధికురమ్ కారణమ్ సూర్యనెన్బదాగవుమ్, అన్పుతాభివృద్ధిక్షయజ్ఞళా
 లుణ్డగుమ్ కలావిశేషజ్ఞల్ నమకురప్పలప్పడావెన్బదాగవుమ్, ప్రకాశాభి
 వృద్ధిక్షయజ్ఞళా లుణ్డగుమ్, కలావిశేషజ్ఞల్ లేనమకురప్పలప్పడువదాగవుమ్
 అవశ్రిణుకాగ రణమ్-సూర్యనుకుర క్షీరధిరుకుమ్ స్వకత్తైయిల్
 మాదత్తుకొరుధరమ్ శుభ్రివరుగిజ అవనుడైయ గతివిశేషమెన్బదాగ
 వుమ్;=గజచ్ఛాయెయెన్టు, పేరైయుడైయ చన్ద్రనుడైయ నిధిల్ రాహు
 వాలే అధిష్ఠితమాయ్ సూర్యగ్రహణత్తుకుర కాగరణమాగిజదాగవుమ్,
 చన్ద్రమణ్డలక్రిలిరుకుమ్ లోకజ్ఞళుడైయ నిధిల్ నమకురకళజ్ఞమాన్
 తైరిగిజ దాగవుమ్;=అమావాస్యైయిల్ ఓషధిగళిలుమ్ జలత్తిలుమ్
 చన్ద్రమణ్డలవదాగ పురాణజ్ఞలిత్ శొల్లియిరుప్పదటుర విషయమ్

భూగోళభగోళవిషయమ్.

౧౩

చంద్రమణ్డలము, అధిష్ఠానదేవతయెన్నదాగవుమ్; = రాహుమణ్డలమ్
 గురువుకుమ్ శనికు మిడైయిల్ అదృశ్యమాయరుప్పదాగవుమ్, అన్ద
 రాహువానవక థాయాగ్రహమూగైయా లే సూర్యచంద్రగళుకు తు
 ల్యుస్థానవృత్తియాన్కొగణ్డు సహసూత్రస్థనాయ చంద్రభూమిగళుడై
 యనిడైలెకొగణ్డు సూర్యచంద్రగ్రహణజ్ఞతైయుడైకులవదాగవుమ్; =
 సూర్యచంద్రమణ్డలాదిగళై పుడై తనర గళుమ్ పార్తవర గళుమ్, పురా
 ణజ్ఞలిల్ శొల్లియిరుకిరి అనేకవి శేషజ్ఞలిల్, వహాణపరీక్షకర్ గళై బహు
 ద్రవ్యవృత్తియన్బుజ్జిచ్చెయద. యన్ద్రవి శేషజ్ఞలైకొగణ్డు అవ్యవ్యణ్డలగళిల్
 మేలెక్కుకొగణ్డుపడి త్తవి శేషజ్ఞల్, అల్పమాయ అవిశదమాయరుకిరి
 దాగవుమ్, అనేకమాయరమ్ కాదజ్ఞళుకు వ్వరుగేయరుకుమ్ గ్రహనక్షత్ర
 మణ్డలస్వరూపస్వభావజ్ఞలైయుమ్, అదిలిరుక్కు మధికారిగళైయుమ్
 పడై శ్చనర గళుమ్ పార్తవర గళుమ్ కణ్డటిన్దుశొన్నదైప్పిల్. ముకురనలి
 కాయన్ద్రజ్ఞళాల్ కణ్డటిన్దుశొల్లముడియా దెన్దదాగవుమ్, మేలెక్కున్దవా
 రియాయ శిలవాకారజ్ఞలైకొగణ్డటిన్దు మల్లవైగళైకొగణ్డటియ శక్తియి
 ల్లామల్, కణ్డటిన్దవర గళై శొన్నదైదూపిప్పదు అజ్ఞానకార్యమెన్దదాగ
 వుమ్; = శ్రీరామాయణ కిషిగ్ధాకాణ్డాదిగళిల్ సమ్పాతి జటాయువా
 గిరి పక్షిగళిరణ్డుమ్ సూర్యమణ్డలత్తి త్తొల్లనిశ్చయిత్తుకొగణ్డుపజన్దు శిల
 దూరమొప్పయ్, ఇన్ద్రభూమియెప్పార్తపోదు మనువ్యవళుపక్షి మృగాది
 గళై పులప్పడామల్, పర్వతజ్ఞల్ పరుకొగణ్డటిన్దులైప్పొలవుమ్, నది
 గళై సూలిణ్దుగళైప్పొలవుమ్, మహావనజ్ఞల్ పుట్టుడర్ నిరున్దదైప్పొ
 లవుమ్, మహాపట్టణజ్ఞల్ బడ్డిచక్రజ్ఞలైప్పొలవుమ్ పులప్పట్టదాగవుమ్,
 అదటగ ప్పజమ్మొగైయిల్ అవైయుమ్ పులప్పడామల్ వెలుమ్బుని
 యేపులప్పట్టదాయుమ్ వహాణపరీక్షకర్ గళై సూర్యాదిగ్రహణళోడొ
 క్కొచ్చేర్తొరుగ్రహమగచ్చొల్లుగిరిదాయుమిరుకిరి ఇన్ద్రభూగోళత్తిల్
 చక్రవర్తిగళై ముదల్ గృహస్థనళపుముళ్ళవనేకభోక్తాకర్ గళై అవరవర గ
 ల్ కగ్గజ్ఞళుకు త్తగుదియాగ, శుశ్వరకొడుత్త భోగ్యభోగోపకరణ
 భోగస్థానజ్ఞలై యుడైయరాయ వాత్స్యకొణ్డరుప్పదై ప్రత్యక్షమాగకొ
 ణ్డరుకిరి అవివేకిగళై అనేకమాయరణ్డాదజ్ఞళుకు వ్వరుగాయ్, ఇన్ద్రభూ
 గోళత్తైవిడప్పరిదాయ్ లేణోమయజ్ఞళాయ రమణీయమాన నదీతైల
 ప్రదేశజ్ఞలైయుముడైయ సూర్యచంద్రాదిమణ్డలజ్ఞలిలుళ్ళ దేవతైగళై

అల్పయస్త్రిక్షలై కొఱణ్ణుపాదుమ్ నమ్మడైయ అల్పదృష్టికుఱ వ్వులప్పు
 డాడ మాత్తిరత్తాలేయే వడైత్తవర్ గళుమ్ పార్తవర్ గళుమ్ పురాణాదిగ
 లిల్ శొన్నదై బుధిమాన్దల్ పాయ్యగన్దైకమాట్టార్ గళెన్బదాగ
 వుమ్; = ఇన్దభూమియల్ అల్పైశ్వర్యముడైయవర్ గళుక్కుముట్టుడ
 పలవిడల్లిలిల్ లీలాభోగపధికారస్థానల్లళుమ్, అదఱుక్కురియ కరికరపరి
 వారల్లళుమ్, సిద్ధనూయిరుప్పదైక్కణ్ణిరుక్కుఱ బ్రహ్మగుడైన్ద్ర సూర్యచ
 వ్వాదిగళుక్కుమ్ పులవిడల్లిలిల్ లీలాభోగపధికారస్థానల్లళుమ్, అవ్వవిడ
 ల్లళుక్కురియ పరికరపరివారల్లళుమ్ పురాణల్లిల్లియిరుక్కుఱపడి,
 ఇరుక్కుమ్మెన్బదిల్ వివేకిగల్ వియప్పవదఱు వకాశమియైయెన్బదా
 గవుమ్; = అల్పతపస్సైయైయ సాబరితపోమహిమైయినాలే ఏకకాల
 త్తిల్ విమృశశరీరల్లై పరిగ్రహమృణ్ణి యనేకకార్యల్లై నడత్తినాప్పలే
 తపోమహిమైయిట్టబ్రహ్మగుడైన్ద్ర సూర్యచవ్వాదిగల్ పలశరీరపరి
 గ్రహమృణ్ణిపులకార్యల్లై నడత్తువరెన్బదిల్ వియముణామల్ పరిపూర్ణ
 జ్ఞానముడైయార్ పరిపుడకఱుత్తుకొఱువార్ గళెన్బదాగవుమ్, సర్వే
 శ్వరకాపూర్వమ్ తపమురిన్దచేతనర్ గళై బ్రహ్మగుడైన్ద్ర సూర్యచవ్వా
 దిగళాక్కి లోకమణ్ణలాధిపత్యల్లై కొఱడుత్తదాయ్ శాస్త్రీగళిల్ శొన్బి
 యిరుప్పదాగవుమ్; = ఓరరశకతనై యాశ్రయిత్తవర్ గళుడైయ అ
 ధికారాపేక్షితల్లళుక్కుత్తకఱపడి రాజ్యాధికారల్లైకొఱడుప్పమహాల
 సర్వేశ్వరనుమ్ తనైయాశ్రయిత్తవర్ గళుడైయ అధికారాపేక్షితల్ల
 లుక్కుత్తకఱపడి లోకమణ్ణలాధిపత్యల్లై కొఱడుత్తిరుప్పదాగవుమ్, రా
 జాక్కిలాల కొడుకకఱుప్ప రాజ్యాధికారముడైయవర్ గళై చ్చిలరా
 శ్రయిత్తు అవర్ గళాల శిలవ్రయోజనత్తైయడైవదైప్పల్ సర్వేశ్వర
 నాల్ కొడుకకఱుప్ప లోకమణ్ణలాధిపత్యల్లై యుడైయబ్రహ్మగుడైన్ద్ర
 సూర్యచవ్వాదిగళై చ్చిలరాశ్రయిత్తు అవర్ గళాలడైయత్తకఱ ఫలల్లై
 యడైగిటార్ గళెన్బదాగవుమ్; = ఇన్ద్రసర్వేశ్వరక అవరవర్ గళుడైయ
 కర్తానుగుణమాగ చ్చిలశుభాశుభసూచకకారకర్ గళై యేఱ్ఱుడుత్తి
 యిరుప్పదై ప్రత్యక్షమాగక్కణ్ణ వివేకిగల్ భగోళత్తిలుమ్కర్తానుగుణ
 మాగ చ్చిలశుభాశుభసూచకకారకగ్రహల్లై యేఱ్ఱుడుత్తియిరుక్కుఱపడా
 య్ శాస్త్రీగళిల్లిన్నదై సత్యమాగకొఱువార్ గళెన్బదాగవుమ్; =
 సమ్మడైయకల్లళుక్కుమ్ పులప్పుడామైయైకొణ్ణ వర్షద్వీపసముద్రలోకల్లై

ఘోషగోళవిషయమ్.

౧౫

యమ్, లోకాధిపతిగళాన బ్రహ్మాదిగళైయుమ్, మణ్డలాధిపతిగళాన సూర్యాదిగళైయుమ్ పొయ్యెన్టు, శొల్లుమ్వత్తుత్తిల్ పులప్పడాద సర్వేశ్వరనైయుమ్ పొయ్యగకొల్ శృవేణ్ణియదాయ్ విడిన్దునా స్తిగర్ గళాయ్, అప్పొడుదు బ్రహ్మత్వకమానజలమ్, గోమయమ్ ముదలియ పశ్చీమతోపాదానద్రవ్యజ్జలిత్ కర్మానుగుణమాగ అన్తగ్భవిత్తిరుక్కుమ్ ఆత్మాకృతుక్కు సర్వాన్తర్యామియానసర్వేశ్వరక ఉణ్ణాకుమ్ శరీరజ్జలైయ వనుణ్ణాక్కినదాగకొల్ శృమత్ తన్నడైయే ఉణ్ణానదాగకొల్లు, కణ్ణుకుల వ్యలప్పడాద శుశ్వరనై ఇజ్జైయెన్టు, శొల్లుగిల నవీననా స్తికమాతత్తై నన్బువేణ్ణియదాయ్ వరుమెన్నదాగవుమ్, పులప్పడామతోన్సన పోదిలుమ్, సర్వేశ్వరనైయుమ్ దృశ్యాదృశ్యజ్జళాయరుక్కుమ్ అవనుడైయ ఆశ్చర్యసృష్టియైయుమ్ ఒత్తుకొల్లు ఆ స్తికర్ గళి, కుయవనై యెఱ్ఱియన్బుద్దణ్ణచక్రాదిగళైయుమ్, శేణియనైయెఱ్ఱియతస్తుతురీవేమాదిగళైయుమ్, తచ్చనైయెఱ్ఱియదారునా స్యాదిగళైయుమ్, ఓరిడత్తిల్ వైత్తుదెయ్ వసహాయముమిల్లామత్ అనైఘటమాయుమ్; పటమాయుమ్, పెట్టియాయుమ్, పరిణమిత్తుత్తన్నడైయేయణ్ణాగువదైక్కాట్టామైయాల్ నవీననా స్తికమతత్తై మెయ్యెనకొల్ శృవుమ్, విచిత్రపరిణామతోడుజ్జూడియ నన్బుడైయ దేహత్తై నన్బుడైయతాయ్ తత్తైగర్ శేయదదాయ్ చ్చొల్లప్పార్తల్ ఇన్దదేహత్తిల్ ఒరుశుణ్ణువిరల్ నశుక్కిపోనాల్ అదైపూర్వమిరున్దదైప్పొలచ్చెయ్య అవర్ గళాలేముడియామైయాలుమ్ ముల్లుముళ్ళవర్ గళాలుమ్ ముడియామైయాలుమ్ చేతనర్ గళై కార్కరణమాగకొల్ శృవుమ్ ఇడమిజ్జైయాదలాల్, సర్వజ్ఞత్వసర్వశక్తిత్వజ్జలైయుముడైయ ఒరుసర్వేశ్వరనైయుమ్ అవసభిప్రాయత్తైత్తిరివిక్కిజశాస్త్రైయుమ్ ఒత్తుకొల్ శృవేణ్ణియదావశ్యకమెన్నదాగవుమ్, అవశ్యకమానపోదు క్రైస్తవర్ గళుమ్, మహాచ్ఛదీయర్ గళుణ్ణాల్లుగిలనూలిన్బడి ఒత్తుకొల్ శృలమెన్నిల్, అన్నూల్ గళిల్ శుశ్వరనుడైయ స్వరూపరూపగుణవిభూతచేష్టితజ్జలైయుళ్ళపడి శొల్లామలుమ్ విషమసృష్టిముదలియ కెల్వీగళుకు సమత్తరజ్జలొన్టు, మిల్లామలుమిరుప్పచుమిల్లామల్, శిటువర్ గళి శొల్వదైప్పొల్ లోకసృష్టియాయ్ ఆఱాయరమ్ వర్షమాచ్చెన్దుమ్, అదలుగముక జగత్సృష్టియిల్లామలే యిరున్దదెన్దుమ్, ప్రళయముమ్ త్వరైయి లాగపోగిలదెన్దుమ్, భూభగోళ ప్రదేశజ్జలిత్ కణ్ణుకులవ్య

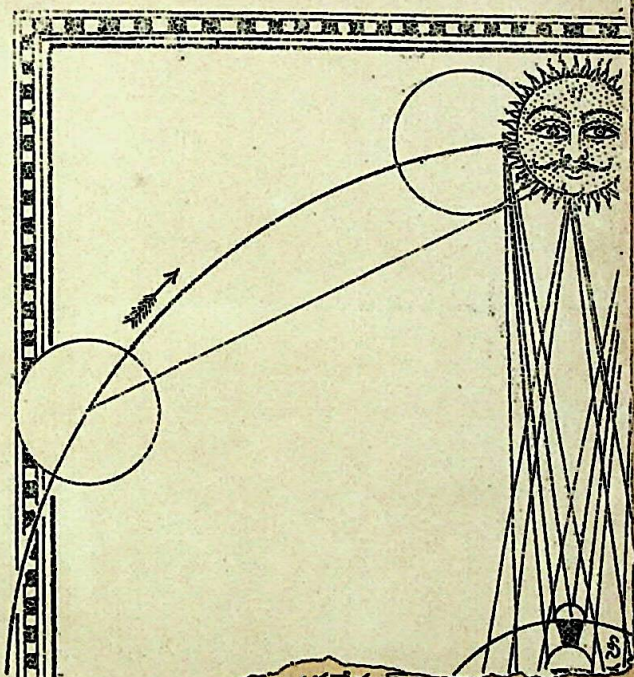
౧౬

భూగోళభౌగోళవిషయమ్.

లప్పట్ట వళ వేయళ్ళ దెప్పుజ్జొల్లువదైప్పార్తల్, ఈశ్వరక ఆతాయరమ్
 వర్షత్తుక్కుముక ఉణ్ణాయిరున్దానో ఇల్లెయో, అల్లదు, ఉణ్ణాయిరున్దపూ
 దిలుమ్ సృష్టికక సామర్థ్యముణ్ణాయిరున్దదో ఇల్లెయో వెన్దిఱపైమెదు
 యవనేక సద్దేహజ్జుళుకా స్పదమాయరుప్పదైప్పల్లి అవర్గళ్ళ ము
 తైవిట్టు; అవరిచ్చిన్న ప్రదేశముడైయ మూలప్రకృతియిల్ చేతనర్గళు
 డైయ కర్తానుగుణమానభోగ్యభోగోపకరణభోగ స్థానజ్జోడుకూడియ
 కపిత్థాకారగోళకోటిగళడగ్గియ ఆనన్తకోటి బ్రహ్మజ్జుళుమ్, బీజాజ్జుర
 మ్మోలే ప్రవాహతోనిత్యజ్జలామ్మడి నిత్యనానసర్వేశ్వరనాలుణ్ణాకక
 పుట్టిరుప్పదాగవుమ్, అవక సర్వవ్యాపకనాయరుక్కచ్చెయదేముక్తప్రా
 ప్యనాగైకు ఇదకవక్క తిట్టైర్తిరుక్కుం భూగోళపటత్తుడక శేర్తు
 ప్రకాశపుడుత్తప్పట్టిరుక్కుమ్, వరనుపద పటత్తిఱ్ఱుగ్గిరుక్కిఱదుపోల
 ఇవర్షత్తుకెల్లామ్ మేలాన వరమపదత్తిల్లెన్దరుళి యిరుప్పదాగవుమ్.
 ముత్తిమవనుడైయ స్వరూపరూపగుణ విభూతిచేష్టితల్లైయుమ్ చేతన
 స్వరూపోపాయ పురుషార్థజ్జైయుమ్ వరకక ప్రతిపాదిక్కిఱ అవకకృ
 పైశేయద అనాదియాన సంసృతవేదతైయే సత్యమాగ నమ్మియది
 త్తోన్న విషయజ్జైయటిన్దయగైయే యుచితమెన్దదాగవుమ్, ప్రమాణ
 తరగ వితివ్యాజ్జుళుడక అన్దపురాణమార్గదీపితైయిల్ వరక్కవరుళిచ్చె
 య్యప్పట్టిరుక్కిన్దదు. మేల్పుడిదీపితైయై యచ్చిడు మొట్టుదు సవిస్థారమా
 యుటియలామ్.

ఎమ్బార్ జీయర్ తిరువడిక లేశరణమ్.

నానరుంచభ జేహమ్॥ ౨॥

ప్రశ్నేకతనియన్గళ.

మరులిచ్చెయ్త,

విషయమానతనియన్.

స్వకులభూషణమ్

కులోత్తమమ్॥ ౩॥

మరులిచ్చెయ్త,

స్వవిషయమానతనియన్.

రజన్తనే

వ్యక్తజ్జర్యశాలినే॥ ౪॥

మామనికభుక్కుమాతామహరాన

రక్తియమణవాళప్పెరుమాళ్ పితైత్తనియన్.

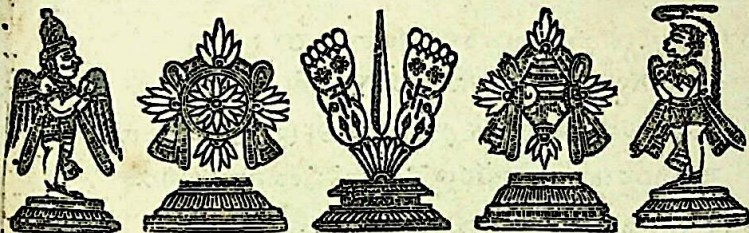
రయోగినూడే" ఎఱ్ఱప్రతివాదిభయజ్జరమన్లక శేర్ త్తయళినారామ్.

పై శియ అనాదియాని
 తొచ్చన్న పవయ్యలైయటిన్టుయ్గైయ
 తరగ వితిహ్యక్కుడు అన్దపురాణమ
 య్యప్పట్టిరుక్కిన్దదు. మేల్పుడిదీపికైయై య
 యటియలామ్.

ఎమ్బార్ జీయర్ తిరువ.

శ్రీ మతేరామానుజాయనమః.

తొడజుమ్మోతనుసద్ధిక్కుమ్తనియన్గళ్.

ఈయుణ్ణిపద్దనాభరరులిచ్చెయ్త,

పిల్లైలోకాచార్యర్ విషయమానతనియన్.

లోకాచార్యయగురవేకృష్ణపాదస్యసూనవే!

సంసారభోగిసంకష్ట జీవజీవాత వేనమః॥౧॥

మణవాళమామునికళరులిచ్చెయ్త, రహస్యార్థసంప్రదాయ

పరమ్పరైయినొట్టు తనియన్.

లోకగురుంగురుభిస్సహపూర్వైరికూరకులో త్తమదాసముదారమ్!

శ్రీనగపత్యభిరామవరేశౌధీప్రశ ౧ యానగురుంచభజేహమ్॥౨॥

పూర్వోక్తగురుపరమ్పరైక్కుప్రశ్నేకతనియన్గళ్.

తిరువాయ్మొట్టిప్పిల్లైయరులిచ్చెయ్త,

కూరకులో త్తమదాసర్ విషయమానతనియన్.

లోకాచార్యకృపాపాత్రంకొడ్డిన్యకులభూషణమ్!

సమస్తాత్తుగుణావాసంవస్తేకూరకులో త్తమమ్॥౩॥

మణవాళమామునికళరులిచ్చెయ్త,

తిరువాయ్మొట్టిప్పిల్లైవిషయమానతనియన్.

సమశ్చిత్తైలనాథాయకుస్తీనగరజన్తనే!

ప్రసాదలబ్ధపరమప్రాప్త్యకైజ్జిర్యశాలినే॥౪॥

మణవాళమామునికళరుమ్మాతామహరాన

కోట్టూరతికియమణవాళప్పెరుమాళ్ పిల్లై తనియన్.

౧. "యంసరయోగినయిడే" ఎష్టప్రతివాదిభయజ్ఞురమణ్ణా కేర్ త్తరుళినారామ్.

౨

తనియనశ్.

లోకాచార్యపదామ్భోజరాజహంసాయితాన్తరమ్|
జ్ఞానవైరాగ్యజలధింవస్తేసామ్యవరంగురుమ్|| ౫||

మణవాళమామునికళరులిచ్చయిత, తిక్తక్కిడన్దా ౧ తిరునావీటు
దైయపిరా ౨ తాతరణరైయవిషయమానతనియ.

శ్రీజహ్నవదధీశదాస ౩ మమలమశేషశాస్త్రవిదమ్|
సున్దరవరగురుకరుణాకన్దలితజ్ఞానమన్దిరంకలయే|| ౬||

శాశ్శుమ్భోతనుసన్ధిక్కుమ్తనియగళ్.

వానమామలైజీయరరులిచ్చయితతు.

కోతిలులకాశరియకూరకులోత్తమతాతర్|
తీలిల్తిరుమలైయాత్వార్శెట్టుజ్జురవై ౪ మణవాళర్|
ఓతరియపుకల్ తిరునాపుదైయపిరా తాతరుడర్|
పోతమణవాళమునిపాన్నడికళ్ పోశ్శుమనే|| ౧||

వాళీయులకాశరియవాళీయవకమన్నుకులమ్|
వాళీముడుమ్బైయెన్నుమ్మానకరమ్ - వాళీ|
మనజ్జూత్తన్దపేరికబమ్మలకుమికునల్లార్|
ఇనజ్జూత్తన్దిరుక్కుమిరుప్ప|| ౨||

ఓతుముడుమ్బైయులకాశరియనరుళ్|

ఏతుమఱవాతవెమ్మెరుమా - నీతి|

పట్టువాచ్చిటునల్లార్ మామటైయోపాత|

న్దొట్టువార్క్కునారాతుయర్|| ౩||

పిల్వైలోకాచార్యర్ తిరువడికళేశరణమ్.

జీయర్ తిరువడికళేశరణమ్.

౧. తిక్తక్కిడన్దా = “వీరార్కోలన్దిక్తక్కిడన్దాయ” ఎన్నిటతిరుక్కుడన్దొక్కాపాణిప్పెరుమాళ్.

౨. తిరునావీటుదైయపిరా = ఆత్మవార్.

౩. శాస్త్రాదిసన్దైకనిధిమ్||

౪. ఖరవై = కుడిపేర్.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అవతారికై.

“అనాదిమాయయానుష్టః” 1 ఎఁగిటపడియే అనాద్యచిత్సంబంధనిబంధనమాన అజ్ఞానానాథకావత్తాలే అభిభూతరాయ్; ఆత్మస్వరూపమ్, ప్రకృతేరిపరమాయ్. జ్ఞానానందమయమాయ్, భగవదనన్యార్హశేషమాయరుక్కుమ్బుడియై యతీయప్పెతాతే, “దేవోహమ్, మనుష్యోహమ్” 2 ఎఱ్ఱు, జడమాన దేహత్తిలే అహం - బుద్ధియై పృణ్ణియుమ్, దేహతిరిక్తాత్తజ్ఞానమ్ పిటన్దతాకిల్ “ఈశ్వరోహ మహంభోగి” 3 ఎఱ్ఱుస్వతన్త్రబుద్ధియై పృణ్ణియుమ్, శేషత్వ జ్ఞానముణ్ణాయ్ త్తతాకిల్ అప్రాప్తవిషయగ్గలిలే అత్తై వినియోగిత్తుమ్, ఇప్పడి, “యోన్యథాసంతమాత్తా నమన్యథా ప్రతిపద్యతే । కింతేననకృతంపాపం చోరేణాత్తా “పహారిణా” 4 ఎఁగిటపడియే ఆత్మస్వరూప త్తిల్ అన్యథాప్రతిపత్తిరూపమాయ్, అఖిలపాపమూలమాన ఆత్మాపహరత్తై పృణ్ణి, అల్పాస్థిరత్వాది దోషదుష్టమానశబ్దాదిభోగైకతత్పరరాయ్; “విచిత్రాదేహసంపత్తిశివ్య” “రాయని వేదితుమ్ పూర్వమేవకృతాబ్రహ్మహస్తపాదాదిసంయుతా” 5 ఎఁగిటపడియే కరణకళేబరవిధురమాయ్, భోగ మోక్షశూన్యమాయ్

౪

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అవతారికై.

అచిదవిశేషితమాయ క్షిడక్షిణదశైయిలే, పరమదయాభువానసర్వే
 శ్వర౯, స్వచరణకమలసమాశ్రయచోపకరణ మాకక్కొడు త్తశరీరతై
 క్షొణ్ణతత్వమాశ్రయణతైప్పణ్ణియుజ్జీవిక్కులాయరుక్కు, అత్తైచ్చెయ్య
 తే “అన్నాచీతనవాక్కైయిన్ వట్టియుక్తువ్వే” 6 ఎ౯గిటపడియేఅ
 తిన్వట్టియేపోయ్, అటునీజ్జొక్కొడు త్తతైప్పత్తైక్కొణ్ణక్కరైయేటలా
 యరుక్కునీర్ వాక్కాలే యొట్టుకీక్కడలిలే పుకువారైప్పోలే, సం
 సారనిస్తరణత్తుక్కుడలాన వత్తైయుమ్ సంసరణత్తుక్కుడలాక్కి, అ
 నావ్యవిద్యాసంచితానన్త పుణ్యపాపరూప కర్తానుగుణమాక? 7 మాటి
 మాటిప్పల పిటప్పమ్పిటన్దు, పిటన్దజన్దన్దోటుమ్ దురన్త తావత్రయ
 దవానలదవ్యామానరాయ్, ఇప్పడి అనాదికాలమ్ పోరానిట్టుచ్చెయ్
 తేయమ్, అతీతానాగత మఱియామైయాలే, అతిలే ఒరుక్లేశ మన్దిక్కే
 గర్భజన్త బాల్యయావన వార్ధకమరణనరకరూపావస్థాన ప్తకత్తై ప్రాపి
 త్తు, దురిఖజరమ్మరైకళై యనుభవిత్తు, ఇప్పడి 8 అనన్తక్షేశభాజనమాన
 సం సారసాగర త్తిలేఅట్టున్దిక్కిడన్దలైకిఱ చేతనరుడైయ ఆనర్థ విశేష
 తైయనుసన్దిత్తు, ఇవర్కభుడైయఉజ్జీవనత్తుక్కు కృషివణ్ణిక్కొణ్ణుపోరు
 కిటసర్వభూత సుహృత్తాన సర్వేశ్వర౯, “ఏవంసంసృతిచక్రస్థేభా)మ్య
 “మాణేస్వకర్త భిఃఃజీవేదురిభాకులేవిష్ణోగిక్కుపాకాపుష్పజాయతే” 9 ఎ౯
 గిటపడియేతన్నుడైయ తిరువుళ్ళ త్తిట్టిటన్దఅపారకారుణ్యత్తాలే, “జా
 “యమానంహిపురుషం యంపశ్యేన్దధుమాదనః | సాత్త్వికస్సతువిజ్ఞేయ
 “స్సవైమోక్షార్థచిన్తకః” 10 ఎ౯గిటపడియే జాయమానకాల త్తిట్టు
 ణ్ణిసవిశేషకటాక్షత్తాలే నిరన్తరజన్తమస్కనాయ్, ప్రవృద్ధసత్వగుణక
 నాయ్, (ముముక్షువానచేతనసుక్కు) తత్వజ్ఞానమ్ పిటన్దాలల్లతుమో
 డసిద్ధియిల్లామైయాలే, తత్వజ్ఞానమ్ సంపాద్యమామభివిల్; అతుశా
 స్త్రజన్యమాతల్, ఉపదేశగమ్యమాతలాక వేణుక్తాయాలుమ్, శా
 స్త్రజన్యమామభివిల్ “శాస్త్రజ్ఞానంబహుక్లేశమ్” 11 ఎ౯గిటపడి
 యేబహుక్లేశ సాధ్యమ్నాక్తయాలే దుస్సాధ్యమాక్తయాలుమ్, వరున్ది

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అవతారికై.

౫

సాధిక్-స్వార్-త్రాలుమ్ “అనన్తపారంబహువేదితవ్యమల్పశ్చకాలో
 బహవశ్చవిఘ్నాః” 12 ఎకగితిపడియేచేతనర్మన్దమతికళుమాయ్, మ
 న్దాయుస్సుక్కళుమాయ్, అతుక్కుమేలేవిఘ్నజ్జళుమ్ అనన్తజ్జళాయి
 రుక్తైయాలే ఎల్లార్క్కు మొక్కసిద్ధికై యరితాకై యాలుమ్ ;
 ఇనితాళాస్త్రాభ్యాసత్తుక్కు అనధికారిక శానస్త్రీశూద్రాది కళుక్కు
 ముముక్షుత్వముణ్డానాలుమ్ నిష్ప్రయోజనమామ్బడి యరుక్తైయాలు
 మ్; ఉపదేశగమ్యమామళవిల్, ఉక్తదోషముష్టు, మిల్లామైయాలుమ్;
 ఇందవిశేషతైత్తిరువుళ్యమ్బుజ్జి, సకలశాస్త్రనిపుణరాయ్, సకలచేతనో
 జ్ఞివనకామరాయ్, పరమకారుణికరానపితైలోకాచార్యర్, శ్రుతిస్మృ
 తీతిహాసపురాణాదికళిలే దురవగాహమామ్బడి పరక్కచ్చిల్లప్పడుకితి
 చిదచిదీశ్వరతత్వజ్జళుడై యస్వరూప స్వభావవిశేషజ్జళై; అఖిలచేతనర్
 కుమ్ సుగ్రహమాకవుమ్, సువ్యక్తమాకవుమ్, ఇష్టబద్ధముఖేనవరు
 లిచ్చెయ్కితార్.

నడువిజ్ఞదువీతి ప్పితైభట్టర్ ఆచ్చాపితై ముతలానవూ
 వాచార్యర్ కళుడైయ ప్రబంధనిర్దాత్రుక్కుమ్ కరుత్తితువితే. నిర
 హజ్కారాయ్ పరసమృద్ధిప్రియరాయ్ భ్యాతి లాభాదినిరపేక్షరాయరు
 క్కితివివర్కళో పలరుమ్ ప్రబంధమిడవేణ్ణువా నె? ఒరుపరిట్ట ప్రబంధ
 తైమజ్జుళ్యవర్ కళో పరిపాలనమ్ పణ్ణవమైయాతో? ఎన్నిల్; ఆఢ్
 చార్ కళో పలరుమ్ ఏకకణ్ణరాయరు లిచ్చెయ్కై యాలే అర్థత్తుక్కాప్త
 తైసిద్ధితాప్పోలే, ఆచార్యర్ కళో పలరుమ్ ఏకకణ్ణమాక వరులిచ్చెయ్త
 వర్గ మెష్టు, మన్దమతికళుమ్ విశ్వసిక్తైక్కాక. ఇన్నము మోరొన్జిల్
 అవిశదమానవర్ధవిశేషజ్జళో, ఓరొన్జి, లేవిశదమాయిరుక్కుమ్, అతుక్కుడి
 సూక్తివిశేషజ్జళుమ్, సజ్జోచవిస్తరజ్జళుమ్. ఇతుఏకకర్తృ కజ్జళాన
 ప్రబంధవిశేషజ్జళుక్కు మొక్కుమ్.

౬

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఉపాధ్యాయమ్.

౧. ముముక్షువానచేతననుక్కుమోక్షముజ్ఞామోబ్ధతు,
తత్వత్రయజ్ఞానముజ్ఞాకవేణుమ్.

౧. (ముముక్షువానచేతననుక్కుమోక్షముజ్ఞామోబ్ధతుతత్వ
త్రయజ్ఞానముజ్ఞాకవేణుమ్) (ముముక్షు) వాకితా-మోక్షమిచ్చై యు
యదై యనక్. సంసారవిమోచనత్తిలిచ్చై యుదై యవనైష్ఠపడి. (ముము
క్షువాన) ఎక్కైయాలే - సంసారనివృత్తియిల్ ఇచ్చై యరువనుక్కు
జ్ఞాకైయి లుళ్ళవరుమై తోడబుడికతు. ఇందవిచ్చై పిఱవామైయితే, అ
నాదికాలమ్ సంసరి త్తతు. ఉజ్జీవయిషువాన సర్వేశ్వరనుమ్ ఇందవి
చ్చై పిఱక్కుమళపు మితేపార్ త్తిరుక్కిఱతు.

సంసారత్తైప్పుణ్ కట్టిక్కొళ్ళవిచ్చిక్కడవ ఆత్మపుక్కుత
న్నివృత్తియిలిచ్చై పిఱక్కైదుర్లభమితే. ఇప్పోతు, ఇవర్ (చేతనక్) ఎ
న్దతుమ్-సాభిప్రాయమ్. అతావతు-చై తస్య ప్రయోజనముజ్ఞాకత్తోడఱ్ఱు
కిఱతుమిప్పోలేక్. అనాదికాలమ్స్వర్థమేపోయ్ త్తిత్తనై యితేచైత
స్యమ్; అతావతు-ఉజ్జీవనత్తుక్కులుప్పాకామై ఇనిత్తాక్ సంసారనివృత్తి
యైయిచ్చిక్కిఱతు- 13 * నిరస్తాతిశయాహ్లాదసుఖభావై కలక్షణై యా
కిఱభగవత్ప్రాప్తిక్కులుప్పాకవితే. 14 * తామరై యాళ్ కేళ్ వనో
రువనై యేనోక్కుమలితేయుగర్ వావతు. ఆత్మప్రాప్తిక్కులుప్పా
కసంసారనివృత్తియైయిచ్చిత్తాల్మువిపరీతజ్ఞానకార్యమామి త్తనై.

ఆకైయాల్ భగవత్ప్రాప్తిక్కువిరోధియాన సంసారత్తినుదై
యవిమోచనత్తిలిచ్చై యుదై య నానవధికారిక్కు అప్పడియరున్దుళ్ళ
(మోక్షమ్) ఆకిఱపురుషార్థమ్ సిద్ధిక్కుమ్ (పోతుతత్వత్రయజ్ఞానముజ్ఞా
కవేణుమ్) ఎక్కై.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఉపోద్ఘాతమ్.

2

తత్వజ్ఞానోత్పత్తిక్కుమున్నే ముముక్షుజనికకూడుమోవెన్ని
లో: “పరీక్ష్యలోకాన్” 15 “జాయమానమ్” 16 ఇత్యాదిత్రుతిస్తృతికలి
తొల్లుకిటప్రక్రియాయాలేకూడుమ్.

(ఉద్ఘాతక వేణుమ్) ఎన్ఱు - అవశ్యాపేక్షితత్వమ్ తోఁదనవరుళి
చెయ్యకై యాలే, “తత్వజ్ఞానాన్తోక్షలాభమ్” 17 ఎఁగిట నియమమ్
తోఁదనకిటతు. “తత్వజ్ఞానాన్తోక్షమ్” 17 ఎఁగిటవితుసకలసిద్ధాంతసా
ధారణమితే. మోక్షత్తిలుమ్ తత్వత్తిలుమితేవిప్రతిపత్తియుళ్ళతు. ఆ
నాల్ “జ్ఞానాన్తోక్షమ్” 17 ఎఁగిటనియమమ్ కొళ్ళు మోబుతు; “పశు
“ర్షనుష్యరిపక్షి వాయేచవైష్ణవసంశ్రయాః | తేనై వతేప్రయాన్యన్తితద్వి
“ష్ణోరిపరమంపదమ్” 18 “యంయంస్పృశతిపాణిభ్యాంయంయం పశ్య
“ తిచక్షుషా | స్థావరాణ్యపిముచ్యంతేకింపునర్బాన్ధవాజనాః” 19 ఎన్ఱుజ్ఞా
నయోగ్యతై యిల్లాతతిర్భక్ స్థావరజ్గళుక్కుమ్ వైష్ణవసంబన్ధతాలేమో
క్షసిద్ధియైచ్చొల్లుకిటవచనజ్గళుక్కువై యర్థమవారాతో వెన్నిల్; వా
రాతు; అవశ్యుక్కుముముక్షుత్వన్దానుమిలై యితే. ఇజ్గు (ముముక్షు)
వానచేతననుక్కితే (మోక్ష) సిద్ధిక్కు (తత్వజ్ఞాన ముద్ఘాతక వేణుమ్)
ఎన్ఱు, అజ్గుతానుమ్ ముముక్షుత్వముమ్, తత్వజ్ఞానముమ్ ఇరణ్డుమ్ ఇ
వశోఽపకల్పిన్తి కేయిరుక్కచ్చెయ్ తేయుమ్ ఇవైయిరణ్డాలమ్ పూ
ర్ణనాయరుచ్చానారు వైష్ణవనుడై య అభిమానమేయితేకార్యకరమాక
చ్చొల్లుకిటతు.

ఆకై యాలే అభిమానియానవనుడై యజ్ఞానవిశేషతైక్కుటాక్షితై
అభిమానాన్తర్భూతమానవివశ్యుక్కుమ్ ఈశ్వరకార్యజ్ఞాయకై యా
లే “తత్వజ్ఞానాన్తోక్షమ్” 20 ఎఁగిటవితు. అవిడత్తిలుమ్ సద్వారక
మాకసిద్ధిక్కుమ్, తత్వజ్ఞానమెన్నా లే, (తత్వత్రయజ్ఞానమ్) ఎఁగై యా

౮

తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, ఉపాధ్యాయమ్.

లేతత్వజ్ఞై అధికమాకపుమ్ సూనమాకపుమ్ కొళ్ళుకిట బాహ్యకుదృష్టి
మతజ్ఞో అథా త్ప)తిక్షి స్తజ్ఞో.

ఇవర్ తామ్ (తత్వత్రయమ్) ఎస్తునిణాయైక్కుక్కు ప్రమా
ణమెన్నెన్నిల్; నిర్దోషప్రమాణమానవేదా స్తజ్ఞః. “భోక్తాభోగ్యంప్రేరి
తారంచమత్వా” 21 ఎస్తుభోక్తృశబ్దతాలుమ్, భోగ్యశబ్దతాలుమ్ప్రే
రయితృశబ్దతాలుమ్, చిదచిదీశ్వరతత్వజ్ఞో మూర్తైయు మితేశొల్లు కిట
తు. ఆకై యాలే “వేదా స్తప్రతిపాద్యమ్, తత్వత్రయముమే” ఎస్తునిశ్చ
యైత్తు, (మోక్షముణ్డా మోబుతుతత్వత్రయజ్ఞానముణ్డాక వేణుమ్) ఎకాగి
తార్.

ఆనాల్ “తమేవంవిద్వానమృతఇహభవతి నాన్యరిపన్థాయనా
యవిద్యతే” 22 ఎస్తువేదా స్తజ్ఞో, భగవత్తత్వజ్ఞానమొస్తుమే, మోక్ష
సాధనమెన్నెన్నిల్క; తత్త్వాన్తరపరిజ్ఞానత్తై యుమ్ఇవర్ మోక్షసా
ధనమాకవరుళిచ్చెయ్ వానెన్నెన్నిల్; భగవత్తత్వత్తై యతియుమోబు
తు, సకలచేతనాచేతన విలక్షణమాకపుమ్, ఇవర్బుక్కుక్కారణమా
కపుమ్, వ్యాపకమాకపుమ్, ధారకమాకపుమ్, నియామకమాకపుమ్,
శేషియాకపుమతీయ వేణుకై యామమ్, తత్త్వాన్తరజ్ఞై యతియాతపో
తుఇస్పడియతీయవిరక్తియైయాయుమ్ తత్వత్రయజ్ఞానముణ్డాక వేణు
మ్) ఎన్నుక్కుత్తైయైల్. “భోక్తాభోగ్యంప్రేరితారంచమత్వా” 23 “వృ
థగాత్తానంప్రేరితారంచమత్వాజ్ఞాప్తస్తతస్తేనామృతత్వమేతి” 24 ఎకాగి
ఆశ్రుతిక్కుమ్హృదయమితువితే. ఇజ్జనన్డాకిల్ “తమేవంవిద్వాన్” 25
ఇత్యాదిశ్రుతి యోడితక్కువిరోధమ్వరుమ్. ఆకై యాలిన్దశ్రుతిచ్చా
యైయాలేఇవరుమ్అరుళిచ్చెయ్ తారాకై యాలేవేదా స్తవిరోధ ప్రసం
గమేయైల్.

: తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్త ప్రకరణమ్. ౯

౨. తత్వత్రయమావతు-చిత్తుమ్, అచిత్తుమ్, ఈశ్వరనుమ్.

౩. చిత్తై గిఱతు-ఆత్మావై.

౨. తత్వత్రయన్దానేతెన్ను మాకాజ్ఞైయిలే యరుళిచ్చెయ్ కితార్.

(తత్వత్రయమావతు చిత్తు మచిత్తు మీశ్వరనుమ్) ఎన్ఱు (చిత్తు) అవతు-చై తన్యాధారమానవన్తు. (అచిత్తు) అవతు-చై తన్యాధారమానవన్తు. (ఈశ్వరన్) ఆకితాన్-యోగవై శేషికాదితన్) త్తిలుళ్ళార్ శొల్లుకిఱకణక్కిలే యొరుపురుషవి శేషమన్ఱి క్కే, వేదాన్ఱికళ్ శొల్లుకిఱచిదచిన్నియన్ఱా. “క్షరంప్రధానమమృతాక్షరంహరః, క్షరాత్తానావీశతేదేవపకః” 26 “ప్రధానక్షేత్రజ్ఞ పతిర్గుణేశః” 27 ఎన్నక్కడవతితే.

౩. ఉద్దేశక్రమత్తిలే, తత్వత్రయత్తినుడై యవుమ్ స్వరూపస్వభావవిశేషజ్ఞుడవపాదిప్ప తాక త్తిరువుళ్ళమ్మబ్బి, ప్రథమమ్ చిత్తత్వత్తైఉపపాదిక్కడప్రక్రమిక్కితార్.

(చిత్తై గిఱతుఆత్మావై) ఎన్ఱు నడున్ఱిబ్బరువీలిప్పిళ్ళైభట్టరుమ్, ఆచ్ఛాపిళ్ళైయుమ్, ముతలాన వాచార్యర్ గళ్ తత్వత్రయమరుళిచ్చెయ్ కిఱవిడత్తిల్, అచిదుపక్రమమాకవరుళిచ్చెయ్ తార్ కళ్; ఇవర్ చిదుపక్రమమాకవరుళిచ్చెయ్ తార్. ఇతుక్కుక్కరుత్తు - అచిత్తత్వమ్ హేయతయాజ్ఞాతవ్యమాకైయాలుమ్, ఈశ్వరనుపాదేయతయాజ్ఞాతవ్యనాకైయాలుమ్, ఇప్పడిఱరుణ్ఱుతత్వత్తైయు మఱి కైక్కు అధికారియానచేతననుడై యస్వరూపన్దన్ఱై ముతలిలేయఱిన్ఱుకొళ్ళ వేణుమితేఎన్ఱు.

అవర్ కళ్ తానప్పడియరుళిచ్చెయ్ వానెన్ఱెన్ఱిల్; ఆత్మావినుడై యప్రకృతేః పరత్వజ్ఞానమ్ ప్రకృతియైయఱియాతపోతు కూడాపైయా లే, మున్ఱుఱప్రకృతితత్వత్తైయఱిన్ఱు, అనన్తరమ్ తద్వ్యతిరక్తనాయ్ తదన్తర్వర్తియాన వాత్తావైయఱిన్ఱు, అనన్తరమ్ ఆత్మాపుక్కన్తర్యామియాన్యోశరీరత్తుక్కు ఆత్మావైప్పిలే ఉభయత్తుక్కు మభిమానియా

౧౦

తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్ప్రకరణమ్.

యిరుక్కిఱ పరమాత్మావినుడై య స్వరూప తైయటికై బుద్ధ్యారోహక
నుమాకై యాలే యరుళిచ్చెయ్ తార్కళ్.

అచిదుపక్రమమాకచొచ్చిల్లుకిఱవిదు-“అన్న మయమ్ తుడజ్జి “అ
నద్దమయ” 28 నళవుమ్ ఆరోహి త్తశ్రుతిమర్యాదై కుచ్చేరుమ్; చిమపక్ర
మమాక చొచ్చిల్లుకిఱవితు-“భోక్తాభోగ్యంప్రేరితారమ్” 29 ఇత్యాదిశ్రుతి
కుచ్చేరుమ్; ఆకై యాలిరణ్డుక్రమముమ్ వేదా న్తసిద్ధమ్. “చిదచిదీశ్వర
తత్త్వభావ” 30 ఎన్దు, ఆళవన్దారుమ్, “అశేషచిదచిద్వన్తు శేషిణే” 31 ఎ
న్దు భాష్యకారరు మరుళిచ్చెయ్ తవచనన్దళ్ ఉభయకోటియిలుమ్ శే
రుమ్. ఎజ్జనేయెన్నిల్; చిదుపక్రమయోజనైక్కుత్తానే స్వరసమా
యిరున్దలితే. అచిదుపక్రమయోజనైయిల్ వన్దాల్ క్రమవివక్షయాస
న్దు అవర్కళప్పడి యరుళిచ్చెయ్ తదు, సమన్తపదసూకవరుళిచ్చెయ్
కై యాలే. సమాసత్తిల్ అభ్యర్హితమాతల్, అల్పాచీతరమాతల్, ము
ఱ్ఱుడక్కడవత్తేగిఱ న్యాయ తైప్పత్తీ, అల్పాచీతరమానచిచ్చబ్దమ్
మున్నాకవరుళిచ్చెయ్ తార్కళ్ తిన్దై. అభ్యర్హితనానవీశ్వరన్తనైయు
తలిలెదాతే చిచ్చబ్దరాతేతననై చొల్లిన్దు, “అల్పాచీతరంపూర్వ
మ్” 32 ఎగిఱవనుశాసనబలత్తాలే. ఇప్పడియిరణ్డుక్రమముమ్ వేదవైది
కపరిగృహీతమాకై యాలే ఇరణ్డుమ్ముఖ్యమెన్దు కొళ్ళక్కుత్తైయిల్లై.

చిచ్చబ్దమ్ “ప్రేక్షోపలబ్ధిశ్చిత్ సంవిత్ప్రతిపజ్జప్తిచేతనాః” 33 ఎ
న్దు జ్ఞానవాచి శబ్దజ్ఞోదే సహపరితమాకై యాలుమ్, జ్ఞానాశ్రయవ
న్తువిలితుక్కుప్రసిద్ధిప్రాచుర్యమిల్లామైయాలుమ్, “క్షరాత్తానావీశతేదే
వవకః” 34 “యతత్తానమన్తరోయమయతియమాత్తానవేద యస్యా
త్తాశరీరమ్” 35 “అత్తాశుద్ధోక్షరః” 36 “అత్తాజ్ఞానమయోమలః” 37 ఎ
న్దు ఇప్పడిశ్రుతిస్మృతికలిలేపలవిడగ్గలిలుమ్ శొల్లుకై యాలే అత్త శబ్దతుక్కు
డివవిషయత్తిల్ ప్రసిద్ధిప్రాచుర్యమున్దాకై యాలుమ్. (చిత్తేగిఱతా
త్తావై) ఎన్దు స్ఫుటమాకవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పరణమ్.

౧౧

౪. ఆత్మస్వరూపమ్, “శెష్ఠు శెష్ఠు పరమృరమాయ్” 38 ఎకగిణపడియే దేహేన్ద్రియమనగిప్రాణ బుద్ధివిలక్షణమాయ్, అజడమాయ్, ఆనందరూపమాయ్, నిత్యమాయ్, అణువాయ్, అవ్యక్తమాయ్, అచిన్త్యమాయ్, నిరవయవమాయ్, నిర్వికారమాయ్, జ్ఞానాశ్రయమాయ్, ఈశ్వరసూక్ష్మ నియామ్యమాయ్, ధార్యమాయ్, శేషమాయరుక్మమ్.

౪. ఇని, ఇంద్రవాత్సవినుడైయ స్వరూపమిరుక్మమ్మడి యెక్లనే యెకగిణ శక్తైయిరే, ఆత్మస్వరూపలక్షణతై యరులిచ్చెయ్కెతార్.

(ఆత్మస్వరూపమ్ “శెష్ఠు శెష్ఠుపరమృరమాయ్”) 39 ఎష్టతుడగ్గి. శ్రుతిస్తృత్యాదికలిరే ఒత్తైచ్చొల్లలాయరుక్క, ఇప్పోతు ఆత్మవారరులిచ్చెయ్త శక్తైయై యెడుత్తతు, తత్వప్రతిపాదకజ్ఞాన శ్రుత్యాదికలిలక్లాట్టిత్ తత్వదర్శికలిత్ ప్రధానరాన వాత్వారుడైయవచనమే తత్వనిర్ణయత్తుక్కు ముఖ్యప్రమాణమెష్టతోల్ బుక్కెక్కాక. “విధయశ్చవై దికా స్త్యదీయగ్మూరమనోనుసారిణః” 40 ఎన్ఱితే పరమాచార్యరుమరులిచ్చెయ్తతు. స్వరూపమావతు-స్వత్వనరూపమ్ అతావతు-అసాధారణాకారమ్, “శెష్ఠు శెష్ఠు పరమృరమాయ్” 41 ఎష్టతు-పోయప్పోయ్ ఒత్తక్కొత్తు మేలాయరుక్కిణ “అన్నమయప్రాణమయమనోమయ” 42 క్కళుక్కవ్వరుకా యెష్టపడి. (దేహేన్ద్రియమనగిప్రాణబుద్ధివిలక్షణమాయ్) ఎకగిణవిడత్తిల్, బుద్ధిశబ్దత్తాల్-నుమాదనుగృహీతమానవనరకరణతై చొచ్చొల్లకిణతో? జ్ఞానతైచ్చొల్లకిణతోవెన్నిల్ ; ఇవరుక్కిణ్ణు వివక్షితమ్ జ్ఞానమాకవేణుమ్ ; తత్వశేఖరత్తిల్ దేహాదివైలక్షణ్యరురులిచ్చెయ్కెణ విడత్తిల్ ఆప్పడియరులిచ్చెయ్కెయారే. “దేహేన్ద్రియమనః ప్రాణధీభ్యోనన్యః” 43 ఎన్ఱితే ఆశవన్దారుమరులిచ్చెయ్తతు.

ఉద్దేశమ్, లక్షణమ్, పరీక్షై, ఎష్టమూష్టువకైప్పట్టితే తత్వనిర్ణయక్రమ మిరుప్పతు; అతిల్ (చిత్తు మదిత్తు మీశ్వరనుమ్) ఎష్టతత్వత్రయ తైయముద్దేశిత్తు, ఉద్దేశక్రమత్తిరే అవద్రీనుడైయ స్వరూపకోధనమ్ వణ్ణువతాకనినైత్తు, ప్రథమత్తిరే చిచ్చొద్దిష్ట నానవాత్సవినుడైయ స్వరూపకోధనమ్ వణ్ణువతాకాపక్రమిత్తు, (దేహేన్ద్రియమనగిప్రాణబుద్ధివిలక్షణమాయ్) ఎష్టతుడగ్గి (శేషమాయరుక్మమ్). ఎన్నమశవాక స్వరూపలక్షణతై యరులిచ్చెయ్తార్; అత్తైపరీక్షిత్తితార్మేల్. అతిల్ ప్రథమత్తిరే ఆత్మస్వరూపత్రినుడైయ దేహాదివైలక్షణ్యతై శోధిప్పతాక తజ్జ్ఞానుక్కురుడైయ ప్రశ్నతైయసుభాషిత్తితార్.

౫. ఆత్మ స్వరూపమ్ దేహాది విలక్షణ మానపడియెన్నెన్నిల్ ;

౫. (ఆత్మ స్వరూపమ్ దేహాదివిలక్షణమానపడియెన్నెన్నిల్) ఎన్ఱు. ఇతుతన్నై తత్వశేఖర త్రిలేఖనర్ తామేవి స్తరేణవరుళిచ్చెయ్ తార్.

దేహమ్ అనేకావయవ సంఘాతాత్మకమ్ ఎన్ను మిడమ్ సిద్ధమ్; అతిలెల్లావవయవజ్గళుక్కుమ్ చైతన్యముజ్ఞాకిల్, అనేకచేతనోపలబ్ధి ప్రసజ్గేక్కుమ్. ఆవయవజ్గళుక్కుర్యోన్య మవివాదనియమముమ్, అవలోకల్ మమతా బుద్ధియుమ్, మమతా వ్యవహార ముజ్ఞాదాతు. “ఓరవయత్తుక్కేచైతన్యశ్శోభిత్; అతువిచ్చిప్పమానాత్, అవయవా న్తరమదనుభవి “ తైత్తైస్స రిక్కుక్కుడాతు. పిన్ఱు, అహంబుద్ధివ్యవహారజ్గళుమ్ మమతాబుద్ధివ్యవహారజ్గళుమ్ “ యమితవిరవేణుమ్, సర్వశరీరవాగ్వియాస సూఖదుఃఖాను భవముజ్ఞాదాతు. అవయవ “ వసంఘాతాత్మకమన్ఱు శరీరమవయవ- అతిలేచైతన్యమెన్నవు మొజ్ఞాతు, ఉపలమ్మ “ నువవ త్తికలిల్లామైయారే అవయవస్వీకారమనువవస్స మాకైయారే. ఇన్ఱు “ బాలదే “ హోహం మద్దక్షానః, యవదేహోహం బహుజ్ఞానఃమమశరీరమ్” 44 ఎన్ఱు శరీరాహ “ మర్థజ్గళిల్ పిఱిక్కుటభేద ప్రతిప త్తియుమ్ భేదవ్యవహారముజ్ఞాదాతు; “ మమాయ “ మార్తా” 45 ఎక్ గిఱవిడ త్తిత్వోలే అముఖ్యమెన్నవొజ్ఞాతు, ముఖ్యే బాధమిల్లామై “ యాల్. అన్ఱిక్కే, అహంబుద్ధిక్కుశరీరమ్ వివయమెన్ఱుకొజ్ఞాలుమ్, శ్రుతియులుమ్ “ శ్రుత్యర్థావ త్తికళాలుమ్ దేహాతిరక్తనాయ్, దేహాన్తరపరిగ్రహయోగ్యనాన వార్తాని “ ధ్దక్. బాహ్యోన్ఱియజ్గళుమార్తావాకమాట్టాతు, ఓరువనేసర్వేన్ఱియవివయజ్గళై “ యుమతిక్త యాల్. ఇన్ఱుదికొక్కాతపోతు “యోనోరువక నానివ్వర్థతైక్కుజ్జేక్, “ అన్ఱనానేస్సర్పియాన్ఱిక్తే” ఎక్ గిఱప్రతిసంధాన ముజ్ఞాదాతు. చతుస్సే ఆత్మానా “ కిల్, అన్ఱకరూపతైస్స రియాతోఱియవేణుమ్. ప్రోక్రమే ఆత్మావాకిత్, బధిర్కళబ్ధ “ తైస్స రియాతోఱియవేణుమ్. ఇన్ఱుదిమల్ తై యన్ఱియజ్గళిలుమ్ కడ్డుకొళ్ళతు అన్ఱగి “ కరణముమ్ ఆత్మావాకమాట్టాతు; కర్తానిన్ఱయస్స రిణాదికార్యజ్గళుక్కు కరణమాక “ కల్పితమాక్త యారే. ఇతుతానేస్స రిక్కుటతు ఎన్నవొజ్ఞాతు; స్వరణత్తుక్కు కరణ “ మిల్లామైయారే. కరణముమితుతానేయెన్నవొజ్ఞాతు; విరుద్ధమాక్తయారే. వేతీ “ యెన్ఱుకరణమెన్నిల్; అతుబాహ్యకరణమాకిత్, అతిల్లాకవనక్కున్ఱువిరిహాదాతు. “ అన్ఱగికరణమాకిత్, ఆత్మావుక్కు మనస్సెన్ఱు పేరిట్టతాయ్విదుమ్. అన్ఱగికరణమన “ పేక్షితమాకిత్, ఇన్ఱియార్థ సంబధముజ్ఞానపో తెల్లామ్ జ్ఞానమ్ పిఱిక్కువేణుమ్. “ అన్ఱయారే మనస్సుమార్తావాకమాట్టాతు. ప్రాణజ్గళుమార్తావాకమాట్టాతు. సంఘా “ తరువజ్గళాక్తయారే. దేహమార్తావేక్ గిఱ వక్షత్తుక్కు చొన్నదుమజ్గళిజ్గళుమ్ “ తుల్యమ్. జ్ఞానముమార్తావాకమాట్టాతు; ఎనక్కుజ్ఞానమ్పిఱిన్ఱతు, సశి త్తుమన్ఱుక్షణిక “ మమాయ ఆత్మధర్మ మమాయోల్ ముక్తయారే. క్షరనాయరుప్పానోరాత్మాపుజ్జేన్ఱు “ మిడమ్ నేల్ ముక్కుజ్ఞానానే ఇన్ఱుమ్ కాడాన్ఱిక్తే ఎక్ గిఱ ప్రశ్నభిజ్ఞయారే సిద్ధమ్” ఎన్ఱు ఇప్పడి వి స్తరేణ వరుళిచ్చెయ్ తారిజ్జే.

౬. దేహాదికళో ఎన్నుడై య “దేహాదికళో” ఎన్ఱు ఆత్మావిల్ వే
 ఁపట్టుతోత్తరుకై యాలుమ్, “ఇదమ్” ఎన్ఱు తోత్తరుకై
 యాలుమ్, ఆత్మా నాన్ ఎన్ఱు తోత్తరుకై యాలుమ్, ఇవై
 యెరుక్కాల్ తోత్తరుకై యెరుక్కాల్ తోత్తరుకై యాలుమ్,
 ఆత్మా ఎప్పోతుమ్ తోత్తరుకై యాలుమ్, ఇవై పలవాకై యా
 లుమ్, ఆత్మా ఒరువనాకై యాలుమ్, ఆత్మా ఇవత్తల్ విలక్షణ
 నెన్ఱుకొళ్ళ వేణుమ్.

౬. ఇప్పడితని త్తనియెదుత్తుక్కుళిన్ఱు మళవిల్ గ్రన్ఱవి స్తరమా
 మెన్ఱుమన్దమతికభుక్కుమ్ ప్రతిప త్తియోగ్యచూమ్బడి, దేహాదికళై సము
 చ్చిత్యోపాదానమ్బణ్ణి అవత్తొత్తాట్టలాత్తాపుక్కుణ్ణాన వై లక్షణ్యతై
 చ్చిలయుక్తివిశేషణ్ణా లే సుగ్రహమాకవరుళిచ్చెయ్ కితార్.

(దేహాదికళో) ఎన్ఱుతుడజ్జి. (దేహాదికళో “ఎన్నుడై యదేహాది
 కళో” ఎన్ఱు ఆత్మావిల్ వేఁ పట్టు తోత్తరుకై యాలుమ్, “ఇదమ్” ఎన్ఱు
 తోత్తరుకై యాలుమ్, ఆత్మా నాన్ ఎన్ఱు తోత్తరుకై యాలుమ్ అతావతు-
 దేహాదికళానవై ఎన్నుడై యదేహమ్, ఎన్నుడై యవిన్ఱియమ్, ఎన్ను
 డై యమనన్ఱు, ఎన్నుడై యప్రాణన్, ఎన్నుడై యబుద్ధి, ఎన్ఱుమమతాబు
 డ్దిక్కుమ్ మమతావ్యవహార త్తుక్కుమ్ విషయమాయ్ కొణ్ణు, అహమర్థ
 భూతనాన వాత్తాపుక్కున్ఱు మాయ్ తోత్తరుకై యాలుమ్; అప్పడియె “ఇ
 తుదేహమ్, ఇతుఇన్ఱియమ్ ఎన్ఱు ఇదంబుద్ధివ్యవహారవిషయమాయ్ కొణ్ణు,
 అహమర్థ వ్యతిరిక్తనూయ్ తోత్తరుకై యాలుమ్ అజ్గనన్ఱి కే, ఆత్మా అహ
 మర్థభూతనాయ్ కొణ్ణు తోత్తరుకై యాలు మెన్ఱుపడి. ఇవై యెరుక్కాల్
 తోత్తరుకై ఒరుక్కాల్ తోత్తరుకై యెరుక్కాల్ తోత్తరుకై యాలుమ్, ఆత్మా ఎప్పోతుమ్ తోత్తరుకై
 యాలుమ్, ఇవై ఎన్ఱు దేహాన్ఱియాదికళై పరామర్శిక్కి అతు. దేహమ్ ఒ
 రుక్కాల్ తోత్తరుకై యెరుక్కాల్ తోత్తరుకై యావతు. జాగ్రద్దైయిల్
 “స్థూలాహమ్కృతోహమ్” 46 ఇత్యాదికళా లే అహంబుద్ధి వ్యవహారవి
 షయమాయ్ కొణ్ణు ఆత్మ స్వేన తోత్తరుకై యెరుక్కాల్ తోత్తరుకై యాలుమ్ సుఖ ప్రి
 యై అప్పడితోత్తరుకై అతు. ఆత్మా ఎప్పోతుమ్ తోత్తరుకై యావతు.
 ఉఱ్ఱువతుక్కు మున్ఱివై యెల్లామఱిన్ఱిరున్దనాన్ ఉఱ్ఱుకీఱపాతు ఎన్ను

౧౪

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పరకరణమ్.

డమ్ముముట్టడవటిన్దిలేక ఎఱ్ఱు ప్రత్యభిక్షై పణ్ణుకైయాలే, ఉభయావస్తై
యిలుమ్ దేహాదవ్యనాయరుప్పానారు ఆత్మాఉడ్డెనుతోశ్శుకై.

అథవా, జన్మమరణభాక్త్యుత్తాలేదేహమ్ ఒరుక్కాల్ తోశ్శు
యెరుక్కాల్ తోశ్శుమై యాలుమ్, నాజన్మానరత్తిల్ పణ్ణెన
వతినుడై యఫలమితు" ఎన్నిటలోకవ్యవహారత్తాలే, ఆత్మాజన్మమరణాది
రహితనాయ్కొణ్ణు ఎప్పోతుమ్ తోశ్శుకై యాలుమెన్నపుమామ్.

అప్పడియే, చక్షురాదిరూపేణ తోశ్శుయిరుక్కిట విన్దియ
జ్జో, అన్తబధిరాద్యవక్తై కళిల్ తోశ్శుమైయాలుమ్ సజ్గుల్పాది హే
తుత్తేన (తోశ్శు) యిరుక్కిట మనస్సు, ఒరుకాలవిశేషజగ్గళిలే మా
ధమాయ్ కొణ్ణాన్టుమ్ తోశ్శుమైయాలుమ్; ఉచ్చాస్సనిశ్వాసాది
కళాలే తోశ్శుయిరుక్కిట ప్రాణజ్జో ఓరోమోహదత్తై కళిలే నెశ్శు
నైకొశ్శుప్పార్ కల్ వేణ్ణుమ్బడి తోశ్శుమైయాలుమ్; విషయగ్రహ
ణవేత్తైయిల్ ప్రకాశిక్కిటజ్ఞానమ్ విషయగ్రహణభావదత్తైయిల్ తో
శ్శుమైయాలుమ్; ఇప్పడియన్తిక్కే, నాకకణ్ణుమ్ శెవియుమ్ ము
న్బువిశజ్జేయిరున్దేక, ఇప్పోతు అన్తనుమ్ బధిరనుమానేక; మున్బుఎన్నుడై
యమనస్సు విశదమాయరుక్కుమ్, ఇప్పోతున్టుమ్ తెరికిటతిలై; నానప్పో
తు నిప్రాణనాయ్కొడన్దేక, ఇప్పోతుసప్రాణనానేక; ఎనక్కప్పోతు
జ్ఞానముణ్ణాయరున్దతు, ఇప్పోతునశి త్తదు" ఎఱ్ఱు ఇవై తోశ్శునపాతోడు
తోశ్శుతపాతోడు వాళియటఆత్మాఎప్పోతుమ్ తోశ్శుకై యాలుమ్,
ఇవై పలవాకై యాలుమ్ ఆత్మాఒరువనాకై యాలుమ్, మీణ్ణుమ్ ఇవై యె
న్టు-దేహాదికలై పరామర్శిక్కిటతు. దేహత్తుక్కుప్పన్దై, అనేకావయవసం
సూతాత్తకమాకై యాలే-ఇన్దియజ్గళుక్కుప్పన్దై, చక్షుశ్రోత్రాదివ్యక్తి
భేదత్తాలే. మనస్సుక్కుప్పన్దై, మనోబుద్ధిచిత్తాహంకార రూపమాన భేద
త్తాలే. ప్రాణనుక్కుప్పన్దై, పాణాపానాదిభేదత్తాలే, బుద్ధిక్కుప్పన్దై,
ఘటజ్ఞాన పటజ్ఞానాదిభేదత్తాలే, ఇప్పడిదేహాదికళోరొన్దే పలవాకై యా
లుమ్, ఇన్ద్రనన్తిక్కే, అహంబుద్ధివ్యవహారార్హనాన ఆత్మాఒరువనాకైయా
లుమ్, ఆత్మాఇవశ్శోల్ విలక్షణ నెన్టుకొళ్ళవేణుమ్; అతావతు - ఇప్పడి
దేహాదిప్రకార త్రైయుమ్ ఆత్మావినుడైయప్రకార త్రైయుమ్ నిరూపిత్రాల్,
ఆత్మాదేహాదికళానవశ్శోల్ వేణుపట్టిరుప్పానారువ నెన్టు అవశ్యమగ్గీకరి
క్కువేణుమేకై.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పరణమ్.

౧౫

2. ఇంద్రయాక్తికభుక్కు క్షణభ్రీవుజ్జేయాకిలుమ్, శాస్త్రబలతారే
అత్తాదేహదివిలక్షణనాకక్కడవక.

౮. అజడమూకై యావతు - జ్ఞానతైయైభీయపున్దానేతోఽబ్బుకై.

2. ఇప్పడియుక్తియాలేసాధితమానవర్థతైశాస్త్రబలతారేదృఢీ
కరిక్కితార్.

(ఇంద్రయాక్తికభుక్కుక్షణభ్రీవుజ్జేయాకిలుమ్ శాస్త్రబలతారే అత్తాదేహది విలక్షణ
నాకక్కడవక) ఎన్టు. (క్షణభ్రీవుజ్జేయాకిలుమ్) ఎకగై యాలే-సర్వభాగభుక్కు క్షణ
భ్రీవు శొల్లవారువరిక్కుమ్ పోకాతు, అతుతానుజ్ఞాయైతాకిలుమ్ ఇవ్వర్థమ్ శ్రుతిస్త్రు
త్యాది సకలశాస్త్రసిద్ధమాకై యాలే, శాస్త్రబలన్దానే ఇవ్వర్థతైసాధిక్కు మెట్టుకరుత్తు.
“వచ్చువింజోయంపురువః” 47 “వచ్చువింజఅత్తాభవతి” 48 “భూతానిచ కవర్ణేచవర్ణశ్చేన్ద్రీ
యాదేచ | బలవర్ణేతవర్ణేణానగన్దాయస్తథా || “సుసగివ శారేన్ద్రాయే క్తంపుశారేణత్వహం
కృతిః | బకారేణభకారేణమహాకా ప్రకృతిరుచ్యతే | అత్తాతుసమకారేణవచ్చువింజగి
ప్రకీర్తితః” 49 “యగివరిగిప్రకృతేగిప్రోక్తగిపురువగివచ్చువింజకః | సవీవసర్వభూతాత్తాన
“రభిశ్చభిధీయతే” 50 “అత్తాశుద్ధోఽక్షరశ్చాన్దోనిర్గుణగిప్రకృతేగివరిః | ప్రవృద్ధ్యవ
చయానస్తవీకసాగిభిలజన్తుషు” 51 “పిండగిబృథగర్భతగిపుంసత్పరిగి పాణ్యాదిలక్షణః |
తతోహమితివత్తై” తాం సంజ్ఞాంరాజకాకరోమ్యహమ్” 52 “ఃంత్యమేతచ్చిరగిశింసుడర
ప్రవతేభోదరమ్ | కిముపాదాది కంత్యంవైతవైతతిక్కింమహీవతే | సమస్తావయవేభ్యస్త్యం
పుథస్థూప వ్యవస్థితః | తోహమిత్యేవనిపుణోభూత్వాచిప్రయపార్థివ” 53 “వచ్చుయా
“తాత్తకేదేహేదేహిమోహతమోచుతః | అహంమైతదిత్తుచ్చైరి కరుతేషమతి
ర్నతిమ్ | అకాశవాన్యస్మిజలపుణిసర్పగిపుథస్థితే | అనాత్మన్యాత్మవిజ్ఞానంకరి కరో
తికలేబరే” 54 ఎన్టు ఇప్పడి శ్రుతిస్త్రుత్యాదిసకలశాస్త్రప్రతిపన్నమానఅత్తావినుడైయ
దేహదివిలక్షణత్వమ్ దురపన్నావమ్ ఎన్టునిగైత్తితేశాస్త్రబలతారే అత్తాదేహదివిలక్షణ
నాకక్కడవనెన్టు సునిశ్చయమాక వరుళిచ్చయితకు.

౮. (అజడమ్) ఇత్యాది. అజడత్వమావతు - అనన్యాధీనప్రకా
శత్యమ్. స్వయంప్రకాశత్యమెన్టుపడి. స్వయంప్రకాశత్యమాకై యా
వతు- దీపమ్దీపాన్తరనిరపేక్షమాకస్వ వ్యవహారత్తుక్కు హేతువాకితి
వోపాతి ప్రకాశాన్తరనిరపేక్షమాక స్వవ్యవహారత్తుక్కు హేతువాకై.

అత్తైయరుళిచ్చయ్కితార్ (జ్ఞానతైయైభీయపుమ్ తానేతో
ఽబ్బుకై) ఎన్టు. “హృద్యస్తర్జోతిగిపురువః” 55 “అత్రాయంపురుషస్స్వ
యంబోతిర్భవతి” 56 “విజ్ఞానఘనః” 57 “అత్తాజ్ఞానమయః” 58 తచ్చ
జ్ఞానమయంవ్యాపిస్వసంవేద్యమనూపమమ్” 59 “అత్త సంవేద్యంతద్జ్ఞా
నమ్” 60 ఎన్నక్కడవతితే.

౯. ఆనందరూపమాకైయావతు సుఖరూపమాయరుక్మై.

౧౦. ఊర్ధ్వవక్త సుఖమాకవుజ్జీనే నైకైయా లే సుఖ
రూపమాకక్కడవతు.

౯. (ఆనందరూపమ్) ఇత్యాది. ఆనందరూపత్వమావతు - స్వతవ వేష్టత్వమ్. ఆతావతు - స్వభావమేయనుకూలమాయరుక్మై. "అనుకూలం సుఖం దురిఖం ప్రతికూలమితి స్థితేః" స్వాత్మా స్వస్యానుకూలాహీత్యాత్మ సాక్షికవవసః" 61 ఎకగిజప్రతియేతనకుత్తా నే సుఖరూపమాయరుక్మై యేష్టపడి.

౧౦. ఇప్పటి ఆత్మ స్వరూపమ్ సుఖరూపమాయరుక్మై మెన్నుమితిల్ సుప్తప్రబుద్ధప్రత్యభిజ్ఞైర్మై ప్రమాణమాకవమలిచ్చెయికి తార్.

(ఊర్ధ్వవక్త) ఎఱుతుడజ్జీ. "సుఖమాకవుజ్జీనే" ఎకగిజప్రత్యభిజ్ఞై తానే ఇతిల్ ప్రమాణమ్" 62 ఎఱుతే తత్వశేఖర త్రిలుమ్ ఇవరరులిచ్చెయి తతు. సుష్టు ప్రిదశై యిల్ పరాగర్థానుభవమిల్ల మైయాలుమ్, ప్రత్యగర్థస్ఫురణముడ్డాకైయాలుమ్, సుప్తాత్మితనాలే పరామృప్తమాన సుఖమ్ స్వరూప సుఖమాక వేణుమి తే. "ఇహ్మే సుఖమహిషిజ్జిక్కుమ్బడియుజ్జీనే" ఎఱున్ "సుఖమాకవుజ్జీనే" ఎకగిజవితుక్కుప్పారుహ్ ఎఱున్ నాణ్ణాతు. ప్రతిపత్తిశరీరమ్, అప్పడియన్తి క్కే. "ఇనితాకన్పాడినే" ఎకగితాహ్మే యిరుక్మైయా లే. ఇతుతనై "భాష్యత్తి లేవంహి సుప్తాత్మితస్య పరామర్శః, సుఖమహమస్వాప్నమితి - అనేన ప్రత్యవమర్శనేన తదానీమప్యహమర్థస్యైవాత్మనః సుఖత్వంజ్ఞాత్వత్వంచజ్ఞాయతే. నచ వాచ్యం, యథేదానీం సుఖంభవతి తథా తదానీమస్వాప్నమిత్యేషా ప్రతిపత్తిరితి, ఆతద్రూపత్వాత్ ప్రతిపత్తే" 63 ఎఱుభాష్యకారరులిచ్చెయ్ తార్. స్వరూపమనుకూలమన్తాకిల్, ప్రేమాస్పదత్వజ్ఞాదాతు. "ఆశ్చర్యవత్పశ్యతి కశ్చిదేనమ్" 64 ఇత్యాదికథాలుమ్ ఇవ్వర్థమ్ సిద్ధమ్. ఆర్థం "జ్వలితి" 65 "నిర్వాణమయవాయమాత్తా" 66 "జ్ఞానానందమయస్తాత్తా" 67 "జ్ఞానానందైకలక్షణమ్" 68 ఇత్యాది ప్రతిస్పృతికథాలుమ్ ఆత్మావినుడైయ ఆనందరూపత్వమ్ సుస్పష్టమ్.

ఆక, కీర్తిప్రకృతేరివరత్వజ్ఞొల్లుకై యాలేదేహత్వవాదమ్ నిరస్తమాన్తు; అజడత్వానందరూపత్వజ్ఞొల్లుకై యాలేజడత్వవాదమ్ నిరస్తమాన్తు.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్ప ౧౩రణమ్.

౧౩

౧౧. నిత్యమాకై యావతు-ఎప్పోతుముడ్డాకై.

౧౨. ఎప్పోతుముడ్డాకిల్ జన్మమరణజ్ఞభుక్తాకిటపడి యెన్నెన్నిల్ ;
జన్మమావతు-దేహసంబంధమ్, మరణమావతు-దేహవియోగమ్.

౧౩. అణువానపడియెన్నెన్నిల్;

౧౧. (నిత్యమిత్యాది) నిత్యత్వమావతు - సర్వకాలవ ర్తి త్వమ్. అత్తైయరుళిచ్చెయ్కితార్ (ఎప్పోతుముడ్డాకై) ఎన్ఱు.

౧౨. ఏతద్విరోధిశఙ్కయైయనువదిత్తుపరిహరిక్కి-తార్.

(ఎప్పోతుముడ్డాకిల్) ఎన్ఱుతుడజ్జి. అతావతు- ఆత్మాసర్వకాలవ ర్తి యాయుర్కి-మాకిల్, “ప్రజాపతిఃప్రజాఅస్సజత” 69 “సన్తూలాస్సోమ్యైః
“మాస్సర్వాఃప్రజాః” 70 “యతోవాగ్ధమానిభూతానిజాయంతే” 71
“యతఃప్రసూతాజగతఃప్రసూతీతోయేనజీవావ్యసనర్జభూమ్యామ్”
72 ఇత్యాదిశ్రుతివాక్యజ్ఞాల్ ఆత్మాపుకు-చ్చొల్లప్పడుకిట జన్మమరణజ్ఞ
భుక్తాకిటపడియెన్నెన్నిల్; అవశ్యోపిత్పొల్లుకిటజన్మమావతు - దేహసం
బంధమ్, మరణమావతు-దేహవియోగమేగై.

నిత్యనాకిల్ సృష్టిక్కు-మున్ఱు ఏకత్వావధారణమ్ కూడాతెన్ని
ల్; ఏకత్వమావతు - నామరూప విభాగాభావమూకై యాలే కూడుమ్.
సంహారదత్తైయిల్ ఆత్మావిలైయాకిల్, ఈశ్వరనుక్కు ఉపాదానత్వ
జ్ఞాదాతు, అకృతాభ్యాగమకృతవిప్రణాశజ్ఞభుమ్వరుమ్, అకైయల్
ఆత్మనిత్యత్వమ్ కొళ్ళవేణుమ్. “నజాయతేమియతేవావిషశ్చిత్” 73
“జ్ఞాజ్ఞేద్వావజావీశనిశా” 74 “నిత్యోనిత్యానమ్” 75 “ప్రకృతింపురు
“షంఛైవవిద్యనాదీఉభావపి” 76 “నజాయతేమియతేవాకదా చిన్నా
“యంభూత్వాభవితోవానభూయః|అజోనిత్యశ్శాశ్వతోయంపురాణో
“సహస్యతేహస్యమానేశరీరే” 77 ఎన్ఱు ఆత్మనిత్యత్వప్రతిపాదకజ్ఞాన
శ్రుతిస్మృతికళనేకజ్ఞలితే.

౧౩. అచిద్విలక్షణమాయ్, అజడమాయ్, అనన్దరూపమాయ్,
నిత్యమాయుర్దాలుమ్ విభువా యిగుక్కలామితే; ఏవంభూతమాన
వాత్తస్వరూపమణువెన్ఱటియుమ్బుడి యెన్ఱనేయైగిట జిజ్ఞాసుప్రశ్నై
యనువదిక్కి-తార్ (అణువానపడియెన్నెన్నిల్) ఎన్ఱు.

౧౮ తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పరణమ్.

౧౪. హృదయప్రదేశ త్రిల్ నిష్ఠముత్క్రిమిత్తుప్సోవతు వరువతా
మెఱుఱు. శాస్త్రమ్ శొల్లుకైయాలే, ఆత్మవణువాకక్కడవతు.

౧౫. అణువాయ్ హృదయత్తళవిలే నిఱుక్కుమాకిల్ శరీరమెఱుఱు
మొక్క సుఖదురిఖజ్జలై భుజిక్కిఱపడియె న్నెన్నిల్;

౧౪. అతుక్కుత్తరమరుళిచ్చెయ్ కితార్.

(హృదయప్రదేశ త్రిల్ నిష్ఠమ్) ఎఱుతుడజ్జి. అతావతు- “హృది
“హ్యేవాయమాత్మా” 78 ఎఱుత్తుహృదయస్థితయైయుమ్, “తేనప్రద్యోతేనై
“షత్రానిప్రామతి చతుసోవామూర్ధ్నవాఽన్యేభ్యోవా శరీరదేశే
“భ్యః” 79 ఎఱుత్తు, ఉత్కమణ తైయుమ్, “యేవై కేచాస్తాల్లోకాత్ప్రయన్తి
“చన్ద్రమనమేవతేనర్వగచ్ఛన్తి” 80 ఎఱుత్తు, గమన తైయుమ్, “తేస్తాల్లో
“కాత్పునరేత్యాస్తైలోకాయకర్తజే” 81 ఎఱుత్తు, ఆగమన తైయుమ్, నిర్దో
షప్రమాణమానవేదాన్తశాస్త్రమ్ శొల్లుకైయాలే అణువాకక్కడవ
తైగై. విభువాకిల్ ఇవై యెఱుఱుఱుడాతితే. సూత్రకారరుమాత్మావి
నుడై యవణుత్వమ్ సాధిక్కిఱవళవిల్, “ఉత్క్రాంతిగత్యాగతీనామ్” 82
ఎఱుత్తు ఇవత్తైయి తేమున్దఱసాధితతు. “ఏషోఽణురాత్మాచేతసావేది
“తప్యః” 83 “వాలాగ్ర శతభాగస్య శతథాకల్పితస్యచ | భాగోఽపివస్య
“విజ్ఞేయః” 84 “ఆరాగ్రమాత్రోహ్యవరోపిదృష్టః” 85 “స్వరూపమణు
“మాత్రంస్యాత్ జ్ఞానానన్దై కలక్షణమ్ | త్రసరేణుప్రమాణాన్తేరశ్చి కోటివి
భూషితాః” 86 ఇత్యాది త్రుతిన్సృతికళాలుమ్ ఆత్మావినుడై యవణు
త్వమ్ సంప్రతిపన్నమ్.

౧౫. ఇప్పడియరుక్కుమాకిల్ సర్వశరీరవ్యాపియాన సుఖదురి
ఖానుభవమ్ కూడుమ్బడియెజ్జనెయోగిఱ శజ్జెయైయనువదిక్కితార్.

(అణువాయ్) ఎఱుతుడజ్జి. అతావతు- అణుపరిమాణమాయ్ హృ
దయప్రదేశమాత్ర త్రిలేనిష్ఠ విడుమాకిల్ “పాదేమేవేదనాశిరసిమేవే
దనాపాదేమేసుఖం శిరసిమేసుఖమ్” 87 ఎఱుత్తు పాదచూడమ్ (శరీరమె
ఱు మొక్క సుఖదురిఖజ్జలై భుజిక్కిఱపడియెజ్జనెయెన్నిల్) ఎత్తై.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పరణమ్.

౧౯

౧౬. మణిద్యుమణిదీపాదికళోరిడ త్తిలేయరుక్క, ప్రభై ఎఱ్ఱు మొక్క వ్యాపిక్కుమాప్పోలే జ్ఞానమెఱ్ఱు మొక్క వ్యాపిక్కుయాలేయవల్లై భుజిక్కుత్తట్టిల్లై.

౧౬. అతుక్కుత్తరమరుళిచ్చెయ్ కితార్.

(మణిద్యుమణి) ఎఱ్ఱుతుడజ్జీ. అతావతు - మణిద్యుమణిదీపాదికళాకిఱ ప్రభావత్వదార్థజ్ఞో ఏకదేశస్థభ్రామయరుక్క చ్చెయ్ తేయుమ్ తత్వత్తై శుద్ధైర్జ్ఞుమ్ వ్యాపిక్కితాప్పోలే, ఆత్మావృదయ ప్రదేశ త్తిలేయరుక్క చ్చెయ్ తే, తద్ధర్మమాన జ్ఞానమెఱ్ఱు మొక్క వ్యాపిక్కుయాలే శరీరమెఱ్ఱు మొక్కనుఖదుగిఖజ్జలై భుజిక్కుక్కొరు ప్రతిహతియిల్లై యేన్.

ఇతు లా "గుణాద్వైలోకవత్" ౪౮౭౯ గిఱసూత్రార్థమ్; "వాశ బ్దోమతా న్తరవ్యాప్త్యర్థః, ఆత్మా, స్వగుణేన జ్ఞానేన సకల దేహం "వ్యాప్యై వస్థితః, ఆలోకవత్ యథామణిద్యుమణిప్రభృతీనామేకదేశ "వర్తినామాలోకో నేక దేశవ్యాపీదృశ్యతే, తద్వద్ధృదయస్థస్యాత్మ "నోజ్ఞానం సకలదేహం వ్యాప్య వర్తతే, జ్ఞాతుగ్ ప్రభావస్థానీయ సృజ్ఞానస్య "స్వాశయాదన్యత్రవృత్తిర్ణ ప్రభావదుపపన్యత ఇతి ప్రథమ సూత్రే స్థా "పిఠమ్" ౪౯ ఎన్దితే ఇతుక్కుభాష్యమ్.

ఇప్పడిజ్ఞానవ్యాప్తియాలే సర్వత్రైయుమ్ భుజిక్కు మెన్ను మిడమ్ బృహదారణ్యక త్తిలే శొల్లప్పట్టతు. "ప్రజ్ఞయావాచం సమారుహ్య వాచా "సర్వాణి నామాన్యాప్నోతి, ప్రజ్ఞయాఘ్రాణం సమారుహ్య ఘ్రాణేన "సర్వాగ్రాణాన్యాప్నోతి, ప్రజ్ఞయాచక్షుస్సమారుహ్య చక్షుషా సర్వా "ణిరూపాణ్యాప్నోతి, ప్రజ్ఞయాశ్రోత్రం సమారుహ్య శ్రోత్రేణ సర్వాఞ్చ "బ్ధాన్యాప్నోతి, ప్రజ్ఞయాజిహ్వం సమారుహ్య జిహ్వయా సర్వాన్ నీసానా "ప్నోతి, ప్రజ్ఞయాహస్తా సమారుహ్య హస్తాభ్యాం సర్వాణి కర్తాణ్యాప్నో "తి, ప్రజ్ఞయాశరీరం సమారుహ్య శరీరేణ సుఖదుగిఖే ఆప్నోతి ప్రజ్ఞయోప "స్థం సమారుహ్య ఉపస్థేనానందంతిం ప్రజాంచాప్నోతి, ప్రజ్ఞయాపాదా "సమారుహ్య పాదాభ్యాం సర్వాగతీరాప్నోతి, ప్రజ్ఞయాధియం సమా "రుహ్యధియా విజ్ఞాతవ్యం కామమాప్నోతి" ౪౯ ఎన్దిప్పడి శొల్లుకైయాలే.

౩౦ తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్ప్రకరణమ్.

౧౭. ఒరువనేకకాలత్రిలే యనేకదేహజ్ఞతై పరిగ్రహి
క్కిఱతుమ్జ్ఞానవ్యాప్తియాలే.

౧౮. అవ్యక్తమాకైయావతు - ఘటపటాదికకైగ్రహి
క్కిఱచతురాదికథాల్తోత్తరైరుక్తై.

౧౭. ఏకశరీరమాత్రత్తుక్కిప్పడి కొణ్ణాలుమ్, ఒరువనేకకాలత్రిలే
అనేకదేహజ్ఞతై పరిగ్రహిక్కిఱతు స్వరూప వ్యాప్తియాలే యాకవే
ణ్ణావోవెగిఱశక్తైయిలే యరుళిచ్చెయ్కితార్.

(ఒరువణ్)ఎన్ఱు, తుడజ్జి ఒరువనుక్కే అనేకదేహపరిగ్రహమ్కాల
భేదత్తాలేసంభవిక్కుమితే; అత్తైవ్యావర్తిక్కైక్కాక (ఏకకాలత్రిలే)
ఎగిఱతు.

ఏకకాలేఅనేకదేహపరిగ్రహమ్ సాభరిప్రభృతిపక్కలిలే సంప్రతి
పన్నుమితే.

౧౮. (అవ్యక్తమాకైయావతు - ఘటపటాదికకైగ్రహిక్కిఱచ
తురాదికథాల్ తోత్తరైరుక్తై). “చేదనాది యోగ్యానిఘట పటా
దీనివస్తునియైరిప్రమాణైర్వ్యజ్ఞనే, తైరయమాత్తానవ్యజ్ఞతత్త్వవ్య
క్తకై” 90 ఎన్ఱితే భాష్యకారదురుళిచ్చెయ్తతు. అప్పడియే యివరు
దురుళిచ్చెయ్కిరార్.

ఇజ్జనన్ఱి క్కే యెరుప్రమాణత్తాలుమ్ తోత్తరైరుక్తైయెన్ఱి
లోతుచ్చత్వమ్ వరుమితే. అక్తైయాల్ మానసజ్ఞానగమ్యమిత్తనైయల్ల
తుబ్బియికజ్ఞానగమ్యమన్ఱైగ్గై.

అవ్యక్తశబ్దార్థమ్ “శెన్ఱు, శెన్ఱు, పరమ్పరమాయ్” 91ఎన్ఱు, తుడజ్జి
అత్తస్వరూపవై లక్షణ్యత్తై యరుళిచ్చెయ్కిఱవాహ్యురుమ్, “జ్ఞానజ్ఞేద
న్దకే” ఎఱుబ్బియిజ్ఞానాగోచరత్వత్తైయితేయరుళిచ్చెయ్తతు.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పరణమ్.

౨౧

౧౯. అచిన్త్యమాకైయావతు - అచిత్తోడు సజాతీయ మెస్తునినై క్కవొణ్ణాతిరుక్కై.

౨౦. నిరవయవమాకైయావతు - అవయవసముదాయ మిన్మిక్కేయిరుక్కై.

౨౧. నిర్వికారమాకైయావతు - అచిత్తుప్పోలేవికరిక్కై యన్మిక్కేయొరుపడిప్పట్టిరుక్కై.

౧౯. అచిన్త్యమాకైయావతు-అచిత్తోడుసజాతీయమెస్తునినై క్కవొణ్ణాతిరుక్కై. “యతశ్చేద్భద్యాదివిసజాతీయస్తత ఏవసర్వవస్తువి “సజాతీయత్వేనత తత్త్వభావయుక్తయాచిన్తయితుమపినార్హః” 92 ఎన్మితే, ఇతుక్కుమ్ భాష్యకారరుళిచ్చెయ్తత. ఆకైయాల్ ఇవరుమి ప్పడియరుళిచ్చెయ్కితార్. ఇజ్జనన్మిక్కేఅచిన్త్యమావతు - ఒరుపడి యాలుమ్ చిన్మిక్కైక్కు యోగ్యమన్మిక్కేయిరుక్కైయెన్నిల్; ఆత్మ స్వరూపవిషయమానశ్రవణమననాదికభుక్కుమ్వైయర్థమ్ప్రసజ్జిక్కు మితే. ఆకైయాల్ అచిత్సజాతీయబుద్ధ్యవర్హత్వమే అచిన్త్యశబ్దార్థ మాకక్కడవతు. ఆక, “అవ్యక్తోయమచిన్మోయమ్” 93 ఎన్మగీతో పనిషదాచార్యనరుళిచ్చెయ్తపడియే, ఇవరుమాత్మస్వరూపవైలక్షణ్య ప్రకటనార్థమాకఇన్విడత్తిలేయరుళిచ్చెయ్తారాయత్తు.

౨౦. (నిరవయవమాకైయావతు- అవయవసముదాయమిన్మిక్కేయిరుక్కై). అతావతు “విజ్ఞానమయః” 94 ఎన్మమ్ “విజ్ఞానఘనః” 95 ఎన్మమ్ శొల్లుకిఱపడియే జ్ఞానై కాకారమాకైయాల్, అచిన్త్యస్తక్కులై పోల్లేయవయవ సంఘాతాత్మకమన్మిక్కేయిరుక్కై.

౨౧. (నిర్వికారమాకైయావతు-అచిత్తుప్పోలేవికరిక్కైయన్మిక్కేయొరుపడిప్పట్టిరుక్కై). అతావతు “అమృతాక్షరంహరః” 96 “ఆత్మాశుద్ధోఽక్షరః” 97 ఎన్మ అక్షరశబ్దవాచ్యమానవస్తువాకైయాల్, త్తూ అక్షరస్వభావమాకైయాల్ అక్షరశబ్దవాచ్యమానవచిత్తుప్పోలేవికరిక్కై యన్మిక్కేసదైకరూపమాయిరుక్కై.

ఆకైయితే “అవికార్యోయమ్” 98 ఎన్మ గీతోపనిషదాచార్య నరుళిచ్చెయ్తత.

౨౨

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పరణమ్.

౨౨. ఇప్పడియరుక్తైయా లే శస్త్రమ్, అగ్ని, జలమ్, వాతమ్, ఆతపస్థడక్కమాన వత్తాల చేది తల్, దహితల్, ననై తల్, శోషిప్పి తల్, శెయ్ కైక్క యోగ్యమాయరుక్కుమ్.

౨౩. ఆర్థ తరాత్తావై దేహపరిమాణనెన్నార్ కళి.

౨౨. ఏకస్మక్ కారమా కైయా లే ఛేద్యాదివిసజాతీయమాయి క్కుమెగితార్ మేల్.

(ఇప్పడి) ఎస్తుతుడజ్జి. ఇప్పడియెస్తు-అప్యక్తాదికళి నాలై యుమను భాషిక్కిటతాతల్, నిర్వికారత్వమాత్రత్తైయాతల్. (శస్త్రమ్, అగ్ని) ఇత్యాది, అతావతు-శస్త్రా గ్నాదికళి ఛేదనదహనాది కళైప్పణ్ణుమ్బు తుత త్తద్వస్తుక్కులి లే వ్యాపిత్తుచ్చెయ్యి వేణ్ణు కై యాలుమ్, ఆత్మాసర్వా చిత్తత్వవ్యాపకనాకై యా లే యవత్తేత్కాట్టిలత్తన సూక్ష్మభూతనా కై యాలుమ్, వ్యాప్యమాయస్థూలమాయరుక్కిటవిన్దై వ్యాపకమాయ సూక్ష్మమానవాత్మవస్తువై వ్యాపిత్తు వికరిప్పిక్కు మాట్టామైయా లే, శస్త్రాగ్ని జలవాతాత పాదికళాలేవరుమ్ ఛేదనదహనక్షేపన శోషణజ్జుళు క్కుసర్పమాయరుక్కుమెగై. “నైనంఛిన్ద నిశస్త్రాణి నైనందహతిపా “వకః|నచైసంక్షేదయన్త్యాపోన శోషయతిమారుతః || అచ్చేద్యోయమ “దాపెశ్చాయమక్షేద్యోశోష్య ఏవచ | నిత్యస్సర్వగతస్థాణు రచలోఽయంసనాతసః” 99 ఎన్దరుళిచ్చెయ్ తానితే.

౨౩. ఇప్పడినిర్వికారమానవాత్మవస్తువుక్కుపరిణామిత్వజ్జోభు క్కిట ఆర్థ తమతమయుక్తమెన్నునిడతైదర్శిప్పిక్కితార్ మేల్.

(ఆర్థ తర్) ఇత్యాదియాల. ఆర్థ తరాకితార్, జైనర్, అవర్ కళి “పా దేమేవేదనా” 100 ఇత్యాదిప్రకారేణ ఆపాదచూడమ్ దేహత్రిలుక్తానదురి భాద్యనుభవమ్, ఆత్మాదేహపరిమాణసర్లాతపోతుకూడాత్తు, ఆకై యాల ఆత్మాస్వకగ్తానుగుణమాకపరి గ్రహిక్కుమ్ గజపిపీలికాది శరీరజ్జుళుక్కు నుకూలమాకపరిణమిత్తు, తత్తద్దేహపరిమాణ నాయరుక్కుమెన్దైతే శొ ణ్ణవతు. అత్తైయరుళిచ్చెయ్ కితార్ (దేహపరిమాణనెన్నార్ కళి ఎన్దు).

౨౪. అతుశ్రుతివిరుద్ధమ్.

౨౫. అనేక దేహజ్ఞతై పరిగ్రహిక్కిఱయోగికల్ స్వరూపత్తుక్కు
తై థిల్యమ్వరుమ్. *

౨౪. అత్తైనిరాకరిక్కిఱార్. (అతుశ్రుతివిరుద్ధమ్) ఎన్ఱు ఇన్విడ త్తిలి
వర్ కువివక్షితై యాన శ్రుతియే తెన్నిల్; “అమృతాక్షరంహరః” 101
ఎన్ఱు అత్తానినుడై యనిర్వికారత్వ ప్రతిపాదికై యాన శ్రుతియాక వేణుమ్;
“దేహపరిమాణ న్న గిఱపక్షమ్, అత్తానిర్వికార న్న గిఱ శ్రుతియా లే
బాధితమ్” 102 ఎన్ఱు వర్ తామేతత్వ శేఖర త్తిలే యరుళిచ్చయ్ కై యాలే.
“ఏఱుఱురాత్తా” 103 “వాలాగ శతభాగస్య” 104 ఇత్త్యాది శ్రుతికళుమ్.
దేహపరిమాణపక్షత్తుక్కు బాధితై కళాకై యాలే, అవన్ తై యుమిన్విడ
త్తిలే శొల్లువారుముణ్డు.

౨౫. ఏతద్విషయమాకదూషణా న్తరముమరుళిచ్చయ్ కిఱార్.

(అనేక దేహజ్ఞతై పరిగ్రహిక్కిఱయోగికల్ స్వరూపత్తుక్కు తై
థిల్యమ్వరుమ్*) ఎన్ఱు అతావతు, దేహపరిమాణమెన్ను మ్పక్ష త్తిల్, సం
సిద్ధయోగ రాయ్, సౌభరియైప్పో లేపక కాల త్తిలేయ నేక దేహజ్ఞతై పరి
గ్రహిక్కుమవర్ కళుక్కు, తగ్గళుడైయ స్వరూపత్తై యనేకమాక చిన్న
మాక్కికొణ్డ అవ్వవ దేహజ్ఞతై పరిగ్రహిక్కు వేణ్ణివరుమెన్ గై. పరకాయ
ప్రవేశముభేన అనేకశరీరజ్ఞతై పరిగ్రహిక్కిఱ యోగికల్ స్వరూపత్తు
క్కు, స్థూలమాన శరీర త్తై విట్టుసూక్ష్మమాన శరీర త్తై పరిగ్రహిక్కుమ
ళవిల్, ఇతుక్కెల్లమతు అవకాశ మ్మోర్తామైయాలే, తై థిల్యమ్వరుమ్
న్నుచుమామ్. “ఏవంచాత్తా కార్తవ్యమ్” 105 ఎన్ గిఱనూత్ర త్తిలే శొల్లు
కిఱపడియే, అల్పమహత్పరిమాణజ్ఞాన గజపిపీలికాది శరీరజ్ఞతై స్వక
ర్తానుగుణమాక పరిగ్రహిక్కుమవర్ కళుక్కు, గజశరీర త్తై విట్టుపిపీలి
కాశరీర త్తై పరిగ్రహిక్కుమళవిల్ గజశరీర సమపరిమాణమా యరుక్కు
మన్దస్వరూపత్తుక్కు, పిపీలికా శరీరమవకాశ మ్మోర్తామైయాలే తై థి
ల్యమ్వరుమ్మెన్ఱుజ్జనే ఇవ్యాకృత్తుక్కు యోజిత్రాలో వెన్నిల్ ; యోగిక
ల్ స్వరూపత్తుక్కు) ఎన్ గై యాలే, అనిన్విడి త్తిలివర్ కు వివక్షితమున్

* “తైథిల్యమ్వరుమ్” ఎన్ఱు కిలమూలకోశజ్ఞులిమ్, వ్యాఖ్యాన కోశజ్ఞులిమ్
రాణ్ణిఱు.

౨౪ తత్పత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పత్రకరణమ్.

౨౬. జ్ఞానాశ్రయమాకై యావతు, జ్ఞానత్తుక్కిరుప్పిడమాయరుక్కై.
 ౨౭. ఆత్తజ్ఞానత్తుక్కిరుప్పిడమన్తిక్కే జ్ఞానమాత్రమాకిల్;
 ౨౮. నానటిచెన్టుశొల్లవేణుమ్, నానటియానిన్టేనెన్ను కూడాతు.

౨౬. (జ్ఞానాశ్రయమాకై యావతు-జ్ఞానత్తుక్కిరుప్పిడమాయరుక్కై). జ్ఞానమావతు-స్వసత్తామాత్రత్తాలే స్వాశ్రయ తైప్పల్ శీస్వప రవ్యవహారత్తుక్కుడలాయరుప్పతోరుత్తధర్మమ్. ఇతుక్కాత్తాశ్రయ మాకై యావతు - దీపప్రభై కళిరణ్డుమ్ తేజోద్రవ్యమా యిరుక్కచ్చెయ్ తేదీవమ్ ప్రభైక్కాశ్రయమాయరుక్కితావోలే, తానుమ్ జ్ఞానస్వరూప సాయిరుక్కచ్చెయ్ తేస్వధర్మమానజ్ఞానత్తుక్కుత్తనై యొళియప్పథ శ్చిత్తువలమ్మజ్జిల్లొత్తవడితానాధారమాయరుక్కై, "అథయోవేదేదం "జిహ్వాజీలి" 106 "సఆత్తామననైవై తా కామావశ్యనమితే" 107 "నవశోమృత్తుంవశ్యతి" 108 "విజ్ఞాతారమరేకేనవిజానీయాత్" 109 "జానాత్యేవాయంపురుషః" 110 "ఎషహిద్రష్టాశ్రోతాఘాతారసయితా "మన్తాబోధాకర్తా విజ్ఞానాత్తాపురుషః" 111 "ఏవమేవాస్యపరిద్రష్టుః" 112 ఇత్యాదిశ్రుతికథాలేఆత్తావినుడై యజ్ఞాతృత్వమ్ సిద్ధమ్.

౨౭. ఏవంభూతమానవాత్తావినుడై యజ్ఞాతృత్వ తైయికై యా తేజ్ఞానమాత్రమెన్టు శొల్లుకిఱ బాధాదికభునై య మత తై నిరాకరిక్కైక్కాకత తత్పత్ర తైయనువదిక్కితార్.

(ఆత్తజ్ఞానత్తుక్కిరు ప్పిడమన్తిక్కే జ్ఞానమాత్రమాకిల్) ఎన్టు.

౨౮. "అహమిదంజానామి" 113 ఎకగిఱప్రత్యక్షత్తాలే అత్తై నిరాకరిక్కితార్. (నానటిపు)ఎన్టుతుడజ్జి. అతావతు-ఆత్తాపుక్కుజ్ఞానా శ్రయత్వమన్తిక్కే కేవలమ్ జ్ఞానమాయరుక్కుమళవేయుళ్ళ తాకిల్ నాన టిపుఎన్టుతనై జ్ఞానమాత్రమాకచ్చొల్లుకై యొళియ, నానిన్టై చుటియా నిన్టేనెన్టు తనై జ్ఞాతావాకచ్చొల్లుకూడాతెగై. ఇన్విరై తైనానటి యానిన్టేనెగైయాలే, విషయ గ్రాహియానతోరు జ్ఞానత్తుక్కుత్తానా శ్రయమెన్నువిడమ్ తోల్ శానిన్టతితే; ఇప్పడియాత్తావినుడై యజ్ఞాతృ త్వమ్ ప్రత్యక్షసిద్ధమాకై యాలే అబాధితమెన్టుకరుత్తు.

"ఇదమహమభి వేదీ త్యాత్త వివోద్ధిభేదేస్ఫురతియదిత దైశ్యంబాహ్యమప్యేకమ త్" 114 ఎన్టుభట్టదుమిప్పడియి తేబాద్ధమతనిరాకరణమ్ పణ్ణుకివిడ చిలరుచ్చెయ్తతు.

తత్వత్రయన్యాయానమ్, చిత్పరణమ్.

౨౫

౨౯. జ్ఞాతావస్థపోతే, కర్తాభోక్తావెన్ను మిడమ్ శొల్లిల్ దాయల్లు.
 ౩౦. కర్తృత్వభోక్తృత్వజ్ఞో జ్ఞానావస్థా విశేషజగదాకాయాలే.

౨౯. జ్ఞాతృత్వకర్తృత్వభోక్తృత్వజ్ఞో మూన్ముమ్ శొల్లివేడి
 యిరుక్క, జ్ఞానాశ్రయమాయ్ ఎన్ము జ్ఞాతృత్వమాత్రతైచ్చొల్లి, మత్తై
 యవైయిజ్ఞుచ్చొల్లి తొట్టివా నెన్నెన్దిట శజ్జెయిలే యరుళిచ్చయ్కితార్.
 (జ్ఞాతావస్థపోతే కర్తాభోక్తావెన్ను మిడమ్ శొల్లిల్ దాయల్లు) ఎన్ము.

౩౦. ఇప్పడిప్రతిజ్ఞామాత్రతాల్ పోరా తెన్ము అతుక్కు హేతువై
 యరుళిచ్చయ్కితార్.

కర్తృత్వభోక్తృత్వజ్ఞో జ్ఞానావస్థావిశేషజగదాకాయాలే) ఎ
 న్ము. “హేయోపాదేయతాజ్ఞానమూలంజ్ఞాతృత్వమాత్రతనః | తత్తత్త్వ
 హాణోపాదానచిక్తిర్వాకర్తృతాశ్రయా” 115 ఎగిజపడియే, ఆత్మావి
 నుడైయ జ్ఞాతృత్వమ్. హేయోపాదేయ ప్రతిపత్తిక్కు హేతువాయి
 రుక్కుమ్; అవ్యోహేయజ్ఞతై విడుకైయాలమ్, ఉపాదేయజ్ఞతై ప్ప
 ద్దుకైయాలముణ్డాన చిక్తికర్తృత్వ మడియాయరుక్కుమ్; కర్తాపు
 క్కేయితేచిక్తియైయుళుతు; అన్దచిక్తితా జ్ఞానావస్థా విశేషమితే; అ
 త్తోడు కర్తృత్వత్తుక్కుణ్డాన ప్రత్యాసత్తియై క్కుటాక్షిత్తు కర్తృత్వ
 జ్ఞానావస్థావిశేషమెన్ముపచరి తరుళిచ్చయ్కితార్. అల్లతు, కర్తృత్వ
 సూవతు- క్రియాశ్రయత్వమాకైయాలే, అత్తై జ్ఞానావస్థా విశేషమెన్ము
 ముఖ్యమాక చొల్లప్పొకాతే.

క్రియేయావతు - “జానాతి, ఇచ్ఛతి, ప్రయతతే, కరోతి”
 ఎన్ము జ్ఞానచిక్తిర్వా ప్రయత్నాన నరభావియాన ప్రవృత్తియాకైయాల
 మ్, తదాశ్రయత్వమ్ కర్తృత్వమాకైయాలమ్, అత్తై జ్ఞానావస్థా వి
 శేషమెన్ము ఉపచారప్రయోగమెన్నే కొళువేణుమ్.

ఇని భోక్తృత్వమావతు-భోగశ్రయత్వమ్-భోగమావతు-నుఖదురి
 ఖరూపమాన వసుభవజ్ఞానమ్. అతు జ్ఞానావస్థావిశేషమితే. తదాశ్రయ
 త్వతై జ్ఞానావస్థావిశేషమెన్ము శొల్లికైయాలే యితువుమాపచారికమ్.

ఇప్పడి జ్ఞాతృత్వత్తుక్కు మివల్లుక్కుముణ్డాన ప్రత్యాసత్తితి
 శయతాలే తదైక్యకథనమృణ్ణలామ్బడి యిరుక్కైయాలే, జ్ఞాతృత్వమ్
 శొన్నపోతేకర్తృత్వభోక్తృత్వజ్ఞో శొల్లిల్ దాయ్ తైన్న తట్టియితే.

౨౬

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్ప్రకరణమ్.

30. శిలర్, గుణజభుక్తే కర్తృత్వముశ్శతు, ఆత్మాపుక్కిలై యెన్టార్కళ.

30. ఇప్పడి ఆత్మాపుక్కు స్వాభావికమాయరుద్దుశ్శ కర్తృత్వజై యిలై యెన్టు, ప్రకృతిక్కే కర్తృత్వజైక్కొళుకిఱ సాఖ్యైరై నిరాకరిక్కితార్.

(శిలర్) ఎన్టు తుడజ్జి. శిలరెన్టవర్కళ పక్కల్ తమక్కుణ్డన వనాదరమ్తో బావరుళిచ్చెయ్కితార్.

(గుణజభుక్తే కర్తృత్వముశ్శతు ఆత్మాపుక్కిలై యెన్టార్కళ). గుణజశ్శెన్టుమ్ ప్రకృతియెన్టుమ్ భేదమిలై యితే యివర్కళుక్కు ; ఆకై యాలే, ప్రకృతిక్కేయ్కొగిఱిస్థానత్తిలే (గుణజభుక్తే) ఎగిఱిటార్.

“ప్రకృతిర్నామ, సుఖదుఃఖమోహాత్మకాని, లాఘవప్రకాశచ
 “లనోపష్టమ్భనగౌరవావరణకార్యాణి, అత్యంతాన్ద్రియాణి, శార్యైక
 “నిరూపణవివేకాని, అన్యూనానతిరేకాణి, సమతాముపేతాని, సత్య
 “రజస్తమాసిద్రవ్యాణి” 116 ఎన్టితే అవర్కళుడైయసిద్ధాన్తమ్. ఆ
 కై యాలే, ప్రకృతిక్కే కర్తృత్వముశ్శతు, ఆత్మాపుక్కిలై యెన్టువడి. అ
 తావతు. కతవల్లియిలే “నజాయతేమియతే” 117 ఇత్యాదియాలే. ఆత్మా
 పుక్కు- జన్తమరణాదికళాన ప్రకృతిధర్మజ్జలై యెల్లామ్ ప్రతిషేధిత్తు,
 “హంతాచేన్తస్యతేహన్తుంహతశ్చేన్తస్యతేహతమ్ । ఉభౌతౌనవిజానీతో
 “నాయంహన్తిసహస్యతే” 118 ఎన్టు హననాదిక్రియైకలిల్ కర్తృత్వజై
 యుమ్నిషేధిక్కైయాలుమ్. శ్రీగీతైయిలేనర్వేశ్వరన్టానే, “నాన్యంగుణే
 “భృగికర్తారంయథాద్రష్టానుసశ్యతి” 119 “కార్యకారణకర్తృత్వేహే
 “తురిప్రకృతిరుచ్యతేపురుషస్సుఖదుఃఖానాభోక్తుక్వేహేతురుచ్యతే”
 120 ఎన్టుశొల్లుకైయాలుమ్, ఇప్పడి అభ్యాస్త శాస్త్రజ్జళితే ఆత్మాపుక్కు
 కర్తృత్వజైయుమ్ గుణజభుక్తే కర్తృత్వజైయుమ్ శొల్లుకై యాలే
 కర్తృత్వముశ్శతు ప్రకృతిక్కే, ఆత్మాపుక్కు కర్తృత్వమిలై, భోక్తు
 త్వమాత్రమే యుశ్శెన్టాయ్ త్తవర్కళ శొల్లువతు.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్ప్రకరణమ్.

. ౨౭

3౨. అప్పొలివనుక్కు శాస్త్రవశ్యతైయుమ్ భోక్తృత్వముమ్ కొలైయుమ్.

33. సాంసారికప్రవృత్తికలిల్ కర్తృత్వమ్ స్వరూప ప్రయుక్తమస్తు.

3౨. అతైవిరాకరిక్కితార్.

(అప్పొలు) ఎన్ఱుతుడగ్గి. అతావతు- ప్రకృతిక్కే కర్తృత్వమాయ్ ఆత్మాపుక్కు కర్తృత్వమిడై యానపోతు, ఇవనుక్కు విధినిషేధరూపమాన శాస్త్రీత్తుక్కుత్తానధికారియాయ్ కొండ్లు అతికనశత్తిలే నడక్క వేణ్ణుకైయుమ్, విహితనిషిద్ధ కరణ ప్రయుక్త సుఖదుఃఖరూప ఫలభోక్తృత్వముమ్ శేరాతెన్దై.

చేతనక కర్తావాకాతపోతు శాస్త్రీత్తుక్కువై యర్థ్యమ్ ప్రసగ్గిక్కుమ్. “శాస్త్రీఫలంప్రయోక్తరి” 121 “కర్తాశాస్త్రీర్థవసత్వాత్” 122 ఎన్నక్కడవతితే.

ఇనిత్తా, “స్వర్గ కామాయజేత” 123 “ముముక్షుర్భ్రహ్మోపాసీత” 124 ఎన్ఱు స్వర్గ మోక్షాదిఫలభోక్తావై యితే కర్తావాక శాస్త్రీమ్ నియోగిక్కిటతుమ్; ఆకైయాలే, ఫలభోక్తావే కర్తావాకవుమ్ వేణుమిడై. అచేతనత్తుక్కు కర్తృత్వమాకిల్ చేతనైక్కుటిత్తు విధిక్కుపుజ్గడాతు “శాసనాచ్చాస్త్రమ్” 125 ఎన్నక్కడవతితే. శాసనమావతు- ప్రవర్తనమ్. శాస్త్రీత్తుక్కు ప్రవర్తకత్వమ్, జోధజననద్వారత్తాలే. అచేతనమాన ప్రధానత్తుక్కుబోధత్తై విత్తైక్కప్పొకాతితే; ఆకైయాలే, శాస్త్రీమర్థవత్తామ్పొతు భోక్తావాసచేతననుక్కే కర్తృత్వమాకవేణుమ్. ఇతెల్లావద్దై యుద్ధిరువుశ్శమ్బుద్ధియితే, అప్పొలివనుక్కు శాస్త్రీవశ్యతైయుమ్ భోక్తృత్వముజ్జొలైయుమెన్ఱు రుళిచ్చెయ్ తతు.

33. ఆనాల్, కర్తృత్వమెల్లా మివనుక్కు స్వరూపప్రయుక్త మామోవెగిట శక్తైయిలే యరుళిచ్చెయ్ కితార్.

(సాంసారికప్రవృత్తికలిల్ కర్తృత్వమ్ స్వరూప ప్రయుక్తమస్తు) ఎన్ఱు సాంసారిక ప్రవృత్తికావన- స్త్రీన్న పానాదిభోగజ్జలై యుద్దేశిత్తుప్పణ్ణుమ్ స్వవ్యాపారజ్జల్. అవద్దల్ కర్తృత్వ మాపాధిక మూకైయాలే స్వరూపప్రయుక్తమన్దైగై.

౨౮

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పరణమ్.

౩౪. గుణసంసర్గకృతమ్.

౩౫. కర్తృత్వద్వానీశ్వరాధీనమ్.

౩౪. ఆనాలతుతానివనుక్కు వస్తపడియెన్నే గిఱ శక్తై యిలే యరులిచ్చెయ్ కితార్.

(గుణసంసర్గకృతమ్) ఎఱ్ఱ. గుణజ్ఞభాషిజన - సత్వరజస్తమస్సు క్కల్. అవశ్రినుడైయ సంసర్గత్తాలే యుణ్ణానతెన్తపడి. “సప్రకృతేరిక్రి “యమాణానిగుణైరికర్తాణిసర్వశః | అహంకారవిమూఢాత్మాకర్తాహ “మితిమన్యతే” 126 ఎన్నకడవతితే. ఇతెల్లామ్ “కర్తాశాస్త్రీర్థవత్త్వా త్” 127 ఎగిఱసూత్రత్తిలే పూర్వపక్షసిద్ధాంతరూపేణ భాష్యకారర్ తామేవిస్తరేణవరులిచ్చెయ్ తార్.

౩౫. ఇప్పడి సాఙ్ఖ్యపక్షతై నిరాకరిత్తు ఆత్మాపుక్కే కర్తృత్వ తైసాధిత్తార్ - కీర్, ఇన్ద కర్తృత్వద్వాన్ స్వాంత్రమోపరాయత్త మోర్వెగిఱ శక్తై యిలే యరులిచ్చెయ్ కితార్.

(కర్తృత్వద్వానీశ్వరాధీనమ్) ఎఱ్ఱ. అతావతు- ఇవ్వాత్తావిను డైయ కర్తృత్వద్వాన్ స్వాధీనమన్తిక్కే ఈశ్వరాధీనమా యరుక్కు మెన్తపడి.

“సరాత్తుతచ్చిలే” 128 ఎఱ్ఱ వేదాంతసూత్రత్తాలే ఆత్మావిను డైయ కర్తృత్వమ్పరాయత్తమెన్తు సిద్ధమాకచ్చొల్లిప్పట్టతితే. శాస్త్రీర్థవత్త్వత్తుక్కాక కర్తృత్వమాత్త భర్తమెన్తుకొళ్ళవేణుమ్. అన్ద కర్తా పుక్కు భర్తమానజ్ఞానేచ్చాప్రియత్నజ్ఞల్ భగవదధీనజ్ఞభా యరుక్కె యాలుమ్, అన్దజ్ఞానాదికల్ భగవదనుమతియొత్తియ క్రియాహేతు వాక మాట్టామైయాలుమ్, ఇవనుడైయ కర్తృత్వమీశ్వరాధీన మ్ గిఱతు. “ఇవనుడైయ బుద్ధిమూలమానప్రయత్నతైయపేక్షిత్తు ఈశ్వర “ననుమతిదాన మృణ్మకైయాలే, అన్దక్రియానిబన్ధనమాన పుణ్య పాపజ్ఞ “భుమ్చేతనసుక్కేయాకిఱతు” 129 ఎఱ్ఱ వివరణ త్తిలేయాచ్చొమ్మిత్తై

తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, చిత్ప ౧ కరణమ్.

౨౯

యుమ్, ఇష్పడిక ర్తృత్వమ్ పరమాత్మాయ త్తమానాలుమ్ విధినిషేధవా
 క్యజ్ఞభుక్కుమ్ వైయర్థ్యమ్ వారాతు; “కృతప్రయత్నాపేక్షస్తు విహిత
 పృతిషిద్ధావైయర్థ్యాదిభ్యః” 130 ఎన్టు పరిహారిక-శ్పడుకైయాలే. అ
 తావతు- విహితపృతిషిద్ధజ్ఞభుక్కు వైయర్థ్యాదికల్ వారామైక్కాక,
 ఇచ్చేతనకపణ్ణిన పృథమపయత్నత్తై యపేక్షీర్తుక్కుణ్ణు ఈశ్వరక
 పృవ రిప్పిక్కుమెన్టుపడి. ఎజ్జనేయెన్నిల్; ఎల్లాచేతనరుక్కుమ్ జ్ఞాతృ
 త్వమ్ స్వభావమాకైయాలే సామాన్యేన పృవృత్తినివృత్తి యోగ్యత్వ
 ముణ్ణాయే యిరుక్కుమ్; ఇష్పడియానస్వరూపత్తై నిర్వహిక్కైక్కాక,
 ఈశ్వరనస్తరాత్తావాయ్కోణ్ణు నిల్లానిఱ్ఱుమ్; అవనాలే యుణ్ణాక్కు
 ప్పట్ట స్వరూపశక్తియైయుడైయనానచేతనక, అవ్వోపదార్థజ్ఞలిలే యు
 త్పన్నజ్ఞానచికిర్వా పృయత్ననాయ్కోణ్ణువ ర్తియానిఱ్ఱుమ్; అవిడ
 త్తిల్ మధ్యస్థనాకైయాలే, ఉదాసీనరైప్పోలేయిరుక్కిట పరమాత్మా
 వానవనన్దచేతననుడైయ పూర్వవాసనారూపమాన విధినిషేధపృవృత్తి
 యిలే యనుమతిఱ్ఱైయుమ్, అనాదరత్తైయుముడైయనాయ్కోణ్ణు,
 విహితజ్ఞలిలే యనుగృహత్తైయుమ్, నిషిద్ధజ్ఞలిలేనిగృహత్తైయుమ్ పణ్ణా
 నిఱ్ఱానాయ్, అనుగృహత్తకమాన పుణ్యత్తుక్కు ఫలమాన సుఖత్తై
 యుమ్, నిగృహత్తకమాన పాపత్తుక్కుఫలమాన దుఃఖత్తైయుమ్. అ
 వ్వోచేతనర్కుక్కుడానిఱ్ఱుమ్. ఇతు తన్నైయభియుక్తరుజ్ఞా
 న్నార్ “ఆదావీశ్వరదత్తయైవ పురుషస్సాత్త్వస్త్రిశక్త్యాస్యయంత
 “త్తద్జ్ఞానచికిర్షణప్రయతనాన్యుత్పాదయన్వరతే । తతోపేక్ష్యతతో
 “నుమత్యవిదధత్త నిగృహానుగృహాతత్తత్కర్మఫలం పృయచ్ఛతిత
 “తస్సర్వస్యపుంసోహరిః” 131 ఎన్టు - అడియిలే, సర్వనియన్తావాయ్స
 “ర్వాస్తరాత్తావాన సర్వేశ్వరక, తనక్కుణ్ణాక్కిక్కుడుత్త జ్ఞాతృత్వ
 “రూపమాన స్వాతన్త్రిశక్తియాలే ఇష్పనుషన్టానే యవ్వోవిషయజ్ఞ
 “లిలే జ్ఞానచికిర్వా ప్రయత్నజ్ఞై యుణ్ణాక్కిక్కుణ్ణువ ర్తియానిఱ్ఱుమ్;
 “అవిడత్తిలే యశాస్త్రీయజ్ఞలిలే యుపేక్షిత్తుమ్, శాస్త్రీయజ్ఞలిలే
 “యనుమతిపణ్ణియుమ్, అవ్వోవిషయజ్ఞలిలే నిగ్రహానుగ్రహజ్ఞై ప్పణ్ణా

“నిష్టుకొణ్ణు, అవ్యోకర్త ఫలత్తైయుమ్ సర్వేశ్వరకొడానిఱ్ఱు మెన్టార్
 “కోళ్. ఇప్పడి సర్వప్రవృత్తికలిలుమ్ చేతననుడై య ప్రభమప్రయత్న
 “త్తై య పేక్షిత్తుకొణ్ణు పరమాత్మాప్రవ ర్తిప్రియానిఱ్ఱు మెన్ట తాయ్త్తు”
 132 ఎన్టు దీపప్రకాశ త్తిలే జీయరు మరులిచ్చెయ్ తవర్థజ్జి లివ్విడ త్తిలే
 యనుసన్దేయజ్జ్.

అనాల్, “ఏష హ్యేవ సాధుకర్త కారయతి, తం య మేభ్యోలోకే
 “భృషిన్ని నీషతి, ఏష ఏవా సాధుకర్త కారయతి, తం య మథోని నీషతి”
 133 ఎన్టు, ఉన్ని నీషైయాలుమ్ అథోని నీషైయాలుమ్ సర్వేశ్వరన్తానే
 సాధ్య సాధుకర్తజ్జ్ వృణ్ణవియా నిఱ్ఱు మెన్ గిఱవితు శేరుమ్మడియె
 న్నెనిల్; ఇతు సర్వసాధారణమన్టు.-యావనోరువణ్ భగవద్విషయ త్తి
 లతిమాత్రమానవానుకూల్యత్తిలే వ్యవసితనాయ్ కొణ్ణు ప్రవ ర్తియా
 నిఱ్ఱుమ్; అవనై యనుగ్రహియానిష్టుకొణ్ణు, భగవాన్తానే స్వప్రా
 ప్త్యపాయజ్జళాయ్, అతికల్యాణజ్జళాన కర్తజ్జ్ లిలే రుచియైజనిప్పిక్కు
 మ్. యావనోరువణ్ అతిమాత్ర ప్రాతికూల్యత్తిలే వ్యవసితనాయ్
 కొణ్ణు ప్రవ ర్తియానిఱ్ఱుమ్; అవనై, స్వప్రాప్తి విరోధికళాయ్,
 అథోగతిసాధనజ్జళాన కర్తజ్జ్ లిలే సజ్జిప్పిక్కుమ్; ఎన్టు ఇంద్రశ్రుతివాక్య
 జ్జళుక్కర్థమాకై యాలే. ఇతుతనై సర్వేశ్వరన్తానే యరులిచ్చెయ్
 తానితే. “అహంసర్వస్య ప్రభవో మత్తస్సర్వం ప్రవర్తతే । ఇతి మత్వాభ
 “జ నైమాంబుభాభావనమన్వితాః” 134 ఎన్టుతుడజ్జి “తేషాం సతతయు
 “క్తానాం భజతాం ప్రీతిపూర్వకమ్ । దదామి బుద్ధి యోగం తం యేన మామ
 “వయాన్తితే ॥ తేషామేవానుకంపార్థమహమజ్ఞానజన్తమః । నాశయా
 “మ్యుత్త భావస్థోజ్ఞానదీపేన భాస్వతా” 135 ఎన్టుమ్, “అసత్యమప్రతిష్ఠ
 “నేజగదావలరసీశ్వరమ్” 136 ఎన్టుతుడజ్జి “మామాత్మ పరదేహేషు
 “ప్రదిష్టనో భ్యసూయకాః” 137 ఎన్టు మతళవాక అవర్కళుడై య
 ప్రాతికూల్యాతిశయ తైచ్చొల్లి, “తానహం ద్విషతః కిక్రూరాన్ సంసారే
 “షునరాధమాన్ । క్షిపామ్యజస్రీమశుభానానురీష్యేవయోనిషు” 138
 ఎన్టు మరులిచ్చెయ్ కై యాలే.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పరణమ్.

30

3౬. జ్ఞానాశ్రయమాకిల్ శాస్త్రంగలిలే యివనైజ్ఞానమెట్టు
శొల్లువానెన్నెన్నిల్;

ఆకైయాల్, అనుమస్త్ర్యమే సర్వసాధారణమ్, ప్రియో
జకత్వమ్ విశేషవిషయమెట్టుకొళ్ళవేణుమ్. “కృతప్రియత్నాపేక్షస్తు”
139 ఎకగిఱ నూత్రత్తిలే యితెల్లామ్ భాష్యకారర్ తామేయరులిచ్చె
యేతార్.

ఇవైయెల్లావత్తయినిరువుళ్ళమ్బుదీయితే (కర్తృత్వద్వా నీ
శ్వరాధీనమ్) ఎట్టరులిచ్చయితతు.

ఆక, కీర్తచ్చెయ్తతాయదీతు- (జ్ఞానాశ్రయమాకైయావతు-
జ్ఞానత్తుక్కిరుప్పిడమాయిరుక్కెఎట్టు - ప్రిథమత్తిలే ఆత్మావినుడైయ
జ్ఞాతృత్వత్తైచ్చొప్పి, జ్ఞానమాత్రమెనాబ్బరైనిరాకరిత్తుక్కొణ్ణు, జ్ఞాతృత్వ
కథనాస్తరమ్ కర్తృత్వభోక్తృత్వజ్ఞో శొల్లువేణుకైయాలేయవై యి
రణ్ణుమ్ జ్ఞాతృత్వఖలత్తాలే తన్నుడైయేవరుమెన్నుమిడతైదర్శిప్పిత్తు, గు
ణజ్ఞభుక్తే కర్తృత్వముళ్ళతు ఆత్మావుక్కితైయెనాబ్బరైనిరాకరిత్తుక్కొ
ణ్ణు, ఆత్మావినుడైయ కర్తృత్వత్తైస్థాపిత్తు, అన్దకర్తృత్వత్తిల్ స్వయా
వప్రియుక్తమల్లాతవంశత్తైయుమ్, అతుతా నివనుక్కువరుకైక్కడియై
యుమ్ శొల్లి, ఇప్పడి యాత్మావుక్కుణ్ణాన కర్తృత్వద్వా సర్వావస్తైయి
లుమీశ్వరాధీనమాయిరుక్కుమెట్టు నిగమిత్తారాయదీతు.

ఇతెల్లామాత్మావినుడైయ జ్ఞానాశ్రయత్వ కథనమడియాక వస్తతితే.

3౬. ఇప్పడి ఆత్మాజ్ఞానాశ్రయమాయిరుక్కుమాకిల్, “యో
“విజ్ఞానేతిషన్” 140 “విజ్ఞానమయః” 141 “విజ్ఞానంయజ్ఞంతమతే”
142 ఎట్టుమ్, “జ్ఞానస్వరూపమత్యన్తనిర్మలంపరమార్థతః” 143 “జ్ఞా
“సస్వరూపమఖిలంబగదేతదబుద్ధయః । విజ్ఞానంపరమార్థో హిదైవ్వితి
“నోఽతథ్యదర్శనః” 144 ఎట్టుమ్ శాస్త్రంగలిలే యివనై జ్ఞానమెట్టుకొ
ల్లువానెన్నెగిఱ జిజ్ఞాసుప్రిశ్నత్తైయనుపదిక్కితార్.

32

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పికరణమ్.

32. జ్ఞానత్రైయైశ్చయపుష్ తన్నై యతీకైయాలుమ్,
జ్ఞానమ్ సారభూతగుణమాయ నిరూపకధర్మమూకై
యాలుమ్ శొల్లీత్తు.

3౩. నియామ్యమాకైయావతు-ఈశ్వరబుద్ధ్యధీనమా
కవెల్లావ్యాపారజ్గభుముణ్డామ్బడియరుకై.

(జ్ఞానాశ్రయమాకీల్ కాస్త్రజ్గభిలే యివనై జ్ఞానమెన్టు శొల్లు
వానెన్నెన్నిల్) ఎన్టు.

32. ఇష్పదిశాస్త్రజ్గశొల్లుకైక్కుమూలమిన్న తెగితార్.
(జ్ఞానత్రైయైశ్చయపుష్ తన్నై యతీకైయాలుమ్) ఎన్టుతుడగ్గి. అతా
వతు-జ్ఞానమ్ స్యాశ్రయత్తుక్కుస్వయంప్రకాశకమాయరుక్కుమోపాతి,
జ్ఞాననిరపేక్షమాక తనక్కుతానే ప్రకాశిక్కైయాలుమ్, జ్ఞానమివను
క్కుసారభూతగుణమూకైయాలుమ్, స్వరూపానుబద్ధిత్వేన స్వరూపని
రూపకధర్మమూకైయాలుమ్ శొల్లీత్తుగ్గై.

ఇతుతా- “తద్గుణసారత్వాత్తుతద్వ్యపదేశకప్రాజ్ఞవత్ | యా
“వదాత్తభావిత్యాచనదోషస్తద్ధర్మనాత్” 145 ఎగిటసూత్రద్యయత్తా
లుమ్ శొల్లీప్పట్టు. “జ్ఞానమాత్రవ్యపదేశస్తు, జ్ఞానస్య ప్రధానగుణ
“త్వాత్, స్వరూపానుబద్ధిత్వేన స్వరూపనిరూపకగుణత్వాత్, ఆత్మస్య
“రూపస్యజ్ఞానవత్స్వప్రకాశత్వాద్దోషపద్యతే” 146 ఎన్టితే దీపత్తిలే
భాష్యకారమరుళిచ్చయేతతు.

3౩. (నియామ్యమాకైయావతు-ఈశ్వరబుద్ధ్యధీనమాకవెల్లా
వ్యాపారజ్గభుముణ్డామ్బడియరుకై) అతావతు-“యఆత్మనిర్మలత్వా
“త్తనోస్తరోయమాత్తానవేదయన్యాత్తా శరీరం యఆత్మానమస్తరో
“యమయతి సతతాత్తాస్తర్యామ్యమృతః” 147 ఎన్టిత్యాదికళిల్ శొల్లు
కిటపడియే అస్తరాత్తతయానిన్టు నియమిక్కై. ఈశ్వరనుక్కుసార్వ
కాలీనమాకైయాలే, ఇవాత్తవస్తువననుక్కునియామ్యమాకైయావతు
శరీరత్తినుడైయ సకలప్రవృత్తికళుమ్ శరీరియినుడైయ బుద్ధ్యధీనమాక
పుణ్డామాప్పాలే, శరీరభూతమానవివాత్తవస్తువినుడైయ సకలవ్యా
పారజ్గభుమ్ శరీరియాన పరమాత్తావినుడైయ బుద్ధ్యధీనమాకవేయ
ణ్డామ్బడియరుకైయెన్టుపడి.

3౯. ధార్యమాకైయావతు-అవనుచైయ స్వరూపసజ్జల్ప
జ్జలై యొభీన్దపాతు తణసత్తైయిలై యామ్బడియిరుక్కై.

ఇప్పడి తచ్చరీరతయాతదధీన సకలప్రవృత్తికనానాలుమ్, అచేత
నమాన శరీరమౌబలే తానాక వారుపప్రవృత్తి పణ్ణమాట్టాతపడి యిరు
క్కైయన్దిక్కేజ్జాత్వత్వకర్తృత్వభోక్తృత్వజ్జలై స్వాభావికధర్మజ్జలాక
వుచైయనాకైయాలే జ్ఞానచికిత్సా ప్రియత్న పూర్వక ప్రవృత్తిక్షమనా
యిరుక్కైయాలుమ్, సకలప్రవృత్తికలిలు మివనుచైయ ప్రథమ ప్రయ
త్నత్తైయపేక్షిత్తుక్కొణ్ణ ఈశ్వర ననుమతిదానమృణ్ణకైయాలుమ్,
విధినిషేధకాస్త్రవైయర్థ్యముమిలై.

ఇవనుచైయ ప్రవృత్తిమూలమాక వీశ్వరకపణ్ణమ్ నిగ్రహాను
గ్రహజ్జభుక్కుమ్, తదనుగుణమాన ఫలప్రదానత్తుక్కుమ్ విరోధమి
లైయన్నుమిడమ్ కీర్తేశొల్లప్పట్టతు.

3౯. (ధార్యమాకైయావతు- అవనుచైయ స్వరూపసజ్జల్ప
జ్జలై యొభీన్దపాతు తణసత్తైయిలై యామ్బడి యిరుక్కై.) అతావతు-
“ఏవ నేతుర్విధరణః” 148 “ఏతత్సర్వంప్రజ్ఞానేపిత్థితమ్” 149 “ఏ
వమేనచాన్తిన్నాత్తనిసర్వాణి భూతానిసర్వఏవాత్తాన స్సమర్పితాః”
150 “ఏతస్యవా అక్షరస్యప్రకాశనేగార్గి సూర్యాచంద్రిమ సౌవిధ్యతా
త్థితః” 151 ఎన్దిత్యాదికలిట్చొల్లుకిటపడియే, ఈశ్వరక సకలచేత
నాచేతనజ్జలై యామ్బడి నియమేన ధారకనాకైయాలే. ఇవ్వాత్తవ
స్తుధార్యమాకైయావతు - తనక్కు నియమేనధారకమాయ్కొణ్ణ
తణసత్తాపేతువా యిరుక్కిటవనుచైయదివ్యాత్త స్వరూపత్తైయుమ్,
ఇన్ద స్వరూపాశ్రితత్వత్తుక్కుమ్ సత్తానుప్రవృత్తిరూపైయాన స్థితిక్కుమ్
పేతువా యిరున్దశ్శవవనుచైయ నిత్యేచ్ఛాకార్య సజ్జల్పత్తైయు
యొభీన్దపాతు తణసత్తాహాని పిటక్కుమ్బడి యిరుక్కై యెన్దపడి.

ఇప్పడి ధార్యవస్తుక్కులై స్వరూప సజ్జల్పజ్జలిరణ్ణాలుమ్ ధరి
క్కుమెన్నుమిడ మభియుక్తరాలే విచ్ఛరేణ ప్రతిపాదిక్కప్పట్టతు. ఎజ్జ
నేయెన్నిల్; “ఈశ్వరక తణస్వరూపనిరూపక ధర్మజ్జభుక్కుమ్, నిరూ
పితస్వరూప విశేషజ్జలాన గుణజ్జభుక్కుమౌబలే, స్వస్యతిరిక్త సమ

38

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పరకరణమ్.

“స్తద్వివృజ్జభుక్కుమ్ అస్యవహితమాక స్వరూపేణ వాధారమాయ
 “రుక్కుమ్. అవోద్రవ్యజ్జశ్చ యాశ్రయిత్తిరుక్కుమ్ గుణాదికభుక్కు
 “వోద్రవ్యజ్జశ్చ ఆధారమాయరుక్కుమ్. జీవర్కభాలే ధరిక్కు
 “వృడుకిఱ శరీరజ్జభుక్కు జీవద్వారా ఆధారమాయరుక్కుమ్ మెన్తు శిలర్
 “శొల్లువర్కశ్. జీవనై, ద్వారమాకక్కుణ్డు, స్వరూపత్రాలు మాధా
 “రమామెన్తు శిలవాచార్యర్కశ్ శొల్లువర్కశ్. ఇప్పడి సర్వముమా
 “శ్రీయ తైప్పవృష పృథక్పీఠ విశేషణమాకై యాలే యివర్కశ్ సత్రా
 “దికభాశ్రీయసత్రాధీనజ్జశ్. సర్వవస్తుక్కులినుడై యవుమ్ సత్తైసజ్జ
 “ల్పాధీనైయాకై మావతు- అనిత్యజ్జశ్చిత్తేచ్చైచ్చయాలే యుత్పన్నజ్జ
 “భాయమ్ నిత్యజ్జశ్ నిత్యేచ్చానిధజ్జశ్చాయు మిరుక్కు. ఇవ్వర్థమై
 “ఇచ్చాతవవతవ విశ్వపదార్థసత్రా” 152 ఎగిఱిఱ్లొకత్రాలే అభియు
 “క్తర్ వివేకిత్రార్.

“ఇత్తాలే సర్వత్తినుడై యవుమ్ సత్తానువృత్తిరూపై యానస్థితి
 “యుమీశ్వరేచ్చాధీనై యానపడియాలే సర్వము మీశ్వరసజ్జల్పాశ్రి
 “తమెన్తు శొల్లుకిఱతు. గురుద్రవ్యజ్జశ్ సజ్జల్పత్రాలే ధృతజ్జశ్చెన్తు శా
 “స్త్రీజ్జశ్ శొల్లుమతు “ద్యౌస్సచ్చన్ద్రాగ్గ నక్షత్రాఖండిశో భూర్
 “హూదధిః । వాసుదేవస్యవిర్యేణవిధృతాసిమహత్తనః” 153 ఎగి
 “ఱపడియే, ఓరోదేశవిశేషజ్జలిలే విభ్రాతపడి నిలుత్తుకైయైప్పవృష
 “ఇప్పడి ఇచ్చాధీనసత్రాస్థితి ప్రవృత్తికభాన వస్తుక్కుభుక్కు పరమా
 “త్రస్వరూపమే శైయీకిఱతెన్నిల్; పరమాత్మావినుడై యవిచ్చైచ్చయి
 “వ్వస్తుక్కులై పరమాత్మావి స్వరూపాశ్రితజ్జభాక వకుత్తువైక్కుమ్
 “ఇప్పడి సర్వవస్తువు మీశ్వర స్వరూపాధీనముమాయ్, ఈశ్వరేచ్చాధీ
 “నముమాయరుక్కుమ్. లోక త్తిలుమ్ శరీరమ్ శరీరియినుడైయ స్వరూపా
 “శ్రీయముమాయ్, సజ్జల్పాశ్రయముమాయరుక్కుక్కాణానిన్తోమ్;
 “ఇవనిరున్దకాలమిరున్దు ఇవ్కపిట్టపోత్రోభీకైయాలే స్వరూపాశ్రితమ్.
 “ఇవ్వర్థమ్ సజ్జల్పమిల్లాత నుషువ్త్యాద్యవధైకలిలే తెలివతు. జాగరాది
 “దశైకలిలే సజ్జల్పత్రాలే విభ్రాతపడి తాఱుమ్మాతు సజ్జల్పాశ్రిత
 “మెన్నక్కుడవతు” 154 ఎన్దు ఇప్పడి రమాస్యత్రయసారత్తిలే ప్రలిపా
 “దిక్కైయాలే.

తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, చిత్ప గ్రంథమ్.

-34

౪౦. శేషమా కైయావతు-చందనకుసుమ తామ్బూలాదికశ్చ
 ప్సోలే అవసక్కిష్టవినియోగార్హమాయరుక్తైః.

౪౦. (శేషమా కైయావతు - చందనకుసుమ తామ్బూలాదికశ్చ
 ప్సోలే యవసక్కిష్టవినియోగార్హమాయరుక్తైః) అతావతు-చందనకు
 సుమాది పదార్థభిః తనక్మ-న్నవిరుప్పతో రాకారమిన్ద్రికే, పూశుమ
 వనుక్కుమ్ శూడుమవనుక్కు ముఱుప్పాయ్, వినియోగజ్ఞోభ్యుమవను
 క్కు తానుమ్ వినియోగజ్ఞోణ్ణ తానుకన్ద విషయభభుక్కు జ్ఞోడుక్కులా
 మ్బుడి ఇష్టవినియోగార్హమాయరుక్కుమాప్సోలే, చేతన వస్తువాయి
 రుక్కు స్వప్రయోజనగన్దమన్ద్రికే తన్నుడైదు స్వరూపస్వభావ వైల
 ఖ్యమెల్లావదబాలుమ్ శేషిక్కు-తిశయకరమాయ్, వినియోగదశైయి
 లవనుక్కు తానుమ్ వినియోగజ్ఞోణ్ణ “అడియార్ క్కెనై యాట్టు
 డుత్తవిమల” 155 ఎఁ గిఱవడియే తానుకన్దనర్ కభుక్కు- ముఱుప్పా
 క్కులామ్బుడి వేడినవినియోగత్తుక్కు యోగ్యమాయరుక్తై యెన్దవడి.

చిద్విప్రత్తుక్కు-చిద్విప్రజ్జక్తై నృప్తానమాకచొల్లబ్ధైః, పారత
 న్యాతిశయమ్ శొల్లుకైక్కాకవితే. ఆత్మస్వరూపయాథాత్మ్య మితు
 వాకైయాలేయితే, పాప్రనిష్కర్షమ్బుణ్ణకిఱవశైయిలే “తనక్మ-యా
 కవెనైక్కొభ్యుమితే” 156 ఎన్ద్రాల్ వారరులిచ్చెయ్తతు.

“పరగతాతిశయాథా నేచ్చయో సాదేయత్వమేవయస్య స్వరూ
 పమ్, సశేషఱిఱరశ్శేషీ” 157 ఎన్దు శేష శేషిత్వలక్షణమ్ భాష్యకార
 రాలే యరులిచ్చెయ్యప్పట్టు. ఇంద్రలక్షణవాక్యార్థజ్ఞై యనుసరితుక్కు
 ణ్ణ “ఇచ్చయాయదుపాదేయంయస్యాతిశయసిద్ధయే । ఉభయానుభ
 యైకైకజుపాతాశేష శేషిణా” 158 ఎన్దు శేష శేషిత్వలక్షణజ్ఞై అభి
 యుక్తరానవర్కభుమ్ శొల్లివెత్తార్కళి.

“యథేష్టవినియోగార్హం శేషశబ్దేనకథ్యతే । ఈశ్వరేణజగత్స
 “ర్యంయథేష్టం వినియుజ్యతే” 159 ఎన్దుశొల్లుకై యాలే- శేషత్వమావతు
 ఇష్టవినియోగార్హత్వ మెన్నుమిడమ్ శాస్త్ర సిద్ధమ్.

ఇప్పడిఈశ్వరవిషయ త్రిలాత్తాపుక్కు-ణ్ణానశేషత్వన్దా, “యస్యా
 “స్థితమస్తరేమి” 160 “పరవానస్థికాకుత్స్థత్వయివర్షతతంస్థితే” 161
 “దాసభూతాస్స గ్రతస్స ర్వేహ్యత్తానగిపరమాత్మనః । నాన్యథాలక్షణం

రగ. ఇతుతా గృహక్షేత్ర పుత్రకళత్రాదికచైప్సలే పృథక్.

సిద్ధ్యాదికభుక్కు యోగ్యమామ్బడియరుక్మై యన్తి క్కే
శరీరమౌబలేయవత్తుక్కు యోగ్యమాయరుక్మై.

“శేషాంబంధేమోక్షేతదైవచ” 162: “సోజ్జీవనేచ్ఛాయదితేస్వసత్తాయాం
“స్పృహాయది 1 ఆత్మదాస్యంహారే సాస్విమ్యంస్వభావజ్ఞసదాన్తర” 163
ఎన్తు శ్రుతిస్త్యత్యాదికలిలే శొల్లప్పడానిస్తతితే.

రగ. ఒరువనుక్కు గృహక్షేత్రాదికభుమ్ శేషమాయ్ స్వశరీర
ముమ్ శేషమాయరుక్మై చెయ్ తే, గృహక్షేత్రాదికళ పృథక్సిద్ధ్యాదిక
భుక్కుర్నమాయ్ శరీరవవత్తుక్కు నర్నమాయరుక్మై కాన్తై యాలే,
ఇవాత్తవన్తు ఈశ్వరనుక్కు శేషమామిడ త్రిలిరుక్కుమ్బడి యెజ్జనే
ఎగిఱిశక్తైయిలే యరుళిచ్చెయ్కితార్.

(ఇతుతా) ఎన్తు తుడగ్గి. ఇతుతానెన్తు - ఇప్పడియాశ్వరశే
షమాక చొల్లప్పట్ట వాత్తవన్తుతానెన్తు పడి.

(గృహక్షేత్ర పుత్రకళత్రాదికచైప్సలే) ఎగిఱివిడ త్రిల్, ఆది
శబ్దతాలే - ధనధాన్యాఽఽ రామదాస దాసీవరజ్జలై చొల్లకిఱతు.

(పృథక్సిద్ధ్యాదికభుక్కు యోగ్యమామ్బడియరుక్మై యన్తి క్కే)
ఎగిఱివిడ త్రిల్, పృథక్సిద్ధియావతు - సహాపల మ్పనియమమిన్తి
క్కే శేషియానవనై యెట్టియపువ్ తాన్తిసిద్ధిక్కై.

ఆదిశబ్దతాలే - అనేక సాధారణత్వ తైచొల్లకిఱతు. గృహక్షే
త్రదాసదాసీప్రభృతికళ, పితృపుత్రజ్యేష్ఠకనిష్ఠాదికభుక్కు సాధారణ
శేషమాయరుక్కుమ్; పుత్రనుమ్మాతాపితృపితృవ్యాదికభుక్కు సాధా
రణ శేషమాయరుక్కుమ్; కళత్రముమ్ “సోమగిప్రథమో వివిధేగధ
రోవివిద ఉత్తరః తృతీయోఽగ్నిష్టే పతిస్తురీయస్తే మనుష్యజాః”
164 ఎన్తు పాణిగ్రహణానన్తరమ్ సోమాదికభుక్కు శేషమాకచొల్ల
కైయాలే, అనేక సాధారణమాయరుక్కుమ్; ఇప్పడి యన్తిక్కే శరీర
మౌబలే యవత్తుక్కు యోగ్యమాయరుక్మైయావతు - ఆపృథక్సిద్ధమా
య్, అసన్యసాధారణమాన శరీరమౌబలే, పృథక్సిద్ధ్యాదికళానవత్తుక్కు
త్తాన నర్నమాయరుక్మై.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పికరణమ్.

32

౪౨. ఆత్మస్వరూపద్వాబద్ధము క్తనిత్యరూపేణమాన్తు
పడిప్పట్టరుక్కుమ్.

౪౩. బద్ధరెకగిజతు- సంసారికత్తై.

(పుకక్కిన్త్యాదికభుక్కు) ఎన్ఱు సాతమాకిల్, ఆదిశబ్దతాలే - పుకగుపలబ్ధియైచ్చెల్లుకిజతు. అప్పొవైక్కు, ఇతుతాగృహజేత్ర పుత్రమిత్ర కళతాదికలైప్పోలే, పిరిన్ఱు నిన్ఱైక్కుమ్ పిరిన్ఱుతోన్ఱు కైక్కుమర్నమామ్బడి యిరున్ఱైయన్ఱిక్కే, శరీరమ్బాలే తదుభయ నర్నమాయిరుక్కుమెన్ఱు పారుభాక క్కడవతు.

“ అయమేవాత్మశరీరభావసి పుకక్కిన్ఱ్యనర్నాధా రాధేయ
“ భావః, నియన్ఱనియామ్యభావః, శేషశేషిభావశ్చ ” 165 ఎన్ఱుమ్,
“ యస్యచేతనస్య యద్భివ్యం సర్వాత్తనాస్వాధేనియన్ఱుం ధార
యితుంచ శక్యంతచ్చేషతైక స్వరూపంచ తత్తస్యశరీరమ్ ” 166 ఎన్ఱుమ్
వేదార్థసంగ్రహత్రిలుమ్, త్రిభాష్యత్రిలుమ్, ఆత్మశరీరభావ లక్షణమా
కభాష్యకారరరుళిచ్చెయిత నియన్ఱనియామ్యభావమ్, ఆధారాధేయ
భావమ్, శేషశేషిభావమాకిజమాన్తుమివిడి త్రిలే శొల్లప్పడుకైయాలే
“ యస్యాత్మాశరీరంయస్యాక్షరంశరీరమ్ ” 167 ఎన్ఱి త్యాదిత్రునిధిమాన
వాత్తావినుడైయపరమాత్మ శరీరత్వమథాదుక్తమాయిన.

ఆక, కీర్థిఆత్మస్వరూప త్రినుడైయ శోధనమృణ్ణప్పట్టతు.

౪౨. ఇని, ఏవంభూతమానవాత్మస్వరూపమ్ అనాద్యచిత్తచ్చ
స్థతద్వియోగతదనన్వయజ్ఞభాలే బద్ధము క్తనిత్యరూపేణ త్రిప్రకారమా
యిరుక్కుమ్బడియై యరుళిచ్చెయ్కితార్.

(ఆత్మస్వరూపద్వాబద్ధము క్త నిత్యరూపేణ మాన్తు పడిప్పట్టరు
క్కుమ్) ఎన్ఱు.

౪౩. ఇతిల్, బద్ధరెకగిజతారై యెన్నుమాకాక్షైయిలేయరుళి
చ్చెయ్కితార్.

(బద్ధరెకగిజతు సంసారికత్తై) ఎన్ఱు అవర్కభాకితార్ - తిల
తైలవద్దారువప్పి వద్దుర్వివేచ గుణత్రయాత్తకానాది భగవన్తాయాతి
దోహితస్వస్వరూపరాయ్, అనాద్యవిద్యా సంచితానన్త పుణ్యసాపరూ
పకర్త వేష్టితరాయ్, తత్తత్కర్తాను గుణవివిధ విచిత్రదేవాది రూప

కర

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పరణమ్.

రర. ముక్తరైగిజతుసంసారసమృద్ధమథవర్కతై.

దేహవిశేషప్రవిష్టరాయ్, అన్వోదేహజ్గళితే అహంబుద్ధియైయుమ్, దేహా
నుబద్ధికళితేమనుతా బుద్ధియైయుమ్పణ్ణి దుర్వాసనారుచి వివశరాయ్,
స్వస్వకర్తానుగుణనుఖదుగిఖ పరమృరైకతై యనుభవిక్కుమవర్కళో.

రర. ఇని, ముక్తరైగిజతారైయెన్ను మాకాజ్జైయిలేయరు
లిచ్చెయ్కీతార్.

(ముక్తరైగిజతు-సంసారసమృద్ధమథవర్కతై) ఎన్టు. అవర్
కళాకీతార్ - ఆనాదికర్మప్రవాహ ప్రయుక్తమాన సంసారసమృద్ధమ్
నడవానిజ్జుచ్చెయ్తే, మోక్షరుచిక్కుప్రతిబద్ధకమానకర్త విశేషమ్ అను
భవత్తాలే యాతల్, సామాన్యేన వనుష్ఠిక్కుమ్ ప్రాయశ్చిత్తకర్త
జ్గళాలేయాతల్, అనభిసంహితఫలమాయ్, అత్యుత్కటమాన ప్రామా
దికపుణ్యజ్గళాలే యాతల్ జ్జయిత్తు, అతడియాక జాయమానదశైయి
ల్ భగవత్కటాక్షతాలుణ్ణాన సత్త్వోదేకత్తాలే మోక్షరుచిపిజ్జన్తు, స
ద్గురుసమాశ్రయణసంప్రాప్తవేదాన్తవేద్యపరబ్రహ్మజ్ఞానరాయ్, తత్త్వా
ప్రియాపమోక్షసిద్ధ్యర్థమాక, స్వవర్ణస్వాశ్రమోచితమానకర్తజ్జలై, ఫల
సజ్జకర్తృత్వత్యాగపూర్వకమాక వనుష్ఠిక్కుమ్ “ధర్మేణపాప మపనుదతి”
168ఎన్టుమ్ “కషాయేకర్తభిరిపక్వేతతోజ్ఞానంప్రవర్తతే” 169 ఎన్టుమ్
శొల్లుకీటపడియే, అన్దసత్కర్తానుష్ఠానత్తాలే జ్ఞానోత్పత్తివిరోధిప్రాచీ
నకర్తమ్జ్జయిత్తవాతే అన్తరికరణమ్విర్తలమాయ్, భగవదేకావలమ్బి
యూన సమృజ్ఞానముదిత్తు, అనన్తరమ్, “జన్తాన్తరసహసేషుతపోజ్ఞాన
“సమాధిభిఃసరాణాంక్షీణసాపానాంకృష్ణేభక్తిరిప్రజాయతే” 170 ఎ
గిజపడియే ఇప్పడి బహుతరజన్త సాధ్యమానకర్తజ్ఞానజ్గళాలే పిజ్జన్తైల
భారావడవిచ్చిన్నస్త్వతిసన్తానరూపభక్తిమూలమాకవరుమ్ భగవత్ప్ర
సాదత్తాలే యాతల్, అన్తిక్కేతన్నుడైయ నిర్దేతుక సాహర్ద విశేష
త్తాలేయాదృచ్చికాదిసుకృతపరమృరైకతైక్కల్పిత్తు, అతడియాక విశేష
కటాక్షజైప్పణ్ణి, అనన్తరమద్యేషజ్జనిప్పిత్తు, అభిముఖ్యజ్జై యుద్ధాక్కి
సాత్వికసంభాషణజ్జైవిత్తైత్తు, అవ్యసయా లే సదాచాగ్య సమాశ్రయణ
త్తైలేమాట్టి, తదుపదేశముభేన తత్వజ్ఞానజ్జైపిజ్జన్తైత్తల్, తన్నుడైయ

తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, చిత్ప్రకరణమ్.

34

౪౫. నిత్య రెకగిఱతు. ఒరునాళుమ్ సంసరియాత

శేష శేషాశనాదికల్తె.

విశేష కటాక్షన్దన్నా లే తత్వజ్ఞానజ్ఞై ప్పిఱప్పిత్తల్ శెయ్మను, మహావి
శ్వాస పూర్వకమాక త్తనిరువడిక శే యుసాయ మెన్దు నిఱ్ఱుమ్బడి
వణ్ణుమ్ భగవదాకన్దికన్దిపై యాలే యుసాయాన్దర విషయ త్తిల్ పిఱ
న్దదుష్కరత్వాది బుద్ధిమూలమాకవరుమ్ ప్రపదనమూలమానభగవత్ప్ర
నాదత్తాలేయాలత్, సాంసారికసకలదురితన్దళుమ్ కళిన్దు ఆవిర్భూతస్వ
రూపరాయభగవదను భవత్తె జ్జురైక భోగ రానవర్కళి.

అవిశేషేణ, (ముక్త రెకగిఱతు సుసార సమ్మన్ద మన్వర్క
త్తె) ఎకగైయాలే భగవదను భవ త్తిల్ రుచియన్ది క్కేతత్వమాత్రయణజ్ఞై
ప్పణ్ణిసంసారనివృత్తియైయున్దాక్కికొన్దాదేత విశేష త్తి లేహాయ స్వస్వ
రూపానుభవమ్బణ్ణి యిరుక్కుమ్ కేవలరై యుమ్ శొల్లిన్ద్రాయున్దు.

౪౫. ఇని, నిత్య రెకగిఱతారై యెన్ను మాకాజ్జై యిలేయరుళి
చ్చెయ్కితార్.

(నిత్య రెకగిఱతు ఒరునాళుమ్ సంసరియాత శేష శేషా శనాది
కల్తె) ఎన్దు. ఒరునాళుమ్ సంసరియాత వెకగైయాలే ముక్తరైవ్యావ
ర్కిఱతు. నివృత్తసంసారిత్తే అవర్కళి, ఇవర్కళిసన్పిష్ట సుసా
రగన్దరిత్తే. “అహృతసహజదాస్యాస్సూరయస్సన్త బన్ధాః” 171 ఎన్దారి
త్తేభట్టర్. “నిత్యోనిత్యానామ్” 172 ఎన్దుమ్, “జ్ఞాజ్ఞాద్వావజావీతనీశా”
173 ఎన్దుమ్ శొల్లిఱిఱపడియేఆత్మ స్వరూపమ్ నిత్యమానురుక్క, “అసన్నే
వ” 174 ఎన్దుతు, “సన్త మేనమ్” 175 ఎన్దు తాకిఱతు. భగవద్విషయజ్ఞానం
హిత్యసాహిత్యజ్ఞాలేయితే. ఆకై యాలే, ఇవర్కళై నిత్య రెన్దిఱతుమ్ -
భగవత్తానత్తుక్కొరునాళుమ్ సజ్జోచ మిల్లామైయాలే యెన్దుకొళ్ళవేణు
మ్. ఇన్దవై భవత్తైప్పన్దియితే “యత్రపూర్వేసాధ్యాస్సన్దిదేవాః” 176 ఎ
న్దుమ్, “యత్రఋషయోగిప్రభమజాయేపురాణాః” 177 ఎన్దుమ్ త్రితి, ఇవర్
కల్తె శ్లాఘిక్కిఱతు. భాష్యకారమివర్కళుడై యవై భవత్తై “స్వచ్ఛందా
నువృత్తి” 178 ఇత్యాదియాలే త్రిగన్ద్యత్తిలే పరక్కవరుళిచ్చెయ్తార్.

౪౦

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్ప్రకాశమ్.

౪౬. జలత్తుక్కుగ్ని సంస్పృష్టస్థాలీ సంసర్గతాలే ఔష్య
శబ్దాదికభుక్తాకితాహ్వాలే, ఆత్మాపుక్కుమచిత్సమ్మ
స్థతాలే అవిద్యాకర్త వాసనారుచికభుక్తాకితాన.

అకై యాలే (ఒరునాభుమ్సంసరియాత) ఎస్టహాలే, ఇవర్క
భుడై యవై భవమెల్లామ్ శొల్లిత్తాయితై.

అశేషశేషవృత్తియిలుమ్అన్వితనాయ్, కైజ్జుర్యపరర్కెల్లామ్
పడిమా*వాయిరుక్కైయాలే - తిరువనన్దార్ వానై శేషనెగిటతు.
“నివాసశయ్యాసన పాదుకాఁకుకోపధాన వర్నాతపవారణాదిభిః శరీర
“భేదైస్తవశేషతాంగతైర్యథోచితంశేషఐతీర్యతేజనైః” 179 ఎస్టితేఅళ
వన్దారుమరులిచ్చెయ్తతు.

మత్తుళ్ళుతదీయరైప్పాలే అనియమమాయిరాలే, సర్వేశ్వర
నముతుశెయ్తశేషమొట్టియవముతుశెయ్యాతనియనుత్తైప్పత్తు, శేష
శనరెన్డు-సేనైముదలియారై నిరూపిక్కిటతు. “త్వదీయభుక్త్యైతశేష
“భోజనా” 180 ఎన్దూరితేఅళవన్దారుమ్, “వనాద్రినాథస్యనునుస్థరస్యవై
ప్రభుక్తశిష్టాశ్యథనైస్యసత్పతిః” 181 ఎన్దూర్ వానుమరులిచ్చెయ్తార్.

అదిశబ్దతాలే- “శేషశేషాశనగరుడ ప్రముఖనానావిధానస్తపరి
“జనపరిచారికాపరిచరితచరణయుగళు” 182 ఎగిటపడియే, భగవత్కై
జ్జురైకభోగరాయిరున్దుళ్ళవై సతేయప్రముఖరాసనిత్యసిద్ధరై యెల్లామ్
శొల్లికిటతు.

౪౬. పూర్వోక్తమానస్వరూపవై లక్షణ్యతైయుడైయవాత్త
పుక్కు అవిద్యాదిదోషసమ్మన్ధమ్ వన్దపడి యెన్నెగిట శక్తైయాలే
సదృష్టాస్తమాకతద్దేతువై యరులిచ్చెయ్కితార్.

(జలత్తుక్కు) ఎన్దు తుడగ్గి. అతావతు- స్వభావతపవ నిర్వికార
మాయ్ శీతశమాయిరుక్కిట జలత్తుక్కు అగ్నియోడే సంస్పృష్టమాళ

* పడిమా - ఉపమానమ్.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పరణమ్.

౪౧

స్థానియోఽస్యేనసంగతా లే ఔష్ణ్యశబ్దోదేకరూపజ్గళాన వికారజ్గళుణ్డా
కితాప్యోలే, స్వతఃజ్ఞానానందామల స్వరూపనానవాత్తాపుక్కుమ్ గుణ
త్రయాశ్రయా చిత్సమ్బంధతా లే అవిద్యా కర్తవాసనారుచిక భుణ్డాకిటన
వెన్కై.

ఇవరుడైయ తిరుత్తమ్బియారుమ్, ఆచార్యహృదయ త్రిలే
“అవిద్యాకారణమనాద్యచిత్సమ్బంధమ్” 183 ఎవ్వరులిచ్చెయ్ తారితే.

ఇప్పడి శ్రీవిష్ణుపురాణ త్రిలే “నిర్వాణమయ ఏవాయమాత్మాజ్ఞాన
“మయోఽమలః । దురిభాజ్ఞానమలాధర్మాదిప్రకృతేస్తేనచాత్మనః । జ
“లన్యచాగ్ని సంస్పృష్టస్థాలీసజ్జాతథాపిహి । శబ్దోదేకాదికాన్ధర్మాన్
“తత్కరోతియథామునే । తథాత్మాప్రకృతౌ సజ్జాదహంమానాదిదూ
“షితః । భజతేప్రాకృతాన్ధర్మానన్యస్తేభ్యోఽపిసోఽన్యయః” 184 ఎవ్వు
శొల్లప్పట్టతు.

అవిద్యేయావతు - అజ్ఞానమ్. అతుతాజ్ఞానానుదయాఽన్య
థాజ్ఞానవిపరీత జ్ఞానరూపేణ అనేకవిధమాయురుక్కుమ్.

కర్తమావతు - కరణత్రయకృతమాయ్, పుణ్యపాపాత్తకమాన
క్రియావిశేషమ్. అతిల్, పుణ్యమ్ విహికాముష్టిక నానావిధభోగసాధ
నతయా బహువిధమాయురుక్కుమ్, పాపముమ్, అకృత్యకరణకృత్యా
ఽకరణ భగవదపచార భాగవతాపచారా సహ్యపచారరూపేణ అన
స్తమాయురుక్కుమ్.

వాసనైయావతు - మున్నుశైయ్తుపోస్తవశ్చిలే మీశవ్రమ్మూ
భుక్తెక్కుటుప్పాన సంసారమ్. ఇతుతా హేతుభేదత్తా లే బహువిధ
మాయురుక్కుమ్.

రుచియావతు - రసాన్తరత్తాలుమ్ మీట్కునొణ్ణాత పడియొన్ఱిలే
శెల్లుకిట విరుప్పమ్. ఇతువుమ్ విషయభేదత్తా లే బహువిధమాయురు
క్కుమ్.

అవిద్యాకర్తవాసనా రుచికభుణ్డాయితన వెన్నాతే, ఉణ్డాకిట
నవెన్కైయాలే- ఇవశ్చిరుడైయ ప్రివాహరూపత్వమ్ శొల్లప్పట్టతు.

౪౨

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పికరణమ్.

౪౭. అచిత్తుక్కుభీందవాతే అవిద్యాదికళో కభీయుమెన్నర్ కళో.

౪౮. ఇమ్మాన్యుమ్ తని త్తనియే అనన్తమాయరుక్కుమ్.

౪౯. శిలర్, ఆత్మభేదమిల్లై, ఏకాత్మావే యుళ్ళుతెన్నార్ కళో.

౪౭. ఇప్పుడి, ఆత్మావుక్కువదేటియాన వవిద్యాదికళో తానే ఎవ్వవత్తైయిలే కభీవతెన్నుమాకాజ్జైయిలే యరుళిచ్చెయ్ కితార్.

(అచిత్తుక్కుభీందవాతే అవిద్యాదికళో కభీయుమెన్నర్ కళో) ఎన్ఱు, అతావతు - కారణనివృత్త్యా కార్యనివృత్తియాకైయాలే, అచిత్సమ్మన్దనిబద్ధసమాక వద్దవివైయుమ్ తత్సమ్మన్దమ్ కభీందవాతే కభీయుమెన్ఱు తత్త్వచిత్తుక్కుళో శొల్లువర్ కళైన్ఱపడి.

ఎన్నర్ కళైన్ఱవిత్తై పరమతమాక్కి 1౯5 * మయర్వటమతి నల మరుళప్పెల్లనర్ కళుక్కు భగవత్ప)సాద విశేషతాలే, అచిత్తుక్కుభీయుమున్నే అవిద్యాదికళో కభీయక్కాజ్జైయాలే అన్దనియమమిల్లై యెన్ఱు ఇవరుక్కు క్కురుత్తుయెన్ఱు శొల్లువారుమున్ఱు. ఆతు ముఖ్యమన్ఱు అపర్ కళో తిరుమేనియోడే యిరుక్కుచ్చెయ్ తే, పరమభక్తి పర్యన్తమాక ప్పిటన్దతేయాకిలమ్ “విన్దై ప్పడలమ్ విళ్ళవిభీత్తునై మెయ్యున్దలలు “ళ్ళులకళవుమ్యానుముళనావన్ గొలో” 186 ఎన్ఱైయాలే “సర్వం ‘హవశ్యసిత” 187 ఎగిట ముక్తావత్తైయిల్ వై శద్యమ్ అచిత్తు కభీవతెన్ఱు మున్ఱిల్లామైయాలే.

ఆక, కీర్ త్తచ్చెయ్ తతాయ్ న్దతు - ఆత్మస్వరూపమ్ బద్ధముక్త నిత్యరూపేణ మూన్ఱుపడి ప్పట్టరుక్కుమెన్ఱుమ్, అతిల్ బద్ధచేతనర్ కు అవిద్యాద్యుత్పత్తిమూలముమ్, తన్నివృత్తిక్రిమముమ్, శొల్లినిన్ఱతు.

౪౮. ఇప్పుడిక్ కమానత్రివిధాత్మవర్గముమ్, ఇత్తనైచేతనరెన్ఱు సంఖ్యేయమాయరుక్కు మోవెగిటశజ్జైయిలేయరుళిచ్చెయ్ కితార్.

(ఇమ్మాన్యుమ్ తని త్తనియే అనన్తమాయరుక్కుమ్) ఎన్ఱు. ఇమ్మాన్యు మనన్తమాయరుక్కుమెన్ఱుల్ - వర్గత్రయముమాక అనన్తమెన్ఱు తోన్దమెన్ఱునినైత్తు తని త్తనియేయెన్ఱు విశేషిక్కితార్. అనన్తమాయరుక్కుమెన్ఱుతు అసంఖ్యేయమాయరుక్కుమెన్ఱపడి.

౪౯. ఉక్తమానజీవానన్త్యత్తుక్కు విరోధియాన ఏకాత్మ్య వాదత్తై నిరాకరిక్కితార్ మేల్.

(శిలర్ ఆత్మభేదమిల్లై, ఏకాత్మావేయభృతేష్టార్ కళ) ఎష్టు
తుడణ్ణి శిలరెష్టు - అనాదరో క్రియా లే యరుళిచ్చెయ్ కిఱార్.

ఇప్పడి శొల్లువర్ కళ తాజ్జభారో వెన్నిల్; జీవాదైవతప్రతిపా
దకశాస్త్రత్తిల్ కుప్పట్టికళ. అతావతు- బ్రహ్మదైవతమెష్టుమ్, జీవా
దైవతమెష్టుమ్ శాస్త్రప్రతిపాద్యమానపదైవతమ్ ద్వివిధమాయరు
క్కుమ్. బ్రహ్మదైవతమావతు-ప్రకార్యదైవతమ్, జీవాదైవతమావతు-
ప్రకారాదైవతమ్. ఇతుక్కు నియామకమే తెన్నిల్; బ్రహ్మప్రకరణజ్జ
లిలే “సర్వంఖల్విదంబ్రహ్మ” 188 “వితదాత్మ్యమిదంసర్వమ్” 189 “పురు
ష ఏవేదంసర్వమ్” 190 ఎష్టు సామానాధికరణ్యత్తాలే బ్రహ్మదైవతత్తై
స్రతిపాదిక్కై యాలుమ్, సామానాధికరణ్యమ్ ప్రకారభేద విశిష్టప్రకా
ర్యేకత్వపరమాకై యాలుమ్, “ఏకస్సన్ బహుభావిచారహ” 191 ఎష్టు
ప్రకార బహుత్వమ్ కణ్ణో క్తమాకై యాలుమ్, విక్యవిధిక్కు శేషమాన
“నేహనానాస్తి” 192 ఇత్యాదిభేదనిషేధమ్ విహితై క్య విరోధిభేద
విషయమాకై యాలుమ్, సామాన్య నిషేధమ్ విహితవ్యతిరిక్త విషయ
మాకై యాలే ప్రకారిబహుత్వ నిషేధపరమాకై యాలుమ్, “సతత్స
మశ్చాభ్యధికశ్చదృశ్యతే” 193 ఎష్టు బ్రహ్మతుల్యప్రకార్యస్తర నిషేధ
కణ్ణో క్రియాలుమ్ ప్రకార్యదైవతమే బ్రహ్మదైవతమ్.

జీవబహుత్వమ్ శ్రితిసిద్ధమాకై యాలుమ్, అల్లాతపోతు బద్ధము
క్తవ్యవస్థానుసర త్రియాలుమ్, ఉపదేశానుసర త్రియాలుమ్, సుఖాది
వ్యవస్థానుసర త్రియాలుమ్, “పుమాన్న దేవో స సరో స పశుర్న చ పాద
“పః | షతుర్విధో విభేదో యం మిథ్యాజ్ఞాననిబద్ధః | దేవాదిభేదేఽపద్య
స్తే” 194 ఇత్యాదికథాలే దేవాది శరీరభేద విశేషనిషేధమ్ కణ్ణో క్త
మాకై యాలుమ్, ముక్తాత్మకభుక్కు సామ్యత్తై శొల్లుకై యాలుమ్
జీవాదైవతమ్ ప్రకారాదైవతమ్.

ఇతుతా శ్రితప్రకాశికైయలే ఆదిభరత చతుశ్లోకీ వ్యాఖ్యా
నోపక్రమ త్రిలే “బ్రహ్మదైవతం జీవాదైవతేచ్ఛేద్యదైవతం ద్వివిధంశా
“స్త్రప్రతిపాద్యమ్” 195 ఎష్టుతుడణ్ణి శ్రీవేదవ్యాసభట్టరాలే విస్తరణ
ప్రతిపాదిక్కుపట్టతు.

ఇప్పడి శాస్త్రత్తిల్ శొల్లుప్పడుకిఱ జీవాదైవతత్తుక్కు మృద
యమఱియాలే, ఆత్మభేదమిల్లై ఏకాత్మావేయభృతేష్టు శిలకుప్పట్టికళ
శొన్నార్ కళకాగై.

౪౪ తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పరణమ్.

౫౦. అన్దపక్ష త్రిల్ బరువన్ సుఖక్కిఱకాల త్రిలే వేతే

యొరువన్ దురిఖక్కూడాతు.

౫౧. అతు దేహభేదత్తాలే యెన్నిల్;

౫౨. సౌభరి శరీర త్రిలుమతు కాణవేణుమ్.

౫౦. అతు ఆయుక్తమెన్నుమిడమ్ సాధిక్కితార్.

(అన్దపక్ష త్రిల్) ఇత్యాదియాలే. అతావతు- అప్పడిఆత్మ భేదమి
ల్లాతపక్ష త్రిల్, “అహంసుఖ” ఎన్దు బరువన్ సుఖత్తోరనాయరుక్కిఱ
కాల త్రిలే వేతేయొరువన్ “అహందురిఖ” ఎన్దు దురిఖో త్తరనాయరు
క్కిఱ విన్దసుఖదురిఖ వ్యవస్థైకూడాతెగై. సుఖదురిఖజ్జలిరణ్దుమ్ ఏకా
శ్రయగతమాకిల్ ఉభయ ప్రతిసన్ధానముమ్ బరువనుక్కే యుణ్డాకవే
ణుమితే. ఆకైయాల, సుఖదురిఖజ్జల్ నియతజ్జళాకైయాలే, ఆత్మ భేద
ముణ్డాక వేణుమెన్దుకరుత్తు.

౫౧. అన్దసుఖదురిఖవ్యవస్థైక్కు హేతు, దేహభేదమే గిఱవర్
కభుక్తియై యనువదిక్కితార్.

(అతు దేహభేదత్తాలే యెన్నిల్) ఎన్దు.

౫౨. అతుక్కునుపప త్రిశొల్లుకితార్.

(సౌభరిశరీర త్రిలుమ్ అతుకాణవేణుమ్) ఎన్దు. అతావతు - దే
హభేదమ్ సుఖదురిఖనియమత్తుక్కు హేతువాకిల్, అనేక దేహపరిగ్ర
హమృణ్ణిన సౌభరిశరీర త్రిలుమన్దనియమమ్ కాణవేణుమెగై.

దేహభేదమ్ సుఖదురిఖనియమత్తుక్కు హేతువన్డాకిల్, జన్మాన్త
రానుభవజ్జై యిజ్జన్ద త్రిలే స్మరిక్క వేణ్డావోవెన్నిల్; స్మరియాతోళి
కిఱతు సంస్కార త్రినుదైయ అసుద్భవత్తాలేయాతల్, నాశత్తాలేయాత
ల్. శరీరాన్తర త్రిల్ సుఖదురిఖన్ద త్యాదికల్నిక్కి యొళికిఱతుమ్
ఇరణ్డత్తోన్దాలేయెన్నిల్; బరుశరీరన్దన్నిలమ్ స్మృతికూడా తొళియ
వేణుమ్. ఆకైయాల సుఖదురిఖనియమత్తుక్కు హేతుదేహభేదమెన్ను
వోణ్డాతు.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పరణమ్.

౪౫

౫౩. ఒరువన్ సంసరిక్తైయుమ్,
ఒరువన్ ముక్తనాక్తైయుమ్,
ఒరువన్ శిష్యనాక్తైయుమ్,
ఒరువనాచార్యనాక్తైయుజ్ఞాడాతు.
౫౪. విషమసృష్టియుజ్ఞాడాతు.

౫౩. ఇప్పడి సుఖదుఃఖవ్యవస్థానుపపత్తియేయన్తు, ఏకాత్మావెన్నుమ్ పక్షత్తిల్ బద్ధముక్తవ్యవస్థానుపపత్తియుమ్, శిష్యాచార్యవ్యవస్థానుపపత్తియుముడ్డైగితార్మేల్.

(ఒరువన్ సంసరిక్తైయుమ్) ఎన్తు తుడజ్జి. అతావతు - ఏకాత్మావాకిల్, “అనేకజన్మసాహస్రీం సంసారపదపీంబ్రజన్ | మోహశీ” “నుంబ్రయాతో సావాసనారేణు కుణ్ఠితః” 196 ఎగిటపడియే ఒరువన్ సంసరిక్తైయుమ్, “శుకోముక్తోవామదేవోముక్తః” 197 ఎగిటపడియే ఒరువన్ ముక్తనాక్తైయుమ్, “తద్విజ్ఞానార్థం గురుమేవాభిగచ్ఛేత్, సమిత్యాణిశ్శ్రీతియం బ్రహ్మనిష్ఠమ్, తస్మై సవిద్యానువసన్” “న్నాయ సమ్యక్ప్రకాంతచిత్తాయ శమాన్వితాయ యేనాక్షరం పురుషం వేదసత్యం ప్రాచతాం తత్వతోబ్రహ్మవిద్యామ్” 198 ఎగిటపడియే ఒరువన్ శిష్యనాయవన్తు ఉపసత్తిపణ్ణ ఒరువనాచార్యనాయదున్దు అవనుక్కుపదేశిక్తైయుజ్ఞాడాతైగై.

౫౪. ఇన్నముమోరనుపపత్తి శొలుకితార్.

(విషమసృష్టియుజ్ఞాడాతు) ఎన్తు. అతావతు- ఏకాత్మావాకిల్ దేవతిర్యగాదిరూపేణ, శిలసుఖత్తొరమాకవుమ్, శిలదుఃఖోత్తరమాకవుమ్, శిలసుఖదుఃఖమిశ్రమాకవుమ్, ఇప్పడి లోకత్తిల్ పదార్థజ్ఞులై విషమమాక సర్వేశ్వరన్ సృష్టిక్కుక్కుడాతైగై. జీవభేదముమ్ కర్తృతారతమ్యముమితే విషమసృష్టిక్కుహేతు.

౪౬ తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్త్యకరణమ్.

౫౫. ఆత్మభేదమ్ శొల్లుకిఱ శ్రుతియోడుమ్ విరోధిక్కుమ్.

౫౬. శ్రుతి, ఔపాధికభేదతై శొల్లుకిఱతెన్నవొణ్ణాతు.

౫౭. మోక్షదశైయిలుమ్ భేదముణ్ణాకై యాలే.

౫౫. ఇప్పడి యుక్తియాలే అనేకవిరోధజ్ఞతై దర్శిప్పిత్తార్ కీర్త్; ఇవ్వళవేయన్తు, ఇప్పక్షత్తుక్కు శ్రుతివిరోధముముణ్ణాగితార్.

(ఆత్మభేదమ్ శొల్లుకిఱ శ్రుతియోడుమ్ విరోధిక్కుమ్) ఎన్తు. అ తావతు- ఏకాత్మావేగిఱపక్షమ్, “నిత్యోనిత్యానాంచేతనశ్చేతనానా “మేకోబవచానాంయోవిదధాతికామాన్” 199 ఎన్తుఆత్మభేదతైచ్చొల్లుకిఱశ్రుతిక్కుమ్ శేరాతెన్తుపడి.

౫౬. ఇన్దశ్రుతి ఆత్మభేదతై చొల్లుకిఱతెన్నిల్ “భోక్తా భోగ్యమ్” 200 ఎన్తుమ్, “పృథగాత్మానమ్” 201 ఎన్తుమ్, “జ్ఞాజ్ఞా ద్వావజావీశసీశా” 202 ఎన్తుమ్, “అన్యోన్తర ఆత్మావిజ్ఞానమయః” 203 ఎన్తుమ్, జీవైకత్వ ప్రతిపాదికైకభాన అనేకశ్రుతికభోడుమ్ విరోధిక్కుమ్. అకైయల్, ఇతు ఔపాధికభేదతై శొల్లుకిఱతెన్నితే అవర్ కళశొల్లువతు.

అతైనిషేధిక్కితార్.

(శ్రుతి, ఔపాధికభేదతై చొల్లుకిఱతెన్నవొణ్ణాతు) ఎన్తు, ఔపాధికభేదమావతు-దేవమనుష్యాదిభేదముమ్, కామక్రోధాదిభేదముమ్.

౫౭. ఔపాధిక భేదమెన్న వొణ్ణాపైక్కు హేతువై యరులిచ్చెయికితార్.

(మోక్షదశైయిలుమ్ భేదముణ్ణాకై యాలే) ఎన్తు. అతావతు- “సదాపశ్యన్తి” 204 “మమసాధర్మ్యమాగతాః” 205 “ముక్తానాం పరమాగతిః” 206 “సాయుజ్యంప్రతిపన్నాయే” 207 “యస్తిన్దేవి రాజన్తేముక్తాన్సంసారబన్ధనైః” 208 ఎన్తు మోక్షదశైయిలుమ్ ఆత్మభేదతై శ్రుతిస్మృతికళ శొల్లుకైయాలే అప్పడిశొల్లువొణ్ణాతెగ్గ.

మోక్షదశైయిలుమ్- సర్వోపాధివినిర్ముక్తదశైయితే. అన్దదశైయిలుమ్ ఆత్మభేదమ్ శ్రుతిసిద్ధమాకై యాలే, “నిత్యోనిత్యానామ్” 209 ఎగిఱశ్రుతియుమ్ ఆత్మభేదతై చొల్లుకిఱతెన్తు తాయయిర్దు.

తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, చిత్పక్రమమ్.

౪౭

౫౦. అపౌతు దేవమనుష్యాదిభేదముమ్, కామక్రో
ధాదిభేదముమ్కభీన్దు, ఆత్మాక్కల్ స్వరూపమ
త్యన్తమ్ సమమా యోరుపడి యాలుమ్ భేదమ్
శొల్ల వొణ్ణాతపడి యిరున్దతే యాకిలుమ్, పరి
మాణముమ్, ఎడైయుమ్, ఆకారము మొత్తిరు
క్కిఱ పొఱ్ఱుడజ్జల్, రత్నజ్జల్, వీహికల్
తుడక్కమాన వశ్శుక్కు భేదముణ్ణాకితాపౌలే
స్వరూపభేదముమ్సిద్ధమ్.

౫౦. ఆనాల్, ఆత్మభేదప్రతిపత్తిక్కు హేతువాన్ ఔపా
ధికమాయురున్దుళ్ళ దేవమనుష్యాదిభేదముమ్ కామక్రోధాదిభేదముమ్
కభీన్దు ఆత్మాక్కల్భుడైయ స్వరూపమత్యన్తమ్ సమమాయ్ ఒరుప్రకా
రత్తాలుమ్ భేదకథనత్తుక్కు యోగ్యతైయిల్లాతపడియితే మోక్షదక్షై
యిరుప్పతు; అవిడై త్తిలాత్త భేదమ్ సిద్ధిక్కిఱపడి యెజ్జనే యెకగిఱ
వాది ప్రశ్నతైయనువదిక్కితార్.

(అపౌతు) ఎన్ఱుతుడజ్జి. (ఒరుపడియాలుమ్ భేదమ్ శొల్లవొణ్ణా
తపడియిరున్దతే యాకిలుమ్) ఎన్ఱు.

దృష్టాన్తముభేదభేదతైసాధిక్కితార్.

(పరిమాణముమ్) ఎన్ఱుతుడజ్జి. అతానతు- అళవుమ్, తుక్క
ముమ్, వడివు మొత్తిరుక్కిఱ పొఱ్ఱుడజ్జల్, రత్నజ్జల్, వీహికల్
ముతలానపదార్థజ్జభుక్కు భేదకమాయురుప్పతోరులక్షణమిల్లయే యాకి
లుమ్ అతిలే నానాత్వమ్ కాణ్ణితాపౌలే, ఒరుపడియాలుమ్ భేదమ్
శొల్లవొణ్ణాతపడి ఏకాకారరాన ముక్తాత్మాక్కల్భుక్కుమ్ స్వరూపభే
దమ్ సిద్ధిక్కుమెన్దపడి.

౪౪

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పరణమ్.

౫౯. ఆకైయాలాత్త భేదమ్కొళ్ళ వేణుమ్.

౬౦. ఇప్పోతివర్ కళుక్కు లక్షణమ్, శేషత్వత్తోడకూడిన
జ్ఞాతృత్వమ్.

౫౯. కీర్తించొన్న వత్తయెల్లామ్ అనుభాషిత్తుక్కొణ్ణు, (ఆకై
యాలాత్త భేదమ్కొళ్ళ వేణుమ్) ఎన్ఱునిగమిక్కితార్.

ఆక, కీర్తించొయ్తతాయ్దఱు- శిలర్ ఆత్త భేదమిలై, ఏకాత్తా
వేయుళ్ళ తెన్ఱార్ కళే ఎన్ఱుతుడజ్జి ఇవ్వళవాక, మున్ఱుతామరుళిచ్చె
య్త జీవానన్త్యప్రతిభటమాన ఏకాత్తవాదత్తై ఉపక్షేపిత్తు, యుక్తి
యాలమ్ శాస్త్రీలైలుమ్ బహుముఖమాకవత్తై దూషిత్తు, ఆత్త భేద
త్తై సాధిత్తారాయ్దఱు.

౬౦. కీర్తే-ఆత్త స్వరూపలక్షణత్తై విస్తరేణవరుళిచ్చెయ్తార్.
అతిల్, అచిద్విలక్షణత్వమ్, అజడత్వమ్, ఆనన్దరూపత్వమ్, అవ్యక్తత్వ
మ్, అచిన్త్యత్వమ్, నిరవయవత్వమ్, నిర్వికారత్వమ్, జ్ఞానాశ్రియత్వ
మాకీటవివై జీవేశ్వరసాధారణమ్. నియామ్యత్వాదికళే మాన్ఱుమ్ చిద
చిత్సాధారణమ్. నిత్యత్వమ్ తత్వత్రయ సాధారణమ్, అణుత్వముమ్
అచిత్పరమాణుజీవసాధారణమ్. ఇవై యిత్తనై యుమ్ శేరక్కూడి,
ఆత్త స్వరూపత్తుక్కు అచిదీశ్వరవ్యాప్తియై సిద్ధిప్పిక్కెయాలే, ఇవ
దత్త లక్షణమెన్నక్కుత్తెయిలై.

అప్పడి యన్ఱిక్కే సుగ్రహమాక వారులక్షణ మరుళిచ్చెయ్
కితార్.

(ఇప్పోతివర్ కళుక్కు లక్షణమ్ శేషత్వత్తోడకూడినజ్ఞాతృత్వమ్)
ఎన్ఱు ఇవర్ కళే గిణితు-త్రివిధచేతనరై యుమ్. లక్షణమావతు-అసా
ధారణధర్మమితే. ఆకైయాల, శేషత్వమాత్రత్తైచ్చొల్లిల్ అచిద్వాస్
వృత్తిసిద్ధియామైయాలమ్, జ్ఞాతృత్వమాత్రత్తైచ్చొల్లిల్ ఈశ్వరవ్యాప్తి
త్తిసిద్ధియామైయాలమ్, శేషత్వే సతిజ్ఞాతృత్వమే లక్షణమే గిటార్.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పరణమ్.

౪౯

౬౧. ఇవర్కళుడైయ జ్ఞానస్థాన్ స్వరూపమ్బాలే నిత్యద్రవ్యమాయ్, అజడమాయ్, అనన్దరూపమాయరుక్కుమ్.

౬౨. అనాల్ జ్ఞానత్తుక్కుమ్ స్వరూపత్తుక్కుమ్ వాళియెన్నెన్నిల్ ;

౬౩. స్వరూపమ్, ధర్మియాయ్, సజ్జోచవికాసజ్జళుక్కుయోగ్యమాయ్, తనై ౨ యొత్తెన్దవల్తై ప్రకాశిప్పియమలే తనక్కుత్తా ప్రకాశి క్కుక్కడవతాయ్, అణువాయరుక్కుమ్. జ్ఞానమ్, ధర్మియాయ్, సజ్జోచవికాసజ్జళుక్కుయోగ్యమాయ్, తనై ౨ యొత్తెన్దవల్తై ప్రకాశిప్పిక్కుక్కడవతాయ్, తనక్కుత్తా ప్రకాశియాలే అత్తా వుక్కు ప్రకాశిక్కుక్కడవతాయ్, విభువాయరుక్కుమ్.

౬౧. ఇప్పడిజ్ఞాతావాన వాత్తావినుడైయ జ్ఞానత్తుక్కుమ్ స్వరూపత్తుక్కుముణ్డానసాధర్మ్యవై ధర్మ్యజ్జళై యరులిచ్చెయ్కీతార్మేల్.

(ఇవర్కళుడైయ జ్ఞానస్థాన్) ఎన్ఱుతుడణ్ణి. (స్వరూపమ్బాలే నిత్యద్రవ్యమాయ్, అజడమాయ్, అనన్దరూపమాయరుక్కుమ్) ఇత్తాల్-నిత్యత్వద్రవ్య త్వాజడత్వా నన్దరూపత్వజ్ఞో స్వరూపత్తోపాతి జ్ఞానత్తుక్కుముణ్డెన్దపడి.

౬౨. నిత్యత్వాదికళై యుపపాదిత్తు వై ధర్మ్యజ్జేచ్చొల్లు మళి విల్ అనేకగ్రన్థస్యపహితమామెన్ఱునినైత్తు, సాధర్మ్యజ్జాన్మ వనన్దరమ్, వై ధర్మ్యజ్జేయుమ్ శొల్లువతాక తజ్జిజ్ఞానుప్రశ్నత్తై. మనుపదిక్కితార్.

(అనాల్ జ్ఞానత్తుక్కుమ్ స్వరూపత్తుక్కుమ్ వాళియెన్నెన్నిల్) ఎన్ఱు

౬౩. వై ధర్మ్యజ్జేనై ౨ యరులిచ్చెయ్కీతార్.

(స్వరూపమ్ధర్మియాయ్) ఎన్ఱుతుడణ్ణి. ఆతావతు-ధర్మిత్వమ్, సజ్జోచవికాసా యోగ్యత్వమ్, స్వవ్యతిరిక్తార్థప్రకాశకత్వమ్, స్వనై స్వయంప్రకాశత్వమ్, అణుత్వమ్, ఇవై స్వరూపత్తుక్కు-విశేషమ్.

ధర్మత్వమ్, సజ్జోచవికాసయోగ్యత్వమ్, స్వవ్యతిరిక్తార్థప్రకాశకత్వమ్, స్వనై స్వయంప్రకాశరహితత్వమ్, స్వాశ్రయస్య స్వప్రకాశకత్వమ్, విభుత్వమ్, ఇవై జ్ఞానత్తుక్కు విశేషమెన్ఱుపడి.

(విభువాయరుక్కుమ్) ఎన్ఱు-జ్ఞానత్తినుడైయ స్వాభావికవేషజ్జేయరులిచ్చెయ్తారి త్తనై.

౫౦ తత్వప్రదయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్ప్రకరణమ్.

౬౪. అతిల్, శిలరుడై యజ్ఞానమ్ ఎప్పోతుమ్ విభువాయరుక్కుమ్, శిలరుడై యజ్ఞానమ్ ఎప్పోతు మవిభువాయరుక్కుమ్, శిలరుడై యజ్ఞానమ్ బరుక్కాల్ విభువాయ్ బరుక్కాలవిభువాయరుక్కుమ్.

౬౫. జ్ఞానమ్ నిత్యమాకిల్ “ఎనక్కుజ్ఞానమ్ పిఱన్దతు, నశి త్తతు” ఎన్నిఱ పడి యెన్నెన్నిల్;

౬౪. సకలచేతనరుడై యజ్ఞానముమ్ ఇప్పడియి రా తొట్టివానె న్నెఱగిఱశక్తైయిలే సజ్జోచాసజ్జోచనిబద్ధనమాన తారతమ్యతైయరుళిచ్చెయ్ కితార్.

(అతిల్ శిలరుడై యజ్ఞానమ్) ఎన్టుతుడగ్గి, అతావతు-“అయర్ “వఱుమమరర్ కల్” 210 ఎఱగిఱపడియే భగవజ్ఞానత్తుక్కొరునాభుమ్ సజ్జోచమిన్త్రిక్కే తత్స్వరూపరూపగుణవిభూతికలై సదానుభవమ్బుణ్ణిఱనిత్యసూరికభుడై యజ్ఞానమ్, ఎప్పోతుమ్ విభువాయరుక్కుమ్. 211 *పాయ్ నిన్దజ్ఞానముమ్ పొల్లావొల్లుక్కు మ్మొక్కుడమ్బుమాయి రుక్కిఱబద్ధరుడై యజ్ఞానమ్ కర్తానుగుణమాక సజ్జోచవికాసజ్గళోడే కూడిక్కొణ్ణు ఎప్పోతుమవిభువాయరుక్కుమ్. “కరై కన్దోర్” 212 ఎఱగిఱపడియే భగవత్ప్రసాదత్తాలే సంసారసాగర తైక్కడన్దక్కరై ప్పట్టముక్తురుడై యజ్ఞానమ్, పూర్వావస్థైయిలవిభువాయ్ ఉత్తరావస్థైయిల్ “సర్వం హపశ్యరిపశ్యతి” 213 ఎఱగిఱపడియే విభువాయరుక్కుమెఱగై.

౬౫. ఇనిమేల్, జ్ఞానత్తుక్కుచ్చొన్న నిత్యత్వాదికలై ఉపపాదిక్కితార్, అతిల్ ప్రథమత్రిలే, “ఎనక్కిప్పోతుజ్ఞానమ్ పిఱన్దతు, ఎనక్కిప్పోతుజ్ఞానమ్ నశి త్తతు” ఎన్టు ఉత్పత్తివినాశవత్తాక చొల్లప్పడుకిఱ జ్ఞానత్తుక్కు నిత్యత్వమ్ కూడుమ్బుడి యెజ్జనయెఱగిఱ శక్తైయెవరి వారిక్కొక్క తజ్జిజ్ఞానుప్రశ్నతైయనువదిక్కితార్.

(జ్ఞానమ్ నిత్యమాకిల్ ఎనక్కుజ్ఞానమ్ పిఱన్దతు నశి త్తతు ఎఱగిఱపడియెన్నెన్నిల్); ఎన్టు.

తత్వప్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్ప గ్రంథమ్.

౫౧

౬౬. ఇంద్రియద్వారాప్రసరిత్తు విషయజ్గతై గ్రహిష్పతుమీభువతాకై
యా లే, అప్పడిశొల్లకు-తైయిల్లై.

౬౭. ఇతుతానేకమూ యరుక్క-చ్చెయ్ తే నానావాయ్త్తో బ్బుడిటతు
ప్రసరణభేదతా లే.

౬౬. అతుక్కు-త్తర మరుళిచ్చెయ్ కిటార్.

(ఇంద్రియద్వారాప్రసరిత్తు విషయజ్గతై గ్రహిష్పతు మీభువతా
కై యా లే అప్పడిశొల్లకు-తైయిల్లై) ఎన్ఱు అతావతు - "సర్వంహపశ్యరి
వశ్యతి" 214 "సచానన్తాయకల్పతే" 215 ఎన్ఱు ముక్తదశై యిల్ సర్వ
విషయమాక చ్చొల్లుకై యా లే సర్వశైయమ్ సాక్షాత్కరిక్కై-క్కు-
యోగ్యమూయరుక్క-చ్చెయ్ తేయమ్, "యయాక్షేత్రజ్జ శక్తిస్సా వేష్టి
తాన్వపసర్వగా" 216 ఎగిఱపడియే కర్తృత్తా లే సజ్గుచితమాయ్,
"తయాతి రోహితత్వాచ్చ శక్తిగిక్షేత్రజ్జ సంజ్ఞతా । సర్వభూతేషు
"భూపాలా తారతమ్యేనవ ర్తతే । అప్రాణిమత్సుస్వల్పా సాస్థావరేషు
"తతోధికా" 217 ఎగిఱపడియే కర్తానుగుణమాన తారతమ్యశై
"యుడై తాయ్ కొణ్ణు, "ఇంద్రియాణాంహిసర్వేషాం యద్యేకంక్షరతే
"న్ద్రీయమ్ । తేనాస్యక్షరతి ప్రజ్ఞాద్యతేరిపాదాదివోదకమ్" 218 ఎగి
గిఱపడియే ఇంద్రియద్వారా పుటప్పట్టు విషయజ్గతై గ్రహిష్పతు మీభువ
తాకై యా లే, తాదృశమానవికాసత్తాలుమ్ సజ్గోచత్తాలుమ్ వద్దప్ర
కాళాప్రకాశజ్గతై కొణ్ణు, పిఱన్దతు సశి త్తతెన్నక్కు-తైయిల్లై ఎగ్గై.

౬౭. ఇప్పడిఇంద్రియద్వారా ప్రసరిక్కి-టజ్ఞానమ్ ఏకమూయరు
క్క-చ్చెయ్ తే, విషయగ్రహణవేళైయిల్ ప్రకాశిక్కు-మోతు దర్శనశ్ర
వణాదిసంజ్ఞా భేద శైయిడై తాయ్ కొణ్ణు, అనేకతేస్సప్రకాశిక్కి-టప
డియెజ్జనేఎగిఱ శక్తియిల్ యరుళిచ్చెయ్ కిటార్.

(ఇతుతానేకమూయరుక్క-చ్చెయ్ తే నానావాయ్త్తో బ్బుడిటతు
ప్రసరణభేదతా లే) ఎన్ఱు. అతావతు - ఏకముఖమాక ప్రసరిక్కై యన్ఱు
క్కే-చతుశ్రోత్రాద్య నేకేంద్రియద్వారాప్రసరిత్తు, రూపశబ్దాద్యనేకవిష
యజ్గతై గ్రహిక్కి-టచితుక్కు దర్శనశ్రవణాది సంజ్ఞాభేదేనతో బ్బుడిట
నానాత్వమ్ ప్రసరణభేదచిబద్ధనమెగ్గై.

౫౨

తత్వప్రియన్యాభ్యాసమ్, నిత్యోకరణమ్.

౬౮. ద్రవ్యమానపడియెన్నెన్నిల్;

౬౯. క్రియాగుణజ్ఞభుక్కాశ్రయమాయ్, అజడమాయరుక్మై
యాలే ద్రవ్యమాకక్కడవతు.

ఇత్తాల్ - నిత్యమానజ్ఞానత్తుక్కు ఉత్పత్తివినిశవ్యపహారపే
తువిన్న తెన్దు శొన్న వనన్తరత్తిలే, ప్రాసజ్జికమాక అతినుడై యనానా
త్యేన ప్రకాశనపేతుప్రజ్ఞాబ్జిష్టతాయీల్.

ఆత్మావినుడై యధర్మభూతజ్ఞాననిత్యత్వమ్, “నహివిజ్ఞాతుర్విజ్ఞా
“తేర్విపరిలోపోవిద్యతే, నహిదృష్టేర్విపరిలోపోవిద్యతే” 219, “జ్ఞానంవై
“రాగ్యమైశ్వర్యం ధర్మశ్చమనుజేశ్వర। ఆత్మనోబ్రహ్మభూతస్యనిత్యమే
“తచ్ఛతుష్టయమ్ । యథోగపానకరణాత్క్రియతేనజలామృతమ్ । స
“దేవసియతేస్యక్తిమసతస్సంభవసికుతః । తథాపేయగుణధ్వంసాదవ
“భోధాదయోగుణాః । ప్రకాశస్తేనజన్యస్తే నిత్యావవాత్తనోహితే”
220 ఎన్దు శ్రుతిస్త్వత్పాదికలిల్ శొల్లప్పట్టతితే.

౬౮. ఇప్పడియరున్దుభృజ్ఞాననిత్యత్వతైయరుళిచ్చెయ్ తారాయ్
నిన్దార్ కీర్తీ; ఇని, ఇతినుడైయ ద్రవ్యత్వనైడివపాదిప్ప తాకతజ్ఞజ్ఞానుప్ర
శ్నతైయనువదిక్కి తార్. (ద్రవ్యమానపడియెన్నెన్నిల్) ఎన్దు.

౬౯. తద్దేతుక్కులై యరుళిచ్చెయ్ తుద్రవ్యత్వతైసాధిక్కితార్.
(క్రియాగుణజ్ఞభుక్కాశ్రయమాయ్ అజడమాయరుక్మైయాలే ద్రవ్య
మాకక్కడవతు) ఎన్దు.

క్రియేయావతు-సజ్జోచవికాసజ్గల్. గుణమావతు. సంయోగ
వియోగజ్గల్. అజడత్వమావతు - స్వయంప్రకాశత్వమ్. “క్రియాశ్ర
“యోద్రవ్యమ్, గుణాశ్రయోద్రవ్యమ్” 221 ఎన్దుద్రవ్యలక్షణమ్ శొల్లన్న
బుక్తయాలే, క్రియాశ్రయత్వముమ్ గుణాశ్రయత్వముమ్ ఓరొస్తే ద్రవ్య
త్వసాధకమ్. ఇవర్ గోడే అజడత్వతైయమ్ శొల్లుక్తయాలే అతువుమ్
ద్రవ్యత్వసాధకమెన్దు, ఇవర్ కుక్కురుత్తు. ఎజ్జనేయెన్నిల్; జడవస్తు
క్కులితే ద్రవ్యాద్రవ్యజగిరణ్ణునాణ్ణు, అజడవస్తుక్కులితే అద్రవ్యమాయ
భుక్తుశొన్దైయితే, ఆత్మయాలే, జ్ఞానమ్, ద్రవ్యమ్, అజడత్వాత్, య
దజడమ్, తద్భవ్యమ్, యథాఆత్మాది ఎన్దు అజడత్వస్థనై శొగడ్డే

తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, చిత్పరణమ్.

౫౩

20. అజడమాకిల్ సుషుప్తిమూర్ఛాదికలిల్ తోఁడవేణ్ణావోవెన్నిల్;
21. ప్రసరణమిల్లామైయాలే తోన్ఱాతు.

ద్రవ్యత్వమ్ సాధికలూమితే. ఆకై యితే “ఇతుతా అజడమునూయ్,
“సజ్జోచవికాసల్లభుక్కుమ్ సంయోగవియోగాదికభుక్కు మాశ్రయ
“ముమూయిరుక్తైయాలే ద్రవ్యమ్” 222 ఎఱ్ఱ తత్వశేఖర త్రిలుమివర
రుచిచ్చెయ్తతు.

ఇప్పడిద్రవ్యమాయురుక్కుమాకిల్, ఇతుక్కు ఆత్మగుణత్వమ్కూ
డుప్పడియెన్నెన్నిల్; నిత్యతదాశ్రయత్వత్తాలేకూడుమ్. “ఆశ్రయాద
“స్వతోపృతైరాశ్రయేణ సమన్వయాత్ । ద్రవ్యత్వంచ గుణత్వంచ
“జ్ఞానస్యేవోపపద్యతే” 223 ఎఱ్ఱితే ఆశ్రవన్దారుచిచ్చెయ్తతు. ఆశ్ర
యాదస్వతోపృత్తిత్వమ్, క్రియాశ్రయత్వజ్ఞానసహితే శొల్లిన్దూయిన్దూ.

ఇతుతా జ్ఞానత్తుక్కేయన్ఱితే, దీపాదితేజరి పదార్థప్రభైకభు
క్కుమొక్కుమితే. ఆకై యల్ ద్రవ్యత్వగుణత్వజ్ఞలిరణ్ణమ్జ్ఞానత్తుక్కు
పపన్నమ్.

20. కీఠ్ జ్ఞానత్తుక్కు తామరుచిచ్చెయ్త అజడత్వవిషయమా
నజ్జానుప్రశ్నతై యనువదిక్కిఱార్.

(అజడమాకిల్ సుషుప్తిమూర్ఛాదికలిల్ తోఁడవేణ్ణావోవె
న్నిల్) ఎఱ్ఱ. అతావతుజ్ఞానమ్ స్వయంప్రకాశమా యురుక్కుమాకిల్
ఎవ్పోతుమ్ ప్రకాశిక్కువేణ్ణావో, సుషుప్త్యాద్యనశ్ఛైకలిల్ ప్రకాశియా
తోఱివానెన్నెన్.

21. అతుక్కుత్తర మరుచిచ్చెయ్కిఱార్.

(ప్రసరణమిల్లామైయాలేతొన్ఱాతు) ఎఱ్ఱ. అతావతు - జ్ఞానమ్
స్వాశ్రయత్తుక్కు స్వయమేవప్రకాశిప్పతు తావిషయ గ్రహణవేళై
యిలితే; సుషుప్త్యాద్యనశ్ఛైకలిల్ తమోగుణాద్యభిభవత్తాలే సజ్కుచిత
మాయ్, తిరోహితల్లభాన మణిప్రకాశాదికైప్పోలే ప్రసరణమిల్లామై
యాలేప్రకాశియాతెన్.

౫౪

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, చిత్పరణమ్.

22. ఆనందరూపమాకైయావతు-జ్ఞానమ్ ప్రకాశిక్కు-మౌ
తనుకూలమాయరుక్మై.

23. విషశస్త్రాదికతై కాట్టుమౌబతు ప్రతికూలమాయ
రుక్మైక్కడి దేహత్తభిమాదికల్.

24. ఈశ్వరాత్మక మాకైయాలే యెల్లా పదార్థజ్ఞభుక్తు
మానుకూల్యమే స్వభావమ్, ప్రాతికూల్యమ్ వస్తేటి.

22. ఇనిమేల్, ఇలినుడైయ వానందరూపత్వత్తైయుపపాదిక్కితార్.

(ఆనందరూపమాకైయావతు) ఎన్ఱుతుడజ్జి. జ్ఞానమ్ ప్రకాశిక్కు-
మౌతావతు. స్వాత్రయత్తుక్కువిషయజ్ఞతై దర్శిప్పిక్కు-మౌబతు. అప్పా
తితే ఇళుతా ప్రకాశిప్పతు. అవ్వవస్తైయి లనుకూలమాయరుక్మై-మా
వతు-అవ్వోవిషయజ్ఞతైల్లామనుకూలమాయ్తోన్దుకైయాలే, అవన్దు
విషయాకరిత్త విదజ్ఞానమ్, స్వాత్రయత్తుక్కు సుఖరూపమాయరుక్మై.

23. ఆనాల్ విషశస్త్రాదికతై దర్శిప్పిక్కు-మౌబతు అవన్దువి
షయాకరిత్తజ్ఞానమ్ ప్రతికూలమాయరుప్పా సెన్నేగిఱ శక్తైయైయ
టొడ్డరుళిచ్చెయ్కితార్.

(విషశస్త్రాదికల్) ఎన్ఱుతుడజ్జి. అతావతు-అవన్దుదర్శిప్పిక్కు
మౌబతు, అవన్దువిషయాకరిత్తజ్ఞానమ్ దుగిఖరూపమాయరుక్మైక్కు
కారణమ్, అవన్దు బాధకత్వబుద్ధిక్కుమూలమాన దేహత్తభిమ
ముమ్, కర్మముమ్, ఈశ్వరాత్మకత్వజ్ఞానరాహిత్యముమెన్దై.

24. ఇవై తనక్కు స్వాభావిక వేషమేతెగిఱ శక్తైయై
యరుళిచ్చెయ్కితార్.

(ఈశ్వరాత్మకమాకైయాలే) ఎన్ఱుతుడజ్జి. అతావతు - "జగ
త్సర్వంశరీరం" 224 "తానిసర్వాణితద్యుపః" 225 "తత్సర్వంవైహ
రేన్ద్రుః" 226 ఎన్ఱు సకలపదార్థజ్ఞభుమ్ భగవచ్చరీరమెన్ఱు శాస్త్ర
జ్ఞలిలే శొల్లప్పడానిన్ద్రుతిత్తే. అప్పడి భగవదాత్మకమాకక్కామౌబతు
సకలమనుకూలమాయ్కోన్దుతోన్దుకైయా లేయెల్లాపదార్థజ్ఞభుక్తు
మానుకూల్యమే స్వభావమ్, ఇవన్దుతోన్దుగిఱ ప్రాతికూల్యమ్ దేహ
త్తభిమాదిమూలమాకైయాలే వస్తేటి ఎన్దై.

తత్త్వత్రయస్వాభ్యాసమ్, చిత్ప్రకరణమ్.

౫౫

౭౫. ముద్ఘ్రయానుకూల్యమ్ స్వాభావికమాకిల్, ఒరువనుక్తా
దుక్ఖలోరిడత్తిలే అనుకూలజ్ఞభాన చంద్రనకుసుమాదికళ దేశా
స్తరేకాలాస్తరే యివన్తనక్తుమదేశత్తిలే అక్ఖాలత్తిలే వేతే
యొరువనుక్తుమ్ ప్రతికూలజ్ఞభాకక్తుడాతు.

౭౫. ఇప్పడి, ఈశ్వరాత్మకమాకై యాలే సకలపదార్థజ్ఞుక్కు
మానుకూల్యమే స్వభావమెన్నానెక, చంద్రనకుసుమాదికలిబుడ్డాన వాను
కూల్యమ్ స్వాభావికమన్తో ఎకగిజితైక్కియైమేలే యరులిచ్చెయ్
కితార్.

(ముద్ఘ్రయానుకూల్యమ్ స్వాభావికమాకిల్) ఎన్టుతుడజ్జిమద్ఘ్ర
యానుకూల్యమేకగిజితు- తామరులిచ్చెయ్త భగవదాత్మకత్వత్తాల
వంద్రవానుకూల్యత్తై యొబ్బియ చంద్రనకుసుమాది పదార్థజ్ఞలి తోద్దు
కిజివానుకూల్యత్తై. అతుఅవద్దుక్కు స్వాభావికమాకిల్, భోక్తావా
యరుప్పానొరువనుక్కు ఒరుకాలత్తిలే ఒరుదేశత్తిలే యనుకూలజ్ఞభా
యరున్దవై, కాలాస్తరత్తిలేయాతల్, దేశాస్తరత్తిలేయాతల్, ఇవన్త
నక్కేప్రతికూలజ్ఞభావతు; ఇవనుక్కునుకూలజ్ఞభాయిరుక్కిజి దేశకా
లజ్ఞో తన్నిలే వేతేయొరువనుక్తు ప్రతికూలజ్ఞభావతాకైకూడాతు.
ఇప్పడి ప్రతికూలజ్ఞభాయ్తోద్దుక్కుణానిన్తోమిత్తే. ఆకైయల్ భగవ
దాత్మకత్వనిబన్ధనమాన వానుకూల్యమేస్వాభావికమ్; ముద్ఘ్రయాను
కూల్యమ్ స్వాభావికమన్తైక్కిగై.

“వస్త్రేకమేవదురిభాయ సుఖాయేర్హ్యగమాయచకోపాయచ
“యతస్తస్తాద్యస్తువస్త్రాత్మకంకుతః । తదేవప్రీతయేభూత్వాపునర్దురిభా
“యజాయతే । తదేవకోపాయయతరిప్రసాదాయచజాయతే । తస్తా
“దురిభాత్మకంనాస్తి సచక్షిత్సుభాత్మభిమ్” 227 ఎన్టు ఇవ్వర్థమ్ శ్రీప
రాశరభగవానాలే విశదమాక చొల్లప్పట్టతిత్తే.

ఇత్తాల్ శొల్లిద్దాయద్దతెన్నెన్నిల్; విషశస్త్రాదికళ ప్రతికూ
లజ్ఞభాయమ్, చంద్రనకుసుమాదికళనుకూలజ్ఞభాయమ్ తోద్దుకిజితు,

౫౬

తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, చిత్పరణమ్.

దేహత్తభిమాదికభావే. ఈశ్వరాత్మకమాకైయా లే యెల్లాపదార్థ
బ్రహ్మకు మానుకూల్యమేస్వభావమ్. ఆకైయాల్ అవ్యాకారత్వా లే
కాణమోత్తు, సర్వవిషయప్రకాశనదశైయిలుమ్, జ్ఞానమ్ ఆనందరూ
పమాయురుక్కు మెన్ద తాయున్దు.

ఆక కీర్త్యచ్యయితతాయున్దు. (చిత్తై గిఱతు ఆత్మవై) ఎన్దు
ముతలిలే చిచ్ఛబ్దవాచ్యమాన ఆత్మవస్తువై ఉద్దేశిత్తు, అనన్తరమ్ (దేహా
దివిలక్షణమాయ్) ఎన్దుతుడగ్గి (శేషమాయురుక్కుమ్) ఎన్దుమళవాక
తత్వరూపలక్షణ తై విస్తరేణశొల్లి, (దేహాదివిలక్షణమానపడియెన్దు
న్నిల్) ఎన్దుతుడగ్గి (శేషమాకైయావతు) ఎన్దుమళవాక ఉక్తలక్షణ
తైపరీక్షిత్తు, అనన్తరమ్, ఏవమ్భూతమాన వాత్తస్వరూపమ్ బద్ధము
క్తనిత్యరూపేణత్రిప్రకార మాయురుక్కుమ్బుడియెయుమ్, బద్ధత్వాక్కు
భుక్కు అవిద్యాదికభుక్తాక్కు హేతువై యుమ్, తన్ని వృత్తిక్రమతైయు
మ్, త్రివిధాత్మవర్గముమతనితనియే అనన్తమాయురుక్కుమ్బుడియెయు
మ్ శొల్లి, అన్దజీవానన్త్యప్రతిభటమాన ఏకాత్మవాదతైయు క్తిశాస్త్రజ్ఞ
భా లేనిరసిత్తు, ఆత్మభేదతైసాధిత్తు, మున్దువిస్తరేణశొన్న పడియన్దు క్కే
సుగ్రహమాకత్రివిధాత్మాక్కు భుక్కు మున్దానలక్షణ తైదర్శిప్పిత్తు, అనన్త
రమ్, జ్ఞానత్తుక్కుమ్ స్వరూపత్తుక్కు మున్దాన సాధర్యవైధర్యజ్ఞతై
చ్చొల్లి, జ్ఞానవిభుత్య ప్రసక్తితై త్రివిధచేతనరుదైయజ్ఞానత్తుక్కు ము
న్దానవిశేషతైచ్చొల్లి, మున్దుజ్ఞానత్తుక్కు చొన్ననిత్యత్వద్రవ్యత్వాజ
డత్వానన్దరూపత్వజ్ఞతై యదై వే యుపపాదిత్తు ఇప్పడిచి తత్వత్తినుదై
య వేషతైయరుభిచ్చయతు తలైక్కట్టినార్.

పి తై లో కా చా ర్య ర్ తి రు వ డి క శే శ ర ణ మ్.

మణవాళమామునికల్ తిరువడిక శేశరణమ్,

చిత్పరణమ్ మున్దున్దు.

తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్.

అచిత్ప్రకరణమ్.

౧. అచిత్తు, జ్ఞానశూన్యమాయ్, వికారాస్పదమాయరుక్మమ్.
 ౨. ఇతు శుద్ధసత్వమెన్టుమ్ మిశ్రసత్వమెన్టుమ్ సత్వశూన్యమెన్టుమ్
 త్రివిధమ్.

తత్త్వత్రయమావతు - చిత్తుమచిత్తు మీశ్వరను మోక్షుడైశి త్త
 క్రమత్తిలే, ప్రథమమ్ చిచ్ఛబ్దవాచ్యనాన వాత్తావినుడైయ స్వరూపస్వ
 భావవిశేషజ్ఞతై స్ఫుటమాక వరులిచ్చెయ్ తార్కిక్; అనంతరమ్ అచి
 ద్వస్తువినుడైయ స్వరూపస్వభావ విశేషజ్ఞతై అతిస్ఫుటమాక వరులి
 చ్చెయ్ కితార్.

౧. ఆతిల్ ప్రథమత్తిలే అచిల్లక్షణజ్ఞై యరులిచ్చెయ్ కితార్.

(అచిత్తు, జ్ఞానశూన్యమాయ్, వికారాస్పదమాయరుక్మమ్)
 ఎన్టు. అచిత్తాకీఱతు - చైతన్యానాధారమానవస్తువితే; అతుతన్నైయ
 రులిచ్చెయ్ కితార్ (జ్ఞానశూన్యమాయ్) ఎన్టు. అత్తైప్పల్ వితే, శ్రుతి,
 భోగ్యశబ్దతాలే, అచిత్తైచ్చొల్లిల్. వికారాస్పదమాకైయావతు -
 వికారత్తుక్కిరుప్పిడమాయరుక్మై. వికారమావతు-అవస్థాన్తరాపత్తి.
 అతావతు-చిత్స్వరూపమ్బాలే, సదైకరూపమాయరత్తోభిక్తై.

౨. ఇప్పడియితినుడైయలక్షణజ్ఞై యరులిచ్చెయ్ త వనంతరమ్
 ఇవ్వచిత్తత్వన్దాక సత్వైకాధారమాయమ్, సత్వాదిగుణత్రయాధార
 మాయమ్, సత్వాదిగుణశూన్యమాయమ్ మూన్టువత్త ప్పట్టిరుక్మమ్బు
 డియై యరులిచ్చెయ్ కితార్.

(ఇతు శుద్ధసత్వమెన్టుమ్ మిశ్రసత్వమెన్టుమ్ సత్వశూన్యమెన్టుమ్
 త్రివిధమ్) ఎన్టు.

28

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

3. ఇతిల్ శుద్ధసత్త్వమావతు-రజస్తమస్సుక్ష్మశ్ కలశాతే కేవల సత్త్వమాయ్, నిత్యమాయ్, జ్ఞానానందజనకమాయ్, కర్తృత్వాలన్తికే, కేవలభగవదిచ్చాయాలే విమానగోపురమణ్యపప్రాసాదాదిరూపేణపరిణమిక్కుక్కుడవతాయ్, నిరవధికతేజోరూపమాయ్, నిత్యముక్తరాలు మీశ్వరనాలుమ్ పరిచ్ఛేదిక్కువరితాయ్, అత్యద్భుతమాయరుప్పత్తిస్తు.

3. ఉద్దేశి తక్రమత్తిలే అచిత్తయిత్తినుడై యవుమ్ స్వరూపస్వభావ విశేషబద్ధై ప్రతిపాదిప్పతాక నినైత్తు, ప్రథమమ్ శుద్ధసత్త్వత్తిన్బడియై యరుళిచ్చెయ్కితార్.

(ఇతిల్ శుద్ధసత్త్వమావతు) ఎన్ఱు తుడగ్గి శుద్ధసత్త్వమెన్ఱు-గుణాన్తరమ్ కలశాత సత్త్వగుణ తైయుడై యతెన్ఱుపడి, అత్తైయరుళిచ్చెయ్కితార్. (రజస్తమస్సుక్ష్మశ్ కలశాతే కేవలసత్త్వమాయ్) ఎన్ఱు, “క్షయన్తమస్యరజసఃపరాకే” 1 “తమసన్తుపారే” 2 “తమసరిషరస్తాత్” 3 “పశ్చాత్ క్షమయేదివ్యే శుద్ధసత్త్వేనుభాకరే” 4 “ఎన్ఱు శ్రుతిస్త్పతికళితే యిప్పడి శొల్లానిన్ఱుతితే.

(నిత్యమాయ్) అతావతు - అనాదినిధనమాయరుక్కై. “తదక్షరేపరమేవ్యోమన్” 5 “కాలాతీత మనాద్యన్తమప్రాకృతమచఞ్చ “లమ్|ప్రాప్యమర్చిరిపభాత్పద్భిర్భయిసన్యస్తమాన్తనైః” 6 “యత్తత్పు “రాణమాకాశంసర్వస్తాత్పరమంధు” 7 వమ్ | యత్పదంప్రాప్యతత్త్వజ్ఞా “ముచ్యన్తేసర్వకిన్బిషైః” 7 ఎన్ఱితినుడై య నిత్యత్వముమ్ శ్రుతిస్త్పతికళితేశొల్లప్పట్టు.

(జ్ఞానానందజనకమాయ్) శుద్ధసత్త్వమాకై యాలే జ్ఞానానందజనకమాయరుక్కుమితే, సత్త్వమ్ జ్ఞాననుభావహమాయితే యిరుప్పతు” అకైయితే “శుద్ధసత్త్వే” ఎన్ఱు వనన్తరత్తిలేః “నుభాకరే” ఎన్ఱుతు.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

24

(కర్తృత్వాలన్నిక్కే కేవలభగవద్విచ్ఛేదానాం విమానగోపురమణ్ణ పప్రాసాదాదిరూపేణ పరిణమిక్కడవతాయ్) అతావతు-చేతనక రానుగుణమాక విచ్ఛిక్త, అన్త విచ్ఛానుగుణమాక భగవత్సజ్జల్ప త్తాలే చతుర్వింశతితత్వమాయ్కొండ్లుపరిణమిత్తు, చేతనర్కుభోగ్యభో గోపకరణ భోగస్థానజ్ఞభాకిప్రకృతి తత్వమౌబలన్నిక్కే స్వభోగార్థ మాకపుణ్ణానభగవద్విచ్ఛేదానాం విమానగోపురాదిరూపేణపరిణమియా నిఱ్కుమెక్కై.

“దేవానాంపూరయోధ్యా తస్యాంహిరణ్మయరికోశః । యోవై “తాంబ్రహ్మణోవేద అమృతేనావృతాంపురీమ్” 8 “అపరాజితాపూ “ర్భృహ్మణః” 9 “ప్రజాపతేస్సభాంవేత్ప్రపద్యే” 10 ఎన్టు శ్రుతియిలే యుమ్ సజ్జిహేణ నిత్యవిభూతియిలుణ్ణాన దివ్యనగర దివ్యాయతనాది కళ శొల్లప్పట్టతు.

ఇతుతన్నై భాష్యకారర్ శ్రీవైకుణ్ఠగద్యత్తిలే “దివ్యావరణ శతసహస్రావృతే, దివ్యకల్పకతరూపశోభితే, దివ్యోద్యానశతసహ “సౌకోటిభిరావృతేఽతి ప్రమాదేదివ్యాయత నేకస్తింశ్చిద్విచిత్రదివ్యర “త్నమయది వ్యాప్తానమృతే” 11 ఎన్టుతుడజ్జివిస్తరేణ అరులిచ్చయ్ తారిలే.

(నిరవధికతేజోరూపమాయ్) అతావతు - అగ్నాద్విద్యాదితే జరిపదార్థజ్ఞై యుమ్ ఖద్యోతకల్పనాక్కుమ్బుడి యళవిజన్తతేజస్సేవది వాయిరుక్కై, “నత్రనూర్యో భాతినచన్ద్ర తారకంనేమావిద్యుతోభా “నికుతోయమగ్నిః” 12 “అత్యర్కానలదీప్తంతత్ స్థానవిజ్ఞోర్తహా “త్సనః! స్వయేవప్రభయాగాజన్ దుష్ప్రేక్ష్యందేవదానవైః” 13ఎన్న “క్కడవతిలే, “ శుడరొలియాయ్నిష్ఠతన్నుచైచ్చోతి” 14 శుభ్రీ “పట్టోడుళ్లుడర్చోతివెళ్ళమ్” 15 “విశణ్ణుళ్లుడర్చోతి” 16 ఎన్టా ద్వామితినుచైయ నిరవధిక తేజోరూపత్నైత్తే ప్పలవిడగ్గలియమరులి చ్చయ్తారిలే.

(నిత్యము క్తరాలుమీశ్వరనాలుమ్ పరిచ్ఛేదిక్కపరితాయ్) అతా
వతు-ఇతినుదైయ పరిమాణాదికళో ఒరువరాలుమళవిడవొణ్ణాతపడియ
రుక్కు-మాయిద్రు. “తేషామపి ఇయత్పరిమాణ మియదై శ్వర్యమ్,
“ఈదృశస్వభావమితి పరిచ్ఛేత్తుమయోగ్యే” 17 ఎన్దు నిత్యరాలపరి
చ్ఛేదిక్కవొణ్ణా తెన్దు శ్రీవైకుణ్ఠగద్యత్తిలే భాష్యకారరులిచ్చెయ్తవితు
ముక్తరుక్కు మొక్కుమితే. ఈశ్వరజ్ఞానత్తోపాతియివర్ కళుదైయ జ్ఞా
నత్తుక్కు సర్వదర్శిత్యముణ్డాకైయాలే, అవనాల్ పరిచ్ఛేదిక్కలామాకి
లివర్ కళాలుమ్ పరిచ్ఛేదిక్కలామితే, ఆకైయాల అవనుక్కుమరి తెన్దే.

అనాల్, ఇవర్ కళుదైయ సర్వజ్ఞతైక్కు కొన్దైవారాతోవె
న్నిల్; వారాతు. సర్వజ్ఞతైయావతు సర్వతైయుముళుపడి యటికై
యితే. పరిచ్ఛేద్యమాకిల్ - పరిచ్ఛేది త్తటికైయుమ్, అపరిచ్ఛేద్యమా
కిలప్పడియటికై యుమితేయుళుతు. సీమైయిల్లాతతోన్దుక్కు సీమైయటి
యామై సర్వజ్ఞతైక్కనుగుణమెన్నుమిడమ్, “దేవిత్వన్త హిమావధిర్న
“హరిణా నాపిత్యయాజ్ఞాయ తేయద్య ప్యేవమథాపినై వయువయోస్సర్వ
“జ్ఞతాహీయతే । యన్నాస్త్యేవతదజ్ఞతామనుగుణాం సర్వజ్ఞ తాయా
“విదుర్వ్యోమాఃభోజమిదన్తయాకిలవిదన్ భాన్తోయమిత్యుచ్యతే” 18
ఎన్దు శ్రీస్తుతియిలే ఆధ్వనరులిచ్చెయ్తార్.

ఇజ్జినన్డాకిల్ “తనక్కున్దన్దన్దై యటివరియాన్” 19 ఎన్గాఱిఆవితు
వుమ్ సర్వజ్ఞతైయోడు విరోధిక్కుమ్. ఆకైయాల నిత్యము క్తేశ్వరర్
కళాల పరిచ్ఛేద్యమెన్దు వితిక్కుతైయిరై. ఇత్తాల్ - ఇతినుదైయవైభ
వజ్ఞాన్న పడి.

(అత్యద్భుతమాయరుప్పతోన్దు) అత్యద్భుతత్వమావతు - అను
క్షణమపూర్వాశ్చర్యావహత్వమ్. “అనన్తాశ్చర్యానన్త మహావిభవ” 20
ఎన్దారితే భాష్యకారర్. ఆక, శుద్ధసత్వమావతిప్పడి యరుప్పతోన్దైవై
తాయ్ద్రు.

౪. ఇన్వెన్చరీ జడమెన్టార్ కళ్, శిలర్ అజడమెన్టార్ కళ్.

౫. అజడమానపోతు, నిత్యర్కుమ్ ము క్తర్కుమ్ ఈశ్వ
రనుక్కుమ్ జ్ఞానశ్చైయోభీయప్రమ్ తోబ్ధుమ్.

౬. సంసారిక భుక్కుత్వోన్మాదు.

౪. (ఇత్తైచ్చిలర్ జడమెన్టార్ కళ్ళిలర్ అజడమెన్టార్ కళ్ళి) అ
 రావతు - ఇంద్రశుద్ధసత్వంనై ఇంద్రదర్శనస్థర్ తగ్గలిలేళిలర్ జడమెన్టు శొ
 న్నార్ కళ్ళి; అజ్జనన్తిక్కే, శిలరజడమెన్టు శొన్నార్ కళ్ళై. “ఇహజ
 “డామాదిమాంకేదిహమాః” 21 ఎన్టితేలభియు క్తరుజ్జొలిల్లు.

౧. జడమాకైయావతు - స్వయంప్రకాశమన్త్రికేయరుకై
అజడమాకైయావతు - స్వయంప్రకాశమాయరుకై ; అన్తైయరులి
చైయ్కితార్.

(అజడమానపాతు నిత్యరూమ్ ముక్తరూమ్ ఈశ్వరసుక్కుమ్
జ్ఞానశైయోభీవుమ్తోబ్బమ్) ఎట్టు. అజడమానపాతెన్దతు-జడమె
న్దమ్ ఒరుపక్షజ్ఞాల్లుకైయా లే అప్పడియన్దిక్కి యిప్పడియానపాతె
న్దపడి. అన్దపక్షతైవిట్టిశై యుసపాదిక్కైయా లేయినర్ తమక్కితువే
తిరువుళ్ళమెన్దతోబ్బానిన్ద తితే. జ్ఞానశైయోభీయవుమ్ తోబ్బమెన్ద
తు-జ్ఞానతాలేతనై యటియవేణ్డారపడి తానేప్రకాశిక్కుమెన్దపడి.

౬. ఇప్పటి స్వయంప్రకాశమాయరుక్మ-మాకిల్ సంసారికభుక్కుజ్ఞాన వేద్యమాక వేద్యాతే తానేతో^మవేద్యావో వెగిలశక్తైయిలేయరుభిచ్చెయ్కితార్.

(సంసారిక భుక్తుత్తోద్భూతు) ఎన్టు. ఇతతా అభియుక్త రాతే
విస్తరేణ ప్రతిపాదిక పుట్టుతు. ఎజ్జనేయన్నిల్; "త్రివిధాచేతనజ్ఞః"
ఎన్టెడుత్తు, "అవబ్దీల్, ప్రకృతియుమ్ కాలముమ్ జడజ్ఞః; శుద్ధసత్వమా
"సద్రవ్యైత్యేయుమ్ జడ మన్యుశిల్ శొల్లువర్కల్. జడత్వమావతు - స్వ

2౮

తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, ఆచార్యకరణమ్.

“యంప్రకాశమన్తి క్షేయిరుక్తైః భగవచ్ఛాస్తాదిపరామర్శమబ్జస్థినవర్
 “కళ, జ్ఞానాత్మకమాకశాస్త్రసిద్ధమాకైయా లే శుద్ధసత్వద్రవ్యజ్ఞే స్వ
 “యంప్రకాశమన్తి కళ. ఇప్పడి స్వయంప్రకాశమాకీల్ సంసారికభు
 “కుశాస్త్ర వేద్యమాక వేదాతే తానేతోబోవేదావోవెన్నిల్; సర్వా
 “త్కాభుడైయపుమ్ స్వరూపముమ్ ధర్మభూతజ్ఞానముమ్ స్వయం
 “ప్రకాశమాయరుక్మ, స్వరూపస్థనక్షే స్వయంప్రకాశమాయ వేతె
 “లూరుమ్ జ్ఞానాస్తవేద్యమానాప్పొలపుమ్, ధర్మభూతజ్ఞానముమ్
 “స్వాత్రయత్తుక్షే స్వయంప్రకాశమాయ, ఇతరర్కు స్వయంప్రకాశమ
 “లూతాప్పొలపుమ్, ఇతువుమ్ నియతవిషయమాక స్వయం ప్రకాశమా
 “నాల్ విరోధమిదై. “యోవేత్తియగపత్సర్వంప్రత్యక్షేణసదాస్వతః
 “తంప్రణమ్యహరింశాస్త్రంనాయతత్వంప్రచక్షేహ” 22 ఎకగితిపడి
 “యేధర్మభూతజ్ఞానత్తాలే సర్వజ్ఞేయుమ్ సాక్షాత్కరిత్తుకొచ్చిరుక్మ
 “అవీశ్వరనుక్కు శుద్ధసత్వద్రవ్యమ్ స్వయంప్రకాశమాయరుక్మితిపడి
 “యేజ్ఞనేయెన్నిల్; ఇవనుడైయ ధర్మభూతజ్ఞానమ్, దివ్యాత్మస్వరూ
 “పమ్ములలాక సర్వజ్ఞేయుమ్ విషయకరిమానియ, దివ్యాత్మస్వరూ
 “పమ్ స్వయంప్రకాశమాయరుక్మితిప్పొలే, ఇతువుమ్ స్వయంప్రకా
 “శమాయరుక్మలామ్. ఇప్పడినిత్యర్కుమతుల్యమ్. విషయప్రకాశనకా
 “లత్తిలే ధర్మభూతజ్ఞానమ్ స్వాత్రయమాత్రత్తుక్షే స్వయంప్రకాశమా
 “నాప్పొలే, ముక్తుర్కుమవ్యవజ్ఞేయిలే ఇతుస్వయంప్రకాశమానాల్ వి
 “రోధమిదై. ధర్మభూతజ్ఞానత్తినుడైయ స్వాత్మప్రకాశనశక్తియానతు
 “విషయప్రకాశనమిల్లాతకాలత్తిల్ కర్తవిశేషజ్ఞతాలే ప్రతిబద్ధేయానా
 “ప్పొలే, శుద్ధసత్వత్తినుడైయ స్వాత్మప్రకాశనశక్తియుమ్ బద్ధదశైయిల్
 “ప్రతిబద్ధేయాకైయా లే శుద్ధసత్వమ్ బద్ధర్కు ప్రకాశియాత్మోభిక్షితు.
 “ధియస్వయంప్రకాశత్వంముక్తాస్వాభావికంయథా । బద్ధేకదాచిత్సిం
 “రుద్ధంతథాత్రాపినియమ్యతే.” ఇవ్యశచ ఆవస్థాన్తరాపత్తి, వికారి
 “ద్రవ్యత్తుక్కువిరుద్ధమస్తు. ఆకైయాల్ ప్రమాణప్రతిపన్నార్థత్తుక్కుయ
 “క్తివిరోధజ్ఞానమియిదై” 23 ఎన్టు ఇపడి రహస్యత్రయసారత్తిలేప్రతి
 పాచ్చిక్కుయాలే.

౭. ఆత్మావిలుమ్ జ్ఞాన త్రిలుమ్ భిన్న మానపడియె న్నెన్నిల్;

౮. నానెన్ఱుతోబ్బొమైయాలుమ్, శరీరజ్జళాయ్ పరిణమిక్కైయాలుమ్,
విషయజ్జలై యొట్టియవుమ్ తానే తోబ్బొకై యాలుమ్, శబ్దస్ప
ర్శాదికభుక్తాకై యాలుమ్ భిన్న మానకక్కడవతు.

౯. మిశ్రసత్వమానతు - సత్వరజ స్తమస్సుక్కల్ మూన్ఱోడుజ్జాడిబద్ధ
చేతనరుడైయ జ్ఞానానందజ్జళుక్కు తిరోధాయకమాయ్, విపరీత
జ్ఞానజనకమాయ్, నిత్యమాయ్, ఈశ్వరనుక్కు క్రిడాపరికర
మాయ్, ప్రదేశభేదత్తాలుమ్ కాలభేదత్తాలుమ్ సదృశమాయుమ్
విసదృశమాయుమిగుక్కుమ్ వికారజ్జలై యుక్తాక్కక్కడవతాయ్

౭. కీర్తి, ఆత్మావు మజడమాయ్ జ్ఞానము మజడమాయరుక్కు
చ్చెయ్ తేఅనోసృస్యమ్ భిన్న మెన్ను మిక్తైదర్శిప్పిత్తాపోలే, శుద్ధసత్వముమ్
అజడమాయరుక్కు చ్చెయ్ తే యివై యిరణ్డిలుమ్ భిన్న మాయరుక్కుమ్బు
డియై దర్శిప్పిక్కైక్కాక తజ్జజ్ఞానుప్రశ్నతైయనుపదిక్కితార్.

(ఆత్మావిలుమ్ జ్ఞాన త్రిలుమ్ భిన్న మానపడియె న్నెన్నిల్ ఎన్ఱు)

౮. అనేకహేతుక్కుళాలే యతుతన్నైదర్శిప్పిక్కితార్.

(నానెన్ఱుతోబ్బొమైయాలుమ్) ఎన్ఱు తుడగ్గి, అతావతు - ఆ

త్తవస్తుప్రత్యక్కాకైయాలే అహమెన్ఱు ప్రకాశియానిలుమ్, ఇతుప
రాక్కాకైయాలే ఇదమెన్ఱిత్తే ప్రకాశిప్పతు. ఇత్తాలే, ఆత్మావిల్ భిన్న
మెన్ఱు పడి, శరీరాదికళాయ్ పరిణమిక్కైయాలే ఆత్మావిలుమ్ జ్ఞాన త్రిలు
మిరణ్డిలుమ్ భిన్న మెన్ఱు పడి. ఏకరూపనాకైయాలే ఆత్మావుక్కు పరిణా
మమిన్ఱై యితే. జ్ఞానత్తుక్కు పరిణామముణ్డైయాకిలుమ్ శరీరాదికళాయ్
పరిణమియైతే. విషయనిరపేక్షమాక ప్రకాశిక్కైయాలుమ్ శబ్దస్ప
ర్శాదికభుక్తాశ్రయమాకై యాలుమ్ విషయసన్నిధియిలొట్టియ ప్రకా
శిప్పతుజ్జెయ్యాలే శబ్దాద్యాశ్రయమన్ఱిక్కే తద్దాహకమాయరుక్కిఅ
జ్ఞాన త్రిల్ భిన్న మెన్ఱు పడి.

౯. ఆకవిప్పడిశుద్ధసత్వత్రినుడై యప్రకార తైయరులిచ్చెయ్ తా
రాయ్ నిన్ఱార్ కీర్తి; అనన్తరమ్ మిశ్రసత్వప్రకార తైయరులిచ్చెయ్ వతా
క(మిశ్రసత్వమానతు) ఎన్ఱు తుడగ్గుకితార్.

౧౦

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

మిశ్రసత్వమావతు - రజస్తమస్సుక్కుభోదేకూడిన సత్వగుణతై
యుడైతానతు. అతైయరులిచ్చెయ్కితార్ (సత్వరజస్తమస్సుక్కుభో
మాన్వోడుగ్గాడి) ఎన్టు. “ త్రిగుణంతజ్జగద్యోనిరనాది ప్రభవాప్య
యమ్ 24 “త్రిగుణంకర్తిణాంక్షేత్రంప్రకృతేరూపముచ్యతే” 25 “సత్వం
“రజస్తమఃఇతిగుణాదిప్రకృతినంభవాః” 26 ఎన్నక్కడవతితే.

(బద్ధచేతనరుడైయజ్ఞానానన్దజభుక్కుతిరోధాయకమాయ్) అతా
వతు-గుణత్రయాత్మకమాయరుక్కయాలే రజస్తమోశత్రులేజ్ఞానాది
కభుక్కుతిరోధానతైప్పణ్ణమెక్కై. చేతనరుడైయజ్ఞానానన్దజభుక్కుతి
రోధాయకమాయెన్టుసానూన్యేనశొల్లాతే(బద్ధచేతనరుడైయ) ఎన్టువిశే
షిక్కైయాలే కర్త సంస్కృష్టరానచేతనరుడైయజ్ఞానాదికభుక్కేయతుతి
రోధాయకమెన్టువడి అల్లతు, విచ్చికమాకప్రాకృతశరీరపరిగ్రహమృణ్ణి
ఁనిత్యముక్తరుడైయజ్ఞానాదికభుక్కుమితుసజ్జోచ తైప్పణ్ణవేడ్డివరుమి
తే. అక్కైయాలే “అమృతసహజదాస్యాన్సారయస్సస్తబద్ధావిమలచర
“మదేహః ఇత్యమీరజ్గధామ । మహితమనజతిర్నక్ స్థావరత్వాశ్రయ
“నే” 27 ఎక్కైఁబడియే నిత్యముక్తరుమిజ్జేవన్తు ప్రాకృతదేహాగ్లై
పరిగ్రహిత్తుశేషి క్కుతిశయ తైప్పణ్ణ మళవిలవర్కభుక్కితు సజ్జోచ
తైప్పణ్ణమియాలే, బద్ధచేతనరుడైయజ్ఞానాదికభుక్కేయితు తిరోధా
యకమెన్నుమిడమ్ సిద్ధమ్ “అనీశయాశోచప్రముహ్యమానః” 28 “అనాది
మాయయానుప్రః” 29 “భగవన్దాయాతిరోహితస్వప్రకాశః” 30 ఎన్న
క్కడవతితే.

(విపరీతజ్ఞానజనకమాయ్) విపరీతజ్ఞానమావతు-అతస్మిన్స్తద్భు
ద్ధి. అతావతు-అనాత్మావానదేహత్రిలాత్తబుద్ధియుమ్, అస్మత్ స్త్రీమా
నవాత్తవస్తువిల్ స్వతస్త్రిబుద్ధియుమ్, అసన్యశేషమానవతుతన్నిలన్య
శేషత్వబుద్ధియుమ్, అనీశ్వరరానవర్కభోపక్క లీశ్వరత్వబుద్ధియుమ్,
అపురుషార్థమానవైశ్వర్యాదికలిలే పురుషార్థత్వబుద్ధియుమ్, అనుపాయ
జ్ఞానవర్మలో ఉపాయత్వబుద్ధియుమ్తుడక్కమానవై. యథాజ్ఞానతై
మతైక్కుమళవన్తి క్కే, ఇప్పడియరున్దుళ్ళవిపరీతజ్ఞానజ్గై యుమ్బద్ధచేత
నర్కుణ్డాక్కానిల్కునూయిల్లు. “భగవత్స్వరూపతిరోధానకరీంవిపరీ
“తజ్ఞానజననీమ్” 31 ఎన్టు ఇతు తన్నై భాష్యకారరులిచ్చెయ్తారితే.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్ప్రకరణమ్.

౮౧

(నిత్యమాయ) అతావతు-ఉత్పత్తివినాశరహితమాయరుక్తైః
 “అజామే కామ్” 32 “గౌరనాద్యస్తవతీసాజనిత్రీభూతభావినీ” 33 “అచే
 “తనాపరాధాచనిత్యాసతతవిక్రియా” 34 “వికారజననీమజ్జామప్తరూపా
 “మజాంధ్రువామ్” 35 ఎన్నక్కడవతితే.

(ఈశ్వరనుక్కుఁగ్రీడాపరికరమాయ) అతావతు-సర్వేశ్వరనుచై
 యజగత్సృష్ట్యాదిలీలై క్కుంపకరణమాయరుక్తైః. “క్రీడతోబాలక
 “స్యేవచేష్టాంతస్యనిశామయ,” 36 “అప్రమేయోనియోజ్యశ్చయత్రకా
 మగమోవశీ । మోదతేభగవాన్బుభైర్బాలిరిక్రీడపక్తైరివ,” 37 “త్వం
 “స్యజ్చిద్భిరుదజ్చిద్భిరి కర్తనూత్రోపపాదితైః । హరేవిహరసిక్రీడాక
 “న్తుకై రివజన్తుభిః” 38 ఎన్దు శొల్లప్పడుకీట సర్వేశ్వరనుచైయ లీలైక్కు
 గుణత్రయాత్తికై యానప్రకృతియితే ప్రథానోపకరణమ్. “సితాసితా
 “చరక్తాచ సర్వకామదుఘావిభో” 39 ఎన్నక్కడవతితే. “దైవీహ్యే
 “పాగుణమయీ” 40 ఎన్దు తానేయరులిచ్చెయ్తానితే.

(ప్రదేశభేదత్తాలుమ్ కాలభేదత్తాలుమ్ సదృశమాయుమ్ విన
 దృశమాయుమిరుక్కుమ్ వికారజ్గతై యుక్తాక్కక్కడవతాయ్) (ప్రదేశ
 భేదమావతు-గుణవైషమ్యమిల్లాతప్రదేశముమ్ గుణవైషమ్యముళ్ళప్రదేశ
 శముమ్. ఇతుతనక్కు-గుణవైషమ్యముళ్ళతు, కారోన్ముఖమానస్థూల
 త్తిలేయితే. అల్లాతవిడమెల్లామ్ గుణసామ్యాపన్నమా యిరుక్కుమి
 త్తనై. అతిల్, గుణవైషమ్యమిల్లాతవిడమ్ సదృశవికారమాయరుక్కుమ్;
 వైషమ్యముళ్ళవిడమ్ వినదృశవికారమాయరుక్కుమ్. సదృశవికారమా
 వతు-నామరూపవిభాగ నిర్దేశానర్హమాయరుక్కుమ్ సూక్ష్మవికారమ్.
 వినదృశవికారమావతు-నామరూపవిభాగనిర్దేశయోగ్యమాయరుక్కుమ్
 స్థూలవికారమ్. “గుణసామ్యమనుద్రిక్తమన్యానమ్” 41 ఎన్దైయా లే
 అవ్యక్తావస్థై యిలుళ్ళవికారమెల్లామ్ సదృశమాయరుక్కుమ్; మహాదాది,
 వినదృశ వికారమాయరుక్కుమ్.

౧౨

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

ప్రకృతి, అవిద్యై, సూయైయోగిజపేర్ కళై యుడైతా
యరుక్కుమచిద్వి శేషమ్.

౧౦. ప్రకృతియోగిజతు- వికారజ్జలైప్పిజప్పిక్కైయాలే;

ఇని, కాలభేదమావతు- సంహారకాలముమ్, సృష్టికాలముమ్.
సంహారకాలత్తిలుతుఅవిభక్తతమస్సాయ్ క్కిడక్కైయాలే, ఓరిడత్తిలుమ్
గుణవైషమ్య మిల్లామైయాల్ ఎక్కుమొక్కసదృశ వికారమా యరు
క్కుమ్. సృష్టికాలత్తిలే భగవదధిష్ఠాన విశేషత్తాలే విభక్తమాయ్,
కార్యోన్ముఖమాయ్, గుణవైషమ్యమిబ్బునదవాతే వినదృశవికార త్రైయు
డైతాకానిల్కుమ్. సతతవికారాస్పదమాయరుక్కుక్కైయాలే యతుక్కు
సత్తాప్రయుక్తమితేవికారమ్. అతినుడైయ సౌత్త్యాసౌత్త్యనిబన్ధనమా
నవిభాగనిర్దేశమితేయుళ్ళతు. అల్లతు నిర్వికారమాయరుప్పతోరవశ్శే
యుమిలైయితే.

(ప్రకృతి, అవిద్యై, సూయైయోగిజపేర్ కళై యుడైతాయరు
క్కుమచిద్విశేషమ్) మిశ్రసత్యమావతు - ఇప్పడిఇరుప్పతోరచిద్వి శేష
మెన్ఱు వాక్యాన్వయమ్.

౧౦. ప్రకృత్యాదినామభేదజ్గళితినుడైయస్వభావజ్గలైప్పోరవన్ద
తేగితార్.

(ప్రకృతియెన్గిజతు) ఎన్ఱుతుడజ్గి. అతావతు-“మూలప్రకృతిరవికృ
“తిః” 42 ఇత్యాదికళిలేప్రకృతిశబ్దమ్ కారణవాచియాకచ్చొల్లప్పట్టలితే.
ఇతుతానుపాదానకారణత్తుక్కేవాచకమ్. ఆకైయితే, బ్రహ్మతినుడైయ
జగదుపాదానత్వజ్జెచ్చొల్లకిజ సూత్రకారర్, “ప్రకృతిశ్చప్రతిజ్ఞాదృ
“ష్టానానుపరోధాత్” 43 ఎన్ఱు ప్రకృతిశబ్దత్తాలేశొల్లిల్. ఆకైయాల్
ఇతైప్రకృతియోగిజతు-మహదాదివికారజ్గలై తన్మక్కలినిన్ఱుమ్ జనిప్పి
క్కైయాలే అవిద్యాశబ్దమ్, విద్యాభావత్తుక్కుమ్, విద్యేతరత్తుక్కుమ్, వి
ద్యావిరోధిక్కుమ్వాచకమాయరున్దతేయాకిలుమ్, విషయానుగుణమా
యితేప్రయోగమిరుప్పతు. ఆకైయాలి తైయవిద్యైఎన్గిజతు-జ్ఞానవిరో

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్ప్రకరణమ్.

౮౩

అవిద్యయోగిజాతు-జ్ఞానవిరోధియాకైయా లే; మాయై
యోగిజాతు-విచిత్రసృష్టియైష్పణ్యకైయా లే.

౧౧. ఇతుతాఁ పాక్షే మ్బులనుమ్ పాటియైన్దుమ్కరుమ్
న్దియమైమ్బూతమిగ్గివ్వుయి రేయ్పిరకిరుతిమానాక్కారమన-
జ్జిళ్ళ" ఎగిజపడియే ఇరుపత్తునాలుతత్వమాయరుక్కుమ్.

ధియాకైయా లే. (జ్ఞానానందభుక్తు త్తిరోధాయకమామ్) ఎన్దు, ఇతిను
దైయజ్ఞాన విరోధిత్వన్దాకీర్తే శొల్లప్పట్టతిణే. ఆనుగరాక్ష సాదికలై
ఆశ్చర్యకరత్వజైష్పల్లమా యాశబ్దస్తాలే శొల్లకితాప్పాలే, ఇజైయుమ్
మాయైఎగిజాతు-విచిత్రసృష్టియైష్పణ్యకైయా లే. అతావతు-బన్దుపో
లొన్దునిక్కే విన్దునీయజ్గళాన కార్యజలై జనిప్పికై.

౧౨. ఏవమ్బూతమానవచిత్తుతాఁ, కార్యకారణరూపేణాసే
కతత్వమాయరుక్కుమ్బడియై యరుళిచ్చయ్కితార్.

(ఇతుతాఁపాక్షే మ్బులన్) ఎన్దు తుడజ్జి. ఏమ్బులన్-శబ్దాదికళ్.
పాణ్దుతలాలే చేతనరై వికృతరామ్బడిష్పణ్యకైక్కిడాన వివర్ణిన్దుదైయ
పుడైకజ్జొల్లకిజాతు. ఇవిన్దుడ త్తిల్ విశేష్యమాత్రమేలవేక్షితమ్. పాటి
యైన్దావన-శ్రోత్రాదికళ్. కరుమ్నీరియమ్-వాగాదికళ్. ఏమ్బూతమ్ -
గగనాదికళ్. ఇగ్గివ్వుయి రేయ్పిరకిరుతిఎన్దుతు - సంసారదళైయిలివ్వా
త్తావోడే అత్యన్తసంస్కృతైయాయ్ క్కిడక్కిటప్రకృతియైన్దువడి. ఇట్టుమ్
విశేష్యమాత్రమిఁత తత్వసజ్జైక్కు వేణ్డువతు. మానాక్కారమనజ్గళావన-
మహానుమ్, అహజ్కారముమ్, మనస్సుమ్. ఇప్పడి ఇరుపత్తునాలుతత్వ
జైయుమరుళిచ్చయ్కిజావాక్యాన్, తన్నాత్రజలైయరుళిచ్చయ్యైతేశబ్దా
దికలైయరుళిచ్చయ్తతు-తన్నాత్రజభుక్తు భూతజ్గళోడుస్వరూపభేదమి
న్దియిలే అవస్థాభేదమాత్రమాకైయా లే. తన్నాత్రజ్గళానభూతజ్గళోపత్తై
యుమ్ అట్టుతత్వమాక్కిశబ్దాదికలైన్దుయుమ్ విన్దుతత్వజ్గళాకొన్దు
ఇవైయుమ్, ఏకాదశేన్దియజ్గళమ్, ప్రకృతిమహదహజ్కారజ్గళుమాక,

౮౪

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

౧౨. ఇతిల్ ప్రథమతత్వమ్ ప్రకృతి.

౧౩. ఇతుఅవిభక్తతమస్సెస్తుమ్, విభక్తతమస్సెస్తుమ్
అక్షరమెస్తుమ్ శిలవ వద్దైకత్వై యదైతా యితుక్కుమ్.

చతుర్వింశతితత్వమెస్తుకొభ్యవతు మొరుపక్షముగ్దాకై యాలే, ఉభయప
క్షత్రిలుమ్తత్వసభ్యైయిల్ న్యూనాతిరేకమిల్లై యితే. ఆకై యాలే, ఇచ్ఛా
ట్టిత్తోచ్చన్న పడియే యిరుపత్తునాలు తత్వమాయురుక్కు మెత్త తాయీల్.

౧౨. ఇచ్ఛాట్టిల్ తత్వజ్ఞైచ్చొచ్చన్న విత్తనైయొట్టియ అవల్ శి
నుదైయక్రమకథనమ్ పణ్ణిత్తిల్లై యితే. ఆకై యాలే, ఇతిల్ ప్రథమతత్వ
మేతెన్నుమాకాక్షైయిలే యరుళిచ్చెయ్ కితార్.

(ఇతిల్ ప్రథమతత్వమ్ ప్రకృతి) ఎస్తు. ప్రకృతియెస్తుమ్, ప్రథా
నమెస్తుమ్, అన్యక్తమెస్తుమ్ ప్రథమతత్వశ్చక్కుప్పేర్. ప్రకృతిఎస్తుశొల్లు
కైక్కడి మున్నే శొల్లప్పట్టతు; ప్రథానమేగిటతు. ఎమ్మెరుమాను
దైయల్లైక్కు ప్రథానమాన పువకరణ మూకై యాలే. అన్యక్తమేగి
టతు. అనభివ్యక్తగుణవిభాగమూకై యాలే.

౧౩. ఇప్పడి ప్రథమతత్వమాన ప్రకృతిక్కుగ్దానవవస్థావిశేషజ్ఞ
తైయరుళిచ్చెయ్ కితార్.

(ఇతుఅవిభక్తతమస్సు) ఎస్తు తుడగ్గి. అతావత్తు-“అన్యక్తమక్ష
రేలీయ తే, అక్షరంతమసిలీయ తే, తమరిప రేదేవ ఏకీభవతి” 44 ఎక్కి
అపడియే సంహృతసమయ త్రిల్ అన్యక్తావశ్చైక్కులై న్దుఅక్షరావస్థమాయ్,
అతుతానుమ్ కులై న్దుఅతిసూక్ష్మమాయ్, తమశ్శబ్దవాచ్యమాయ్, అతు
తానుమ్ నామరూపవిభాగానర్హమామ్బుడి సర్వేశ్వరస్వక్కులిలే ఏకీభ
విత్తునిత్తైయాలే అవిభక్తతమస్సెస్తుమ్, సర్గకాలమ్ వందవాలే “ప్రా
దురాసీత్తమోనుదః” 45 ఎక్కి అపడియే అవనాలే ప్రేరితమాయ్ కొట్టై
నామరూపవిభాగయోగ్యమామ్బుడి అపస్వక్కుల్ నిస్తుమ్ విభక్తమాయ్
కారోన్ముఖమూకై యాలే విభక్తతమస్సెస్తుమ్, అనన్తరమ్ తత్వజ్ఞుల్

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్ప్రకరణమ్.

౫౫

విశేషత్వాలే పురుషసమష్టిగర్భమాన వచేతనమెన్దు, వివేకికైక్కుమప
దమామ్బుడియాన తమోవశ్చై కులైన్దు పురుషసమష్టిగర్భత్వమ్ తోన్దు
మ్బుడియాన వవశ్చై యై ప్రాపిత్తునిత్తైయాలే అక్షరమెన్దుమ్, ఇజ్జనేశిల
వవశ్చై కళై యుడైత్తైయిరుక్కుమెన్దై. ఆకై యాల్, ఇతుఅవిభ క్తతమ
స్సాకైయావతు-అవ్యక్తాక్షరావశ్చై కళే కులైన్దు తమశ్శబ్దవాచ్యమాయ్,
నామరూపవిభాగానర్హమామ్బుడి సర్వేశ్వరస్థుక్కులిలే ఏకిభవిత్తునిత్తై.
విభ క్తతమస్సావతు - నామరూపవిభాగానర్హమామ్బుడి విభ క్తమాయ్
కారోన్దుఖమాకై. అక్షరమాకైయావతు - ఇతుఅచిత్తైన్దుమ్ ఇలిను శ్శే
పురుషసమష్టి కిడక్కి-అత్తెన్దుమ్ వివేకిక్కువాన్లాతపడి అతినూత్తమాయ్
రుక్కి-అ తమోవశ్చై కులైన్దు పురుషసమష్టిగర్భత్వమ్ తోన్దుమ్బుడియాన
వవశ్చై యై భజ్జైయైన్దు తాయ్.

“గుణత్రయవైషమ్యస్యానంతరపూర్వావస్థా గుణసామ్యమ్, గు
ణసామ్యలక్షణమవ్యక్తమ్, యస్యామవస్థాయాంగుణ సామ్యవైషమ్య
మప్యస్ఫుటమ్ తదవస్థస్యచేతనసమష్టి గర్భత్వమక్షరశబ్దే నోచ్యతే.
‘నతుచేతనమాద్రమ్, తస్యాస్యక్తప్రకృతిత్వ తమోవికృతిత్వాదాగా
‘త్. అతస్సర్వంతత్వజాతంచదచిదాత్మ కంమన్తవ్యమ్. ‘ప్రథానానివిశే
‘షాన్తంచేతనాచేతనాత్మకమ్’ 46 ఇతిపరాశరవచనాత్. అత్రతుచిద్ద
‘ర్భేవస్తుస్యక్షరశబ్దఉపచరితః, ప్రయోగేఽన్యథాసిద్ధే శక్త్యన్తరకల్ప
‘నాఽదాగాత్, ‘అక్షరంతమసిలీయతే’ 47 ఇతిచిద్దగర్భత్వమలచిత్త్వ
‘మసియత్రవివేక్తుమశక్యం తదవస్థమతినూత్తం ప్రథానశబ్దేనాభిలప్యమ్.
‘అక్షరాద్యవస్థా ప్రాప్తైన్దుఖ్యవిశిష్టంతదేవవిభ క్తంతమః, తదాన్దుఖ్య
‘రహితం అవిభ క్తంతమః, పరమాత్మ శరీరతయావిచిన్తయితుమశక్యమ్.
‘సలిలవితీర్ణలవణచన్ద్రికాన్తస్థసలిల సూర్యకాన్తస్థ వహ్నికల్పమ్ సర్వ
‘జ్జపరమాత్మైక వేద్యమవశిష్టతే. భూతలవినిహితబీజస్థానీయమవిభ క్తం
‘తమః, మృన్నిస్సృతబీజవద్విభ క్తంతమః, సలిలసుస్పష్టార్ద్రాభిలా

౮౬

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్ప్రకరణమ్.

౧౮. ఇతిల్ నిస్తుమ్ గుణవైషమ్యత్తాలే మహదాదివికారజ్జల్ పిఱక్కుమ్.

౧౯. గుణజ్జభాకిఱన - సత్వరజ స్తమస్సుక్కుళ్.

౧౬. ఇవై ప్రకృతిక్కు స్వరూపానుబద్ధికళానస్వభావజ్జళాయ్;

“వయవబీజతుల్యమక్షరమ్, ఉచ్ఛానబీజసమానమప్యక్షరం, అఙ్కుర
“స్థానీయోమహాన్ ఇతివివేకః” 48 ఎస్తు ను బాలోపనిషద్వ్యాఖ్యానత్తి
లేశుతప్రకాశికాకారర్ ఇతినుడైయ అవస్థావిశేషజ్జల్ నుస్పష్టమాక
వరుళిచ్చెయ్ తార్.

ఇత్తాల్-అక్షరముమ్, తమస్సుమ్, మనుమ త్తినుడైయముకుళో
రకావజ్జేళ్ పోలే యితినుడైయ సజ్జోచదశైయాకైయాలే, మహ
దాదికజ్జే పోలే తత్వాన్తరమన్తెన్ను మిడమ్ సిద్ధమ్.

౧౮. ఇని, ఇన్ద్రప్రకృతియిల్ నిస్తుమ్ మహదాదివికారజ్జల్ జని
క్కైక్కుములమిన్న తెగిటార్.

(ఇతిల్ నిస్తుమ్ గుణవైషమ్యత్తాలే మహదాదివికారజ్జల్ పిఱ
క్కుమ్) ఎస్తు. గుణజ్జభుక్కువైషమ్యమావతు-పరస్పరోద్రేకమ్.

౧౯. అప్పడియిరుక్కిఱగుణజ్జల్ తానెవై యెన్ను మాకాక్షైయి
లే, (గుణజ్జభాకిఱన-సత్వరజ స్తమస్సుక్కుళ్) ఎగిటార్.

౧౬. ఇవై తానిరుక్కుమ్బడి యెజ్జనేయోగిఱ శక్తైయిలేయ
రుళిచ్చెయ్ కిటార్.

(ఇవై ప్రకృతిక్కు) ఎస్తుతుడజ్జి. (ఇవై ప్రకృతిక్కు స్వరూపానుబద్ధిక
ళానస్వభావజ్జళాయ్) “సత్వరజ స్తమఇతిగుణాగిప్రకృతిసంభవాః” 49
“ప్రకృతేరి క్రియమాణానిగుణైరి కర్తాణిసర్వశః” 50 “సత్వరజ స్తమ
“ఇతిప్రకృతేర్గుణాః” 51 ఎన్న క్కడవతిజ్జే. స్వరూపానుబద్ధిక శ్చైవతు -
అగస్త్యకజ్జణ్ణిక్కే సత్ప్రాయుక్తజ్జళాకైయాలే, ఇవత్తైయైర్నిరు

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్ప్రకరణమ్.

౮౭

ప్రకృత్యవశైయిలనుద్బూతజ్ఞభాయ్, వికారదశైయి
లుద్బూతజ్ఞభాయరుక్కుమ్.

ప్రకృతీవశైయిమిత్తైయైక్యై. ఇవశ్చైస్వభావజ్ఞశ్చైస్త్వమ్, ప్రకృతిక్కు-
స్వరూపానుబంధిక శ్చైస్త్వమ్ శ్చైస్త్వైక్యైయా లే, “మూలప్రకృతిర్నామనుఖ
“దురిఖమోహాత్త కాని లాఘవప్రకాశచలనోపప్లంభనగౌరవావరణకా
“ర్యాణ్యత్యంతాత్మీయాణి కార్యైకనిరూపణవివేకాని అన్యూనానతి
“రేకాణి సమతామువేతాని సత్త్వరజస్తమాంసిద్రవ్యాణి” 52 ఎష్టై
వశ్చైద్రవ్యజ్ఞభాకవుమ్ ఇవైతానే ప్రకృతిక్కు స్వరూపమాకవుమ్
కొభృకితసాభ్యుత్పత్తీనిరస్తమాయీబు.

ఇన్దమతనిరాకరణార్థమాకవితే ఆశవన్దార్ “గుణాగోప్రభానమ్” 53
ఎష్టై, పిరిత్తరుచిచ్చైయితతు.

(ప్రకృత్యవశైయిలనుద్బూతజ్ఞభాయ్, వికారదశైయిలుద్బూత
జ్ఞభాయరుక్కుమ్) అతావతు - సామ్యాపన్నజ్ఞభాయరుక్కైయా లే ప్ర
కృత్యవశైయిలినవశ్చీనుడైయస్వరూపవిభాగమ్ తోశ్చీతు. వైసమ్యా
పత్తియాలేవికృత్యవశైయిలినవశ్చీనుడైయ స్వరూపవిభాగమ్ తోశ్చీ
యరుక్కుమైక్యై. “సత్త్వరజస్తమాంసిత్రయోగుణాః, ప్రకృతేస్స్వరూ
“పానుబంధినస్స్వభావవిశేషాః కార్యైకనిరూపణీయాః ప్రకృత్యవశ్చై
“యామనుద్బూతాస్తద్వికారేషుమహదాదిషూద్బూతాః” 54 ఎష్టై,
భాష్యకారరుమరుచిచ్చైయితతు.

౧౭. వికారదశైయి లివైతా కార్యైకనిరూపణీయజ్ఞభా
కైయా లే, కార్యకథనముఖత్తాలే ఇవశ్చీనుడైయ స్వరూపజ్ఞశ్చై దర్శి
ప్పీక్కితార్.

(సత్త్వమ్ జ్ఞాననుఖజ్ఞశ్చైయమ్ ఉభయసజ్జతైయమ్ పిటప్పి
క్కుమ్) అతావతు - సత్త్వగుణమ్నిర్మలమాకైయా లేజ్ఞాననుఖావరణమ

౪౮ తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

౧౭. సత్త్వమ్, జ్ఞానసుఖజ్ఞానై యమ్ ఉభయ సజ్జై యమ్,
పిఱప్పిక్కుమ్.

౧౮. రజస్సు, రాగతృష్ణా సజ్జజ్ఞై యమ్ కర్త సజ్జై యమ్
పిఱప్పిక్కుమ్.

౧౯. తమస్సు, విపరీతజ్ఞానతై యమ్ అసవధానజై యమ్
అలస్యతై యమ్ నిద్రై యమ్ పిఱప్పిక్కుమ్.

న్దిక్కే అవశ్యుక్కుజనకముమాయ్, అవశ్యోన్మదైయ పేశ్యుక్కుప్ర
వర్తిక్కుమ్ పుడియవై యిరణ్డిలుమ్ సజ్జతై యముణ్డాక్కు మెక్కై. “తత్రస
‘త్యోనిర్తలత్వాత్ప్రకాశకమనామయమ్ । సుఖసజ్జేనబద్ధాతిజ్ఞానస
‘జ్జేనచానఘ” 55 ఎన్నక్కడవతితే.

౧౮. (రజస్సు, రాగతృష్ణా సజ్జజ్ఞై యమ్ కర్త సజ్జతై యమ్ పిఱ
ప్పిక్కుమ్) “రజోరాగత్త కంవిధిత్తృష్ణా సజ్జనముచ్చవమ్ తన్ని బద్ధాతి
‘కాస్తేయకర్త సజ్జేనదేహినామ్” 56 ఎన్నక్కడవతితే. రాగమావతు-
యోషిత్వరుషర్ కళుక్కునోన్యన్యముణ్డానస్పృహై. తృష్ణైయావతు-శబ్ద
దిసర్వవిషయస్పృహై. కర్త సజ్జమావతు-క్రియైకభిల్ స్పృహై.

౧౯. (తమస్సు) విపరీతజ్ఞానజై యమ్ అసవధానజై యమ్ అల
స్యజై యమ్ నిద్రై యమ్ పిఱప్పిక్కుమ్) “తమ స్త్వజ్ఞానజంవిధి
‘మోహానంసర్వదేహినామ్ । ప్రమాదాలస్యనిద్రాభిస్తన్ని బద్ధాతిభా
‘నతు” 57 ఎన్నక్కడవతితే. విపరీతజ్ఞానమావతు-వస్తుయాథాత్మ్యవి
పరీతవిషయమానజ్ఞానమ్. అసవధానమావతు - శైయ్యుమత్స్థిల్ కు
టిగోళిగ్లాపై. అలస్యమావతు - ఒరుకార్యత్తిలుమ్ ఆరంభమశీరు
క్కుమ్ శొప్పమ్. నిద్రై యావతు - పురుషనుక్కుళిన్దియప్రవర్తనశ్రా
న్తియడియాకవరుకిఱ సర్వేన్దియప్రవర్తనోపరతి.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

౮౯

౨౦. ఇవై సమజ్జభానపోతు, వికారజ్జో సమజ్జభుమాయ్,
అస్పష్టజ్జభుమాయరుక్కుమ్. విషమజ్జభానపోతు, వికార
జ్జో విషమజ్జభుమాయ్, స్పష్టజ్జభుమాయరుక్కుమ్.
౨౧. విషమవికారజ్జలిల్ ప్రథమవికారమ్ మహాన్.

౨౦. ఇనియిగ్గుణజ్జలినుడైయ సమదజైయలుమ్, విషమదజైయ
లుమ్ ప్రకృతియనుడైయ వికారజ్జలిరుక్కుమ్బడి యైయరులిచ్చెయ్ కిఠార్.
(ఇవై సమజ్జభానపోతు) ఎఱ్ఱతుడజ్జి. అతావతు - ఇగ్గుణజ్జో పరస్ప
రోద్రేకమాతల్, కృతోన్మద్రేకమాతలన్విక్కిసామ్యాపన్నజ్జభాయరు
న్దపోతు, ప్రకృతియనుడైయ వికారజ్జో నామరూపవిశేష రాహిత్యత్తా
లేతన్నిల్ సమజ్జభుమాయ్, ప్రమాణజ్జభాల్ దర్శిక్కప్పోకాతపడిస్స
ప్పజ్జభుమన్విక్కియిరుక్కుమ్. ఇగ్గుణజ్జో ఉద్రేకిత్తువిషమజ్జభానపోతు,
ప్రకృతియనుడైయ వికారజ్జభుమ్ నామరూపవిశేష రాహిత్యత్తా లేతన్నిల్
విషమజ్జభుమాయ్ ప్రమాణజ్జభాలే దర్శిక్కలామ్బడి స్పష్టజ్జభుమా,
యరుక్కుమెకాన్.

ప్రదేశభేదత్తాలుమ్ కాలభేదత్తాలుమెఱ్ఱ కీర్తొన్నతుక్కుమిన్ద
గుణసామ్యవైషమ్యజ్జేయితేహేతు, అతిక్లేశదమాయ్.

౨౧. ఇన్దగుణవైషమ్యప్రయుక్తనూనవిషమవికారజ్జలిల్ ప్రథమ
వికారమేతెన్నుమాకాక్షేయిలే, (విషమవికారజ్జలిల్ ప్రథమవికారమ్
మహాన్) ఎకాగిఠార్.

“గుణసామ్యాత్తతస్తస్మాత్తేత్రజ్జాధిష్ఠితాన్తునే / గుణవ్యజ్ఞానసం
భూతిస్సర్గకాలేద్విజోత్తమ” 58 ఎన్నక్కడవతితే. అతావతు - గుణ
సామ్యవైషమ్యదైతాయ్, తేత్రజ్జానానబద్ధచేతననాలే అధిష్ఠితమాన అ
వ్యక్తిలనిన్దుమ్ వ్యక్తగుణోన్మేషహేతువాకైయాలే, గుణవ్యజ్ఞాన
మెఱ్ఱసేరానమహత్తత్వముల్పిన్నమామెఱ్ఱపడి.

౨౨. ఇతినుడైయ స్వరూపమిరుక్కుమ్బడి యెజ్జనేయెన్నుమా
కాక్షేయిలేయరులిచ్చెయ్ కిఠార్.

౯౦

తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, ఆచిన్పూర్వకం.

౨౨. ఇతు సాత్వికమ్ రాజసమ్ తామసమెన్దు త్రివిధమా
యే, అధ్యవసాయజనకమాయరుక్కుమ్.

౨౩. ఇతిల్ నిన్దుమ్, వై కారికమ్ తైజసమ్ భూతాదియెన్దు,
త్రివిధమానవహజ్కారమ్ పిఱక్కుమ్.

(ఇతు సాత్వికమ్) ఎన్దుతుడజ్గి. ఆతావతు-ఇన్దుమహా తత్వమ్, “సా
“త్వికో రాజసశ్చైవ తామసశ్చ త్రిధామహాన్” 59 ఎన్దు, ప్రకాశప్రవృత్తి
మోహాన్నేయమాన సత్వరజస్తమోరూపగుణస్వయంత్రాలే, సాత్వి
కమ్, రాజసమ్, తామసమెన్దు త్రివిధమాయే, “మహాన్దైవబుద్ధిలక్షణః” 60
ఎన్దు, బుద్ధిలక్షణమైనయాలే, అధ్యవసాయజనకమాయరుక్కు మేన్దు.

అతిల్ సాత్వికబుద్ధియావతు - “ప్రవృత్తిం చ నివృత్తిం చ కార్యాకా
“ర్యేభయాభయే బంధం మోక్షం చ యావేత్తి బుద్ధిస్సాపార్థసాత్వికీ” 61
ఎన్దు-ప్రవృత్తినివృత్తికలుడైయవుమ్, కార్యాకార్యజలినుడైయవుమ్ భ
యాభయజలినుడైయవుమ్ బంధమోక్షజలినుడైయవుమ్ యథావద్యో
వసాయమెన్దుమ్ ; రాజసబుద్ధియావతు - “యయాధర్తమధర్తంచకా
“ర్యంచాకార్యమేవచ । ఆయథావత్ప్రజానాతిబుద్ధిస్సాపార్థరాజసీ” 62
ఎన్దు ధర్తాధర్తజ్గైయుమ్ కార్యాకార్యజ్గైయు మస్యథావాకవలుతియి
డుడైయెన్దుమ్ ; తామసబుద్ధియావతు - “అధర్తంధర్తమితియామస్య
“తేతమసావృతా । సర్వాథాన్విపరీతాంశ్చబుద్ధిస్సాపార్థతామసీ” 63
ఎన్దు, అధర్తతైధర్తమాకవుమ్ ధర్తతైఅధర్తమాకవుమ్ ఇప్పడిసర్వా
రజ్గైయుమ్ విపరీతమాకవుమ్ నిశ్చయైక్కైయెన్దుమ్ భగవాన్ తానేగీ
తోపనిషత్తిలే యదులిచ్చయేత్తా.

అక, ప్రకృతియినుడైయవిషమవికారజ్గలిల్ ప్రథమవికారమిన్న తై
న్దుమ్, అతినుడైయస్వరూపమిరుక్కుమ్ ప్పడియుమ్, అతినుడైయ కృత్య
ముమ్ శొల్లిల్ న్దు.

౨౩. ఇని, మన్ మున్దానవికారజ్గలిల్ క్రమ త్తిలే శొల్లిప్పడుకఱతు
(ఇతిల్ నిన్దుమ్) ఇత్యాది. ఆతావతు - ఇన్దుమహానిల్ నిన్దుమ్.

తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

౯౦

౨౪. అహంజ్ఞానమభిమాన హేతు వాయిరుక్కుమ్,

౨౫. ఇతిల్ వై కారిక త్తిల్ నిస్తుమ్ శ్రోత్రత్వ క్షతుర్జి
హ్యహ్యుగ్గళై గిజ్జా నేన్దియగ్గళై న్దుమ్, వా
క్పాణి సాదపాయూపస్థగ్గళై గిజ్జ కర్తేన్దియగ్గ
ళై న్దుమ్, మనస్సుమాకిట పతి నోరిన్దియగ్గళుమ్
పిటక్కుమ్.

“వై కారిక నైజసశ్చ భూతాదిశ్చైవ తామసః । త్రివిధోయమహంజ్ఞా
నోమహత్తత్త్వాదభాయత” 64 ఎక గిజపడియే సాత్విక రాజస తామస
రూపభేదతా లేవై కారిక మెస్తుమ్ నైజస మెస్తుమ్ భూతాది యెస్తుమ్
త్రివిధమానవహంజ్ఞానముమ్ పిటక్కు మెక్కగై. ఇత్తాల్ - త్రిగుణాత్మికై
యానమూలప్రకృతియిల్ నిస్తుమ్ పిటన్ద తాకైయాలే, మహానుమ్ త్రిగు
ణాత్మకమాయిరుక్కుమ్; అప్పడియే త్రిగుణాత్మకమానమహానిల్ నిస్తుమ్
పిటన్దతాకైయాలే, అహంజ్ఞానముమ్ త్రిగుణమాయిరుక్కు మెక్కగై.

౨౪. (అహంజ్ఞానమభిమాన హేతు వాయిరుక్కుమ్) అతావ
తు-దేహాత్మాభిమానాదికళై జనిప్పిక్కై. ఇత్తాల్-ఇతినుడైయ కృత్యమ్
శౌల్లప్పట్టతు.

౨౫. (ఇతిల్, వై కారిక త్తిల్ నిస్తుమ్) ఇత్యాది. అతావతు-ఇప్పడి
త్రివిధమానవహంజ్ఞాన త్తిల్ వై కారిక మావతు-సాత్వికాహంజ్ఞానమా
కైయాలే, ఇతిల్ నిస్తుమ్ సత్వకార్యమాన లఘుత్వప్రకాశత్వగ్గళై యు
డైత్తాన ఇన్దియగ్గళో పతి నొస్తుమ్ పిటక్కు మెక్కగై.

వై కారిక త్తిల్ నిస్తుమ్ ఏకాదశేన్దియగ్గళుమ్ పిటక్కు మెస్తు,
(శొల్లివిడతే శ్రోత్రత్వక్షతుర్జిహ్వ హూణగ్గళై గిజ్జా నేన్దియ
గ్గళై న్దుమ్, వాక్పాణి సాదపాయూపస్థగ్గళై గిజ్జ కర్తేన్దియగ్గళై న్దుమ్,
మనస్సుమాకిట పతి నోరిన్దియగ్గళుమ్) ఎన్దిప్పడి యరుళిచ్చెయతతు-
ఇవన్ దినుడైయ కార్యభేద త్రైయుమ్ సంజ్ఞాభేద త్రైయు మొట్టియ, ఇవన్
దినుడైయ స్వరూపభేదముమ్ వ్యవహారభేదముమ్ తోడ్పాడెన్దు, మన

౯౨

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరకరణమ్.

స్సుక్కుక్కార్యమ్ ఉభయసహకారిత్యమ్. అతుతానిన్విడ త్రిల్ శొల్లా
తొట్టిస్తతు, మేలేయివైతనై విస్తరేశొల్లుకిటవిడ త్రిలే శొల్లుకిటో
మెన్టు. ఇన్ద్రియజ్గళ సాత్వికాహజ్కారకార్యమెన్దురుళి చెప్పయ్ కైయా
లే, ఇవర్ శ్రైరాజసాహజ్కారకార్యమెగిటపక్షమ్ ప్రతిక్షిప్తమ్.

“తైజసానీన్ద్రియః శ్యామల ర్దేవా వై కారికాదశ । ఏకాదశం మన
“శాచ్చత్రదేవా వై కారికాస్తృతాః ” 65 ఎన్టుమ్ “ అగ్నిర్వాగ్భూత్వా
“ముఖం ప్రావిశత్ । వాయుర్హోణోభూత్వా నాసికే ప్రావిశత్ । ఆదిత్యశ్చ
“క్షుర్భూత్వా అక్షిణీ ప్రావిశత్ । దిశశో త్రంభూత్వా కణ్ఠా ప్రావిశత్ । ఓష
“ధీవనస్పతయోలోమానిభూత్వా త్వచం ప్రావిశత్ । చంద్రమా మనోభూ
“త్వా హృదయం ప్రావిశత్ । స్యుత్యురపానోభూత్వా నాభిం ప్రావిశత్ ।
“ఆపారేతోభూత్వా శిశ్నం ప్రావిశత్ ” 66 ఎగిటపడియే దేవాధి
ష్టితజ్గళా కైయా లే, దేవశబ్దవాచ్యజ్గళాన విన్ద్రియజ్గళ పతినాన్టుమ్
రాజసాహజ్కారకార్య మెన్దుర్ కళశిలర్, సాత్వికాహజ్కార కార్య
మెన్దుర్ కళశిలర్ ఎన్టుశొల్లి, అతిల్, సాత్వికాహజ్కారకార్యమెగిట
తేస్యపక్షమాకశ్రీపరాశరభగవాన్ నిశ్చయి కైయా లే, ఇవర్ క్కిప్ప
డియరుళి చెప్పయ్ కుక్కైయిల్లై యితే.

ఇన్ద్రియజ్గళ పతినాన్టెగిటనియమమ్ వ్యష్టివిషయమన్టు, స
మష్టివిషయమ్; “తేషాన్త్యవయవాస్సూక్ష్మాన్తామప్యమితోజసామ్ ।
“సన్ని వేశ్యాత్త మాత్రాసు సర్వభూతాని నిర్తమే ” 67 ఎన్టు అణుక్కళా
కైయా లే, సూక్ష్మజ్గళాన విన్ద్రియజ్గళి నుడైయ అంశజ్గళై ఆత్తి మూతై 9క
లిలే ప్రవేశిస్పిత్తు సర్వభూతజ్గళై యుమీశ్వరక సృష్టితా నెన్టు మనువచన
మున్టా కైయా లే. ఇతిల్ “సూక్ష్మాన్” 68 ఎగైయా లే “అణవశ్చ” 69 ఎగ
గిటసూత్రమర్యాదై యా లేయిన్ద్రియజ్గళణవెన్టుమ్, అవయవాన్ ” 70
ఎగైయా లే యిన్ద్రియజ్గళ తోలుమ్ వ్యక్తి బాహుళ్యముడైన్టుమ్,
ఆత్త మూతై 9క లిలే కూట్టినా నెగైయా లే, అడియిలే కొడు త్త ఇన్ద్రియ
జ్గళే యావత్సహార మనువ ర్తిక్కు మెన్టుమ్, “ శరీరం యద వాపోని

౨౬. భూతాదియిల్ నిష్ఠమ్ శబ్దతన్మాత్రైపిఱక్కుమ్,
 ఇతిల్ నిష్ఠమ్ ఆకాశముమ్ స్పర్శతన్మాత్రైయుమ్
 పిఱక్కుమ్, ఇతిల్ నిష్ఠమ్ వాయువుమ్ రూపతన్మా
 త్రైయుమ్ పిఱక్కుమ్, ఇతిల్ నిష్ఠమ్ లేజన్సుమ్
 రసతన్మాత్రైయుమ్ పిఱక్కుమ్, ఇతిల్ నిష్ఠమ్
 అవ్వమ్ గన్ధతన్మాత్రైయుమ్ పిఱక్కుమ్, ఇతిల్
 నిష్ఠమ్ పృథివిపిఱక్కుమ్.

‘యచ్చాప్యత్యామతీశ్వరః | గృహీత్వైతాని సంయాతి వాయుర్గన్ధా
 ‘నివాశయాత్’ 71 ఎఁ గిఱవడియే, శరీరత్వైవిష్టుశరీరాన్తరత్వైప్రవేశి
 క్కుమ్మొత్తు ఇన్దియజ్గతై గ్రహిత్తుక్కుంజుపోమెన్ఱుమ్ ణోబ్దుఱిఱతు.
 ‘షణ్ణామ్’ 72 ఎన్ఱుమ్ ‘మనషస్థాని’ 73 ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱనభ్యాని ద్దేశ త్తి
 ల్ నిర్బన్ధమిత్తై; ఇన్దియాన్తరజ్గభుమ్కుడి ప్పొక్తై యాలే.

౨౬. ఇనిమేల్, ‘భూతతన్మాత్రసన్గోయ మహాజ్కారాత్తుతా
 ‘మసాత్’ 74 ఎఁ గిఱవడియే, భూతాదిశబ్దవాచ్యమాన తామసాహ
 జ్కార త్తిల్ నిష్ఠమ్ తన్మాత్రపఞ్చకముమ్ తద్విశేషమాన ఆకాశాదిప
 ఞ్చభూతజ్గభుమ్త్పన్నజ్గభామ్ క్రమమరుభిచ్చయేకితార్.

(భూతాదియిల్ నిష్ఠమ్ శబ్దతన్మాత్రైపిఱక్కుమ్) ఎన్ఱు తుడజ్గి.
 అతావతు-భూతాదిసంజ్ఞకమాన తామసాహజ్కార త్తిల్ నిష్ఠమ్ ఆకా
 శ త్తినుడైయ సూక్ష్మావస్థై యాన శబ్దతన్మాత్రై పిఱక్కుమ్; ఇన్ద్రశబ్దత
 న్మాత్రైయిల్ నిష్ఠమ్, ఇతినుడైయ స్థూలావస్థై యాయ్ పృక్షశబ్దగుణ
 కమాన వాకాశముమ్, వాయువినుడైయ సూక్ష్మావస్థై యాన స్పర్శతన్మా
 త్రైయుమ్ పిఱక్కుమ్; ఇన్ద్రస్పర్శతన్మాత్రైయిల్ నిష్ఠమ్, ఇతినుడైయ
 స్థూలావస్థై యాయ్ స్పర్శగుణకమాన వాయువుమ్, లేజస్సినుడైయ నూ
 త్త్వమాన రూపతన్మాత్రైయుమ్ పిఱక్కుమ్; ఇన్ద్రరూపతన్మాత్రైయిల్ నిష్ఠ
 మ్, ఇతినుడైయ స్థూలావస్థై యాయ్ రూపగుణకమాన లేజన్సుమ్, అప్పి
 నుడైయ సూక్ష్మమాన రసతన్మాత్రైయుమ్ పిఱక్కుమ్; ఇన్ద్ర రసతన్మాత్రై

౯౪

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఆచిత్పరకరణమ్.

౨౭. స్వర్భతన్త్రైతుడక్కమాననాలుతన్త్రైకభు
మ్, ఆకాశమ్తుడక్కమాననాలు భూతజ్జభుక్కుమ్
కార్యమాయ్, వాయుతుడక్కమాననాలుభూతజ్జ
భుక్కుమ్కారణమాయరుక్కుమ్మెన్దు జ్ఞోల్లువర్కళ.

ఱిల్ నిస్తుమ్, ఇతినుడైయన్థులాలవన్తై యాయ్ రసగుడైయానఅప్పుమ్,
పృథివియునుడైయన్థుమానగన్ధతన్త్రైయుమ్పిఱక్కుమ్; ఇన్దగన్ధత
న్త్రైయిల్ నిస్తుమ్, ఇతినుడైయన్థులాలవన్తై యాయ్, గన్ధగుడైయానప్పు
థివి పిఱక్కుమ్మెన్దు.

ఆకాశముమ్ స్వర్భతన్త్రైయుమ్ పిఱక్కుమ్, వాయువుమ్రూ
పతన్త్రైయుమ్పిఱక్కుమ్ ఎన్దు ఉత్పత్తిశొల్లుకిఱవళవిల్, భూతజ్జ
ముఱ్ఱుడచ్చొలితన్త్రైయైప్పిఱ్ఱుడచ్చొలిక్కొన్దువన్దతు- భూతోత్ప
త్తిక్కనన్దరమ్తన్త్రైత్పత్తియెక్కిఱ క్రమమ్తోన్దుకైక్కాక. ఇన్ద
తన్త్రైతాత్తన్త్రైత్పత్తిక్రమమ్ నన్దుచార్యర్కభుక్కుమ్ మిక్కుమాద
రణీయమాయ్ప్పొదన్; అతుక్కడి- "అప్టప్రకృతయన్దోడళ వికారాః"
75 ఎక్కిఱత్రుతిక్కున్దరసార్థమ్ సిద్ధికైక్కాయలే.

“ఈశ్వరాత్పక్రొతిపురుషే, ప్రకృతేర్తహన్, మహతోహజ్జా
“రోహజ్జారాచ్చబ్దతన్త్రైత్, శబ్దతన్త్రైతాదాకాశం స్వర్భతన్త్రైత్.
“ఇ, స్వర్భతన్త్రైతాదాయూ రూపతన్త్రైత్, రూపతన్త్రైతాదే
“జోరసతన్త్రైత్, రసతన్త్రైతాదాపోగన్ధ తన్త్రైత్, గన్ధతన్త్రైతా
“త్పృథివీ” 76 ఎన్దిన్దక్రమజ్జైయాదవ ప్రకాశాదికభు మాదరిత్తుక్కొ
న్దుప్పొన్దార్కళ.

౨౭. ఇని, భూతాత్తన్త్రైత్పత్తిక్రమముమ్ శాస్త్రసిద్ధమా
కైయలే అత్తైయుమ్నన్ద్రపేణవరుళిచ్చెయ్కితార్.

(స్వర్భతన్త్రైతుడక్కమాననాలు తన్త్రైకభుమ్) ఎన్దుతు
డన్ది. అతావతు - భూతాదియిల్ నిస్తుమ్ శబ్దతన్త్రైపిఱక్కుమ్, శబ్ద

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

౯౫

తన్నాత్మైయిల్ నిన్ఱుమ్ ఆకాశమ్ పిఱక్కుమ్, ఆకాశత్తిల్ నిన్ఱుమ్ స్ప
ర్శతన్నాత్మై పిఱక్కుమ్, స్పర్శతన్నాత్మైయిల్ నిన్ఱుమ్ వాయుపిఱ
క్కుమ్, వాయువిల్ నిన్ఱుమ్ రూపతన్నాత్మై పిఱక్కుమ్, రూపతన్నాత్మై
యిల్ నిన్ఱుమ్ తేజస్సుపిఱక్కుమ్, తేజస్సిల్ నిన్ఱుమ్ రసతన్నాత్మై పిఱ
క్కుమ్, రసతన్నాత్మైయిల్ నిన్ఱుమ్ జలమ్ పిఱక్కుమ్, జలత్తిల్ నిన్ఱుమ్
గంధతన్నాత్మై పిఱక్కుమ్, గంధతన్నాత్మైయిల్ నిన్ఱుమ్ పృథివి పిఱక్కు
మెన్ఱ పడి.

ఇంద్రక్రమమ్ శ్రీవిష్ణుపురాణసిద్ధమ్, పూర్వక్రమమ్ పురాణాంతర
సిద్ధమెన్ఱు శొల్లువర్కళి; అతుశొల్లువాణ్ణాతితే; “అష్టాప్రకృతయష్టాడ
శవికారాః” 77 ఎన్ఱు ఆకాశాదిభూతజలైన్ఱై యమ్ ఇన్దియన్ఱుళోపాతి
కేవలమ్ వికృతకళాకత్రుతిశొల్లుకై యాలే. శ్రీవిష్ణుపురాణత్తిలే “ఆకా
శస్తువికుర్యాణస్పర్శమాత్రం సదృశమ్” 78 ఎన్ఱు తుడజ్జిస్పర్శతన్నాత్రా
దికభుక్కుఁజ్కారణమాకచ్చిన్న వాకాశాది పదార్థజలై యమ్, తన్నా
త్రలక్షణమాసభూతజలక శ్రీపరాశరభగవానుక్కు వివక్షితమెన్ఱునినై
త్తువ్యాఖ్యాణాక్కుళి వ్యాఖ్యానమబ్బివైక్రైయాలే. ఆకై యల్ శ్రీవి
ష్ణుపురాణత్తిలుమ్ భూతాత్తన్నాత్రోత్పత్తిశబ్దమాయత్తోగ్గయిరున్ద
తేయాకిలుమ్, వ్యాఖ్యానప్రక్రియైయైచ్చార్తల్ తన్నాత్రాత్తన్నాత్రోత్ప
త్తియైచ్చోళి వేణుమ్. భూతాత్తన్నాత్రోత్పత్తిపక్షత్తిలుమ్, “అష్టాప్ర
కృతయష్టాడశవికారాః” 79 ఎన్ఱు శొల్లుకిఱపూడశనికారజ్జభాకిఱతు-భూ
తజలై యొచ్చియ ఏకాదశేన్దియబ్బభుమ్ శబ్దాదికలైన్ఱుమెన్ఱు, తన్నాత్ర
జభుక్కుభూతజలలోడు స్వరూపభేదమిన్ఱియిలే అవస్థాభేదమాత్రమా
కైయాలే, “అష్టాప్రకృతయః” 80 ఎన్ఱు ప్రకృతిమహదహజ్కారజలై
యమ్ ఆకాశాదికలైన్ఱై యుజ్జాగొల్లుకిఱతెన్ఱుమ్ శ్రుత్యవిరోధమ్ నిర్వహి
స్పర్కళి. ఇతుతాఁ, శ్రీవేదవ్యాసభగవానాలే “అష్టాప్రకృతయరిప్రా
క్తావికారాచ్ఛిషాడశఅభవ్యక్తానిసన్తై చప్రాహురథ్యాత్త చిన్తకాః ।
అవ్యక్తజ్జుమహంజై చువతథాహజ్కారవవ । పృథివీవాయురాకాశ

౯౬

తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, ఆచిత్పరణమ్.

“నూపాఙ్గోతిశ్చపశ్చమమ్ । ఏతారిప్రకృతయ స్త్వష్టేవికారానపిమే
 “శృణుశ్రోత్రంత్యక్తైచపశ్చుశ్చపశ్చసూరిణాశ్చపశ్చమమ్ । వాక్చహ
 “స్తౌచపాదాచపాయుర్దేహింతథైవచశబ్దస్సర్వాచరూపశ్చరసోగన్ధస్త
 “ధైవచ । ఏలేవిశేషారాజేంద్రియహంభూతేషు పశ్చను । దశేంద్రియా
 “ణ్యథైతానిసవిశేషాణిమైఖిల । మనస్తాదశమిత్యాహురథ్యాత్మగతిచ
 న్తకాః” 81 ఎఱ్ఱ, మోక్షధర్మత్తిలే యాజ్ఞవల్క్యజనక సంవాద త్తిలే
 శొల్లప్పట్టతు.

ఆప్పడియేయమస్త ఎలియిలుమ్ “మనోబుద్ధిరహజ్కారఖానిలా
 “గ్నిజలానిభూః । ఏతారిప్రకృతయ స్త్వష్టేవికారాష్టాదశాపరేశ్రోత్రా
 “క్షీరననాఘాణత్వక్చసజ్జల్పవచ । శబ్దరూపరస స్పర్శగన్ధవాక్పా
 “ణిపాయవః । ఉపస్థపాదావితిచవికారాష్టాదశస్త్యైతాః” 82 ఎఱ్ఱ
 శొల్లప్పట్టతు. ఇన్ద్రస్త్రియిల్ ప్రకృతికలిలేపరిగణిక్తాయాలుమ్, ప్ర
 థమత్తిలే యెడుక్తాయాలుమ్, మన్తస్మతేయా లేమనస్సెన్దు, ప్రథాన
 త్వమ్ శొల్లప్పడుకిటతు.

సజ్జల్పశబ్దత్తాలేతత్కారణమాన మనస్సులక్షీక్కప్పడుకిటతే
 స్టునుబాలోపనిషద్వావిఖ్యాన త్తిలేత్రతప్రకాశికాకారరా లేవ్యాఖ్యాత
 మాయిమ్మ.

ఇప్పడితిహాసాదికలిలేశొల్లప్పడుకైయాలే, “ఆష్టైప్రకృతయః” 83
 ఎఱ్ఱగిఱత్రతిక్కు భూతాత్తన్త్రాత్పత్తిసక్షత్తిల్ విరోధాభావమ్ను
 స్పష్టమ్.

“త్వచాబీజమివావృతమ్” 84 ఎఱ్ఱగిఱవృష్టాన బలత్తాలేత్వోక్తి
 ల్లాతబీజతుక్కు ఆఙ్కురశక్తియిల్లాతవోపాతి, ఆహారకజ్జైయొభీంద
 పోతు ఉత్తరకార్యశక్తియిల్లెయెన్దు తోబుకైయాలుమ్, కారణ
 గుణత్తైయొభీయ ఉత్తరోత్తర విశేషజ్గలిల్ “ఆద్యాద్యస్యగుణానే
 “తానాప్నోతిచపరిపరః” 85 ఎఱ్ఱస్యవిశేషత్తుక్కుచ్చొల్లగిఱ గుణాతి
 “శయజ్ఞాదామైయాలుమ్, “ఆకాశంశబ్దమాత్రస్తుస్పర్శమాత్రంసమా

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్ప్రకరణమ్.

F 2

“విశత్ | రూపంతథైవావిశతశ్చబద్ధస్పర్శగుణావృభౌ | శబ్దఃస్పర్శశ్చరూప
 “ఇంద్రసమాత్రం సమావిశత్ | తస్మాచ్ఛత్రుర్గుణాహ్యపోవిశేషాశ్చేన్ద్రి
 “యగ్రహః” 86 ఎకగిణిపురాణవచనజ్ఞలినుడైయ వానుగుణ్యత్తుక్కా
 కవుమ్ “తేభ్యస్తన్తాత్రేభ్యో యథాసంఖ్యమేకద్వితి చతురిపఞ్చభ్యో
 “భూతాన్యాకాశానిలానలసలిలావని రూపాణిపఞ్చజాయంతే” 87 ఎన్దు
 ఇతలధికృతనానసాంఖ్యవాచస్పతి శొల్లుకైయాలుమ్, “కార్యోత్పాదక
 “జ్ఞాన తత్వజ్ఞో స్వస్వకారణావృతజ్ఞాన్యోగ్మోక్షే యుత్పాదిక్కి
 “అతెన్దు కొళ్ళవేణుమ్” 88 ఎన్దు తత్వత్రయవివరణ త్రిలేయాచ్చాన్ది
 త్తైయరులిచ్చెయ్ కై యాలుమ్, “ప్రధానతత్వముద్భుతంమహాంతంత
 “త్వమావృణోత్” 89 “యథాప్రధానేనమహాన్తహతానతథావృతః” 90
 “శబ్దమాత్రంతథాకాశం భూతాదిస్ససమావృణోత్” 91 “అకాశశ్చ
 “బద్ధమాత్రస్పర్శమాత్రం సమావృణోత్” 92 “స్పర్శమాత్రస్తువై వా
 “యూరూపమాత్రంసమావృణోత్” 93 “రసమాత్రాణిచాంభాంసియా
 “పమాత్రంసమావృణోత్” 94 ఎన్దు, శ్రీప రాశరభగవానా లేడక్తమాకై
 యాలుమ్, “మున్నుత్తైతన్తాత్త్రైకళోచేకూడిక్కొణ్ణు ఉత్తరోత్తరత
 “న్తాత్త్రైకళో స్వవిశేషజ్ఞశ్చే ప్పిఱప్పిత్తైయా లే” ఎన్దువర్ తామే
 మేలేయరులిచ్చెయ్ కై యాలు మావరణక్రమజ్జొళ్ళవేణుమ్.

అప్పడియే, పూర్వభావనియమైప్పత్తీస్పర్శతన్తాత్రాదికభ
 క్కు స్వస్వవిశేషజ్ఞతై ఉత్పాదిక్కు మళవిల్ స్వస్వపూర్వభూత సహ
 యత్వముమ్కొళ్ళవేణుమ్. అతావతు-భూతాదియిల్ నిన్దుమ్ శబ్దతన్తా
 త్రైపిఱక్కుమ్; శబ్దతన్తాత్త్రైయై భూతాదిఆవరిక్కుమ్; ఇలిల్ నిన్దు
 మాకాశబ్బిఱక్కుమ్. అనన్తరవిన్దశబ్దతన్తాత్త్రైయిల్ నిన్దుమ్ స్పర్శత
 న్తాత్త్రై పిఱక్కుమ్; స్పర్శతన్తాత్త్రైయై శబ్దతన్తాత్త్రై యావరిక్కుమ్;
 ఇప్పడిశబ్దతన్తాత్రావృత్తైయాయ్, అకాశ త్తైసహాయమాకవుడైత్తానస్ప
 ర్శతన్తాత్త్రైయిల్ నిన్దుమ్ వాయుపిఱక్కుమ్. ఇన్దస్పర్శతన్తాత్త్రైయిల్
 నిన్దుమ్ రూపతన్తాత్త్రైపిఱక్కుమ్; రూపతన్తాత్త్రైయై స్పర్శతన్తాత్త్రై
 యావరిక్కుమ్; ఇప్పడిస్పర్శతన్తాత్రావృత్తైయాయ్, వాయువై సహ

౯౮ . తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఆచిత్యకరణమ్.

యమాకవుడైతాన రూపతన్మాత్రైయిల్ నిష్ఠమ్ తేజస్సు పిఱక్కుమ్. ఇంద్ర రూపతన్మాత్రైయిల్ నిష్ఠమ్ రసతన్మాత్రై పిఱక్కుమ్; రసతన్మాత్రైయై రూపతన్మాత్రైయావరిక్కుమ్; ఇప్పడిరూప తన్మాత్రావృతైయాయ్, తేజస్సైసహాయమాక వుడైతాన రసతన్మాత్రైయిల్ నిష్ఠమ్ అప్పపిఱక్కుమ్. ఇంద్రరసతన్మాత్రైయిల్ నిష్ఠమ్ గంధతన్మాత్రై పిఱక్కుమ్; గంధతన్మాత్రైయై రసతన్మాత్రై యావరిక్కుమ్; ఇప్పడి రసతన్మాత్రావృతైయాయ్, అప్పైసహాయమాకవుడైతానగంధ తన్మాత్రైయిల్ నిష్ఠమ్ పృథివిపిఱక్కుమ్మెక్కై, శబ్దతన్మాత్రావృతమాయ్, అకాశజైసహాయమాక వుడైతాన స్పర్శతన్మాత్రైయిల్ నిష్ఠమ్ వాయుపిఱక్కుమ్మెన్ఱుతుడగ్గిచ్చొన్న విశేషాత్పత్తియిల్ క్రమమ్, భూతాత్తన్మాత్రోత్పత్తివక్షత్తుక్కుమ్మెక్కుమ్. పూర్వపూర్వభూత త్రిల్ నిష్ఠము త్తరోత్తర తన్మాత్రోత్పత్తి యాకిఱువితువిశేషమ్. ఇతుతత్వత్రయవివరణ త్రిల్ ఆచ్చాన్చిల్లైయదులిచ్చెయ్తక్రమమ్.

ఇజ్జనన్తి క్కే, తత్వనిరూపణ త్రిలేజీయరదులిచ్చెయ్తతు మొరుక్రమమున్ఱు. అతావతు-“భూతాదియిల్ నిష్ఠమ్ శబ్దతన్మాత్రై పిఱక్కుమ్; ‘శబ్దతన్మాత్రైయిల్ నిష్ఠమ్ అతిసుడైయ స్థూలావస్థైయాన వాకాశః’ మ్మిఱక్కుమ్. శబ్దతన్మాత్రైయైయమాకాశజైయమ్ భూతాదియావరిక్కుమ్; ఇప్పడిభూతాద్యావృతమాయ్, స్థూలాకాశసహకృతమాయ్ ‘కొండ్లు వికృతమాన శబ్దతన్మాత్రైయిల్ నిష్ఠమ్ స్పర్శతన్మాత్రైవిఱక్కుమ్; అతిల్ నిష్ఠమ్ స్పర్శగుణకమాన వాయుపిఱక్కుమ్. అవైయి ‘రజై యమ్, కారణమాన శబ్దతన్మాత్రై యావరిక్కుమ్; శబ్దతన్మాత్రావృతమాయ్, వాయుసహకృతమాయ్ వికరిత్తస్పర్శతన్మాత్రైయిల్ నిష్ఠమ్ రూపతన్మాత్రైపిఱక్కుమ్; అతిల్ నిష్ఠమ్ రూపగుణకమాన తేజస్సుపిఱక్కుమ్. అవైయిరజై యమ్, కారణమానస్పర్శతన్మాత్రైయావరిక్కుమ్; ఇతా లేఅవృతమాయ్, తేజస్సహకృతమాయ్ వికరిత్తరూపతన్మాత్రైయిల్ నిష్ఠమ్ రసతన్మాత్రై పిఱక్కుమ్; అతిల్ నిష్ఠమ్ రసగుణమాన, జలమ్ పిఱక్కుమ్. అవైయిరజై యమ్, కారణమానరూపత

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఆచిత్పరకణమ్.

౯౯

“నాత్రమావగిక్కుమ్; ఇత్తాతేఽవృతమాయ్, అంభస్సహకృతమాయ్
 “కొండ్లు వికరితరసతన్నాత్రత్తిల్ నిన్దుమ్ గన్ధతన్నాత్రమ్బుఱక్కుమ్;
 “అతిల్ నిన్దుమ్ గన్ధగుణైయాన పృథివిపిఱక్కుమ్. అవైయిరజ్జై యుమ్,
 “కారణమానరసతన్నాత్రమావగిక్కుమ్”⁹⁵ ఎకై. ఇతిల్ ముఱ్ఱుట్టక్రమ
 త్తిలే, స్పర్శతన్నాత్రాదిచతుష్టయత్తుక్కుస్యస్యవిశేషోత్పాదనత్తిల్ పూ
 ర్వపూర్వభూతసాహాయ్యమ్ శొల్లప్పట్టతు; పిఱ్ఱుట్టక్రమత్తిల్, పూర్వ
 తన్నాత్రత్తుక్కు ఉత్తరోత్తరతన్నాతోత్పాదనత్తిల్ స్యస్యవిశేషసాహ
 య్యమ్ శొల్లప్పట్టతు; ఆకై యాలన్యోన్యవిరోధమిల్లె.

ఓరొన్దిలిరణ్డు మనుక్తమేయాకిలుమ్ ఇరణ్డు మపేషీత మాకై
 యాలే, ఆవరణకథనత్తిలుమ్ “పూర్వపూర్వతన్నాత్రము ఉత్తరోత్తరతన్నా
 “త్రజైయుమ్ తద్విశేషతైయుమావగిక్కుమ్” ఎన్దుషీయరదులిచ్చెయ్ కై
 యాలుమ్, శ్రీవిష్ణుపురాణత్తిలే “శబ్దమాత్రస్తథాకాశంభూతాదిస్ససమా
 “వృణోత్”⁹⁶ ఎన్దు వితుక్కు- “శబ్దమాత్రమ్-శబ్దతన్నాత్రమ్, తథాకాశమ్
 “స్థూలాకాశచ్చ సభూతాది రావృణోత్. ఏతేన పూర్వపూర్వతన్నా
 “త్రము ఉత్తరోత్తరతన్నాత్రతద్విశేషచ్చావృణోదితిదర్శితమ్”⁹⁷ ఎన్దుపి
 శ్రేయోజ్ఞాభాద్రావర్ వ్యాఖ్యానమ్బుణ్ణ కైయాలుమ్, తత్వత్రయవివరణ
 త్తిల్ తన్నాత్రత్తుక్కు వరణమ్ శొన్న నోపాతితద్విశేషత్తుక్కు వరణమ్
 శొల్లిల్ శ్రీలై యేయాకిలుమ్ అతువుపలక్షణమామి త్తనై. అల్లాతపోతు,
 ఆవిడన్దన్నిల్ భూతాతన్నాతోత్పత్తిశొల్లవుమ్మోకాతు. ఆకై యాలి
 రణ్డుజ్గొళ్ళవేణుమ్.

తత్వనిరూపణత్తిల్ తన్నాత్రతద్విశేషజ్గిరణ్డుక్కు మావరణమ్ శొ
 ల్లికిఱవళవిల్ ఇరజ్జై యుమ్ శేర్ త్తుప్పిడిత్తుచ్చొల్లప్పట్టతేయాకిలుమ్, విశే
 షోత్పత్తిక్కుము నేతన్నాత్రత్తుక్కు వరణజ్గొళ్ళవేణుమ్. త్వక్కిల్లాతచీజ
 త్తుక్కుఱుర శక్తియిల్లాతాప్పోలే ఆవారక తైయొగ్గిన్దపాతు ఉత్తర
 కార్యశక్తియిల్లై యెన్ను మిడమ్ కీర్తే శొల్లప్పట్టతిత్తే. ఇప్పడిభూతతన్నా
 త్రస్సృష్టిశొల్లికిఱవిడత్తిలే ఆవరణక్రమమ్ పక్తవ్యమాయుక్కుచ్చెయ్

౧౦౦

తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్ప్రకరణమ్.

౨౮. తన్మాత్రజ్ఞభావన-భూతజ్ఞలినుడై యసూత్క్లావశ్చైకళో.

తేయుమరులిచ్చెయ్యతోభిన్నతు ఆవేక్షితమల్లామైయన్తు; సజ్జోచే
నోత్పత్తిక్రమస్తేయరులిచ్చెయ్యతారిత్తనై.

పెరియవాచ్చాన్నిళ్ళైయు మిప్పడియితే యరుళచ్చెయ్యతతు!

౨౮. ఆక, భూతతన్మాత్రోత్పత్తిక్రమ మరులిచ్చెయ్యతార్
కీర్తి; అతిల్ తన్మాత్రజ్ఞో తానెవై యోగిజితజ్ఞైయిలే యరులిచ్చె
య్కితార్, (తన్మాత్రజ్ఞభావన-భూతజ్ఞలినుడై యసూత్క్లావశ్చైకళో) ఎన్తు,
అతావతు - “తస్మిన్ స్తస్మిన్ స్తుతన్మాత్రం తేనతన్మాత్రతాన్తృతా | తన్మా
“త్రాణ్యవిశేషాణి అవిశేషాస్తతోహితేనశాన్తానాపిఘోరాస్తేనమూ
“ధాశ్చావిశేషిణః” ౭౮ ఎన్తు శాన్తత్వఘోరత్వమూఢత్వలక్షణమాన
విశేషజ్ఞైయుడై తల్లాతశబ్దాదిమాత్రతైగుణమాక పుడైతాయరుక్కి
అకాశాదిభూతసూక్ష్మజ్ఞో.

శాన్తత్వమావతు - అనుకూలవేదనీయత్వమ్; ఘోరత్వమా
వతు - ప్రతికూలవేదనీయత్వమ్; మూఢత్వమావతు - ఉదాసీనవేదనీ
యత్వమ్. అతిల్ స్వభావమేశాన్తజ్ఞభాయరుక్కుమ్ భూమియుమ్ జ
లముమ్; ఘోరజ్ఞభాయరుక్కుమ్ తేజస్సుమ్ వాయువుమ్; మూఢమా
యరుక్కుమ్ ఆకాశమ్. మేళనతాలేయల్లాభూతజ్ఞభుమ్ శాన్తత్వఘో
రత్వమూఢత్వజ్ఞైయుడై యవాయరుక్కుమ్. తన్మాత్రజ్ఞభుక్కు ఇన్ద్రశా
న్తత్వాది విశేషమిల్లామైయాలే అవై అవిశేషజ్ఞైన్తు శొల్లప్పడుకిజన
ఆకైయాలే తన్మాత్రజ్ఞైన్తుమ్ అవిశేషజ్ఞైన్తుమ్ పర్యాయమ్. అతిలభి
యుక్తరానయాదవప్రకాశాదికభుమ్, “తన్మాత్రాణ్యవిశేషా ఇత్యర్థాన్త
“రమ్; శాన్తత్వఘోరత్వమూఢత్వమితిత్రయో విశేషాస్త్రిగుణ్యాత్తా
“నతేషామనుద్భవాత్ సూక్ష్మమాకాశ మవిశేషలక్షణంభవతి; తేన
“శబ్దేనతన్మాత్రముచ్యతే; ఏవంసూక్ష్మో వాయు స్సూక్ష్మంతేజస్సూక్ష్మ
“అపస్సూక్ష్మపృథివీ” ౭౯ ఎన్తు శొల్లవైత్తార్కళో.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

౧౦౧

౨౯. మద్రైయిరణహజ్కారముమ్ స్వకార్యజ్జై ప్పిఱ
ప్పిక్కుమోత్తు రాజసాహజ్కారమ్ సహకారి
యాయరుక్కుమ్.

౩౦. సాత్వికాహజ్కారమ్ శబ్దతన్త్రాది పఞ్చకజ్జై
యు మదై వేసహకారియాయ్కోణ్డు శ్రోత్రాది
జ్జానేన్దియజ్జైయుమ్ సృష్టిక్కుమ్; తత్వ
హకృతమాయ్కోణ్డు వాగాదికరేన్దియజ్జైన్దై
యుమ్ సృష్టిక్కుమ్. ఇవద్రైయైయత్తానే
మనసైసృష్టిక్కుమెన్దుమ్ శొల్లువర్ కళ.

అక, త్రివిధాహజ్కారత్తిలుమ్ వైత్తుక్కోణ్డు, సాత్వికాహ
జ్కారత్తిలెన్దుమ్ ఏకాదశేన్దియజ్జభుమ్, తామసాహజ్కారత్తిలెన్
దుమ్ భూతతన్త్రాత్రజ్జభుముత్పన్నమామ్ క్రమమ్శొల్లినిస్తతు.

౨౯. ఇని రాజసాహజ్కారత్తినుదైయకార్యమ్ శొల్లుకీటు,
(మద్రైయిరణహజ్కారముమ్) ఎన్దు తుడజ్జి. అతావతు - సా
త్వికతామసాహజ్కారజ్జభిరణ్దుమ్ స్వకార్యజ్జై యుత్పాదిక్కుమోత్తు
బీజత్తినుదైయవజ్కురత్తుక్కుజలమోబలవుమ్, అగ్నియినుదైయజ్వలన
త్తుక్కువాయుపోలవుమ్, రాజసాహజ్కారమ్ సహకారియా యిరు
క్కుమెకాగై.

ఇతు సహకరికైయావతు - “రజరిప్రవర్తకంత్ర” 100 ఎక
గిఱపడియే, ఇవద్రైయిన్దియ హేతువానసత్వాంశత్తుక్కుమ్ భూతహే
తువానసత్మాంశత్తుక్కుమ్, చలస్వభావమానరజస్సు, ప్రేరకమాయ్
కోణ్డు ప్రవర్తిప్పికై.

౩౦. ఇప్పడి సాత్వికతామసాహజ్కారజ్జభుక్కు సాధారణస
హకారియై యరుళిచ్చెయ్తార్ కీర్; అనన్తరమ్, సాత్వికాహజ్కార
త్తుక్కు అసాధారణమాయరుప్పన శిలసహకారివిశేషజ్జై యరుళి
చ్చెయ్కీటార్, (సాత్వికాహజ్కారమ్) ఎన్దు తుడజ్జి.

౧౦౨

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరకణమ్.

అతావతు-సాత్వికాహజ్జారమిన్ద్రియజ్గతై సృష్టిస్థమశవిల్, ఇన
 బ్రహ్మనుడైయ విషయప్రతినియమత్తుక్తాకశబ్దతన్మాత్రై సహకారియాక
 కొణ్డశ్రోత్రైయమ్, స్వర్భతన్మాత్రై సహకారియాక కొణ్డ త్వగిన్ద్రి
 య తైయమ్, రూపతన్మాత్రై సహకారియాక కొణ్డ చక్షుస్సైయమ్, రస
 తన్మాత్రై సహకారియాక కొణ్డ జిహ్వామైయమ్, గంధతన్మాత్రై సహ
 కారియాక కొణ్డ ఘ్రీణేన్ద్రియ తైయమ్, సృష్టితుమ్; ఇప్పడిశబ్దతన్మా
 త్రాదిపఞ్చక తైయ మడై వే సహకారియాక కొణ్డ శ్రోత్రాదిజ్ఞానేన్ద్రి
 యజ్గతైయమ్ సృష్టితవన న్దరమ్, శ్రోత్రగ్రాహ్యమానశబ్దవిషయ
 మాయమ్, త్వగిన్ద్రియగ్రాహ్యమానస్పర్శవిషయమాయమ్, చక్షుర్గ్రా
 హ్యమానరూప త్రిల్ ప్రవృత్తిహేతువాయమ్, రసనావిషయరసాశ్ర
 యమానజల త్రినుడైయనిస్సరణ హేతువాయమ్, ఘ్రీణావిషయగంధా
 శ్రయపృథివ్యంశమాకలన్నాదికలిల్ బుజీషాత్సర్జనహేతువాయమ్,
 ఇప్పడి జ్ఞానేన్ద్రియపఞ్చక శేషమాయ్ కొణ్డ శబ్దాదిపఞ్చక తైయ మొ
 ట్టియరుక్కుమ్. “కర్తేన్ద్రియపఞ్చక తై సృష్టిక్కుమశవిల్, శ్రోత్రసహ
 కృతమాయ్ కొణ్డ వాక్తైయమ్, త్వక్సహకృతమాయ్ కొణ్డ
 పాణిన్దైయమ్, చక్షు స్సహకృతమాయ్ కొణ్డ సాద తైయమ్, జిహ్వ
 సహకృతమాయ్ కొణ్డ పుషస్థతైయమ్, ఘ్రీణసహకృతమాయ్
 కొణ్డ సాయువైయమ్ సృష్టితు, జ్ఞానేన్ద్రియజ్గభుక్కుమ్ కర్తేన్ద్రియజ్గ
 భుక్కుమ్ సహకారియాయ్, ఉభయాత్త కమానమనస్సై సహకారి నిరపే
 డమాక త్రానే సృష్టిక్కుమెన్దు తత్వవిత్తుక్కుల్ శొల్లువర్కళై.”

ఇతుతస్సై శ్రీవిష్ణుపురాణ వ్యాఖ్యాన త్రిలే “అయమేవేన్ద్రి
 “యసృష్టిక్రమః వై కారికా హజ్జారాత్ క్రమేణశబ్దాదిపఞ్చకసహ
 “యాత్ క్రమేణశ్రోత్రాదిజ్ఞానేన్ద్రియపఞ్చకసృష్టిః; తస్మాదేవతత్సహ
 “యాద్వాగాదికర్తేన్ద్రియపఞ్చకస్య; అసహయాత్తుతస్సాన్దనస్సృష్టిరితి”
 101 ఎన్దు పిళ్ళైయెజ్గభాగ్వాదు మదులిచ్చెయ్ తార్.

౩౧. శిలర్, ఇన్ద్రియజ్గళితేశిలవత్తై భూతకార్యమె
ష్టార్కళి.

౩౨. ఆతుశాస్త్రవిరుద్ధమ్.

౩౩. భూతజ్గళాప్యాయకజ్గళితై.

౩౧. అనన్తరమ్, ఇప్పుడి తామరుళిచ్చెయితే విన్ద్రియోత్పత్తిక్ర
మత్తుక్కు-విరోధిపక్షజై నిరసకైక్కాక ఆజైయుత్తేషిక్కితార్,
(శిలర్ ఇన్ద్రియజ్గళితేశిలవత్తై భూతకార్యమెష్టార్కళి) ఎన్దు.
ఆవర్కళాకితార్ - భూతాదికళానవిన్ద్రియజ్గళై పృథివ్యాది భూతకా
ర్యనూకవేకొభ్యమ్ నైయాయికాదికళి. ఆవర్కళితా ఆనుమాని
కరాకైయాలే, అనుమానత్రాలేయుత్తే అర్థతైసాధిప్పతు!

౩౨. ఆజైకాలాత్యయాపదేశత్రాలే దూషిక్కితార్, (ఆతు
శాస్త్రవిరుద్ధమ్) ఎన్దు.

అతావతు - ఇన్ద్రియజ్గళై భూతకార్యమెన్దు శొల్లుమతు-ఇవత్తై
ఆహజ్జాకజ్గళాకచ్చొల్లుకిఱ ఇతిహాసపురాణాదికళుక్కు విరుద్ధమౌగై.

౩౩. ఆతువే! మోక్షధర్మత్తిలే శబ్దశ్రోతంతథాభాదిత్రయ
“మాకాశసంభవమ్ | వాయోస్పర్శంతథాచేష్టాత్మకైప్రతితయన్స్సృ
తమ్ || రూపంచక్షుస్తథావృక్తిన్ద్రితయన్తైజడచ్యతేరసరిక్లేదశ్చ
జిహ్వచత్రయోజలగుణాన్స్సృతాః | ఘ్రాణంఘ్రేయం శరీరశ్చ తేతు
భూమిగుణాన్స్సృతాః” 102 ఎన్దు శొల్లుకైయాలే, ఇతిహాసాదికళి
తన్నిలేయుమ్ ఇన్ద్రియజ్గళుక్కు భౌతికత్వమ్ శొల్లుప్పడుకై యాలుమ్
భూతజ్గళివత్తుక్కు కారణనూకవేణుమ్! యెన్న, (భూతజ్గళా
ప్యాయకజ్గళితై) ఎగిగిటార్.

అతావతు-ఇతిహాసాదికళిలిన్ద్రియజ్గళుక్కుచ్చొన్న భౌతికత్వమ్
భూతజ్గళాలుణ్డైన ఆప్యాయనమాత్రజైప్పత్తువాకైయాలే ఇన్ద్రియ
జ్గళుక్కు భూతజ్గళాప్యాయకజ్గళితై; కారణజ్గళిన్ద్రౌగై.

ఆప్యాయకత్వమావతు - పోషకత్వమ్. ఇన్నముమహజ్కారతై
ఇన్ద్రియజ్గళుక్కు నిమిత్తకారణనూకవుమ్, భూతజ్గళై ఇవత్తుక్కుపా

౧౦౪

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

దానకారణమాకపుష్పశొల్లుకిఱతొరుకుదృష్టిమతముణ్ణితే, “అహజ్కా
 “రస్యేన్ద్రియాణిప్రతినిమి తత్వ మేవ, భూతానామేవో పాదానత్వమ్. అ
 “న్నమయంహి సౌమ్యమనః ఆపోమయ రిప్రాణ స్తేజోమయీవాక్” 103
 “ఇతిశ్రుతేరితికేచిదాహుః; తదయు క్తం అహజ్కారన్యైవో పాదాన
 “త్వేపిభూతానా మాప్యాయకత్వేపి తథానిర్దేశోపపత్తే” 104 ఎన్దుపి
 శ్రైయేజ్జగద్రా రెడుత్తుక్కుభీ త్తతు! అతువుమ్, (ఇన్ద్రియజ్గలిలేశిలప
 త్తే) ఎన్దుతుడగ్గియవరరులిచ్చెయ్తక్రమన్దన్నా లేప్రతిక్షి ప్తమ్. అహో
 వైక్కు, (అతుకా స్త్రవిరుద్ధమ్) ఎన్దుతు- “ఏకాదశంమనశ్చాత్రదేవా
 ‘వైకారికాఃస్తృతాః” 105 ఇత్యాదికథాలే యినత్తై సాత్వికాహజ్కా
 రకార్యమాకవేశొల్లుకిఱపురాణాదికభుక్కువిరుద్ధమైక్తై.

పురాణాదికలైప్పత్తై “అన్నమయంహి సౌమ్యమనః” 106 ఇత్యా
 దిశ్రుతిక్కు ప్రాబల్యముణ్ణేయాకిలుమ్ “ఇతిహాసపురాణాభ్యాంవేదంస
 “ముపబృహ్మయేత్” 107 ఎక్తైయా లేఉపబృహ్మణానుకూలమాక అతు
 క్కర్థజ్ఞోభ్యవేణుమెన్దుకపత్తు.

అనాల్ ఉపబృహ్మణజ్ఞో తన్ని లేయుమ్ భౌతికత్వజ్ఞాల్లుకైయా
 లేఇవత్తుక్కు భూతజ్ఞో కారణమాయన్తోత్తోత్తుక్కుకైత్తన్న (భూత
 జ్గలాప్యాయకజ్గలి త్తనై) ఎన్దునిర్యాహమ్.

ఘ్రాణాదికథానవిన్ద్రియజ్గభుక్కుపృథి వ్యాదిభూతజ్గలాలుణ్ణాన
 వాప్యాయనమ్ శ్రుతిస్తృతికలిలేప్రసిద్ధమ్. ఇతుతాన్ సుబాలోపనిష
 ద్వ్యాఖ్యాన త్తిలే “ఘ్రాణాదీనామిన్ద్రియాణాంహి పృథివ్యాది భూతై
 “రాప్యాయనం శ్రుతిస్తృతిషప్రసిద్ధమ్, “అన్నమయంహి సౌమ్యమనః
 “ఆపోమయ రిప్రాణ స్తేజోమయీవాక్” 108 “శ్రోత్రంసభోఘ్రాణము
 “క్తంపృథివ్యాః” ఇత్యారభ్య “వాయ్వాత్తకంస్పర్శనమామనన్తినభో
 “శ్రోత్రఞ్చతన్తయమ్” 109 ఇత్యాదిషు, “ 110 ఎన్దు శ్రుతప్రకాశికా
 కారరా లేఅభిహితమాయితై.

తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, ఆచార్యకరణమ్.

౧౦౫

౩౪. ఇవై కూడినాలల్లతు కార్యకర మల్లామైయాలే,
మణ్ణై యుమ్ మణలై యుమ్ నీరై యుమ్ శేర్ త్తొరుద్రవ్యమా
క్కి-చ్చుచరిదువారైప్పాలే,

ఇప్పడి ఇద్ది ముగ్గుళుక్కు భూతజ్జళైప్పీతు మాప్పాయకజ్జళా
యరుక్కు మెన్ను మిడమ్ మోక్షధర్మ త్తిలేభృగుభరద్వాజసంవాద త్తిలే
“ఆప్పాయ నేచతే నిత్యంధాతవ స్తైస్తు పశ్చుభిః” 111 ఎన్ఱు సువ్యక్తమాక
చ్చొల్లప్పట్టతు. ఆకై యాల్ భూతజ్జళిద్దియజ్జళుక్కు ఆప్పాయకజ్జళ త్త
నై; కారణజ్జళన్తైత్త తాయ్దొల్లు.

౩౪. ఆక, ఇప్పడిమహదాది పదార్థజ్జళినుదైయ వుత్పత్తిక్రమ
మరుళిచ్చెయ్ తారాయ్ నిన్ఱార్ కీర్ ; ఇవన్ త్తైక్కొణ్ణు ఈశ్వరసన్దీప్త
ప్రొడికలై ప్పణ్ణుమ్మడియై యరుళిచ్చెయ్ కితార్ మేల్, (ఇవై కూడినాల
ల్లతుకార్యకర మల్లామైయాలే) ఎన్ఱు.

ఆతావతు-“నానావీర్యారి పృథగ్భూతా న్తత సేసంహతింవినా
నాశక్నువన్ప్ర) జాన్ప్రీష్టుమసమాగమ్యకృత్స్నశః” 112 ఎకగిజపడి
యే, శాన్తత్వఘోరత్వ మూఢత్వజ్జళాలే నానాశక్తియు క్కజ్జళాయ్
పృథగ్భూతజ్జళాయరుక్కిటవిమ్మహదాది పదార్థజ్జళో పరస్పరసజ్జతమా
నాలల్లతుఅణ్డరూపమాన కార్యత్తై యుత్పాదిక్కుమాట్టామైయాలే
యొక్కై.

(మణ్ణై యుమ్ మణలై యుమ్ నీరై యుమ్ శేర్ త్తొరుద్రవ్యమాక్కి
చ్చుచరిదువారైప్పాలే) ఆతావతు - పృథగ్వీర్యజ్జళాయ్ పృథక్ స్థితజ్జ
ళాయరుక్కిట మృత్తిక తాసలిలజ్జళై అన్యోన్యమ్ శేర్దు తత్సముదాయా
త్తక్మానతోరు ద్రవ్యమాక్కి భిత్తిరూపమానతోరు కార్యత్తైనిర్కిప్పా
రైప్పాలేయొక్కై.

౧౦౨

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఆచార్యకరణమ్.

ఈశ్వరనివత్తై యెల్లామ్ తన్ని లేశేర్ త్తోరణ్ణమాక్కి,
అతుక్కు శ్శేచతుర్దుఖనై సృష్టి తరుళుమ్.

(ఈశ్వరనివత్తై యెల్లాన్దన్ని లే శేర్ త్తోరణ్ణమాక్కి) అతావతు. జగత్ప్రహ్లావానవీశ్వర, “సమేత్యానోన్యసంయోగం పరస్పరసమాశ్రయః” “ఏకసం ఘాతలతాశ్చ సంప్రాప్తైక్యమశేషతః । మహాదాదయో విశేషాన్తావ్యణ్ణముత్పాదయన్తితే” 113 ఎకగిళ పడియే ఇవత్తై యెల్లామనోన్యమ్ సజతమాక్కియివత్తై అణ్ణసృష్టియై పృణ్ణియై ఇవ్వణ్ణత్తుక్కు శ్శేమహదాదికార్యజ్జలై యడైయ క్కాన్దై యాలే వహదాది పదార్థజ్జలై వత్తై యుమ్ శేర్ త్తు అణ్ణసృష్టియై పృణ్ణ నానెన్ను మిడమ్ నున్యక్తమ్. ఆకై యాలే “భూతేభ్యోన్ణంమహాబుద్ధే బృహత్తదుదకేశయమ్” 114 ఎన్దు భూతజ్జలినిన్దుమ్ అణ్ణముత్పన్న మామ్; అతుడగక త్తిలేడిక్కు మెన్దు శొన్నతుడవలక్షణమ్. “అపవస ససర్వాదాతానువీగ్యమపాస్పజత్ । తదణ్ణమభవద్దేము సహస్రాంశు సమప్రభమ్” 115 ఎన్దు అప్సక్కలినిన్దుమ్ అణ్ణముత్పన్న మామెన్దు మను భగవా శొన్నతు ముపలక్షణమ్. అతావతు - పూర్వ భూతాంశ్జలోడే సంసృష్టముమాయ్ పృథివియుమ్ తనక్కు శ్శేకరైన్దుకిడక్కి అజల త్తిలేనిన్దు ముత్పన్న మాయ్ అతిలేడిక్కు మెన్దు పడి.

ఇప్పడి అణ్ణసృష్టియై పృణ్ణమృద్ధియై యరులిచ్చయ్ తు, ఆనన్దరమ్ ఇన్ద్రబాహ్యమానభూతజ్జలై ఆనన్దమానవాకాశాదికథాయ్ పగిణమిత్త పిన్దు అవత్తై క్కొణ్ణలోకవిభాగజ్జలై పృణ్ణకైక్కాకవుమ్, అన్దలోక జ్జలిల్ దేవాదిబీవవిభాగజ్జలై పృణ్ణకైక్కాక వుమివ్వణ్ణత్తుక్కు శ్శేబద్ధాత్త సమష్టిభూతనాన బ్రహ్మై సృష్టి తరుళుమ్ పడియై యరులిచ్చయ్ కితార్.

తత్వశ్రయ వ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

౧౦౩

3౫. అణ్డైయమ్ అణ్డకారణజ్జై యమ్ తానేయణ్డా
కుమ్; అణ్డత్తుక్కుట్టవస్తుక్కుళై, చేతనర్ క్కున్ద
ర్యామియాయ్ నిన్దుణ్డాక్కుమ్.

(అతుక్కుళై చతుర్దుఖనై సృష్టి తరుళుమ్) ఎన్దు చతుర్దుఖనుక్కు
బధాత్త సమష్టిభావమావతు - ఇవ్వణ్డత్తుక్కు వేణ్డమ్ కర్తవశ్యచేతన
రివక్ శరీర త్తిలే యుణ్డాయ్ క్కిడవై. ఇవ్వడి చతుర్దుఖనై సృష్టి తరు,
ఇనిమేలుణ్డాన సృష్టి యెల్లామ్ సద్వారకమాకనిన్దు శెయ్ వతాకవిత్తే!

3౫. అతుతనై దర్శిప్పిక్కైక్కాక సమష్టి సృష్టియిలుమ్, వ్యష్టి
సృష్టియిలుమ్ సర్వేశ్వర శెయ్యుమ్ క్రమజై యరుళిచ్చెయ్ కితార్
మేల్.

(అణ్డైయమ్ అణ్డకారణజ్జై యమ్ తానేయణ్డాక్కుమ్) అతా
వతు-సముదాయ కార్యమానవణ్డైయమ్, తత్కారణమాన మహదా
దిపదార్థజ్జై యమ్ సత్యసజ్జల్పనాన తన్నుడైయ అవ్యహితసజ్జ-
ల్పతా లేయుణ్డాక్కుమ్ కై. “సోభిధ్యాయ శరీరాస్సాన్వితసృతుర్వవి

“థాకిప్రజాః | అపవససగ్జదా తానువీర్యమహాసృజత్ | తద
జ్జిమభవద్దై మంసహస్రాంశుసమప్రభమ్” 116 ఎన్నక్కుడవతిత్తే!

(అణ్డత్తుక్కుట్టవస్తుక్కుళై చేతనర్ కులన్దర్యామియాయ్ నిన్దు
ణ్డాక్కుమ్) అతావతు - చతుర్దుఖాది చేతనరుడైయ హృదయజ్జలిలేయి
రున్దు, “సర్వస్యచాహంహృదిసన్నివిష్టోమత్తఃస్మృతిర్జ్ఞానమహాహసశ్చ

117 ఎన్దు సజ్జల్పజ్ఞానాదికళై జనిప్పిత్తుక్కొణ్డై అణ్డాన్దర్వ రికళాన సకల
“పదార్థజ్జై యమ్ సృష్టిక్కుమ్ కై. “యత్కిచ్చిత్సృజ్యతే యేన సత్య
అజాతేన వై ద్విజ | తస్య సృజ్యస్య సంభూతో తత్సర్వం వై హరే స్తనుః” 118

౧౦౮

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

3౬. అణ్ణజ్ఞో తా సనేకజ్ఞభాయ్, పతినాలులోకజ్ఞభో
డేహూడి,

ఎవ్విశ్వరూ సకలకర్తృశరీరియాయ్ కొణ్ణసకలకార్యజ్ఞైయుమ్ సృ
ష్టిక్కుమెన్నక్కడవతితో!

3౬. (ఈశ్వరనివత్తైయెల్లాన్దన్ని లే శేర్ త్రోరణ్ణమాక్కి) ఎన్ఱు-
నర్వేశ్వరమహదాదిపదార్థజ్ఞైచ్చేర్ త్తుఅణ్ణసృష్టియైప్పణ్ణమెన్నుమి
వ్వళవితే క్కీరుళిచ్చెయ్:తతు; ఇప్పోతు, అన్దఅణ్ణ భహుత్వజైయుమ్,
అవత్ శ్రీనుడైయకట్టజ్ఞై యిరుక్కుమ్బడియైయుమ్, అవై తా సర్వేశ్వర
నుక్కు- ఇన్న వినియోగత్తుక్కుఱుప్పెన్నుమజైయుమ్, అవత్ శ్రీనుడై
యవరిణామప్రకారత్తైయు మరుళిచ్చెయ్:కితార్, (అణ్ణజ్ఞో తా)
ఎన్ఱు తుడగ్గి. (అణ్ణజ్ఞో తా సనేకజ్ఞభాయ్) “అణ్ణానాంతు సహ
స్రాణాం సహస్రాణ్యాయుతాఃచ । ఈదృశానాంతథాతత్రకోటి
కోటిశతానిచ ” 119 ఎన్నక్కడవతితో! (పతినాలులోకజ్ఞభోడేహూడి)
పతినాలులోకజ్ఞభావన - క్కీలిగ్గడకపాలుత్తుక్కుమేల్ ఎన్బిత్తుమూన్ఱు
నూతాయీరత్తైవ్వుతినాయీరమ్ యోజనముయర్ త్రియుడైత్తానగరోభి
దకత్తిస్తేలే “సప్తతిస్తుసహస్రాణాం ద్విజ్ఞోచ్చామోపికథ్యతే ।
దశసాహస్రమేకైకం పాతాళంమునిసత్తమ । ఆతలంవితలజ్ఞైచ్చ
“వనితలజ్ఞుగభస్తిమత్ । మహాంశ్వనుతలజ్ఞుగ్గ్రింపాతాళజ్ఞైచ్చస
“ప్రమమ్ ” 120 ఎగిఱపడియే ఓరోన్ఱువతినాలాయీరమ్ యోజనత్త
శవుపుయర్ త్రియైయుమ్పరప్పైయుముడైత్తాయ్,దై త్యదానవపన్నగ
నుపగ్గాదికళ్ పర్ త్తిక్కుమ్ దేశమాయ్, “శుక్ల కృష్ణాదుణాదిపీతాశ్శ
“రూరాశ్చైలకాఞ్చనాః । భూమయోయత్రమైత్రేయవరప్రాసాదశోభి
తాః” 121 ఎగిఱపడియే శుక్లజ్ఞభాయమ్, కృష్ణజ్ఞభాయమ్, అరుణ

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఆచిత్యకరణమ్.

౧౦౯

జ్ఞానాయమ్, పీతజ్ఞానాయమ్, వాలుకామయమానశర్కరారూపమా
 యమ్, శైలమాయమ్, పాన్నాయమిరుక్మీఽన్ధలవిశేషజ్ఞచై యుడైయ
 వైయాయ్, విలక్షణమానమాభిక్షైకభాలేయలబ్ధితనూయ్, స్వర్గా
 దికభిలుక్తాట్టిల్ నిరతిశయభోగ్యమూయ్; ఆతలమెన్దుమ్, వితలమెన్దుమ్
 నితలమెన్దుమ్, గభస్తిమత్తెన్దుమ్ శొల్లప్పట్టతలాతలమెన్దుమ్, మహాతల
 మెన్దుమ్, సుతలమెన్దుమ్, సాతాళమెన్దుమ్ వేరై యుడైత్తాన ఆథోలో
 కజ్జళేయ్యమ్, ఇతుక్కుమేల్ ఎమ్మపతినాయరమ్, యోజనమశలత్తై ।
 యుడైత్తాయ్, సప్తద్వీపసాగరపర్వతాదివిశిష్టమూయ్, పాదచారిక
 భానమసుప్యాదికళో వర్తిక్కుమ్ దేశమూయ్, వడ్డాకారనూనభూలో
 కముమ్, భూలోకత్తుక్కుమేలాదిత్యనుక్కుక్కిన్ నూజాయరమ్ యోజ
 నత్తళపుపుయర్ త్తియైయుడైత్తాయ్, గన్ధర్వాదికళో వర్తిక్కుమ్ దేశ
 మానభవర్లోకముమ్, ఆదిత్యనుక్కుమేల్ భువినుక్కుక్కిన్ ఫతినా
 లాయరమ్ యోజనత్తళపుపుయర్ త్తియైయుడైత్తాయ్, సాధికారరా
 సగ్రహసక్షత్రేంద్రాదికళో వర్తిక్కుమ్ దేశమానస్వర్లోకముమ్, ధ్రువ
 నుక్కుమేల్ బరుకోటియోజనత్తళపుపుయర్ త్తియైయుడైత్తాయ్, “వినిపు
 “త్రాధికారాస్తుమహర్లోకనివాసీనః” 122 ఎన్దు నిపుత్తాధికారరాయ్,
 ఆధికారాపేక్షరానవిన్ద్రాదికళో వర్తిక్కుమ్ దేశమానమహర్లోకముమ్,
 అన్ద మహర్లోకత్తుక్కుమేలిరణ్ణుకోటి యోజనత్తళపుపుయర్ త్తియై
 యుడైత్తాయ్ బ్రహ్మపుత్రకభాన సనకాదిపరమయోగికళో వర్తిక్కుమ్
 దేశమానజనర్లోకముమ్, జనర్లోకత్తుక్కుమేల్ ఎట్టుకోటియోజనత్తళపు
 పుయర్ త్తియైయుడైత్తాయ్, వైరాజాఖ్యరాన ప్రజాపతికళో వర్తి
 క్కుమ్ దేశమానతపోలోకముమ్, తపోలోకత్తుక్కుమేల్ సాష్టత్తై
 ట్టుకోటి యోజనత్తళపుపుయర్ త్తియైయుడైత్తాయ్, “తేషామేషాం

౧౧౦

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్ప్రకరణమ్.

ఒస్తుక్కుస్తు పతిత్తుమడగ్గాన ఏద్రావరణజ్జళాలుమ్

శూభ్రప్పట్టు

కేచనబ్రహ్మలోకా రుద్రస్యాన్యేన నితత్రైవలోకాః । విష్ణోరన్యేన నితలా
 “కా వికాలాస్తాంస్తా లోకాంస్తానుచాస్యవజన్తి” 123 ఎగిజవడియే
 బ్రహ్మవిష్ణుశివర్కభుమ్, అవర్కళై యుపాసిత్తు తత్త్వా ప్తిపణ్ణినవర్కభు
 మ్ వర్తిక్కుమ్ దేశమాన సత్యలోకముమ్, ఆక డ్ధార్థాధరీకటాహజ్జ
 భుక్కునదుపుఅఱుపతుకోటియోజనమ్ అడ్డోచ్చాయమాయరుక్కుమ్.
 విష్ణుతుకోటియోజన మడ్డోచ్చాయమెన్పారుముణ్ణు; అతిల్, “నూ
 “ర్యాణ్డగోళయోర్త ధ్యేకోట్టస్సన్యరీపఞ్చవింశతిః” 124 ఎగిజశుక్రవ
 చనత్రిన్పడియేసూర్యనుక్కు మేలిరుప త్తజ్జుకోటియుమాయరుక్కుమ్.
 ఇప్పడి యిరున్దళ్ళ చతుర్దశభువనజ్గలోదేకూడి (ఒస్తుక్కుస్తుప
 తిత్తుమడగ్గాన ఏద్రావరణజ్జళాలుమ్ శూభ్రప్పట్టు) అతావతు - క్రిచ్ఛో
 న్నపతినాలులోక త్రైయుమ్ “ఏతదణ్డకటాహేన తిరళోచ్చర్ధ్వమధస్త
 “థా । కపిత్థస్యథాబీజం సర్వతోవై సమావృతమ్” 125 ఎగిజవడి
 యేడో నాయిల్ విభామ్ శత్రైయైవిభావోడుఎజ్జుమొక్క ఆవరిక్కుమా
 “స్పోలే “కోటియోజనమానస్తుకటాహస్సంవ్యవస్థితః” 126 ఎస్తు కోటి
 “యోజనమడుప్పమవకాశతయోక్తమాన పడియే, అణ్డకటాహమా
 వరిత్తునిక్కుమ్. సాణ్డకటాహమానవివ్వణ్ణమ్ “దశోత్తరేణపయసామై
 త్రేయాణ్డఞ్చతద్వృతమ్” 127 ఎగిజవడియే తన్నిల్ పతిత్తుమడగ్గా
 పరన్దిరుక్కిట జలతత్వణ్ణలే ఆవృతమాయరుక్కుమ్. “వఞ్చశతోటి
 “విస్తారాసేయముర్విమహామునే ! సప్తేవాణ్డకటాహేన సద్వీపాభిమ
 హీధరా” 128 ఎస్తు సాణ్డకటాహమాన భూమణ్ణలమ్, పఞ్చాశతోటి
 విస్తారమాక చ్చొట్టువారుమ్, “భూమణ్ణలస్తుశతకోటివిస్తారంసాణ్డక

తత్వత్రయవాఖ్యానమ్, అచిత్ప్రకరణమ్.

౧౨౧

ఈశ్వరనుక్కు క్రిడాకస్తుకస్థానీయజ్ఞభాయ్,

టాహమ్' 129 ఎన్ఱు వారాహపురాణ త్రిలేశొల్లుకై యాలుమ్, ఇప్పడి స్కాన్దపురాణ త్రిలే శివరహస్యత్రిలే పరక్కచ్చొల్లుకై యాలుమ్, మేరు వైచ్చుల్లుమ్ పశ్చాతత్కోటివిస్తారత్తైక్కొణ్ణ భూమియైవిస్తార మాక చొల్లువారుమాయురుక్కుమ్. ఇతిలిరణ్ణత్తరుమర్యాదైయైత్తశ మాక్కి అలిల్ పత్తిత్తుమడన్లు పెరు త్తజలతత్వత్తాలే ఆపృతమాయరు క్కుమెన్ఱ పడి.

అణ్ణకటాహ తైప్పల్ల సతిత్తుమడన్లు పెరు త్తజలతత్వత్తాలే ఆపృ తమెన్బారుముణ్ణు. ఇప్పడిదశో త్తరమాయ్క్కొణ్ణు జలతత్వత్తై తేజస్త త్వమావరిక్కుమ్, అప్పడియత్తైవాయుతత్వమావరిక్కుమ్, వాయువై ఆకాశమావరిక్కుమ్, ఆకాశత్తైఅహార్గారమావరిక్కుమ్, అహార్గార తైమహ తత్వమావరిక్కుమ్, అన్దమహ తత్వత్తై అవ్యక్తమావరిక్కుమ్, "తదనన్దమనన్భ్యాతప్రమాణమ్" 130 ఎన్ఱు అపరిమితప్రమాణమాన అవ్యక్తత్తుక్కు ఆవరణత్వప్రయుక్తమానదశో త్తరత్వజ్ఞానుమ్బడియెజ్జనే యెన్నిల్; ఆయిరత్రిలేపత్తుముణ్ణామాప్పోలే అపరిమితసక్షేయిలేయ తువుముణ్ణాకై యాలేకూడుమ్.

"వారివహ్న్యనిలాకాశై స్తతోభూతాదినాబహిః । వృతందశ
"గుణైరణ్ణం భూతాదిర్న హతాతథా । అవ్యక్తేనావృతోబ్రహ్మం సైన్య
"రైవ్ సృహితోమహాః । ఎభిరావరణైరణ్ణం సప్తభిరిప్రాకృతైర్వృతమ్"
131 ఎకగిఱపడియే ఇప్పడి దశో త్తరజ్ఞభాన సప్తావరణబ్దభాలుమ్నూ
ప్పట్టు (ఈశ్వరనుక్కు క్రిడాకస్తుకస్థానీయజ్ఞభాయ్) అతావతుక్రిడా
పరనానబాలనుక్కు క్రిడనకర్ణిపోలే క్రిడారసానుబుభూషువాన వీశ్వ

జలబుద్బుదమ్బాలే, ఏకకాలత్తిలే సృష్టజ్జఞాయరుక్కుమ్.

32, భూతజ్గళిల్ ఆకాశమవకాశహేతు; వాయువహ
నాదిహేతు;

రనుక్కు లీలోపకరణజ్జఞాయరుక్కు. “హరేవిహరసిక్రీడాకన్తుకై రివజ
“స్తుభిః” 132 ఎన్టుమ్ మోదతేభగవాన్సుభ్యతైర్బాలగీక్రీడనకై రివ” 133
ఎన్టుమ్ శొల్లుకిఱపడియే యీశ్వరనుక్కు విభూతియాక లీలోపకరణ
మాయిత్రేయరుప్పతు!

(జలబుద్బుదమ్బాలే, ఏకకాలత్తిలే సృష్టజ్జఞాయరుక్కుమ్)
అతావతు-ఇవ్వణ్ణజ్జలై ఈశ్వర౯ సృష్టిక్కు-మళవిల్, ఓరారుపడై యాక
ఇట్టక మెదుక్కుమాప్పాలే, క్రమత్తాలే పరిణమిక్కైయన్తియే “నక్ర
“మేణవివృద్ధంతత్ జలబుద్బుదవత్సమమ్” 134 ఎగిఱపడి నీర్క్కు
మిభిహాలేయరుకాలే ఉత్పన్నజ్జఞామెక్కైయుమ్, “ఏకకాలేనసృ
“జ్యస్తే” 135 ఎగిఱపడియే నకలాణ్ణజ్జఞ మేకకాలత్తిలే యుత్పన్న
జ్జఞామెక్కైయుమ్.

ఆక, (అణ్ణజ్జళి తాననేకజ్జళి) ఎన్నుమిడముమ్ అవై తానెల్లా
మొన్టుపాలే యరుక్కు-మెన్నుమిడముజ్జళిల్లొత్తయిల్లు.

32. భూతపఞ్చుకజ్జఞుక్కుమ్ తని త్తనియే వినియోగజ్జళై దర్శి
ప్పిక్కితార్.

(భూతజ్గళిల్ ఆకాశమవకాశహేతు) అతావతు - సకలపదార్థ
జ్జఞుక్కుమ్స్థితిగమనాదికళుక్కు- ఇడజ్జొమత్తుక్కు-ణ్ణికుక్కుఱవితు ఆకా
శత్తుక్కువినియోగమెక్కై. “అస్య దేహస్యవియతోలాఘవం సౌత్త్య
“మేవచ । శబ్దశ్రోత్రంబలమ్ బ్రహ్మన్ సుషిరత్వం వివిక్తతా” 136 ఎన్టి
తుక్కు అనేకవినియోగజ్జఞుక్కుయరుక్కు ఇతోత్తైయు మరుళిచ్చెయ్త
తు, ఇతినుదైయ ప్రాధాన్యత్తైప్పల్లు; ఇతుతామత్తయవత్తు
క్కు ముపలక్షణమ్.

తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

౧౦౩

తేజస్సుపచనాది హేతుః జలమ్ సేచనపిణ్డీకరణాది హేతుః;

పృథివి ధారణాది హేతువెస్పర్కళి.

౩౮. శ్రోత్రాదిజ్ఞానేన్ద్రియజలైర్ద్రుకుః ఆదై వేశబ్దా

దికలైస్థై యమ్ గ్రహితై తోఘ్రిల్;

(వా యుపహనాది హేతు) పహనమ్ పహితై. అదిశబ్దత్తా లే. వ్యూహనచేష్టాదికలై చొల్లుకిఱతు. ఇతు తా. - "వా యోః స్వ ర్భేన్ద్రియభేష్టాంకారక-శ్యం స్వర్భమేవచ । వ్యూహనం పహనం దేహస్సైక్యకరోతిస "దు త్తమ్" 1౩7 ఎష్టశొల్లపృట్టతితే!

(తేజస్సుపచనాది హేతు) పచనమావతు - పాకమృణ్మకై. అదిశబ్దత్తా లే. ఔష్ణ్యప్రకాశాదికలై చొల్లుకిఱతు. ఇతు వ్రమ్, "అగ్నేరా "ష్ణ్యం ప్రకాశత్వం యా వేన్ద్రియమమర్షణమ్ । సనావశౌర్యతైత్త్వ్యాదివర్ణం "పచనశక్తితామ్ । ఆధత్తే సహ సాదేహ సాహసభ్యుద్విజ్జ్వభ" 1౩8 ఎష్టకథితమాయిత్రయ.

(జలమ్ సేచనపిణ్డీకరణాది హేతు) సేచనమావతు - నైకై. పిణ్డీకరణమావతు-తరట్టుకై. అదిశబ్దత్తా లే - శైశ్యమార్దవాదికలై చొల్లుకిఱతు. ఇతు వ్రమ్ "అద్యుశ్చైత్యం సమాధత్తే స్నిగ్ధత్వం రసనేన్ద్రియమ్ । ప్రసాదం మార్దవం పిణ్డీకరణం క్లేదనభ్యువై" 1౩9 ఎష్టభిహితమాయిత్రయ.

(పృథివి ధారణాది హేతువెస్పర్కళి) ధారణమ్-ధరికై. అదిశబ్దత్తా లే. మూర్తిమత్వగురుత్వాదికలై చొల్లుకిఱతు. "భూమేర్గదగుణం "ఘ్రిణంగరిమాణభ్యుధారణమ్ । మూర్తిమత్వం సహిష్టుత్వం స్వైకరో "తియథాతథమ్" 140 ఎన్దితువ్రమ్ వ్యాహృతమాయిత్రయ. ఎస్పర్కళి శబ్దతు-తత్వవిత్తుక్కళి శొల్లువర్కళైవపది.

౩౮. ఇని, ఏకాదశేన్ద్రియల్గలినుడైయవ్రమ్ వృత్తిభేదతైయరులిచ్చెయ్కితార్ మేల్:-

(శ్రోత్రాది) ఇత్యాది. శ్రోత్రత్తుక్కు శబ్దగ్రహణముమ్, త్వగ్నిన్ద్రియత్తుక్కు స్పర్శగ్రహణముమ్, చక్షుస్సుక్కు యాపగ్రహణముమ్, జిహ్వై

సంకె

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్ప్రకరణమ్.

వాగాదికర్తేన్ద్రియజ్జైన్దుక్కుమ్ విసర్గశిల్పగత్యుక్తిక
శ్చ తాత్పర్యే; మనస్సుఇవై యి త్తనైక్కుమ్ పాతు.

3౯. ఆకాశాదిభూతజ్జభుక్కు అదైవేశబ్దాదిక శ్చ గుణ
జ్జఘాయరుక్కుమ్.

క్కురసగ్రహణముమ్, ఘ్రాణత్తుక్కుగన్ధగ్రహణముమ్ తాత్పర్యే... త్వక్కు
“తుర్నాసికాదివ్యత్రోత్రమత్రతు పశ్యముమ్ । శబ్దాదీనామవాప్త్య
“ర్థంబుద్ధియుత్తానివై ద్విజ” 141 ఎన్నక్కడవతితే. ఇన్ద్రోక త్తిల్లిన్ద్రియజ్జ
త్తైత్వత్క్రమమాక వెదుక్కైయా లే యిన్నతుక్కిన్నతువిషయమే
గిజనియమమ్ వ్యాయజ్జ్ఞానిశ్చయిక్కు వేణుమ్. జ్ఞానేన్ద్రియజ్జభుక్కు
శబ్దాదికత్తై గ్రహిత్కై తాత్పర్యే లెన్ను మివ్వళవేప్రకాశిష్టతు.

(వాగాది) ఇత్యాది. ఇప్పడిత్వత్క్రమమాక వరులిచ్చెయ్తతు,
వాక్యస్వారస్యత్తుక్కాక. ఇత్యాల్, వాక్కు. క్కుఉక్తియుమ్, పాణిక్కు
శిల్పముమ్, పాదత్తుక్కుగతియుమ్, ఉపస్థపాయుక్కుభుక్కుజలమలవిస
ర్జనముమ్ తాత్పర్యే గై. “పాయూపస్థాకరాపాదావాక్చమైత్రేయపశ్య
“మీ విసర్గశిల్పగత్యుక్తికర్తేమాశ్చకభ్యతే” 142 ఎన్నక్కడవతితే.

(మనస్సుఇవై యి త్తనైక్కుమ్ పాతు) అతావతు - జ్ఞానేన్ద్రియజ్జ
స్వస్వవిషయజ్జై గ్రహిక్కుమ్బాతుమ్, కర్తేన్ద్రియజ్జ శ్చ స్వస్వకర్త
జ్జైత్వజ్జ్ఞామోబాతుమ్ మనస్సహకారమ్ వేణుక్కైయా లే, ఉభయాత్క
మానమనస్సుఇవై యి త్తనైక్కుమ్ సాధారణమాయరుక్కుమ్ గై.

3౯. జ్ఞానేన్ద్రియజ్జభుక్కు విషయజ్జభాకచ్ఛొల్లప్పట్టశబ్దాదికత్తై
న్దుమ్ ఆకాశాదికభుక్కు ప్రతినియతగుణజ్జఘాయరుక్కుమ్బుద్ధియైయరులి
చ్చెయ్కితార్:—

(ఆకాశాదిభూతజ్జభుక్కు) ఇత్యాదియాల్. అతావతు - ఆకా
శగుణమ్ శబ్దమ్, వాయుగుణమ్ స్పర్శమ్, అగ్నిగుణమ్ రూపమ్, జలగు
ణమ్ రసమ్, భూగుణమ్ గన్ధమేన్ద్రపడి.

తత్వప్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఆచిత్త్యకరణమ్.

౧౧౫

౪౦. గుణవినిమయమ్ పశ్యేకరణత్వాలే.

౪౦. ఇప్పటి ప్రతినియత గుణజ్ఞభావ భూతజ్ఞభుక్కు గుణవినిమయమ్ వరుకైక్క డియరులి చెప్పియ్కితార్.

(గుణవినిమయమ్ పశ్యేకరణత్వాలే) ఎన్టు. గుణవినిమయమా పతు ఏకభూత త్రిలేభూతా న్నరగుణజ్ఞభుమ్ కాణలాన్యు డిభూతజ్ఞభిలున్దానగుణక్కలవ్వశ్రుతప్రకాశికా కారర్ శుకపక్షీయ త్రిలే, "తేజో వారిమృదాయథావినిమయః" 143 ఎఁ గిజివతుక్కు - "వినిమయ దిపరస్పర సంమిశ్రికరణమ్" 144 ఎన్టారిత్తే. ఇజ్ఞుమ్ పరస్పర సంమిశ్రికరణ మేవినిమయశబ్దార్థమ్. అజ్ఞుభూతజ్ఞభుక్కు న్యోన్యమ్ కలవ్వచ్చొల్లిన్ బు. ఇజ్ఞుగుణజ్ఞభుక్కు న్యోన్యమ్ కలవ్వచ్చొల్లుకీటతు. గుణజ్ఞభుక్కు న్యోన్యమ్ కలప్పాపతు భూతముమ్ భూతా న్నరముమ్ బాలే గుణముమ్ గుణా న్నరముమ్ తన్నులే కలక్కయన్టు; బన్దినుడైయ గుణమ్ బన్దిలేవుక్కు ఎల్లావన్ శ్రిలు మెల్లామున్దాన్యుడియరుకైక్క.

అథ వా, వినిమయమా పతు. ఒత్తై కొడుత్తుబత్తై కొబ్బుకై యాయ్, త్తగుణత్తైభూతా న్నరజ్ఞభుక్కు కొడుత్తు అత్తై గుణత్తైత్తా భజిక్కయెన్న వుమామ్. ఇత్తాల్. త్తగుణమన్య త్రిన్బక్కు లిలుమున్దాయ్ అన్య త్రినుడైయ గుణమ్ తన్బక్కు లిలుమున్దాన్యుడి యరుకైక్క యెచ్చొల్లుకీటతు. ఇన్ద (గుణవినిమయమ్ పశ్యేకరణత్వాలే) ఎన్టుక్కుక్క రత్తు - గుణజ్ఞభూతకై యాలే ఆశయాదన్యతోవృత్తియిన్దై యితేయివన్ బుక్కు; అత్తై యాల్ ద్రవ్య త్రినుడై యకలప్పే గుణక్కలవ్వక్కు పేతువెన్.

పశ్యేకరణమా పతు - "ఏవజ్ఞానేషుభూతాని ప్రత్యేకం స్మర్ద్విధా" "తతః | షతుర్థాభిన్న మేకైకమర్థమర్థంతథాస్థితమ్ | న్యోమోన్మర్థభా" "గాశ్చ త్వారో వాయు లేజగపయోభువామ్ | అగ్ధానియాని వాయోస్తు" "న్యోమతేజగపయోభువామ్." 145 ఇత్త్యాది పురాణజ్ఞలిలే కొల్లకి ఆపడియే ఆకాశాదిభూతజ్ఞత్వై యుమ్ తని త్తనియే యరణ్డుకూటాక్కి. అవన్ శ్రిలే యెరుకూటై నాలుకూటాక్కి; అన్దకూటకత్తై భూతా

౧౧౬ భక్త్యరయవ్యాఖ్యానమ్, ఆచిత్యకరణమ్;

౪౧. ఆకాశమ్ కఞ్చత్తుత్తోద్భూతిః తమతా లే.

స్తరజ్జలిలేకూట్టసర్వభూతజ్జలిలుమ్ సర్వముణ్డామ్బుడిపణ్ణుకై.

ఇప్పడి పశ్చీకరణమానాలు మవిభక్తమానవర్ధజ్జలి ప్రధానజ్జలి
భాయ్ నిత్యైయా లే ఆకాశాదిభూతభేదవ్యసహారత్తుక్కుమ్ కుత్తైయిల్లై.

(ఆకాశమ్ కఞ్చత్తుత్తోద్భూతిః తమతా లే) అతావతు - అతి
సూక్ష్మతైయా లే కణ్ణుక్కుత్తోద్భూతపడి యరుక్కు-మాకాశత్తుక్కుచ
తుర్విషయత్వముమ్, "యత్కృష్ణం శత్రుభీషి" 146 ఎన్టుపృథివిక్కుశ్చ తో
న్తాకచ్చెల్లుకీటకృష్ణత్వముముణ్డాయ్ ద్భూతుపశ్చీకరణత్తా లే యోగై.

ఇతాల్-త్రివృత్కరణత్తైచ్చొన్న వనస్తరమ్, శ్రుతితానే, "యద
"గ్నే లోహితరూపం తేజన స్తద్రూపం యచ్ఛుక్లం తదపాం యత్కృష్ణం"
"తదన్న స్య" 147 ఎన్టు అగ్నియిలే త్రిరూపత్వత్తైదర్శితాప్పా లే, ఇవదుమ్
పశ్చీకరణత్తైయరులిచ్చెయ్ తవనస్తరమ్ అతులనై సర్వత్తైయుమ్బుద్ధ
సూక్ష్మమాయరుప్పతోదుభూత త్రిలే దర్శిప్పితారాయ్ ద్భూ.

ఇప్పడి శ్రీభాష్యత్రిలే, "యదగ్నే లోహితం రూపం తేజన స్తదపామపి!
"శుక్లం కృష్ణం పృథివ్యా శ్చేత్యగ్నా నేవ త్రిరూపతా । శ్రుత్యైవ దర్శితా త
"స్తా త్వ ర్వే సర్వత్ర సజ్జతాః" 148 ఎన్టు భాష్యకారదురులిచ్చెయ్ తార్.

ఛాన్దోగ్యత్రిల్ పశ్చీకరణంచొల్లాతే త్రివృత్కరణత్తైచ్చొల్లువా
నెన్నెన్నిల్, ఇట్లు తేజో-బన్నజ్జలి మూన్తినుడై యపుమ్ ఉత్పత్తిమాత్ర
'మితే శొల్లిద్భూ. శ్రుత్యస్తర త్రిత్పొల్లుకీటవాకాశవాయుక్కులినుడై
యపుమ్ అవ్యక్తమహదహజ్జా-రాదికలి నుడై యపుమ్ ఉత్పత్తితాను
జ్జొల్లిద్భూతై యితే. అక్రయాల్, తేజో-బన్నమాత్రకథనమ్ తత్వా
స్తరజ్జలిక్కుముపలక్షణమానాప్పా లే, త్రివృత్కరణకథనముమ్ పశ్చీ
కరణత్తుక్కుముపలక్షణమ్.

ఇప్పడి పశ్చీకరణత్తా లే సకలభూతజ్జలిదుమ్ ఐరస్పర మిశ్రజ్జలి
త్తైయా లే శబ్దాదిగుణపశ్చీకముమ్ సర్వభూతజ్జలిలు ముణ్డాయరుక్కు-
మెన్టుగుణవినిమయ హేతుశొల్లిద్భూయ్ నిష్ఠతు.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

౧౧౭

౪.౨. మున్నుతైతన్నాత్రైకలోదేహాడిగొణ్ణుడ త్ర
రోత్రతన్నాత్రైకలో స్వవిశేషజ్ఞతైస్పిఱప్పికైక్కు
యా లే, గుణాధ్యకముణ్ణాయిత్రైన్ముమ్ శొల్లువర్కళ.

౪.౨. ఇని, ఆకాశాదికలిల్ పూర్వపూర్వతైప్పన్మడ త్రరో త్ర
రతత్వత్తుక్కు గుణాధ్యకముణ్ణాయిత్రైన్ముమ్ మూలమరులిచ్చెయ్ కితార్.

(మున్నుతైతన్నాత్రైకలో) ఎన్దుతుడజ్జీ. అతావతు- శబ్దతన్నాత్ర
త్రైతే ఆవృతమాన్ కొణ్ణు స్వర్గతన్నాత్రమ్ స్వవిశేషమాన వాయువై జ
నిప్పికైక్కు యా లే, వాయువుక్కు స్వర్గశబ్దజలిరణ్ణుమ్ గుణమాయిత్రైన్ముమ్
ఇప్పడిశబ్దతన్నాత్రైతే ఆవృతమాన స్వర్గతన్నాత్రైతే ఆవృతమాన్,
అవై యిరణ్ణోడుజ్జాడినిన్దు రూపతన్నాత్రమ్ స్వవిశేషమాన తేజస్వైజని
ప్పికైక్కు యా లే అ తత్వత్తుక్కు శబ్దస్వర్గరూపజ్జాకిఱ మూన్దుగుణజ్జ
భుముణ్ణాయిత్రైన్ముమ్ ఇప్పడి పూర్వతన్నాత్రద్యయ విశిష్టమాన రూపతన్నా
త్రైతే, ఆవృతమాన్, అవై మూన్దోదేహాడినిన్దు రసతన్నాత్రమ్ స్వవి
శేషమాన జల త్రైజనిప్పికైక్కు యా లే అతుక్కు శబ్దరూపరసజ్జాకిఱ
ఱనాలుగుణజ్జ భుముణ్ణాయిత్రైన్ముమ్ ఇప్పడి పూర్వతన్నాత్రత్రయ విశిష్టమాన
రసతన్నాత్రైతే ఆవృతమాన్ కొణ్ణు, గన్ధతన్నాత్రమ్ స్వవిశేషమాన
పృథివియై స్పిఱప్పికైక్కు యా లే అతుక్కు శబ్దాదికళానలజ్జగుణజ్జ భుము
ణ్ణాయిత్రైన్ముమ్.

ఇత్రైత్-ఎకైకగుణాశ్రయమాన ఆకాశాదిభూతజ్జభుక్కు గుణ
వినిమయమ్ పజ్జీకరణప్రయుక్తమానవోపాతి, ఉత్తరోత్రర భూతజ్జ
లిల్ గుణాధ్యకముమ్ స్వస్వతన్నాత్రజ్జభుక్కుణ్ణాన. ఆవరణ ప్రయుక్త
మెన్దుతాయిత్రైన్ముమ్ ఎన్దుమ్ శొల్లువార్కళెన్దు కీర్న్ చొన్నత్తోడే ఇత్రై
యమ్ సమాచ్చయి తరులిచ్చెయ్ కితార్. ఇప్పడితత్వవిత్తుక్కు శొల్లువ
ర్కళెన్దు. “ఆకాశంశబ్దమాత్రన్దు స్వర్గమాత్రం సమావిశత్ | రూపంత
“దైవావిశతశ్శబ్దస్వర్గగుణావభౌ | శబ్దస్వర్గశ్చ రూపశ్చ రసమాత్రం స
“మావిశత్ | తస్మాచ్చ యదగుణాన్యోపావిశేషా శ్చేన్ద్రియగ్రహః” 149
ఎన్దుక్కుడవతిత్తే?

౧౧౮ తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఆచిత్పరణమ్.

౪౩. సత్వసూన్యమావతు - కాలమ్.

౪౪. ఇతు, ప్రకృతిప్రాకృతజ్జనినుడైయ పరిణామజ్జభు
క్కు హేతువాన్,

౪౩. ఉద్దేశక్రమత్తిలే శుద్ధసత్వమిత్రసత్వజ్జనినుడైయ స్వరూ
పాదికతై తైలియపరులిచ్చెయ్ తార్ కీర్త; ఇని, సత్వసూన్యమాఁటలేతె
న్నమాకాక్షైయిలే యరులిచ్చెయ్ కీతార్ :—

(సత్వసూన్యమావతు-కాలమ్) ఎన్టు. సత్వగుణమ్రజస్తమన్సు
క్కుభుక్కుముపలక్షణమాన్ము, సత్వసూన్యమెన్టు-సత్వాదిగుణత్రయ
సూన్యమెన్టు పడి. ఇత్తాల్ - కేవలసత్వమాయమ్, గుణత్రయాశ్రయమా
యుమిరుక్కిఁపచిద్వయ్యైయుమ్ పత్తి వితువ్యాప్తతై స్వరూపమా
యిరుక్కుమోగై.

౪౪. ఇతినుడైయప్రకారమేతెన్ను మాకాక్షైయిలే శొల్లప్పడు
కిఁతుమేల్.

(ఇతు, ప్రకృతిప్రాకృతజ్జనినుడైయపరిణామజ్జభుక్కు హేతువాన్)
ప్రకృతియోగిఁతు-అవ్యక్తతై. ప్రాకృతమెనిఁతు-వ్యక్తతై ప్రకృతిప్రా
కృతజ్జనినుడైయ పరిణామజ్జభుక్కు కాలతత్వమ్ హేతువాకైయావతు-
ఇవత్తై స్వసజ్జల్పాదికభాలేపరిణమిప్పిక్కిఁపసర్వేశ్వర, కాలత్తిను
డైయవపస్థావిశేషజ్జల్పార్తుకొడ్డిరున్దుఅవ్యసకాలజ్జల్పవద్దవాతో
యివత్తై నిర్వహికైయాలే, ఇవత్తైనుడైయ పరిణామజ్జభుక్కితులగ
త్యావేషితమాయురుక్కై.

“ప్రకృతింపురుషశ్చైవ ప్రవిశ్యాన్తేచ్ఛయాహరిః । క్షోభయా
“మాససంప్రాప్తే సర్గకాలేవ్యయావ్యయా” 150 “కాలేశంసతియోగ్య
“తాంచినచితోరన్యోన్యమాలిజ్జతో ర్భూతాహజ్జుతబుద్ధిపఞ్చికరణే
“స్వాన్తరిప్రవృత్తినిద్రయః । ఆణ్డానావరణైస్సహస్రమకరోత్” 151 ఎ.
గిఁపడియేజగత్సృష్టిపణ్ణుకిఁపాతు అక్కాలమ్ పరుమళవుమ్ పార్తు
కొడ్డిరున్దుతో సృష్టిత్తు; ఇతుతాన్ధిత్యాదికభుక్కు మొక్కుమితో

తత్వత్రయవాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

౧౧౯

కలాకాష్ఠాదిరూపేణ పరిణమిక్కక్కడవతాయ్,

ఇప్పడికాలప్రధానమాక సర్వేశ్వరక నిర్వహి త్తరుభుక్తయాలే, ఇవ్వి భూతియిల్ సకలప దార్థముమ్ కాలకృతపరిణామమాయరుక్కుమ్. ఇవ న్నీనుడైయపరిణామజ్గుభుక్కుకాలమ్ పేతువెన్నుమిడమ్ ఇతినుడై యఅన్యయస్యతిరేకజ్గుభాలే లాకికపదార్థజ్గుభిలే కాణలామితే. ఆక్త యాలే, కాలత్తినుడైయప్రకృతి ప్రాకృతపరిణామపేతుత్వమ్ ఆగమ త్తాలుమ్, ప్రత్యక్షత్తాలుమ్సిద్ధమ్.

అన స్తరమ్, కీర్తన చ్చిన్నతుక్కుడవయోగియాననితీపరిణామ విశేష త్రైవ్యొల్లుకటతు.

(కలాకాష్ఠాదిరూపేణ పరిణమిక్కక్కడవతాయ్), 'కాష్ఠాపచ్చ 'దశభ్యాతానిమేషామునిస త్తమః కాష్ఠాత్రింశత్కలాత్రింశత్కలామా 'వహూర్నిరోవిధిః । తావత్సంక్షైర హూరాత్రం ముహూర్తైర్మానుషం 'స్మృతమ్ । అహూరాత్రాణితావ నిమాసఃపక్షద్వయాత్తకః । తైష్ఠ 'ద్భిరయనంవర్షం ద్వేయ నేదక్షిణోత్తరే । అయనందక్షిణంరాత్రిర్దేవా 'నాముత్తరంధిసమ్ । దివ్యైర్వర్ష సహస్రైస్తుకృతతేతాదిసంక్షతమ్ । 'చతుర్యుగద్వాదశభిస్తద్విభాగంనిబోధమే । చత్వారిత్రీణిద్వేదైకం 'కృతాదిషు యథాక్రమమ్ । దివ్యాబ్ధానాంసహస్రాణియుగేషావహుగి 'పురావిదః । తత్ప్రచూడైశ్చతైస్సన్ధ్యాపూర్వాత్రతాభ్యధీయతే । స 'న్ధ్యాంశకశ్చతత్తుల్యోయుగస్యానస్తరోహిసః । సంధ్యాసంధ్యాంశయో 'రస్తర్షగి కాలోమునిస త్తమః । యుగాభ్యస్సతువిజ్ఞేయకృతతేతాదిసం 'జ్జితః' 152 ఎఱ్ఱతుడగ్గి 'ఏవన్తుబ్రహ్మణోవర్ష మేవంవర్షశతస్తుతత్ । శ 'తంహితస్యపర్వాణాం పరమాయుర్మహత్తనః' 153 ఎన్నుమతశవాక, కాలత్తినుడైయ పరిణామవిశేషమ్ శ్రీపరాశరభగవానాలే కథితమా యిన్దు.

౧౩౦

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

నిత్యమాయ్, ఈశ్వరనుక్కుక్రీడాపరికరమాయ్,

ఇతుతన్నై, నడువిన్ శ్రిరువీతిప్పిచ్చైభట్టర్, “నిమేషమ్వతిన్నై
 “ద్దుకొణ్ణతుకాత్తై, కాత్తైముప్పతుకొణ్ణతుకలై, కలైముప్పతుకొణ్ణతుము
 “హూర్తమ్, ముహూర్తమ్ ముప్పతుకొణ్ణతుదివనమ్, దివసమ్ముప్ప
 “తుకొణ్ణతు పక్షద్వయరూపమానమానమ్, మాసమిరణ్ణుకొణ్ణతుము
 “తు, ముతుమాన్తుకొణ్ణతుఅయనమ్, అయనమిరణ్ణుకొణ్ణతుసంవత్సరమ్,
 “ఇప్పడిమానుషసంవత్సరమ్మనూన్ శ్రిరువతుకొణ్ణతురు దేవసంవ
 “త్సరమ్, దేవసంవత్సరమ్పన్ని రాయరజ్జొణ్ణతుచతుర్యుగమ్. ఆతిల్, కృ
 “తయుగమ్ నాలాయిరమ్; త్రేతైమూవాయిరమ్; ద్వాపరమిరణ్ణాయి
 “రమ్; కలియుగమాయిరమ్; కృతయుగత్తుక్కు పూర్వసభ్యైనానూలు,
 “అపరసభ్యైనానూలు; త్రేతైక్కు పూర్వసభ్యైమున్నూలు; అపరసభ్యై
 “మున్నూలు; ద్వాపరత్తుక్కు పూర్వసభ్యైయరునూలు. అపరసభ్యైయరు
 “నూలు; కలియుగత్తుక్కు పూర్వసభ్యైనూలు; అపరసభ్యైనూలు. ఇ
 “ప్పడిఎఱుపత్తిన్దు శైన్దు చతుర్యుగమ్ ఒరుమన్వస్తరమ్; ఇప్పడిపతినా
 “లుమన్వస్తరమ్ ఆయిరమ్చతుర్యుగమ్; ఇతుబ్రహ్మపుక్కు ఒరుపకల్;
 “రాత్రియుమిన్తోడే సమమాయిరుక్కుమ్; ఇప్పడిఅహోరాత్రజ్జభుమ్
 “మాససంవత్సరజ్జభుమాక పెరుక్కి శతాస్తమాక పరిగణితమాసబ్ర
 “హ్మాయుస్సుక్కు పరమెన్దు పేరామ్” 154 ఎన్దుసువ్యక్తమాకవరుళిచ్చెయ్
 తార్. ఆక, కాలత్తినుడై యకలాకాష్టాః రూపపరిణామప్రకారమ్ శొల్ల
 ప్పట్టతు.

(నిత్యమాయ్) ఇవ్విడత్తిల్ నిత్యత్వమావతు. “అనాదిర్భగ
 “వాన్కాలోనాన్తోస్యద్విజవిద్యతే” 155 ఎకగిఅపడియే ఆద్యస్తరహి
 తమూక్తై.

(ఈశ్వరనుక్కుక్రీడాపరికరమాయ్) అతావతు - 156 “నిఖిలజ
 గదుదయవిభవలయలీలనానస ర్వేశ్వరనుక్కుత తత్త్వీలోపకరణమాక్తై
 ప్రకృతిపురుషకాలజ్గోమూన్దుమ్ లీలోపకరణమాయితే యిరుప్పతు.

తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, అచిత్సృకరణమ్.

౧౨౧

శరీరభూతమాయరుక్మమ్.

అతిల్, ప్రకృతిపురుషర్శశ్ సృష్ట్యాదికభుక్కుకర్తృభవిత్తులీలోపకరణ
 మావర్శశ్; ఇతుసహకారిత్వేనలీలోపకరణమాయరుక్మమ్; ఈశ్వ
 రశ్సృష్ట్యాదికత్తై నిర్వహిక్కుమిడత్తిల్ సత్యసజ్జల్పనాసతా అడి
 యిల్ పణ్ణివైత్తకాలనియమమ్ తప్పాతపడిఅవ్వవకాలాగమనమ్ పా
 ర్త్తిరున్దేనిర్వహిక్కుయా లే ఇతుతన్నైనిమేషకాష్టాదిరూపేణ పరిణా
 మిప్పిక్కుయా లే ఇతుతా సృష్టివిషయముమాయితేయిరుప్పతు, అక,
 ఇప్పడికళా లే ఈశ్వరనుక్కు క్రిడాపరికరమాయరుక్మమ్. ఇత్తైక్రిడా
 పరికరమైన్దే శొల్లుక్కుయా లే - కాలకృతపరిణామమేయాయ్ చ్చెల్లుకిఱ
 లీలావిభూతియి లే, 'యితుక్కువినియోగమ్. "నకాలస్తత్రవైప్రభుః"
 157 ఎకగిఱభోగవిభూతియి లితుకొణ్ణపేత్తైయిల్లై యెన్ద తాయిల్లు.

అనస్తరమ్, ఏవమ్భూతమానకాలతత్వమ్ ఈశ్వరనుక్కు అప్ప
 థక్ సిద్ధవిశేషణమాయరుక్కు మ్బడియైరులిచ్చెయ్కితార్.

(శరీరభూతమాయరుక్మమ్) ఎన్ద, "పరస్యబ్రహ్మణోరూపంపు
 'రుషరిపరమంద్విజ | వ్యక్తావ్యక్తేతథై వాన్యేరూపేకాలస్తథాపరమ్ |"
 158 "ప్రధానపురుషవ్యక్తకాలాస్తుప్రవిభాగశః | రూపాణిస్థితినర్గాన్తస్య
 "క్తిసద్భావహేతవః" 159 విష్ణోఃస్వరూపాత్పరతోదితేద్యేరూపేప్రధా
 "నంపురుషశ్చవిప్ర | తస్యైవతేన్యేనధృతేవియుక్తేరూపాస్తరంతద్విజ
 కాలసంజ్ఞమ్" 160 ఎన్నక్కడవత్తే ఒరుచేతననోడొరుద్రవ్యత్తుక్కు
 ణ్ణానప్పథక్సిద్ధ్యనర్థాథారాధేయభావముమ్, నియన్త్రనియామ్యభావ
 ముమ్, శేషశేషిభావము మోరెన్దేశరీరలక్షణమాయితేయి ఉప్పతు; కా
 లసంజ్ఞకాచిద్దీవ్యత్తుక్కు ఏతత్సమ్బన్ధత్రయముమీశ్వరనోడే యున్దాక్కు
 యాలేయి తవనుక్కు శరీరమాయరుక్కు మెన్ద తాయిల్లు.

ఇప్పడిప్రకృత్యాది పరిణామసహకారియానకాలమ్ ఈశ్వరను
 క్కు శరీరమాయరుక్కు మోగైయా లే, సహకారికారణముమీశ్వరనేయె
 న్నుమతుక్కు విరోధమిత్తై.

౧౨౨

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్ప్రకరణమ్.

౪౫. మన్తై యిరణ్ణచిత్తు మీశ్వరనుక్కుమ్ ఆత్మాపు
క్కుమ్ భోగ్యభోగోపకరణభోగస్థానజ్ఞానాయురుక్కుమ్.

ఆక, సత్వశూన్యమాకిఱ తిన్న తెన్టుమ్, అతుశెయ్యుమ్ కార్య
ముమ్, అతుక్కులుప్పాన పలినుడై యపరిణామముమ్, అతినుడై య
అనాదినిధనత్వముమ్ అతుతానీశ్వరనుక్కు ఇన్న తుక్కు పరికరమాయరు
క్కుమెన్టుమ్, అతుతానపనుక్కు శరీరమాయరుక్కు మెన్టుమ్ శొల్లినిన్టు.

౪౬; త్రివిధాచిత్తైయుమరులిచ్చెయ్ కిఱవిడ త్రిల్, అవనుక్కు
భోగోపకరణమానగౌరవత్తైప్పల్ల శుద్ధసత్వత్తైప్రథమమరులిచ్చెయ్
తార్; అనన్తరమ్, అవనుడైయల్లైక్కు ప్రధానోపకరణమాయ్ కొం
ణ్డు ప్రధానశబ్దవాచ్యమాన మిత్రసత్వత్తైయరులిచ్చెయ్ తార్; అన
న్తరమ్, అన్దప్రధానపరిణామత్తుక్కు సహకారియాయ్ కొంణ్డు లీలోప
కరణమాయరుక్కుమ్ సత్వశూన్యత్తైయరులిచ్చెయ్ తార్. ఇప్పడిఅచి
త్తైయైయుమ్ శొల్లికిఱవిడ త్రిల్ (ప్రకృతిప్రాకృతజ్ఞలినుడై యపరి
ణామజ్ఞభుక్కు పేతువాన్) ఎన్టుకాలతత్వత్తుక్కు వినియోగమ్ శొన్న
వోపాతి, పూర్వాచిద్వయత్తుక్కుమ్ వినియోగమ్ శొల్ల పట్టతిలైయి
తే; అత్తైయరులిచ్చెయ్ కిఱతార్ మేల్.

(మన్తై యిరణ్ణచిత్తుమ్) ఎన్టుతుడగ్గి. ఈశ్వరనుక్కు మాత్మాపు
క్కుమెన్టు- చేతనరితేఅచేతనత్తుక్కు భోక్తాక్కుల్, చేతనరాకపుళ్ళ
తుఈశ్వరనుమాత్మాపుమితే, అనసిన్బు ఉభయర్ కుమ్ భోగ్యాదికళా
యరుక్కుమెన్టు పడి. (ఆత్మాపుక్కుమ్) ఎన్టు, ఏకవచనమ్ జాత్యభిప్రాయ
మాకైయాలే, త్రివిధ చేతనరైయుమ్ శొల్లికిఱతు. ఇప్పడియుభయా
చిత్తుమ్ ఉభయర్ కుమ్ భోగ్యాదికళాయరున్దైయ్ కిలుమ్ కేవలభగవ
దైచ్చెయాలే తదోభగార్థమాకపరిణామైయాలమ్, అనవరతాపరో
క్షితస్వపరస్వరూపరాన నిత్యము క్కరిల్ “తిరుమకభుమ్నీయుమ్” 161
ఎకగిఱపడియే అమృతమన త్రినుడైయ భోగత్తుక్కు కైతొడుమాన మాయ
యరుక్కుమతోయ్ “అహంమమ” 162 ఎన్దిరుప్పార్తిల్లా మైయాలమ్

తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, అచిత్ప్రకరణమ్.

౧౨౩

౪౬. భోగ్యజ్ఞభాకిజన-విషయజ్ఞభో; భోగోపకరణజ్ఞ.
భాకిజన-చక్షురాదికరణజ్ఞభో; భోగస్థానజ్ఞభాకి
జన-చతుర్దశభువనముమ్ సమస్తదేహముమ్.

శుద్ధసత్త్వత్రినుడైయవినియోగమ్ ఈశ్వరప్రధానమాయరుక్కుమ్; అజ్ఞ
సన్తి క్షే, చేతనకర్తానుగుణమాకభగవత్సజ్జల్పత్రాలేపరిణమిక్తైయా
లుమ్, చేతనరెల్లారుమ్ దేవాదిశరీరజ్ఞభిలేఅహంబుద్ధిమైష్ణస్థి స్వతస్త్వ
భోక్తాక్కళాయిరుక్తైయాలుమ్, ఈశ్వరనుక్కిన్దవిభూతియిల్ లీలా
రసమేప్రచురమాయ్ భోగరసమ్ అత్యల్పమాకై యాలుమ్, మిశ్రసత్త్వ
త్రినుడైయ వినియోగమ్ బద్ధచేతనప్రధానమాయరుక్కుమ్.

౪౭. అన్దవిభూతియిల్ భోగ్యజ్ఞభావన-అప్రాకృతమానశబ్దా
దికభో. భోగోపకరణజ్ఞభావన-దివ్యమాల్యాదికభుమ్, ఛత్రచామరాది
కభుమ్, కరణజ్ఞభోతానుమ్, భోగస్థానజ్ఞభావన-అప్రాకృతరత్నమయమా
నమట్టసమెన్నమాల్లికై యెన్న ఇత్యాదికభుమ్, పఞ్చాపనిషత్తయమాన
దివ్యవిగ్రహజ్ఞభుమ్. ఇష్టడినిత్యవిభూతిప్రక్రియైయుమ్ ఇవ్విడత్తిలే
యరులిచ్చెయ్య వేణ్ణియరుక్క సజ్జో చిత్తు లీలావిభూతిప్రక్రియామాత్ర
త్తై యరులిచ్చెయ్ కితార్.

(భోగ్యజ్ఞభాకిజన) ఎన్టుతుడజ్జి, ఇతుతా నేడభయవిభూతిక్కుమా
నాలో నెన్నిల్:—భోగోపకరణజ్ఞభిల్ ప్రధానజ్ఞభో శొల్లామైయాలుమ్,
భోగస్థానజ్ఞభిల్ వైషమ్యత్రాలుమ్. శేరాతు, ఇట్లుచేతనర్క్కుభోగమా
వతు-సుఖదుఃఖరూపమాన వసుభవజ్ఞానమ్. అన్దజ్ఞానత్తుక్కు విషయ
మాకై యాలేశబ్దాదివిషయజ్ఞభో భోగ్యజ్ఞభో, అన్దజ్ఞానత్తుక్కు పకరణజ్ఞభా
మాకై యాలే యిన్ద్రియజ్ఞభో భోగోపకరణజ్ఞభో. యాతొరుఅధికరణత్తిలే
నిట్కిట చేతననుక్కు అన్దజ్ఞానమ్ పిఱక్కిఅతు. అతుభోగస్థానశబ్ద
త్తుక్కుర్థమాకై యాలే, భోగస్థానజ్ఞభ్రష్టులోకజ్జత్తై యుమ్ దేహజ్జత్తై
యుమ్ శొల్లుకిటతు. లోకవిభాగమ్ కీర్తేశొల్లప్పట్టుతు. సమస్తదేహజ్ఞ
భావన-సురసరతిర్యక్ స్థావరాత్మకమానశరీరజ్ఞభో. ఈశ్వరనుక్కిన్దవిభూ
తియిలుడ్డానభోగ్యభోగోప కరణాదికత్తై యుమ్, ఆవతారకన్దమానక్షీ

౧౨౪

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

౪౭, ఇతిల్, ముఱ్ఱుట్టవచిత్తుక్కు-కీ-యైయ్ యుణ్డాయ్ చ్చు
 య్ మేలుమెల్లై యిన్ఱి క్కే-యిరుక్కు-మ్; నడువిలచి
 త్తుక్కు-చ్చుల్, యజ్జే-యిమెల్లై యిన్ఱి క్కే-మేలెల్లై యు
 ణ్డాయ్ యిరుక్కు-మ్; కాలమెఱ్ఱుమొక్క పుణ్డాయ్ గు
 క్కు-మ్.

౪౮, కాలన్దాకపరమపద త్తిల్ నిత్యమ్, ఇజ్జనిత్యమెన్ఱు
 శొల్లువర్ కళి;

రార్లవశయన త్తిలుమ్ అవతారవిశేషజ్గళిలుమ్ అర్చవతారజ్గళిలు
 ముణ్డానవినియోగవిశేషజ్గళాలే కణ్డొకొళ్ళతు.

౪౯. అనన్తరమ్, త్రివిధాచిత్తినుడైయపుమ్ పరిణామజ్గళై య
 రుళిచ్చెయ్ కితార్.

(ఇతిల్ ముఱ్ఱుట్టవచిత్తుక్కు) ఎన్ఱుతుడజ్గళూర్వాచిత్తుక్కు-కీ-యై
 య్ యుణ్డైగిఱతు-మిశ్రసత్వావధియాకై యాలే నడువిలచిత్తుక్కు-మే
 లెల్లై యుణ్డైగిఱతు- శుద్ధసత్వావధియాకై యాలే. కాలత్తుక్కు-జ్జనో
 రు అవచ్చేదమిల్లామైయాలే ఎఱ్ఱుమొక్క పుణ్డాయ్ యిరుక్కు-మోగిఱతు.
 ఇప్పడిసార్వత్రికై యానకాలన్దా ఉభయవిభూతియిలుమ్ నిత్యమెన్ఱి
 తేతమక్కు త్తిరుపుళ్ళమ్.

౫౦. ఇజ్జనన్ఱి క్కే, ఇతుక్కు-విభూతివిభాగతై యిట్టుఱరు భేదమ్
 శొల్లువారుముణ్డైగిటార్.

(కాలన్దాకపరమపద త్తిల్ నిత్యమ్ ఇజ్జనిత్యమెన్ఱుమ్ శొల్లువర్
 కళి) ఎన్ఱు-ఇప్పడిశొల్లుకైక్కడి పరమపద త్తిలితుక్కు-ఉత్పత్త్యాదికళు
 ణ్డాకశాస్త్రజ్గళి శొల్లామైయాలమ్, ఇన్దవిభూతియిలే యితుక్కు-ఉ
 త్పత్త్యాదికళై చొచ్చెల్లుకైయాలమ్. పూహకృత్యజ్గళై చొచ్చెల్లుమిడ త్తి
 లేకాలస్పష్టియై అనిరుద్ధకృత్యమాక చొచ్చెల్లునిష్ఠతిత్తే.

ప్రకృతియై సృష్టికై-యావతు- మహదాదిరూపేణ పరిణమిప్పి
 కై యానాహ్మిలే, కాలశ్చై సృష్టికై-యావతు- నిమేషకాంతాయాపేణ
 పరిణమిప్పికై. సతతపరిణామినియాన ప్రకృతిక్కు మహదాదిరూప
 మాన స్థూలపరిణామమ్మాలేయిత్తే, సతతపరిణామియాన వితుక్కు-మ్

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్ప్రకరణమ్.

౧౨౫

౪౯. శిలర్ కాలత్తైయిలై యెన్టార్ కళో.

౫౦. ప్రత్యక్షతాలుమ్ ఆగమతాలుమ్ సిద్ధికైయా లే
అతుశొల్లవొణ్ణాతు.

నిమేషాదిరూపేణ పరిణామమ్. అన్దమహదాదియోపాతి, నిమేషాదియా
నవితువుమ్ ఉత్పత్తివినాశవత్తాకైయా లే యివ్యవృత్తైక్కిణ్ణు కాల
మిజ్జనిత్యమాయితక్కుమెగిఱతు; పరమపదత్తిల్ ఈదృశపరిణామ
విశేషప్రయుక్తోత్పత్త్యాది వ్యవహారరాహిత్యత్తా లే నిత్యమాయితక్కు
మెగిఱతు.

ఇప్పడికాలత్తుక్కుపరిణామజ్గొళ్ళా తేవకరూపత్వత్తైక్కిణ్ణు; ఇ
ప్పడియిరున్దుళ్ళ కాలన్దా, తన్నుడైయినిమేషమ్, కాన్దై, ముహూర్తమ్,
అపెళారాత్రమ్ తుడక్కమాకపరార్థమీతాకవుణ్ణాన విశేషవ్యవహార
త్తుక్కుహేతువాన నిమేషోన్దేషజ్గళో, ఆదిత్యగతితుడక్కమాన అవచ్చే
దజ్గళోడే సమ్బన్దిత్తిరుక్కుమ్. ఆకైయా లే, క్షణలవాదిభేదవ్యవహార
ముణ్ణాకిఱతెన్దుశొల్లువతు మొరుపక్షముణ్ణితే; ఇతువిత్తేతత్వత్రయవి
వరణత్తిలాచ్చాన్బిత్తైప్రాథా న్యేనవరుళిచ్చెయితతు. అన్దపక్షత్తిల్ ఉ
భయవిభూతియిలుమ్ కాలస్వరూపమేకరూపమా యిరుక్కుమాకై
యా లే, పరమపదత్తిల్ నిత్యమిజ్జనిత్యమెగిఱవితుశొల్ల పోకాతు.
ఆకైయా లే, ఇతుపరిణామపక్షత్తైయవలమ్మిత్తు శిలర్ శొన్న తెన్దుకొళ్ళ
వేణుమ్, నమ్ముడైయదర్శనస్థర్ తజ్గళి లే. యిజ్జనేయుమ్ శిలరరుళిచ్చెయ
కైయా లే, ఆత్తైయుమ్ దర్శిప్పిత్తరుళినా రాయుల్లు.

౪౯. కాలన్దన్నైయిలై యెన్దుబొద్ధాదికళో శొల్లుకైయా లే (శిల
ర్ కాలత్తైయిలై యెన్టార్ కళో) ఎగిఱార్.

౫౦. (ప్రత్యక్షతాలుమ్) ఇత్యాదియా లే అత్తైనిరాకరిక్కిటార్.
ప్రత్యక్షమావతు-స్థావరజల్లమాత్తకమానసమన్తపదార్థముమ్ కాలకృత
పరిణామమాక వేకాణప్పదుకిఱవితు. ఆగమమావతు-శ్రుత్యాదికళో. కలా
“ముహూర్తాదికాష్టాశ్చాపెళారాత్రాశ్చ సర్వశః” 163; మధుశ్చమాధ
పశ్చవాసన్తి కావృతా, శుక్లశ్చశుచిశ్చగైష్టాపృతా” 164 ఎన్దు కాలప

౧౨౬

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

౫౧. పలరుమ్దిక్కెన్ఱు తనియేయెరు ద్రవ్యముణ్డెన్ఱార్కళి.

౫౨. పలహేతుక్కళాలుమ్ఆకాశాదికళిలేఅన్తరూభత
మూకైయాలే అతువుణ్డేరాతు.

రిణామవిశేషజ్ఞాన కలై కాపై ముహూర్త మహేచారాత్రజ్ఞోబుతు
విశేషజ్ఞతై చొల్లానిష్ఠ తితేత్రుతి. “కాలస్వరూపంవిష్ణోశ్చయన్తయో
“క్రంతవానఘ 165 ఇత్యాదియాలేశ్రీవిష్ణుపురాణత్తిలే యితుతా
విస్తరేణశొల్లప్పట్టతిత్తే. పురాణాన్తరజ్ఞళిలుమ్ఇతిహాసాదికళిలుమిప్పడి
కణ్డెకొళ్వతు. ఇతుక్కెన్ఱు వేనిర్రితమాయ్, అధ్యయనాదికాలనియమజ్ఞ
తై ప్రతిపాదిక్కిఱజ్యోతిశ్శాస్త్రతై వేదత్తుక్కు దృష్టియాక చొల్లానిష్ఠ
తిత్తే; అన్తశాస్త్రన్దనిల్, “ఇన్దకాల త్తిలేయిన్ఱు తుణ్డమ్” ఎన్ఱుశొన్నాల్
అతుప్రత్యక్షిక్కలాయరానిష్ఠ తితే. ఆకైయాల్, ప్రత్యక్షత్రాలుమాగ
మత్తాలు మిప్పడిసిద్ధిక్కైయాలేకాలాభావమ్శొల్లవాణ్ణాలెక్కై.

౫౧. వై శేషికాదికళి, పృథివ్యాదికళి పాతిదిక్కెన్ఱుమ్తనియే
యెరుద్రవ్యముణ్డెన్ఱుశొల్లకైయాలే (పలరుమ్దిక్కెన్ఱు తనియేయెరు
ద్రవ్యముణ్డెన్ఱార్కళి) ఎక్కితార్.

“ద్రవ్యాణి పృథివ్యప్తేజోవాయ్వాకాశ కాలదిగాత్తమనాంసిన
“వైవా 166 ఎన్ఱితే యవర్కళిశొల్లవతు. “భూరాపోజ్యోతిరనిలోన
“భరి కాలన్తథాదిశః! ఆత్మామనఇతిప్రాహుర్ద్వ్యాణినవతద్విదః” 167
ఎన్ఱునిత్తేవరదరాజః.

౫౨. అప్తైనిరాకరిక్కితార్ (పలహేతుక్కళాలుమ్) ఇత్యో
దియాలే, అతావతు-నాలుపేర్ నాలుదిక్కిలుమ్నిన్ఱుల్, నాల్వర్కుమ్
నడువానప్రదేశమ్బరువనుక్కుక్కిళక్కాయ్, బరువనుక్కుమ్. త్తాయ్
బరువనుక్కు వడక్కాయ్, బరువనుక్కుత్తైత్తాయ్ త్తొన్ద్రాన్ఱున్ఱు
త్తే; అతుక్కడి - ద్రవ్యమన్ఱిక్కే. ప్రతియోగ్యమగుకాల్పనికమూకై.
నాల్వర్కుమ్-నడువే యిరుక్కిఱపృథివ్యాదికళి ద్రవ్యమూకైయాలే

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

౧౨౭

౫౩. శిలర్ ఆవరణాభావమ్ ఆకాశమెన్ద్రార్కశ్చ.

౫౪. భావరూపేణ తోన్మి కైయా లే అతువుళ్ళే రాతు.

ఇప్పడివిప్రతిపత్తివిషయమాకిటతిల్లై యితే. ఇసిత్తా, ఆదిత్యనుదిక్కి
 అవిడమ్ క్రిక్కాకవుమ్, అననస్తమిక్కి అవిడమ్ మేత్తాకవుమితే
 కొళ్ళుకిటతు; అతుత్తామహామేరువుక్కు నాలుపార్వత్తిలుమ్ భేది
 త్తితేయిరుప్పతు. ఆకైయా లేయితే నాలుపార్వత్తిలుముళ్ళవర్కళు
 క్కు మహామేరువడక్కాయిరుక్కిటతు. ‘నై వాస్తమయమర్కస్యనో
 “దయస్సర్వదాసతః || ఉదయాస్తమయాభ్యాహిదర్శనాదర్శనంరవేః ||
 “సర్వేషాంద్విపవన్దాణాం మేరురుత్తరతోయతః” 163 ఇతుత్తా, శీవిష్ణు
 పురాణ త్తిలేళ్ళొల్లప్పట్టతు. ఇప్పడిపల హేతుక్కుళాలుమ్ ఆకాశాదికళితే
 అస్తర్భూతమాయ్, తనక్కెన్నవారు ద్రవ్యస్యనస్థైయిల్లామైయా లే
 దిక్కెన్దురుద్రవ్యముణ్డైగిటవతువుమ్ శేరాతెన్దై.

(ఆకాశాది) ఎకగిటఆదిశబ్దత్తాలే-భూమియైచ్చొల్లుకిటతు. ఇవ
 న్నోలేదిక్కు అస్తర్భూతమూకైయావతు. సూర్యనుడైయఉదయాదికళు
 క్కిడాకవివన్మిక్కుళ్ళే దిగ్విభాగత్తై క్కుల్పిత్తుక్కొళ్ళుకిటతోభీయ
 ప్పిటిత్తుక్కొణలావతోరువస్తువిష్టిక్కెయిరుక్కు. అతువుమ్ శేరాతెన్ద
 తు-మున్నేయుమెరుపత్తై నిషేధిక్కెయా లే సముచ్చయమ్.

౫౩. పృథివ్యాదిచతుష్టయత్తోపాతి ఆకాశత్తై యమ్ భావరూప
 పదార్థమాకక్కొళ్ళాతే ఆవరణాభావరూపమాకక్కొళ్ళుకిట బౌద్ధమ
 తత్తైయరుళిచ్చెయ్కితార్.

(శిలర్ ఆవరణాభావమ్ ఆకాశమెన్ద్రార్కశ్చ) ఎన్దు, ‘ఆవియితే
 అనేస’ ఎకగిటకరణవ్యుత్పత్తియా లే, ఆవరణజ్జలావన, స్థూలపదార్థజ్జలా
 నపృథివ్యాదికళాయ్, అవన్మినుడైయ అభావమే ఆకాశశబ్దవాచ్య
 ముల్లతు, ఇతు ఆకాశమ్ ఎన్దుకాట్టలామ్మడి భావరూపమానతోరుపదా
 ర్థమణ్డై. ‘నచపృథివ్యాద్యభావమాత్రమాకాశ ఇతివక్తుంశక్యమ్’
 169 ఎన్దితుభావ్యకారరరుళిచ్చెయ్తతు.

౫౪. అత్తైనిరాకరిక్కితార్. (భావరూపేణ) ఇత్యాదియా లే.

౧౨౮ తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్ప్రకరణమ్.

౫౫. వేతేశిలర్ ఇతుతన్నై, నిత్యమ్, నిరసయవమ్, విభు,
అప్రత్యక్షమెత్తార్ కళి.

౫౬. భూతాదియిలేపిఱక్కైయాలుమ్, అహజ్కారా
దికలిలిల్లామైయాలుమ్, కణ్ణుక్కువిషయమాకైయా
లుమ్ అవైనాలుళ్ళైరాతు.

అతావతు - భావరూప త్వేనాజ్ఞీకరికృష్టపృథివ్యాదికళోపాతి
“అత్ర శ్చేనగ్లపతతి, అత్ర గృధ్రఃపతతి” 170 ఎన్ఱు శ్వేనాదికభుదైయప
తనత్తుక్కుదేశమామ్కొణ్ణు ఆకాశముమ్ భావరూపేణతోన్ద్రుకై
యాలే, ఇచ్చైఅవరణాభావరూపమాక చొల్లుకిఱవతు శేరాత్తేగై,
అతువుమెన్ఱునిసిద్ధసముచ్చయమ్. ఇతుతన్నై “ఆకాశేచావిశేషాత్”
171 ఎఱ గిఱనూత్ర త్తిలే “ఆకాశేచనీరూపాఖ్యతానయుక్తా, భావరూ
పత్వే నాభ్యుపగత పృథివ్యాదివదాకాశస్యాప్యబాధిత ప్రతీతిసిద్ధత్వా
“విశేషాత్, ప్రతీయతేహ్యకాశోత్ర శ్చేనగ్లపతత్యగృధ్రీతి శ్వేనాదిపత
“నదే శ త్వేన” 172 ఎన్ఱుతుడజ్జి భాష్యకారర్ విస్తరేణవరులిచ్చయ్తార్.

౫౫. ఇని, ఆకాశత్తుక్కు నిత్యత్వనిరసయవత్వవిభుత్వాప్రత్య
క్షత్వజ్ఞో కొభుకిఱ నైయాయికవై శేషికమతజ్జైయరులిచ్చయ్కీ
తార్, (వేతేశిలర్) ఎన్ఱుతుడజ్జి.

౫౬. అతుతన్నైనిరాకరిక్కితార్:—

(భూతాదియిలేపిఱక్కైయాలుమ్ ఇత్యాదియాలే. అతావతు-భూ
తాది సంజ్ఞికమానతామసాహజ్కార త్తిలేయుత్పన్నమాకైయాలుమ్
ఒన్ఱి లేనిన్ఱు ముత్పన్నమానతోన్ఱుక్కు సావయవత్వమ్ సిద్ధమాకైయా
లుమ్ నిత్యమ్నిరసయవమేగిఱ విరణ్ణుళ్ళైరాతు. (భూతాదియిలేపిఱ
క్కైయాలుమ్) ఎన్ఱు తు-శబ్దతన్నాత్ర త్తినుదైయస్థూలావశ్చైయాకైయా
లేఅతుక్కు. మితుక్కుముణ్ణానవిక్యతైప్పన్. ఇనివిభువాకిల్ సర్వగత
మాక వేణుమితే, స్వకారణమానవహజ్కారాదికలిలితుక్కు వ్యాప్తి

తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, అచిత్ప్రకరణమ్.

౧౨౯

౫౭. త్వగిన్ద్రియతా లే తోన్ ద్రికై యాలేవాయు అప్ర
త్యక్ష మేగి అవతువుమ్ శేరాతు.

౫౮. తేజస్సుభౌమాదిభేదతా లేబహువిధమ్.

౫౯. అతిల్ అదిత్యాది తేజస్సుస్థిరమ్, దీపాదితేజస్సు అస్థిరమ్.

యిల్లా మైయా లే అతువుం శేరాతు. పశ్చిమగణప్రయుక్త మానయావవత్త్వ
తా లే కణ్ణుక్కు- విషయమాకై యాలే అప్రత్యక్ష మేగై యుమ్ శేరాతు.
(అకాశమ్ కణ్ణుత్తొన్ ద్రికై అనుమతా లే) ఎన్టారిత్ కీర్తి; ఇతుతన్నై,
"అన్తా నర్వర్తి నశ్చా కాశస్య త్రివృత్కరణోపదేశ ప్రదర్శితపశ్చిమకరణే
"నయావవత్త్వాచ్చాత్తుష త్వేన్యవిరోధః" 17౩ ఎన్టుభాష్య కారయమరుచి
చ్చెయ్ తార్.

౫౭. వాయువుమ్ ప్రత్యక్షమస్తు, స్పర్శానుమేయమైన్తిత్ య
వర్కళ శొల్లువతు; అన్తై యుమ్ నిరాకరిక్కితార్,

(త్వగిన్ద్రియతా లే) ఎన్టుతుడజ్జి. అతావతు - జ్ఞానేన్ద్రియజ్జలిలే
ఏలేను మొన్టుక్కుగోచరమానపోతే ప్రత్యక్షత్వమ్ సిద్ధమాకై యాలే,
త్వగిన్ద్రియతా లే తోన్ ద్రికై అవాయువై అప్రత్యక్ష మెన్న వొన్టా తెగై.

౫౮. ఇని, పరస్పరవిలక్షణస్వభావజ్గభాన భూతవిశేషజ్గలిల్,
జ్ఞాతవ్యాంశజ్గై యరుచిచ్చెయ్ కితార్.

(తేజస్సుభౌమాదిభేదతా లే బహువిధమ్) అతావతు-భౌమమ్
దివ్యమ్ ఔదర్యమ్ ఆకరజమేగి అభేదతా లే అనేకవిధమానురుక్కు
మేగై. పార్థివమాత్రేన్ద్రనమాన తేజస్సుభౌమమ్, అతావతు-దీపాది,
జలమాత్రేన్ద్రనమాన తేజస్సుదివ్యమ్, అతావతు - ఆదిత్యాది. పార్థివ
జలేన్ద్రనమాన తేజస్సు ఔదర్యమ్, అతావతు-జాతరాగ్ని, నిరీన్ద్రనమాన లే
జస్సు ఆకరజమ్, అతావతు - నువర్ణాది.

౫౯. ఇతిల్ స్థిరాస్థిరవిభాగమ్ పణ్ణుకితార్,

(అతిల్ ఆదిత్యాది) ఎన్టుతుడజ్జి. చిరకాలప ర్తిత్వతా లే ఆదిత్యా
దితేజస్సుస్థిరమేగి అతు; క్షిప్రవినాశిత్వతా లే దీపాదితేజస్సు అస్థిర
మేగి అతు.

౧౩౦ తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్ప)కరణమ్.

౬౦. తేజస్సుక్కునిఱమ్ శివస్వ, స్వర్ణమాస్యమ్.

౬౧. జలత్తుక్కునిఱమ్ వెళుస్వ, స్వర్ణమ్తై త్యమ్, రసమ్ మాధుర్యమ్.

౬౨. భూమిక్కునిఱముమ్ రసముమ్బహువిధమ్.

౬౩. స్వర్ణమ్ఇతుక్కుమ్ వాయువుక్కుమనుష్టాశీతమ్.

౬౪. ఇప్పడిఅచిత్తుమాన్తుప డిప్పటిరుక్కుమ్.

౬౦. (తేజస్సుక్కునిఱమ్శివస్వ)ఇత్తాల్-తేజఃపదార్థజ్జిల్ వర్ణ భేదమపదార్థాన్తరసంసర్గజమ౯గై. (స్వర్ణమాస్యమ్) ఇత్తాల్ ఉష్ణస్వ ర్ణమ్శీతస్వర్ణమ్ అనుష్టాశీతస్వర్ణమ౯గిఱ త్రివిధస్వర్ణ త్తిలుమితుక్కు స్వర్ణమాస్యమ౯గై. ఇతుతా, తేజఃపదార్థజ్జలాననుష్టాదికల్ వలవత్సజాతీయద్రవ్యజ్జలా అభిభూతమాకై యా లేహాన్తాతు.

౬౦. (జలత్తుక్కునిఱమ్వెళుస్వ)అతుక్కు స్వాభావికవర్ణ మితు సర్వభేదమ్ వర్ణవిధమాపాధికమ్. (స్వర్ణమ్తై త్యమ్) ఇత్తాల్-త్రివిధస్వ ర్ణ త్తిలుమ్తై త్యమితుక్కుళ్ళత౯గై. ఆకై యాల్, ఇతుక్కుస్వర్ణ భేద ముష్టాశీతమన్యసంసర్గత్తాల్. (రసమ్మాధుర్యమ్) ఇత్తాల్-ఇతుక్కు స్వాభావికరసమితు, రసాన్తరాప త్తిసంసర్గజమ౯గై.

౬౨. (భూమిక్కు నిఱముమ్ రసముమ్బహువిధమ్) అతా వరు-లోక త్తిల్ కాణస్పృశకఱ నానావిధవర్ణరసజ్జభుక్కల్లాముత్పత్తి స్థానమితువ౯గై.

౬౩. (స్వర్ణమ్ఇతుక్కుమ్ వాయువుక్కుమ్ అనుష్టాశీతమ్) అతా వరు-త్రివిధస్వర్ణత్తిలుమ్తై త్తుక్కొల్లు, ఇవర్దుక్కుస్వర్ణ మితువ౯గై. ఆకై యాల్, ఇవర్దుక్కులుమ్ కాదాచిత్కమాకక్కాణస్పృశకఱస్వర్ణ భే దముమాపాధికమ్.

౬౪. (ఇప్పడిఅచిత్తుమాన్తుపడి ప్పటిరుక్కుమ్) ఇప్పడియెష్ట- సింహావలోకనన్యాయత్తాల్ మున్నరుళిచ్చెయ్ తవర్దుతై యెల్లామ్కటా షీ త్తనుభాషితుక్కొల్లు, అచి త్తతోపన్యాసత్తై నిగమిత్తా రాయర్దు.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్పరణమ్.

౧౩౧

ఆక, ప్రథమ త్రిలే (అచిత్తు, జ్ఞానశూన్యమాయ, వికారాస్పద
 మాయరుక్మమ్) ఎఱ్ఱుచి త్రినుడైయలక్షణత్తై చ్చొల్లి; అనన్తరమ్,
 అతుతాః శుద్ధసత్వాది భేదేన త్రివిధమాయరుక్మమ్బుడిశొల్లి; ఉద్దేశక్ర
 మ త్రిలే ప్రథమమ్ శుద్ధసత్వమాకిటవచిత్రినుడైయ ప్రకారత్తై చ్చొల్లి
 తదనన్తరమ్, మిశ్రసత్వమాకిటవచిద్విశేషమిన్న తెఱ్ఱుమ్, అతుతాః
 చతుర్వింశతితత్వమాయరుక్మమ్బెఱ్ఱుమ్, అతిల్ ప్రథమతత్వమిన్న తెఱ్ఱు
 మ్, అన్తతత్వ త్రినుడైయ అవస్థావిశేషజ్ఞులిరుక్మమ్బుడియైయుమ్, అతిల్
 నిఱ్ఱుమ్ తత్వాన్తరజ్ఞభుత్వన్న మాకైక్కు హేతు అతినుడైయ గుణ వైష
 మ్యమెఱ్ఱుమ్, అన్దగుణజ్ఞోతా నిన్న తెఱ్ఱుమ్, అవై తానతుక్కు వినా
 భూతజ్ఞభాయ్, అతినుడైయ పవస్థాభేదజ్ఞభాలే అనుద్భూతజ్ఞభాయుమి
 రుక్మమ్బెఱ్ఱుమ్, అవై తాకార్యానుమేయజ్ఞభెఱ్ఱుమ్, అవత్ శ్రీనుడైయ
 వైషమ్యప్రయుక్తమాన మహదాదితత్వోత్పత్తిక్రమత్తై యుజ్జొల్లి అన
 న్తరమ్, ఇష్పడియుత్పన్నజ్ఞభానతత్వజ్ఞభుడైయ సముదాయ కార్యమాన
 అడ్డోత్పత్తియైయుమ్, అన్దవణ్ణతుక్కు ల్భిల్ సమష్టిపురుష చతుర్భుత్వ త్రి
 యైయుమ్, ఈశ్వరక సమష్టివృష్టిపదార్థజ్ఞతై, అద్వారకమాకవుమ్ సద్వా
 రకమాకవుమ్ నిఱ్ఱు సృష్టిక్కుమ్బుడియైయుజ్జొల్లి అనన్తరమ్, అడ్డజ్ఞభి
 నుడైయ బహుత్వత్తైయుమ్, అవత్ శ్రీనుడైయ కట్టతైయైయుమ్, అవై
 తా సీశ్వరనుక్కులీలోపకరణజ్ఞభెన్నుమత్తైయుమ్, అవత్ శ్రీనుడైయ
 పుత్వ త్రిప్రకారత్తై యుజ్జొల్లి అనన్తరమ్, ఆకాశాదిభూతజ్ఞభుక్కుత్తని
 త్తనియేయుణ్డానవినియోగ తైయుమ్, జ్ఞానకర్తేన్ద్రియజ్ఞభుక్కుమ్ ఉభ
 యాత్తకమానమనస్సుక్కుముణ్డానప్రతిభేదత్తైయుమ్, ఆకాశాదికభు
 క్కుశబ్దాదికభో ప్రతినియతగుణజ్ఞభాయరుక్మమ్బుడియైయుమ్, అవత్
 యుక్కు గుణవినిమయమ్ పరుకైక్కు హేతువైయుమ్, గుణాధిక్య
 త్తుక్కు హేతువైయుజ్జొల్లి ఇప్పడి మిశ్రసత్వ త్రినుడైయ ప్రకారత్తై
 విస్తరేణోపపాదిత్తు అనన్తరమ్, ఇతినుడైయ పరిణామజ్ఞభుక్కు హేతు

౧౩౨ తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, అచిత్ప్రకరణమ్.

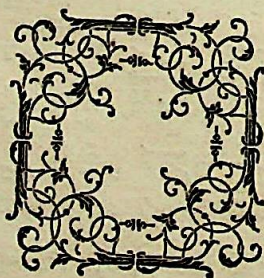
వాయుదున్దుశ్శసత్వశూన్యనూకీకరణచిద్విశేషతైయుమ్ సజ్జహేణశ్శాన్తి
అనన్తరమ్, ఏతత్పూర్వోక్తమానవచిద్వయత్తినుడైయ వినియోగ
ప్రకారతైయుమ్, అచిత్ప్రయత్తినుడైయపరిణామజ్జలైయుజ్జహన్తి, ఏత
ద్దర్శనైక దేశికభుడైయ కాలవిషయ ప్రతిపత్తిభేదతైయుమ్కాట్టి;
అనన్తరమ్, కీర్త్యోల్లపప్టవన్శ్రిల్ బాహ్యకుదృష్టికభుడైయవిప్రతి
పత్తిప్రకారజ్జలైయుమ్, అవైతాన యుక్తమెన్ను మిడతైయుజ్జహన్తి
అనన్తరమ్, పరస్పరవిలక్షణమాన భూతవిశేషజ్గల్గితజ్జాతవ్యాంశజ్జలై
యుమ్ దర్శిప్పిత్తు ఇప్పడి అచిత్ప్రయత్తినుడైయ ప్రకారతైయుము
లిచ్చెయ్తు తలైక్కట్టినార్.

పితైలోకాచార్యర్ తిరువడిక శ్లేశరణమ్,

మణవాళమామునికళ్ తిరువడిక శ్లేశరణమ్,

అచిత్ప్రకరణమున్ శ్రిన్.

త త్వ త్ర య వ్యాఖ్యానమ్.

ఈ శ్వర ప్రకరణమ్.

—(0)—

౧. ఈశ్వరణ్, అఖిలహేయప్రత్యనీకానస్తజ్ఞానానందైక
స్వరూపనాయ్,

ఇప్పడిచిదచి ద్రూపమానతత్వద్వయత్రిసుడై యువుమ్ స్వరూప
స్వభావవిశేషశ్చై నుస్వక్తమామ్బుడి యరుళిచ్చెయ్తు, అనన్తరమ్, “క్ష
“రాత్తానావీశతేదేవవీశః” 1 ఎఱగిటపడియే తదుభయనియన్తావాన
వీశ్వరసుడైయ స్వరూపాదికశ్చై సంశయ విపర్యయమట వరుళిచ్చెయ్
కితార్.

అతిత్, ప్రథమచూర్ణాయాలే - ఈశ్వరత్వమసాధారణధర్మతయా
వస్తువుక్కు నిరూపకమాయరుకై-యాలే, (ఈశ్వరణ్) ఎట్టేవస్తువై
నిర్దేశిత్తు, తత్త్వరూపాదివై లక్షణ్యత్తైసక్తిహేణవరుళిచ్చెయ్ కితార్.

౧. అతిత్, ప్రథమత్రిలేగుణాదికళుక్కు మాధారభూతమాన
స్వరూపవై లక్షణ్యత్తైయరుళిచ్చెయ్ కితార్,

(అఖిలహేయప్రత్యనీకానస్తజ్ఞానానందైకస్వరూపనాయ్) ఎట్టు.

అతావతు-సమస్తహేయప్రతిభటమాయ్, త్రివిధపరిచ్ఛేదతహితమాయ్
స్వయంప్రకాశత్వ సుఖరూపత్వమేగడివాన స్వరూపత్తైయుడైయవనా
యోగై. “సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్రహ్మ” 2 “విజ్ఞానంబ్రహ్మ” 3 “అనన్దో
“బ్రహ్మ” 4 ఎన్నక్కడవతిత్తే! “అఖిలహేయప్రత్యనీకకల్యాణైకతాన
“స్వేతరసమస్తవస్తువిలక్షణానస్తజ్ఞానానందైకస్వరూప” 5 ఎట్టిత్తేఎమ్మెరు
మానారరుళిచ్చెయ్ తతు! అప్పడియేయవరురుళిచ్చెయ్ కితార్.

అనాల్కల్యాణైకతానత్వముమ్, స్వేతరసమస్తవస్తువిలక్షణత్వ
ముమ్ ఇవరురుళిచ్చెయ్యతాభీనానెన్నెన్నిత్; హేయప్రత్యనీకత్తైవుక్కు
విడత్తేకల్యాణైకతానత్వమ్ వరుమెన్నుమత్తైప్పల్లెవుమ్, అనన్దరూ

౧౩౪

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

జ్ఞానశక్త్యాదికల్యాణగుణ గణభూషితనాయ్,
సకలజగత్సర్గస్థితిసంహారకర్తానాయ్,

పత్వమ్ శోల్లుకైయా లే తన్నడైయేసిద్ధిక్కు మెన్నుమత్తైప్పల్ మువుమ్
కల్యాణైకతానత్వ మరుళిచ్చయ్తెలర్. స్వేతరసమ స్తవస్తువిలక్షణలిక్కి
త్వమ్ ఉభయవిశిష్టత్వ ప్రయుక్తమాకైయా లే అర్థాదుక్త మెస్టరుళి
చ్చయ్తెలర్.

(జ్ఞానశక్త్యాదికల్యాణగుణగణభూషితనాయ్) ఆదిశబ్దత్రా లే - గుణ
చూర్ణైయిల్ ఎమ్మెరుమా నారరుళిచ్చయ్తెగుణజ్జలై యెల్లామ్ శోల్లుకే
అతు. గుణజ్జలైక్కు కల్యాణత్వమావతు - ఆశ్రితర్ కు - పరమభోగ్యమా
యిరుక్కై. గణశబ్దమ్ - సమూహవాచి. భూషితనాకై యావతు - ఇవన్
త్రా లే యలజ్జలైతనాయుక్కై. దివ్యమజ్జశ్చ విగ్రహాత్తుక్కు దివ్యాభ
రణజ్జశ్ పోలేయాయ్తెలు దివ్యాత్వస్వరూపాత్తుక్కు గుణజ్జశ్ బొజ్జ
ల్యకరమాయుక్కుమ్మడి. ఇత్రాల్ - "యస్సర్వజ్ఞస్సర్వవిత్" 6 "పరా
'స్యశక్తిర్వివిధైవత్రూపయతే స్వాభావికీజ్ఞానబలక్రియాచ" 7 "సమస్త
"కల్యాణగుణాత్మకోసా" 8 ఎగిఆగుణగణయోగత్తై యరుళిచ్చయ్
తారాయ్తెలు.

(సకలజగత్సర్గస్థితి సంహారకర్తానాయ్) జగచ్ఛబ్దత్రా లే - కార్య
వస్తువై చ్చొల్లుకెఅతు. సకలశబ్దత్రా లే - సమప్తిస్సప్తిరూపమాన సమస్త
పదార్థజ్జలై యుజ్జొల్లుకెఅతు. సర్గమావతు - సృష్టి; ఇతుతా నద్వార
కాద్వారకరూపేణ ద్వివిధైయాయుక్కుమ్. స్థితియావతు - రక్షణమ్; ఇ
తువుమ్ బాహ్యభ్యంతరరూపేణ ద్వివిధమాయుక్కుమ్. సంహారమా
వతు - అభిక్షై; ఇతువుమ్ సద్వారకాద్వారకరూపేణ ద్వివిధమాయ
ుక్కుమ్. ఇవై యెల్లామ్ మేలివరుపపాదిక్కి అవిడ త్రిలే కాణలామ్.
"యతోవా ఇమాని భూతాని జాయంతే యేన జాతాని జీవంతి, యత్ప్రియ
"స్త్యభిసంవిశంతి, తద్విజ్ఞానస్వతద్భిన్న" 9 ఇత్యాదిశ్రుతికళా లే.
ఇవనుడై యసకలజగత్సర్గాదికళ శోల్లుప్పడానిష్టతిత్తే! ఇత్రాల్ - కీర్తి

తత్త్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౩౫

“ఆర్తోజ్ఞానురథార్థిజ్ఞానీ” 10 ఎగిట చతుర్విధపురుషార్థకశుక్కు మాశ్రయణీయనాయ్, ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్యచతుర్విధఫలప్రదనాయ్,

చొన్న గుణవిశిష్టనానవివనుడై య వ్యాపారవిశేషశ్చైయరుళిచ్చెయ్ తారాయిత్యు.

(“ఆర్తోజ్ఞానురథార్థిజ్ఞానీ” 11 ఎగిటచతుర్విధపురుషార్థకశుక్కు మాశ్రయణీయనాయ్) ఆర్తనావా - మున్నుణ్డైన వైశ్వర్యతైయిబుద్ధు అతుపెటఁ పేణమెన్దా, శైష్వకుమవఁ. జ్ఞానువాకితా - జ్ఞానస్వరూపనానవాత్తానై యనుభవిక్కువా శైష్వకుమకేవలఁ. అర్థార్థియాకితా - ఆపూర్వరూకవిశ్వర్యతైయైష్వకుమవఁ. జ్ఞానియాకితా - పరమపురుషార్థమాన భగవత్ప్రియై యైష్వకుమవఁ. “ఆర్తః - ప్రతిష్ఠాహీనః భ్రష్టైశ్వర్యః పునస్తత్త్వాప్తికామః; అర్థార్థి - అప్రాప్తైశ్వర్యతయా విశ్వర్యకామః; తద్యోర్ముఖభేదమాత్రమైశ్వర్యవిషయతయావకపవాధికారః; జ్ఞానుః - ప్రకృతివియుక్తాత్మస్వరూపావాస్తీచ్యుః, జ్ఞానమేవాస్యస్వరూపమితిజ్ఞానురిత్యుక్తమ్; జ్ఞానీచ - “ఇతస్త్వన్యాంప్రకృతివిధిమేవరామ్” 12 ఇత్యాదినాలభిహితభగవచ్ఛేష “తైకరసాత్మస్వరూపవీత్, ప్రకృతివియుక్తకేవలాత్మస్వపర్యవస్యభగవన్తంప్రేచ్ఛుర్భగవన్తమేవపరమప్రాప్యంమన్వానః” 13 ఎన్దు, చతుర్విధాధికారవేష తైయుమ్ శ్రీగీతాభాష్యత్రిలేయరుళిచ్చెయ్ తారితే! ఇన్దచతుర్విధపురుషసమాశ్రయణీయత్వతై “చతుర్విధాభజన్తేమాంజనానుక్కుతినోరున | ఆర్తోజ్ఞానురథార్థిజ్ఞానీచభరత్సభ” 14 ఎన్దుమ్, “చతుర్విధామమజనాభక్తా వవహితేశ్రుతాః | ఆర్తోజ్ఞానురథార్థిజ్ఞానీచేతిప్రథక్ప్రథక్” 15 ఎన్దుమ్ తానేయరుళిచ్చెయ్ తానితే! ఇత్యార్ - జగతాగరణభూతనాకక్రీడ్ చొల్లపట్టవనుడై య సర్వసమాశ్రయణీయత్వతైయరుళిచ్చెయ్ తారాయిత్యు.

(ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్యచతుర్విధఫలప్రదనాయ్) “ధర్మార్థకా

౧౩౬ తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

విలక్షణవిగ్రహాయుక్తనాయ్,

“మమోక్షాఖ్యైపురుషార్థఉదాహృతః” 16 ఎన్దు పురుషార్థమ్చతుర్విధ
మాయితేయిరుప్పతు! ధర్మమావతు - ఇష్టాపూర్తజ్ఞశ్; ఇష్టమావతు -
యాగాది, పూర్తమావతు - ఖాతాది. అర్థమావతు - సువర్ణరజతాది
కశ్, కామమావతు - విహికపారలౌకిక భోగ్యపదార్థానుభవసమఖమ్.
మోక్షమావతు - ఆత్మానుభవభగవదనుభవజ్ఞశ్. ఇవన్ శ్రీత్ ధర్మమ్
సాధనతయాపురుషార్థమా యిరుక్కుమ్; అర్థమ్ సాధనతయాపుమ్
స్వయమామున్ పురుషార్థమాయిరుక్కుమ్; కామమోక్షజ్ఞశ్చిరజ్ఞుమ్
స్వయం పురుషార్థమాయిరుక్కుమ్. ఏవంవిధమాన చతుర్విధఫలజ్ఞశ్చే
యమ్ అధికారానుగుణమాకక్మోషుక్కుమవనాయ్కై.

ఇత్యాత్ - సర్వసమాశ్రయణీయనానవిసమదైయ సకలఫలప్రద
త్వతైయుమరుళిచ్చెయ్తారాయ్ శ్. “దేవేన్ద్రీస్త్రిభువన మర్థమేక
“పింగస్సర్వస్థితిభువనగాంచకార్తవీర్యఃవై దేహగిపరమవదం ప్రసాద్య
“విష్ణుంసంప్రాప్తస్సకల ఫలప్రదోహవిష్ణుః” 17 ఎన్నక్కడవతితే!

(విలక్షణవిగ్రహాయుక్తనాయ్) అతావతు - విగ్రహద్వాన్స్వరూ
పగుణజ్ఞశ్చిరుజ్ఞాత్రిత్ అత్యంతాభిమతమాయెన్దు తుడజ్ఞ. మేలరుళిచ్చెయ్
కిఱవైలక్షణ్యతైయుడై యవిగ్రహతోడేకూడియిరుక్కు-మవనాయ్కై.
“నీలతోయదమధ్యస్థా విద్యుల్లేఖేవభాన్వరా” 18 ఇత్యాదియాలేవిగ్ర
హవైలక్షణ్యమ్ శ్రుతిప్రసిద్ధమ్.. “స్వాభిమతానుమాపైఃకరూపాచిన్ద్రీ
“దివ్యావృతనిత్యనిరవద్య నిరతిశయాజ్జ్వల్య సాన్దర్యసాగన్ద్యసాకుమా
“ర్యలావణ్యయావనాద్యనన్త గుణనిధివివ్యరూప” 19 ఎన్దు దివ్యమర్థశ్
విగ్రహవైలక్షణ్యతైయురుళిచ్చెయ్తారిత్యేయెమ్మెరుమానార్!

ఇత్యాత్ - కీర్తీచ్చిన్న స్వరూపగుణజ్ఞశుక్కు ప్రకాశకమాయ్
జగత్కరణత్వత్తుక్కుమ్, సర్వసమాశ్రయణీయత్వత్తుక్కుమ్, సర్వఫల
ప్రదత్వత్తుక్కు- మేకాన్తమాన దివ్యవిగ్రహయోగతై యరుళిచ్చెయ్
తారాయ్ శ్.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౩౭

లక్ష్మీభూమినీశానాయకనాయకుక్కుమ్.

౨. అఖలహేయప్రత్యసీకనాకై యావతు-

(లక్ష్మీభూమినీశానాయకనాయకుక్కుమ్) అతావతు-“ఉనకే-
“ఝుమ్”²⁰ ఎన్నుమ్బడియాన వైలక్షణ్యతైయునై యశాయ్, చేతన
ర్కుపురుషకారభూతై యాయుమ్, ప్రాప్తైయాయుమిరుక్కుమ్ ప్రధా
నమహిషియాన పెరియపిరాట్టియార్ కుమ్, అవళోడొక్క చ్చోల్లలా
మ్బడియిరుక్కుమ్ భూమినీశై కళాన మల్ తై యిరణ్ణు పిరాట్టిమార్ కు-
మనురూపనాయకనాయకుక్కుమ్-మోగై.

“హీశ్చ తేలక్ష్మీశ్చపత్నౌ”²¹ ఎఱ్ఱులక్ష్మీభూమికలిరువరై యుమ్
వేదపురుషశాస్త్ర వితు-నీశై కు-ముపలక్షణమ్. “వై కణ్డేతువరేలో
“కేశీనహాయోజనాదః | ఉభాభ్యాంభూమినీశాభ్యాం సేవితగివర
“మీశ్వరః”²² ఎన్నక్కడవతిత్తే! స్వాభిమత నిత్యనిరవద్యానురూప
స్వరూప రూపగుణవిభవైశ్వర్య శీలాద్యనవధికాతిశయాసంఖ్యేయక
“ల్యోగుణగణశ్రీవల్లభ! ఏవంభూతభూమినీశానాయక!”²³ ఎఱ్ఱిత్తే
యెమ్మెరుమానా రరుళిచ్చెయ్ తతు! ఇత్తాల్ - కీర్ త్ చొన్నవిగ్రహ
వైలక్షణ్యమ్, కాట్టిలెరి త్తనిలావాకాతపడియనుభవిక్కడవరాన
పిరాట్టిమార్ తైచ్చేర్తియైయరుళిచ్చెయ్ తారాయ్ త్తు.

౩. ఇప్పడి ఉక్తమానస్వరూపాదికలై విస్తరేణ ఉపపాదిత్తరు
ళుకితార్ మేల్, అతిల్, ప్రథమత్తిలే (అఖలహేయ ప్రత్యసీకానస్త
క్షానానన్దైకస్వరూపనాయ్) ఎఱ్ఱవితల్, అఖలహేయప్రత్య సీకత్వతై
యుపపాదిక్కితార్,

(అఖలహేయప్రత్యసీకనాకై యావతు) ఎఱ్ఱుతుడగ్గి, హేయమా
వతు-దోషమ్. అఖలహేయమోగై యాలే-త్రివిధచేతనాచేతనదోషగ్గి
తై యుమ్ కొల్లుకిటతు. “త్రివిధచేతనాచేతనదోషము మీశ్వరనుక్కు-
వారాతు” ఎఱ్ఱ ఇతుతనైవ్యక్తమాక మేలేయరుళిచ్చెయ్ కితార్ తే!

౧౩౮ తత్పత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

తమస్సుక్కు తేజస్సుపోలేయుమ్, సర్పత్తుక్కుగరుడనై పో
లేయుమ్, వికారాదిదోషజ్ఞుక్కుప్రతిభటమాయరుక్మై.

(తమస్సుక్కు తేజస్సుపోలేయుమ్, సర్పత్తుక్కు గరుడనై పోలే
యుమ్) ఎష్ట, తు-తమస్సుక్కు తేజస్సుప్రతిభటమాయరుక్కు-మాపోలే
యుమ్, సర్పత్తుక్కుగరుడప్రతిభటనాయరుక్కు మాపోలేయుమ్ మేగై.

(వికారాదిదోషజ్ఞు) ఎన్నిటివిడత్తిల్, వికారశబ్దత్తాలే-త్రివిధాచి
త్తినుడై యవుమ్ పరిణామత్తైచ్చొల్లుకిటతు. ఆదిశబ్దత్తాలే-బద్ధచేతనరుడై
య అజ్ఞానదుగ్గిభజ్జై యుమ్, ముక్తరుడై య శేఖతోయ్త్తుక్కుమినినా
రై పోలే ప్రకృశసంసృష్టరాయ్విడప్పట్టవాకారత్తైయుమ్, నిత్యరుడై య
పరిచ్చిన్నస్వరూపత్వపారతన్యజ్జైయుమ్ శొల్లుకిటతు. పారతన్య
మ్ దోషమోవెన్నిల్; పురుషనుక్కుస్తనోద్భేదమైపోలే స్వతన్యను
క్కుదోషమేగై. ఇద్దోషజ్ఞుక్కుప్రతిభటమాయరుక్మై-యావతు
థా మాతాయరుక్మై. ప్రతిభటమేగై యాలే-“ఆత్మాజ్ఞానమయో
మలః” 24 ఎగిటపడియే, స్వరూపనిబద్ధనమాక మలనమ్బున్దమిల్లయే
యాకిలుమ్, ఉపాధినిబద్ధనమానమలనమ్బున్దత్తుక్కుయోగ్యమానవాత్త
స్వరూపత్తిత్కాట్టిల్ భగవత్స్వరూపత్తుక్కు వాశితోల్ బుకిటతు.
“తద్భిన్నాపరమం నిత్య మజమక్షయమవ్యయమ్ | ఏకస్వరూపమనదా
.. హేయాభావాచ్చ నిర్మలమ్” 25 “సమస్త హేయరహితం విష్ణ్వభ్యంప
.. రమంపదమ్” 26 “అవికారాయశుద్ధాయ నిత్యాయ పరమాత్మనే” 27
ఎన్నక్కడవతిత్తే!

హేయప్రత్యేకత్యమావతు-ఆశ్రితరుడై యహేయ నిరానకత్య
త్తుక్కుడియాన హేయప్రతిభటత్యమెన్నపుమామెన్ను మొరుయోజనై
యుముడ్డైత్తే, గద్యవ్యాఖ్యానజ్ఞుళిలేనజ్ఞీయరాచ్చాన్చితై ముతలానవా
చార్యర్కశరభిచ్చయేతతు! (సర్పత్తుక్కుగరుడనై పోలేయుమ్) ఎగిట
దృష్టాన్తతాలే అతువుమివిడత్తుక్కుర్థమానాలోవెన్నిల్; వికారాది
దోషజ్ఞుక్కు ప్రతిభటనాయరుక్మై యాలే ఇవిడత్తిలివక్కతు విస
క్షితమస్తు.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యనమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్, ౧౩౯

3. అనన్తనాకై యావతు-నిత్యనాయ్, చేతనాచేతనశ్శకుక్కు
వ్యాపకనాయ్, అన్తర్యామియాయరుక్కై.

౪. అన్తర్యామియానాత్ దోషశ్శో వారాతోవెన్నిల్ ;

3. అనన్తరమ్, అనన్తత్వత్వైయుపపాదిక్కితార్.

(అనన్తనాకై యావతు)ఎస్తుతుడగ్గే, అనన్తత్వమవతు-దేశతగ్గ
కాలతోఽస్తుతశ్చాపరిచ్ఛేద్యత్వమ్ ; విభుత్వాదేశపరిచ్ఛేదరాహిత్యమ్;
నిత్యత్వాత్కాలపరిచ్ఛేదరాహిత్యమ్ ; స్వవ్యతిరిక్తనమన్తవస్తుక్కుళు
క్కుమ్ ప్రకారియాయరుక్కై-యాలుమ్, తనక్కుప్రకార్యన్తరమిల్లాతప
డినిత్కై-యాలుమ్, సదృశవన్త్యభావత్రాలేవన్తపరిచ్ఛేదరాహిత్యమ్.

అత్తైయరుళిచ్చయ్కితార్ (నిత్యనాయ్, చేతనా చేతనశ్శకు
క్కు వ్యాపకనాయ్, అన్తర్యామియాయరుక్కై)ఎస్తు. ఇత్రాత్ - నిత్య
నాకై యాలే-ఇన్నకాలత్తిలుళ్ళా, కాలాన్తరత్తిలిల్లై యోగిటకాల
పరిచ్ఛేదముమిన్టియిలే, సకలచేతనాచేతనశ్శకుక్కుమ్ వ్యాపకనాయ్
కోణ్ణవిభుపాయరుక్కై-యాలే - ఇన్నదేశత్తిలుళ్ళా, దేశాన్తరత్తి
లిల్లైయోగిట దేశపరిచ్ఛేదమిన్టియిలే, సర్వాన్తర్యామియాకై యాలే-
సర్వత్తుక్కుమ్ తాప్రకారియాయ్ తనక్కు ప్రకార్యన్తర మిల్లాతపడి
యరుక్కై-యాలే, ఇన్నవన్తపాళేయోగిటవన్తపరిచ్ఛేదముమిన్టి యిలే
యరుక్కై-యెన్తతాయ్ యిల్లు. “నిత్యంవిభుంసర్వగతంసుసూక్ష్మమ్” 28
“అన్తగ్గ ప్రవిష్టశ్చాస్తాజనానాంసర్వాత్మా” 29 “యస్యాత్మాశరీరమ్,
“యస్య పృథివీశరీరమ్” 30 “నతత్సమచ్ఛాభ్యధికశ్చదృశ్యతే” 31 ఎన్న
క్కడవతిత్తే!

౪. ఇవన్ శ్రోడుతాన్మెట్టన్ శ్రీరుక్కై-యన్తిక్కే అన్తర్యామిత
యాఅవస్థితనాయరుక్కు-మాకిత్, తద్గతదోషశ్శో వారాతోవెన్గిట
శ్శక్కై-యెయనువదిక్కితార్ (అన్తర్యామియానాత్ దోషశ్శో వారా
తోవెన్నిల్) ఎస్తు.

౧౪౦ తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౫. శరీరగతశ్శాన బాల్యాదికల్ జీవాత్మాపుక్కు వా
రాతాప్పిలే, త్రివిధచేతనాచేతనదోషముమీశ్వరనుక్కు
వారాతు.

౬. జ్ఞానానందైక స్వరూపనాకై యావతు - ఆనందరూప
జ్ఞాననాయరుక్తై.

౫ అత్తైప్పరిహరిక్కితార్,

(శరీరగతశ్శాన) ఎన్దుతుడణ్ణి. అతావతు-ఇన్దుశరీర తైయధిష్ఠిత్తు
స్వాధీనమాక నిర్వహిత్తుక్కుణ్ణిరానిఱు-చ్చెయ్ తేయుమ్ తద్గతమాన
బాల్యయావనాదివికారశ్శల్ తదన్తర్వర్తియాశజీవాత్మాపుక్కువారాతా
ప్పిలే, త్రివిధచేతనాచేతనశ్శుక్కు-మన్తర్యామియామ్ ఇవన్ శ్రై శరీ
రమాకక్కుణ్ణిరానిఱు-చ్చెయ్ తేయుమ్ తద్గతదోషమీశ్వరనుక్కువారా
తై. "ఆవిశేసుయిరినుళ్ళాలాతుమోర్ పన్ శ్రీలాత పావనై యత
"నైక్కుండిలవనై యుజ్జాడలామే" ౩౨ ఎన్దితేఆధ్వారు మరుళిచ్చెయ్
తతు! శరీరియానజీవాత్మాపుక్కు-శరీరగతశ్శానబాల్యాదికల్ వన్దుత్తిల్లై
యేయాకిలుమ్ శరీరనమ్మన్దనబన్దనమాక దుగ్గళాజ్ఞానాదికల్ వరుకిఱులై
పాతి శరీరభూతమాన ఇవన్ శ్రోత్తనమ్మన్దతై ఇవనుక్కుమిజ్జినే శిల
దోషశ్శల్ వారాతోవన్నిల్, వారాతు. అతుక్కుడి-ప్రవేశహేతువిశేష
తై; ఇవనై ప్పిలే కర్మమడియాకవన్దుక్కు అనుగ్రహమడియాకవితే
అవను క్కి-వన్ శ్రీల్ ప్రవేశమిరుప్పతు! "అనశ్చన్నస్య" ౩౩ "ఏష
"సర్వభూతాన్తరాత్మాపహతపాప్తా" ౩౪ "విష్ణవేనర్వజ్జ్ఞవే" ౩౫ ఎ
న్నానిన్దుతితే!

౬. ఆనన్దరమ్, జ్ఞానానందైకస్వరూపత్వతైయువపాదిక్కితార్,

(జ్ఞానానన్దు) ఇత్యాదియాలే. జ్ఞానానన్దుజ్జితై యే స్వరూపమాక
పుత్తై యనాయరుక్తై ఎన్దు శబ్దత్తుక్కుర్థమ్ శొల్లవేణ్ణియిరుక్కు, జ్ఞానమే
న్దుమ్ ఆనన్దుమేన్దుమ్ పిటిత్తుచ్చొల్లలావతు, ఇరణ్డువన్దుయిన్దు. క్కే-జ్ఞానమే

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్. ౧౪౧

2. అతావతు - కట్టడజ్జవనుకూలమాయ్, ప్రకాశము
మాయరుక్తే.

౪. ఇవనుడైయజ్ఞానశక్త్యాది కల్యాణగుణజ్ఞో నిత్యజ్ఞ
శాయ్,

స్వరూపమాయ్ అతుతాననుకూలమాయరుక్తే ఆనందమాయైయాతే
(ఆనందరూపజ్ఞాననాయరుక్తే) ఎన్దరుళిచ్చెయ్కితార్. “అనుకూల
జ్ఞానమే స్వరూపమాయుక్కు జ్ఞానానందజ్ఞైస్తు పిరితుచ్చొల్లుకిఱతు
“ఇరణ్ణముడైయైక్కాక” ఎన్దిత్తే ఇవర్తామిట్టరుళిన గద్యవ్యాఖ్యాన
త్తిలే యరుళిచ్చెయ్తతు !

2. ఆనందరూపజ్ఞాననాయరుక్తే) ఎన్దతు తనై యుపపాది
క్కితార్, (అతావతు) ఇత్యాదియాతే.

కట్టడజ్జవెన్దతు - స్వరూపముశ్చ పరమైజ్ఞమెన్దపడి. ఇత్తాల్ -
స్వరూపత్రిలనుకూలమాయాతల్, అప్రకాశమాయాతలిరుక్కు మిడ
మిల్లెయ్కై. జ్ఞానానందైక స్వరూపనెన్దవితిల్ ఏకశబ్దార్థమితువితే !
అనుకూలత్వమావతు - అహ్లాదకరత్వమ్. ప్రకాశత్వమావతు - స్వయం
ప్రకాశత్వమ్. “అనన్యాధీనప్రకాశత్వాహ్లాదకరత్వరూపజ్ఞానమేవ
యస్యస్వరూపమ్, సహజ్ఞానానందైక స్వరూపః” 63 ఎన్దక్కడవతిత్తే !

౪. ఇప్పడిస్వరూపవైలక్షణ్యత్తై యుపపాది తవన సరమ్, స్వరూ
పాశ్రితమానగుణజ్ఞలినుడైయ వైలక్షణ్యత్తైయరుళిచ్చెయ్కితార్, (ఇవ
నుడైయ జ్ఞానశక్త్యాదికల్యాణగుణజ్ఞో) ఎన్దతుడక్కి.

ఆదిశబ్దత్తాతే - బలై శ్వర్యవీర్యతేజస్సుక్కుళుమ్, వాత్సల్యాదిక
ళుమ్, శౌర్యాదికళుమాకిఱగుణవిశేషజ్ఞైల్లావల్ శై యుమ్ శొల్లుకిఱతు.

నిత్యజ్ఞశాక్తయవతు - ఉత్పత్తివినాశరహితజ్ఞశా యరుక్తే!
స్వరూపానుబద్ధికశాక్తయాలే యావదాశ్రయభావికశా యరుక్కు.

౧౪౨ తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

నిస్సేమజ్జశాయ్, నిస్సభ్యజ్జశాయ్,

మితే ! “తథామేనత్యాగికామాః” 37 ఎన్దుగుణజ్జశినుడై య నిత్యత్వమ్
శ్రుతిసిద్ధమ్. “కామ్యస్తథాతికామాః కల్యాణగుణాః తథామేనత్యాగినిత్యా
త్వార్థః” ఎన్దుతేయిన్ద్రశ్రుతికర్థమ్ ! “ఈటిలవణ్సుకథ్” 38 ఎన్దురితే
యాన్ద్రో !

నిస్సేమజ్జశాయ్ కై యావతు - ఓర్వోన్తే అవధికాణప్రెన్ద్రాతిరుక్తై
“యతోవాచోనివ ర్తంతేఅప్రాప్యమనసానహ” 39 ఎన్దుమీన్దువిట్టతి తేఆనన్ద
గుణ తైయెల్లాన్దాణపుక్క వేదమ్ ! ఇతు, ఆనన్దగుణమొన్దులుమన్దుతే! గు
ణజ్జ శెల్లామిప్పడియేయితేయిరుప్పతు ! “ఉపర్యుపర్యబ్జభు ప్రాపిచూరుషా
“స్వకల్ప్యతేయే శతమిత్యనుక్రమాత్ । గిర స్త్వదేకై కగుణానధీప్సయా
“సదాస్థితానాద్యమతోతిశేరతే” 40 ఎన్దుక్కడవతితే ! “ఉయర్నల
“మ్” 41 ఎన్దుతేయాన్ద్రోరు మరుళిచ్చెయ్తతు !

నిస్సభ్యజ్జశాయ్ కై యావతు - ఇప్పడిప్పట్టగుణజ్జో తాఎన్ద్రోజ్జిరు
క్తై “యథారత్నానిజలధేరనభ్యేయానిపుత్రక । తథాగుణాహ్యసన్తస్య
“అనభ్యేయామహత్తనః” 41 “వర్షాయుతైర్యస్య గుణానశక్యావక్తుం
“మేతైరపిసర్వలోకైః । మహత్తనశ్శక్తిచక్రాసిపాణేన్దు విష్ణోర్విష్ణోర్వసు
“దేవాత్తజస్య” 42 “చతుర్భూయుర్యదికోటివక్త్రాభవేన్నరగి క్వాపివిశు
“ధచేతాః । సతేగుణానామయుతైకమంశంవదేన్న వాదేవవరప్రసీద” 43
“సహితస్యగుణాస్స ర్చేసన్దైర్వరునిగణైరపి । వక్తుంశక్యావియుక్తస్య
“త్వాద్యైరఖిలైర్గుణైః” 43 ఎన్దుక్కడవతితే ! “ఎన్ద్రో తాత్ పుకథ్” 44
ఎన్దురితేయాన్ద్రోరుమ్ ! “ఏకైకస్యగుణస్య విపుడపివైలోకాన్తరం
“స్వాత్రయం కుర్యాత్తాదృశవైభవైరగణితైర్ని సీమభూమాన్వితైః ।
“నిత్యైర్దివ్యగుణైస్తతోధికభుభత్వైకాస్పదాత్తా శ్రయైర్థం సుందరభా
“హమ స్తిశరణాయాతోవనాద్రీశ్వరమ్” 45 ఎన్దుగిజ్జోకత్తిలేగుణజ్జ

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౪౩

నిరుపాధికక్షణాయ్, నిర్దోషక్షణాయ్.

నుడైయ నిత్యనిస్సీమనిసృష్ట్యత్వజ్జితై యదులిచ్చెయ్ తారితేయా
హ్మోః.

నిరుపాధికక్షణాకై యాలే - స్వాదయాదికలితే ఈశ్వరేచ్చై యా
కిఱ ఉపాధియైయపేక్షి త్రిగుక్కుమ్ చేతనగుణజ్జల్ పోలన్తి క్కే స్వా
భావికక్షణాయరుక్కై. శ్రీభాష్యత్తిల్ “స్వభావతోనిర స్తనిఖలదోషాన
“వధికాతిశయానభ్యేయ కల్యాణగుణగణాః పురుషోత్త మోభిధీయతే”⁴⁶
ఎగిఱవిడత్తుక్కు వ్యాఖ్యానమ్పట్టకిఱ శ్రుతప్రకాశికాకారర్, ఆనవ
ధికాతిశయపదత్తాలేనిత్యసిద్ధరై వ్యాప్తుత్తి(శొల్లు)కిఱలైన్దు, మున్దటమైరు
యోజనై పణ్ణి. “అనువక్తనస్వభావత ఇతివదేనవా నిత్యసిద్ధవ్యాప్తుత్తిః
“తేషాంతాదృశగుణకత్వంహి భగవన్ని త్యేచ్ఛాదీనం”⁴⁷ ఎన్దుఅనన్త
రయోజనైయిలే యివ్వర్తైయదులిచ్చెయ్తారితే! “స్వాభావికీజ్ఞాన
“బలక్రియాచ”⁴⁸ ఎన్దుగుణజ్జలినుడైయస్వాభావికత్వత్తైశ్రుతి శొల్లాని
న్దతితే! ఇన్ద్రశ్రుతియిత్, క్రియైయోగిఱతు - నియమనత్తై. “పరాన్యై
“తి-జ్ఞానశక్త్యాదీనాంస్వాభావికత్వము క్తం, క్రియా-నియమనమ్”⁴⁹ ఎన్దు
తేయతుక్కుమ్ శ్రుతప్రకాశికాకారర్ వ్యాఖ్యానమ్బుణ్ణిత్తు !

నిర్దోషక్షణాకై యావతు - హేయగుణసంసర్గమాకిఱ దోషమిన్దు,
క్కేయిరుక్కై. “అపహతసాస్తావిజరోవిమృత్యుర్విశోకోవిజఘతోఽపి
“పాసన్సత్యకామన్సత్యసజ్జల్పః”⁵⁰ “సత్వాదయోగసన్తీశే యత్ర
“చప్రాకృతా గుణాః”⁵¹ జ్ఞానశక్తిబలైశ్వర్యవీర్యతేజాంస్య శేవతః!
“భగవచ్చబ్దవాచ్యానివినాహేయైర్గుణాదిభిః”⁵² “తేజోబలైశ్వర్యమహాస
“బోధనువీర్యశక్త్యాదిగుణై కరాశిః । పరంపరాణాంసకలానయత్ర క్లేశా
దయస్సన్తిపరావరేణే”⁵³ ఎగిఱపడియే ఆశ్రయమ్ హేయప్రత్యసీక
మాకై యాలే ఇవత్తుక్కుమ్ హేయగుణసంసర్గదోషాప త్రిక్కుయోగ్య
తైయిలైయితే!

౧౪౪

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వర ప్రకరణమ్.

సమానాధికరహితశ్చళాయరుక్కు-మ్.

౯. ఇవన్ శ్రీత్ వాత్సల్యాదికళుక్కు విషయమనుకూ

లర్; శౌర్యాదికళుక్కు విషయమ్ ప్రతికూలర్ ;

ఇవన్ యుక్కు-క్క-రణ మానజ్ఞానశక్త్యాది కళుక్కు-ల్లా
రుమ్ విషయమ్.

సమానాధికరహితశ్చళాకై యావతు - చేతనా న్తరగుణజ్ఞతై సమ
మాకపుష్కళ్యగుణజ్ఞతై అధికమాకపుష్కళ్యతై తాయరుక్కుమ్ చేతన
గుణజ్ఞతై పోల్చిన్కితనకొ-త్తుమ్ మిక్కు-తుమ్ మిన్కి-యరుక్కు-మ్. "స
"తత్తమశ్చభవధికశ్చదృశ్యతే" 54 ఎగిటసమాధికదరిద్రవస్తువై యా
శ్రయమాకపుష్కళ్యతై యవై యాకై యాలే యవై యుమ్ సమానాధికరహి
తశ్చళాయరుక్కు-మితే! "దోషోపధావధిసమాతిశయానసజ్ఞానిన్దేవమక్షశ
"గుణోఽదుఃఖాన్మదేతాః | జ్ఞానైశ్చరీశకనవీర్యబలార్చిషస్త్యా రక్షేభా
"స ఇవరత్నమనర్థయన్తి" 55 ఎగిటజ్ఞోక త్రితే యవై యిత్తనై యుమ్
భట్టరరుళిచ్చయ్తారితే !

౯. ఇప్పడియరుద్దృశ్యగుణజ్ఞతై తా మూస్తువకై ప్పట్టిరుక్కు-
యాలేయమూస్తువకై కుమ్ విషయజ్ఞతై ఐకు త్తరుళిచ్చయ్కితార్ ;

(ఇవన్ శ్రీత్) ఎన్దుతుడగి (వాత్సల్యాదికళు) ఎన్కిటవాదిశబ్దతై
లే - సాశీల్యసాలభ్యమార్దవార్దవాదికళాన గుణవిశేషజ్ఞతైల్లాపన్ శ్రీ
యుమ్ శొల్లుకిటతు. విషయమనుకూలరెన్దుతు-అశ్రితరెన్దువడి.

(శౌర్యాదికళుక్కు) ఎగిటవాదిశబ్దతై-పరాక్రమత్తైచ్చిల్లు
కిటతు. విషయమ్ ప్రతికూలరెన్దుతు-అశ్రితవిరోధికళెన్దువడి. "ద్విషదన్నం
సభోక్తవ్యం ద్విషస్తం నైవ భోజయేత్ | పాణ్డవాన్ ద్విషసేరాజన్ మమ
"ప్రాణాహి పాణ్డవాః" 56 ఎన్దుఅశ్రితవిరోధికళు తనకు-శత్రుక్కు శెన్దు
రుళిచ్చయ్తారితే !

(ఇవన్ యుక్కు-క్క-రణమాన, జ్ఞానశక్త్యాదికళు) ఎగిటవిత్, అదిశబ్దతై-బలైశ్చర్యవీర్యతేజస్సుక్కు-త్తైచ్చిల్లుకిటతు.

వాత్సల్యాదికళుక్కు-మ్, శౌర్యాదికళుక్కు-మ్, జ్ఞానశక్త్యాదికళు

తత్త్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్. ౧౮౫

కారణమాకై యావతు. "ప్రకృష్టం విజ్ఞానం బలమతులమైశ్వర్యమఖిలం వి
"మర్యాదం వీర్యం వరదపరమాశక్తిరపిచ । పరంతేజశ్చేతి ప్రవరగుణావ
"ట్రం ప్రథమం గుణానాం నిస్సీమాంగణసవిగుణానాం ద్రవః భూః" 57
ఎన్దుమ్ "మజ్జశ్శగుణౌఘదుఘాష్టడేతాః" 58 ఎన్దుమ్ శొల్లుకిటపడియేయవ
ద్ధియకూర్తయివాయామిరుకైర్.

అవై తావస్తూత్కమాపాదక మాడ్లుణ్యాయ త్తగుణభావమా
యితేయిరుప్పతు ! "ఎన్బెరుమానుడై యదివ్యాత్తగుణాశ్శావన - జ్ఞాన
శక్త్యాదివడ్లుణజ్జుమే, అతిలే పిటన్దసాశీల్యాదికళుమ్" ఎగిటవివ్యా
శ్యత్తుక్కర్థమెఱుతుకిటవళివిత్, "అతిలేపిటకైర్-యావతు - వస్తూత్క
ర్థాపాదకమాడ్లుణ్యాయ త్తగుణభావమాకై" 59 ఎన్దు తేవివరణ త్తిలాచ్చా
స్పిల్లైయరుళిచ్చయేతతు !

ఇన్దగుణవట్కత్తిలుమ్ వైత్తుక్కొణ్ణు, జ్ఞానమావతు - "అజడం
"స్వాత్మనంబోధినిత్యం సర్వావగాహమ్ । జ్ఞానన్నామగుణం ప్రాహుః
"ప్రథమం గుణాచిన్దకాః" 60 ఎగిటపడియే ఎన్దు మొక్క సర్వవిషయ
ప్రకాశకముమాయ్, స్వప్రకాశముమానగుణాచిశేషమ్.

శక్తియావతు - "జగత్ప్రకృతిభావోయాస్సాశక్తిం పరికీర్తితా" 61
ఎగిటజగత్ప్రకృతిభావమాతత్, అఘటితఘటనాసామర్థ్యమాతత్.

బలమావతు - "త్రమహానిస్తుయాతస్య సతతం కుర్వతోజగత్ ।
"బలం నామగుణస్తస్య కథితోగుణాచిన్దకైః" 62 ఎగిటజగత్కారణ
త్వప్రయుక్తమానశ్రమమిన్దు యిలే యొట్టికైయాతత్, "బలం ధారణ
సామర్థ్యమ్" 63 ఎగిటసమస్తవస్తుధారణసామర్థ్యమాతత్.

ఐశ్వర్యమావతు - "శర్మత్వం నామయత్తస్య స్వాతన్త్ర్యపరి
"బృంహితమ్ । ఐశ్వర్యం నామతత్త్వోక్తగుణతత్త్వాన్తచిన్దకైః" 64
ఎగిటశర్మత్వలక్షణమాస స్వాతన్త్ర్యమాతత్, సమస్తవస్తునియ
మన సామర్థ్యమాతత్.

వీర్యమావతు - "తస్యోపాదానభావేపివికారవిరహాహియః ।

౧౪౬ తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౦. జ్ఞానమజ్ఞర్కుః; శక్తిలశక్తర్కుః;
క్షమైసావరాధర్కుః;

“వీర్యంనామగుణస్సాయమచ్యుతత్వాపరాహ్వయః” 65 ఎన్న జగదుపాదానమాకానిట్ర-చ్చెయ్ తెయుమ్ స్వరూపవికారమిష్టియిలేయ్యుట్టియుమ్మడియానవికారతై.

తేజస్సావతు - “సహకార్యనపేక్షాయా తత్తేజస్సముదాహృతమ్” 66 ఎగిజనహకారిస్సెరపేక్ష్యమాతల్, పరాభిభవనసామర్థ్యమాతల్.

ఇవత్ బుక్కుల్లారుమ్ నిషయమాకై యావతు - అనుకూలరక్షణాదికళుమ్, ప్రతికూలనిరసనాదికళుమ్, జ్ఞానశక్త్యాది విశిష్టనాయ్ కొణ్ణునిర్వహిక్కవేణ్ణుకై యాలే, ఇవత్ బుక్కునర్వరుమ్ విషయమాయిరుక్తై.

౧౦. ఇప్పడిగుణజ్జతే మూస్తువక్తై యాక్కి, అవత్ బుక్కు విషయజ్జతై దర్శిప్పి త్తవళవన్తిక్కై, గుణజ్జళుక్కుప్రత్యేకమ్ విషయనియమముడై కై యాలే, అత్తైయుమ్ దర్శిప్పిక్కవేణుమెన్ఱుతిరువుళ్ళమ్మబ్బి, కీర్తైకుత్తగుణజ్జళితే శిలవత్ బుక్కు త్తనియే విషయజ్జతై దర్శిప్పిక్కితార్, (జ్ఞానమజ్ఞర్కుః) ఎన్ఱుతుడణ్ణి. జ్ఞానమావతు - చేతనరుడై యహితాహితనిరూపణత్తుక్కుఱుప్పాన గుణమూకై యాలే, “కావహమత్యస్తదుర్బుద్ధిగిక్వచ్చాశ్చహితవీక్షణమ్. | చుద్ధితంనుమదేవేతథదాక్షావయమా” 67 ఎగిజవడియేన్వహితాహితనిరూపణాదికళిత అజ్గరాయిరుక్కుమవర్కళుక్కుఱుప్పాయిరుక్కుమొగై.

(శక్తిలశక్తరుక్కు) ఎన్ఱుతు - శక్తియావతు - అఘటితఘటనాసామర్థ్యమూకై యాలే, స్వేష్టానిష్టప్రాప్తిపరిహారజ్జళిత అశక్తరాయిరుక్కుమవర్కళుడై య కార్యసిద్ధిక్కుఱుప్పాయిరుక్కుమొగై.

(క్షమైసావరాధర్కు) ఎన్ఱుతు - క్షమైయావతు - అపరాధసహత్వమూకై యాలే, “అహమన్త్యపరాధానామూలయః” 68 ఎగిజప

తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౪౭

కృపై దుగ్ధిభిక్షుక్కు. వాత్సల్యమ్ సదోషర్ కుక్కు; శీలమ్
మందర్ కుక్కు; ఆర్జవమ్ కుటిలర్ కుక్కు, సాహార్దమ్ దు
ష్టహృదయర్ కుక్కు.

డియే అపరాధసహితరాక తల్లశై యనుసన్ని త్తిరుప్పార్ కుక్కుఁబ్బాయి
దుక్కుమొగ్గై. "శ్రమాసాపరాధే సుతాపిన్యవేయాత్కథంసాపరా
"ధేపిదృష్టేమయిస్యాత్" 69 ఎన్నితే భట్టరరుళిచ్చయితతు !

(కృపై దుగ్ధిభిక్షుక్కు) ఎన్ఱతు-కృపైయావతు-పరదుగ్ధిభాసహి
ష్టత్వమాకై యాలే 70 * ఆవారార్ తుడై యెన్ఱలై నీర్ క్కడలుళిమ్మన్
మ్ నావాయ్ పోల్ పిఱవిక్కడలుళి నిష్ఠు తుళిళ్లుకై ముతలానదుగ్ధిము
డై యవర్ కళుక్కుఁబ్బాయిరుక్కుమొగ్గై. "దయాపరవ్యసనభరా
"భవవ్యథా సుఖాయతే మమతదహందయాగతిః" 71 ఎన్ఱరుళిచ్చయి
రారితేభట్టర్ !

(వాత్సల్యమ్ సదోషర్ కుక్కు) ఎన్ఱతు-వాత్సల్యమావతు-అస్మిన్ఱ
కన్ఱి నుడవిష్టవమ్మవై యాదరిత్తు భుజిక్కుమ్ ధనువై ప్పాలే, ఆశ్రితరుడై
య దోషశ్చైభాగ్యమాకక్కొళ్ళువ తొరుగుణమాకై యాలే, అవిద్యా
కర్మాదిదోషసహితరాక తల్లశై యనుసన్ని త్తిరుప్పార్ కుక్కుఁబ్బాయిరుక్కు
మొగ్గై.

(శీలమ్ మందర్ కుక్కు) ఎన్ఱతు - శీలమావతు-పరియవ్ తాల్ న్ఱ
వర్కళోడే పురై యఱక్కలక్కుమ్ స్వభావమాకై యాలే, తల్లభుడై
య తడైయై యనుసన్ని త్తిరుప్పార్ కుక్కుమొగ్గై.

(ఆర్జవమ్ కుటిలర్ కుక్కు) ఎన్ఱతు - ఆర్జవమావతు-కరణత్రయత్తా
లమ్ శెన్ఱియనాయురుక్కుయై యాలే, తల్లభుడై య కరణత్రయ
కాటిల్వైత్తెనినై త్తిరుప్పార్ కుక్కుఁబ్బాయిరుక్కుమొగ్గై.

(సాహార్దమ్ దుష్టహృదయర్ కుక్కు) ఎన్ఱతు - సాహార్దమావతు-
ఎప్పొత్తుమ్ సన్ఱైయైచ్చిన్ఱి త్తిరుక్కుమ్ స్వభావమాకై యాలే, సర్వకాల

౧౪౮ తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్. ఈశ్వరప్రకాశమ్.

మార్దవమ్ విశ్లేషభీరుక్కుళుక్కు, సాలభ్యమ్ కాణ
వాశైష్ట్యవర్కళుక్కు.

ముమ్ తీమైయేశిన్ది త్తిరుక్కుమ్ సుప్తహృదయరాక త్తజ్జళై యనుస్సత్తి త్తిరు
ప్పార్ క్కుఱుప్పాయిరుక్కుమెక్కై.

(మార్దవమ్ విశ్లేషభీరుక్కుళుక్కు) ఎస్తతు-మార్దవమావతు-అశ్రి
తవిరహమ్ పాటుక్కుమాట్టాతమే న్నైయాకై యాలే, తన్నుడై య విశ్లేష
త్తిల్ భయముడై యవర్కళుక్కుఱుప్పాయిరుక్కుమెక్కై.

(సాలభ్యమ్ కాణవాశైష్ట్యవర్కళుక్కు) ఎస్తతు-సాలభ్యమావ
తు-అత్తిర్రియమాన విగ్రహ తైక్కణ్ణుక్కులక్కామ్బడి వణ్ణుకై యాకై
యాలే, తన్నైక్కాణవేణుమెన్ఱాశైష్ట్యవర్కళుక్కుఱుప్పాయిరుక్కు
మెక్కై.

ఇత్రాత్-ఇవనుడై యజ్ఞాన త్తిలవేత్తైయుళుతు-తన్దాముడై యహి
తాహితనిరూపణ త్తిలటివిల్లాతవర్కళుక్కుకై యాలే, జ్ఞానమజ్జర్కై
యిరుక్కుమ్; ఇవనుడై యశక్తియిలవేత్తైయుళుతు- స్వేచ్ఛానిష్ఠప్రాప్తిప
రిహార త్తిల్ అశక్తరాయిరుప్పారుక్కుకై యాలే, శక్తిఅశక్తర్కా
యిరుక్కుమ్; పాత్రైయిలవేత్తైయుళుతు - అపరాధముడై యార్ కా
కై యాలే, త్తమైసాపరాధర్ కాయిరుక్కుమ్; ఐయోవెన్ఱి, రజ్జవేణువ
తు - నొపువట్టవర్కాకై యాలే, కృపైదుఃఖకళుక్కుయిరుక్కుమ్;
దోష త్తైభోగ్యమాకళుక్కుళుక్కువేణువతు - దోషవాగళుక్కుకై యాలే,
వాత్సల్యమ్ సదోషర్కాకై యిరుక్కుమ్; తజ్జెపాగాతే పురైయటక్క
లక్కవేణువతు - తాల్దన్దవర్కళై విషయ త్తిలేయాకై యాలే, శీలమ్
మన్దర్కాకై యిరుక్కుమ్; కరణత్రయత్రాలుమ్ శెవ్వియనాయ్ కొ
ణ్ణుతన్నైయమైత్తు పురిమాటవేణువతు. శెన్వైక్కేడామ్ విషయ త్తిలా
కై యాలే, ఆర్జవమ్ కుటిల్కాకై యిరుక్కుమ్; తానెప్పొత్తుమ్ ననై
చిన్ఱిక్కవేణువతు - తన్దాముక్కుత్తి మెక్కళై చ్చిన్దిక్కున్ తీమనత్తర్
విషయ త్తిలాకై యాలే, సాహార్దమ్ దుప్తహృదయర్కాకై యిరుక్కుమ్

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్

౧౪౯

ఇప్పడియెల్లుమ్ కణ్ణుకొళ్ళతు.

౯౦. ఇప్పడి, ఈశ్వర కల్యాణగుణజ్ఞుడోడేకూడి యరు
కై గ్రయాలే, పిఱర్ నొపుకణ్ణాల్ ఐయో ! వెన్ది
రణ్ణి, అవర్ కళుక్కప్పోతు మొక్కన నెయ్యెచ్చిన్దిత్తు,

విరహమ్బుతాతమె వ్వువేణ్ణువతు - విరహత్తుక్కణ్ణువారోటిట త్రిలాకై
యాలే, మార్దవమ్ విశ్లేషభీరుక్కళుక్కయిరుక్కుమ్ ; తిత్తిన్దియమా
నవిగ్రహత్తైక్కణ్ణుకిలక్కాక్క వేణ్ణువతు-అవ్వడివైక్కాణ్ గై యిలా
శై యుడై యవర్ కళుక్కాకై యాలే, సౌలభ్యమ్ కాణవాశై ప్పట్టవర్
కళుక్కయిరుక్కు మెన్టుగుణజ్ఞునిడు యవిషయ ప్రతినియతత్వత్తైదర్శి
ప్పిత్రారాయల్ యు.

(ఇప్పడియెల్లుమ్ కణ్ణుకొళ్ళతు) ఎన్దతు - కీర్తించొన్న ప్రకా
రత్తిలే, అనుక్తమానగుణజ్ఞులెల్లావల్ యిక్కుమ్ ప్రత్యేకమ్ విషయజ్ఞులై
దర్శిత్తుకొళ్ళవైష్టవడి.

౧౦. ఏవం భూతగుణవిశిష్టనాకైకియాలే ఈశ్వరనాత్రితవిష
యత్తిల్ పరిమాటిప్పోరుప్పడిక శ్లే విస్తరేణిరుచూర్ణైయాలే యరు
ళిచ్చెయ్ కిఠార్ మేల్, (ఇప్పడి ఈశ్వర కల్యాణగుణజ్ఞుడోడేకూడియరు
కై గ్రయాలే) ఎన్దుతుడణ్ణి. ఇప్పడియెన్దు - కీర్తుకమాన గుణయోగ
ప్రకారత్తైపరామర్శిక్కిటతు. (కల్యాణగుణజ్ఞుడోడే కూడియరుకై
యాలే) ఎన్దుగుణయోగత్తైహేతువాశవరుళిచ్చెయ్ తతు - మేటొచ్చిల్లుకిట
పరిమాల్ యిక్కు లెల్లామోరోగుణకార్యమెన్దుతోల్ యిక్కుక్కాక.

(పిఱర్ నొపుకణ్ణాలై యో ! వెన్దిరణ్ణి) ఇతు - కృపాకార్యమ్.
పిఱర్ నొపుకణ్ణాల్ ఐయో ! వెన్దిదుపడుకిటతు - పరమృగభాసహిష్టువా
కై యాలేయితే !

(అవర్ కళుక్కప్పోతు మొక్కన నెయ్యెచ్చిన్దిత్తు) ఇతు - సౌహార్ద
కార్యమ్. ఎప్పోతు మొక్కవెన్దతు - ఇవర్ కళటిన్దకాలత్తోడు అటిన్దూ
తకాలత్తోడు వాళియట సర్వకాలత్తిలుమెన్దవడి. ఆశ్రితసర్వమృగ
స్వేషణకరనాయురుక్కిటతు - సౌహార్దతాలేయితే !

౧౫౦

తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్

తనక్కేయాయరు త్తత్, తనక్కుమ్ పిఱర్ క్కుమ్ పాతు
 వాయరు త్తత్ శెయ్యతే, నిలా, తెప్పత్, చన్దనమ్,
 తణ్ణీర్ పోలే పిఱర్ కేయాయ్, తన్నైయాశ్రయి
 త్తవర్ కళై పక్కల్ జన్మజ్ఞాన పుత్తజ్జళాలుడ్డాన నిక
 న్నమ్ పారాతే, తాళ్ళళుమ్ పిఱరుమ్ తజ్జమల్లాతపోతు
 తా తజ్జమాయ్, సాన్దీపినీపుత్రనై యుమ్ వై దికళపు
 త్రర్ కళై యుమ్ మీట్టుక్కొణ్ణువన్దాప్పోలే అరియ

(తనక్కేయాయరు త్తత్, తనక్కుమ్ పిఱర్ క్కుమ్ పాతు వాయ
 రు త్తత్ శెయ్యతే, నిలా, తెప్పత్, చన్దనమ్, తణ్ణీర్ పోలే, పిఱర్ కే
 యాయ్) ఇతు - ఆశ్రితశరత స్త్రీకార్యమ్. స్వార్థపరనాయేయరు త్తత్,
 స్వార్థపరార్థజ్ఞులరణ్ణుక్కు మ్మెబ్బతు వాయరు త్తత్ శెయ్యై కెయ్బ్బి కే, చ
 ద్వికాధిపదార్థజ్ఞో పోలే, పరార్థైక వేషనాయరుక్కిఱతు, పారత స్త్రీ
 తాలేయితే !

(తన్నైయాశ్రయి త్తవర్ కళై పక్కల్ జన్మజ్ఞాన పుత్తజ్జళాలు
 డ్డాననిక న్నమ్ పారాతే) ఇతు - సామ్యగుణ కార్యమ్. ఆశ్రితర్ వక్కల్
 జన్మాదికళాలుడ్డానతణ్ణై పారామత్ పరిమాణుకిఱతు - “సమోహం
 “సర్వభూతేషు” 72 ఎగిఱపడియే, జన్మాదికళాలుత్కృష్టరోడు అప
 కృష్టరోడు వాళియఱ ఆశ్రయణీయత్యేసమనాయరుక్కుమ్ స్వభావ
 త్తాలేయితే !

(తాళ్ళళుమ్ పిఱరుమ్ తజ్జమల్లాతపోతు తా తజ్జమాయ్) ఇతు -
 అశరణ్యశరణ్యత్వకార్యమ్. తాళ్ళళుమ్ తజ్జళుక్కు రక్షకరన్దు, పిఱరుమ్
 తజ్జళుక్కు రక్షకరన్దు కై నాగినదైయిత్, తా రక్షకనాకిఱతు -
 73 *పల్లీలో పల్లీనిన్దానాకై యాలేయితే !

(సాన్దీపినీపుత్రనై యుమ్, వై దికళపుత్రర్ కళై యుమ్ మీట్టుక్కొ
 ణ్ణువన్దాప్పోలే, అరియశె క్కుమ్, అవర్ కళ వేషితన్దై త్తత్ త్తత్

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్

౧౫౬

సశ్చైవతుమ్, అవర్క శపేక్షితక్లత్తై త్తై తక్లత్తియుమ్,
అవర్కశుక్కుధ్రువపదమ్బాతే, పణ్డిల్లాతవన్ శ్రైయుము
ణ్డొక్కియుమ్,

యుమ్) ఇతు - సత్యకామత్వకార్యమ్. "మాతవత్త్వేచ త్తిరకపోయ
"మటికడల్ వాయ్మాణ్డొనై" 74 ఎగిటపడియేనెడుక్కల త్తిలే కడల్
కొణ్డొపోససాన్దిపినీపుత్రనైయుమ్, "పిటప్పక తేమాణ్డొబ్బిన్దపి త్తైక తై
"నాన్వరైయుమ్" 75 ఎగిటపడియేజని త్తజ్జే "ఎన్నుడై యమ నైవి
కాతల్ మక్కత్తైప్పయ త్తలుమ్ కాణాళి" 76 ఎగిటపడియే పెన్ బరా
యుమ్ దర్మిక్క-పెతాతపడినాయ్చిమూర్ తక్లశ్ నావత న్న్యైతా లే య
త్తైప్పిక్క, "తప్పిశపిత్తైక్క తై" 77 ఎగిటపడియే క్కతప్పిప్పియ్ 78 *శుడ
రొళియాయ్నిన్ద తన్నుడైచ్చొతియిలేకిడన్దనై దికిన్నుత్తర్క త్తైయుమ్, "ఉ
రువురువేకొడుత్తా" 79 ఎన్దుమ్, "ఉడలొడుక్కొణ్డొకొడు త్తవనై" 80
ఎన్దుళ్ళొల్లకిటపడియే, అవ్వవహువళ్ళశోడే మీన్బుక్కొడువన్దు కొడుత్తా
ప్పోలే, దుమ్మరక్లత్తై చ్చైయ్తుమ్ ఆశ్రితరపేక్షితక్లత్తై త్తై తక్లత్తికిటతు-
"ఆశ్రితరక్షణ విషయోమనూరధగకామః సోఽతిహతో భవతీతి సత్యకా
మః" 81 ఎగిటసత్యకామనా కైయాలేయితే ! "సత్యకామనా కైయా
వతు - సాన్దిపినీ పుత్రనై క్కొడువన్దొప్పోలే సకలాపేక్షితక్లశుమ్ ముడి
క్కవల్లనాకై." 82 ఎన్దితేనడువిన్ బిరునితిప్పిత్తైభట్టర్ తత్వత్రయ
త్తై లేయరుచిచ్చయ్తతు !

(అవర్కశుక్కుధ్రువపదమ్బాతేపణ్డిల్లాతవన్ శ్రైయు ముణ్డొక్కి-
యుమ్) ఇతు - సత్యసజ్జల్పత్వకార్యమ్. ఉత్తానపాదపుత్రనానధ్రువను
కున్సర్గ త్తినుడై యడార్ధావధియిలే అపూర్వమాయరుప్పొత్తొరుపదమ్
కల్పిత్తుక్కొడుత్తాప్పోలే, ఆశ్రితర్ కున్సర్గిల్లాతవన్ శ్రై యొ ముణ్డొక్కి-
కిటతు - అపూర్వభోగ్యక్లత్తై సృష్టిక్కవల్ల అమోఘసజ్జల్పనా కైయా
లేయితే ! "సత్యసజ్జల్పనా కై యావతు - క్లొనపదమ్బాతేపణ్డిల్లాత
లేయితే !

౧౫౨ తత్వత్రయన్యాయానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.
?

తద్దామ్స్వమ్తాద్దామ్వినియోగమ్ కొణ్డాప్పీలేయి
రుక్క, తన్నైయుమ్, తన్నుడై మైయైయుమ్ వట్టి
ఎరకళ్, కార్యమ్ తలై క్కట్టినాత్, తాకృత కృత్య
నాయ్, తాకృతన నైకళోడై యుమ్ నినై యాతే
అవర్కళ్ శేయ్ తనుకృతలవ త్తైయేనినైత్తు,

“ఎన్ద్రై యుమ్ముణ్డాక్కవల్లనాకై” 72 ఎన్ద్రతువుమ్ భట్టర్ తామేయరుళి
చ్చైయ్ తాళిత్తే!

(తద్దామ్స్వమ్తాద్దామ్ వినియోగజ్ఞోణ్డాప్పీలేయిరుక్కత్తన్నై
యుమ్ తన్నుడై మైయైయుమ్ వట్టి) ఇతు-బాదార్యకార్యమ్. “వరదనకల
“మేతత్సంక్రితార్థార్థకర్త” 73 ఎగిటపడియే తళ్ళుళుడై మైయైత్తాజ్జళ్ విని
యోగజ్ఞోళుమాప్పీలేవినియోగజ్ఞోళులామ్బుడి ఆత్మాత్మీయజ్జలై ఆశి
తర్క్కు-కొడుక్కిటతు - కొడుత్తోమెన్ను మభిమానమ్ తన్నైళ్ళిలిల్లా
తపడియాకవుమ్. కొళుమవర్కళుక్క ప్రత్యువకారన్దేడినెజ్జాటల్ పడ
జేణ్డాతపడియాకవుమ్ కొడుక్కుమ్ పరమాదారనాకై య్నాలేయితే!

(అవర్కళ్ కార్యమ్ తలై క్కట్టినాత్. తాకృతకృత్యనాయ్) ఇ
తు-కృతీకార్యమ్. ఆశ్రితర్కార్యన్దలై క్కట్టినాత్, అవర్కళ్ కృతకృ
త్యరాకై యస్త్రిక్కే, “ఆభీషిచ్యచలజ్ఞాయామ్” 74 ఇత్యాదిప్పడియే
తాకృతకృత్యనాకిటతు-ఆశ్రితరక్షణమ్ పెన్ద్రాత్, పేలుతన్న తాయి
రుక్కుమ్ స్వభావత్తాలేయితే! “కృతీయావతు - ఆశ్రితరుడై యవపే
“షీతమపూర్ణమానాత్, తాకృతకృత్యనాకై” 75 ఎన్ద్రై భట్టరుమరు
చ్చైయ్ త్తే!

(తాకృతన నైకళోడైయుమ్ నినై యాతే అవర్కళ్ శేయ్
తనుకృతలవ త్తైయేనినైత్తు) ఇతు-కృతజ్ఞతాకార్యమ్. తాగిటత్తేయి
రుశరణోక్తిముతలాన సుకృతలేన త్తైప్పట్టినాత్, అవర్కళ్ కుక్క-తా
ఎల్లాన నైకళుడైయ్ తాలుమ్ అవన్ద్రై యుమ్ నినై యాతే అవర్
కళ్ శేయ్ తనుకృతలవ త్తైయేనినై త్తిరుక్కి ఆతు-శేయ్ తనుకృతీయజ్జియమ

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౫౩

అనాదికాలమ్ వాసితజ్ఞభాన రసజ్ఞశ్చై ముటక్కుమ్బడి
యెల్లాదశ్చైయిలుమ్ ఇనియనాయ్, భార్యాపుత్రకళ
కు త్తజ్ఞశ్చై కాణాక్కణ్ణిట్టిరుక్కుమ్పురుషునై ప్పొలే, అవర్
కళ కుల్ ద్రిజ్ఞశ్చై తిరువుళ్ళత్తాల్ నినై యాతే, కుల్ ద్రి
జ్ఞశ్చై పెరియపిరాట్టియార్ కాట్టినాలుమ్ అవళోడేమ
ఋతలై త్తు త్రిణ్ణియనాయ్ నిన్దురక్షిత్తు,

వనాకై యాలేయితే! శ్రుతజ్ఞనాకై యావతు - ఆశ్రితరుజ్జై యసుకృతలవ
“తైయొన్దైయమ్ నినైత్తు, తాశెయ్ తనన్దైకళోన్దుమ్ పారాతేయి
“రుక్కై” 76 ఎన్దితువుమ్ భట్టరరుళిచ్చెయ్ తాల్.

(అనాదికాలమ్ వాసితజ్ఞభాన రసజ్ఞశ్చై ముటక్కుమ్బడి యెల్లా
దశ్చైయిలుమ్ ఇనియనాయ్) ఇతు - మాధుర్యకార్యమ్. అనాదికాలమ్
పిడిత్తు కొళ్ళున్దిక్కిడక్కిఱ ప్రాకృతవిషయరసజ్ఞశ్చై విస్తరిక్కుమ్బడి
సర్వావస్థైయిలు మినియనాకిఱతు - “సర్వరసః” 77 ఎగిఱవడియే
నిరతిశయభోగ్యనాయ్ రుక్కైయాలే యితే!

(భార్యాపుత్రాదికళ కుల్ ద్రిజ్ఞశ్చై కాణాక్కణ్ణిట్టిరుక్కుమ్ పు
రుషునై ప్పొలే, అవర్ కళ కు త్తజ్ఞశ్చై తిరువుళ్ళత్తాలేనినై యాతే) ఇతు-చా
తుర్యకార్యమ్. భార్యాపుత్రాదికళోడే కూడివర్తిప్పా నెరువురుమా,
అవర్ కళ శెయ్ కిఱ కుల్ ద్రిజ్ఞశ్చై క్కణ్ణిరుక్కు చ్చెయ్ తేయుమ్ కాణా
తారై ప్పొలేయిరుక్కుమా ప్పొలే, ఆశ్రితర్ శెయ్ తకుల్ ద్రిజ్ఞశ్చై క్కణ్ణిరు
క్కుచ్చెయ్ తేయుమ్ తిరువుళ్ళత్తాల్ నినై యతిరుక్కిఱతు - ఆశ్రితవోష
జ్ఞశ్చై తెరియాలపడిమత్తై క్కవల్లచతురనాకై యాలేయితే!

(కుల్ ద్రిజ్ఞశ్చై పెరియపిరాట్టియార్ కాట్టినాలు మవళోడేమఋ
తలై త్తు త్రిణ్ణియనాయ్ నిన్దురక్షిత్తు) ఇతు-స్థైర్యకార్యమ్. శొన్నతుశెయ్య
వేణ్ణుమ్బడితనక్కభిమత్తై యాయ్ చేతనర్ కుల్ ద్రిజ్ఞశ్చై పాటుప్పిత్తుచ్చే
రవిమమ్ పెరియపిరాట్టియార్, “తామరై యభాకిఱమ్ శితకురై క్కు

౧౫౪ తత్త్వప్రయోగ్యాభ్యాసమ్. ఈశ్వరప్రకాశమ్.

కామినియుడై య వట్టుక్కుకక్కుమ్ కాముకనై పోవీలే,
అవర్కళి దోషజ్ఞతై భోగ్యమాకర్కొణ్ణు, అవర్కళి
శక్కుల్ కరణత్రయత్రాయమ్ శేవ్యయనాయ్, పిరిన్దాల్,
అవర్కళి వ్యసనమ్ కుళప్పడియెన్నుమ్మడి తానీడుపట్టు,
అవర్కళుక్కుప్పొక్కొక తన్నై త్తామివిట్టు,

“మేల్” 78 ఎగిరిపడియే కుల్ ధిక్కుతైక్కాట్టినాలుమ్, “ఎన్నడియారతు
“శేయ్యార్ శేయ్ తారేల్ నస్తు శేయ్ తార్” 79 ఎన్నుఅవళోడే మలుత
లైత్తునిచ్చలవామ్ నిన్దురక్షిక్కిఱతు - స్థిరస్వభావనాకై యాలేయిత్తే!

(కామినియుడైయవట్టుక్కుకక్కుమ్ కాముకనై పోవీలే, అవర్కళి
దోషజ్ఞతై భోగ్యమాకర్కొణ్ణు) ఇతు - ప్రణయిత్వకార్యమ్. కామిని
విషయత్తిల్ ప్రావణ్యత్రాలే యవళుడప్పిలమ్మైక్కువిరుమ్మమ్ కాముక
నై పోవీలే, ఆశ్రితరానవర్ కళుడై య ప్రకృతిసమ్మన్దాదిద్దోషజ్ఞతై భో
గ్యమాకర్కొళ్ళుకిఱతు - పరమప్రణయియాకై యాలేయిత్తే!

(అవర్కళి వక్కుల్ కరణత్రయత్రాయమ్ శేవ్యయనాయ్) ఇతు-
అర్జవకార్యమ్. మనోవాక్కాయజ్ఞళి మూన్ఱిఱమ్ శేన్వైక్కుడరాయి
రుక్కుమవర్ కళి వక్కులిలే, నీరేణామేడుకళిలే విరకాలేసిరేల్ యువా
రై పోవీలే, తన్నైయమైత్తు, త్రివిధకరణజ్ఞళులుమ్ శేవ్యయనాయ్ పోవీరు
కిఱతు - ఋజుస్వభావనాకై యాలేయిత్తే!

(పిరిన్దాల్ అవర్ కళి వ్యసనమ్ కుళప్పడి యెన్నుమ్మడి తానీడుపట్టు)
ఇతు - మార్గవకార్యమ్. “ఊర్ధ్వం మాసాన్న జీవిష్యే” 80 ఎన్దాల్ “న
“జీవేయంక్షణమపి” 81 ఎగిరిపడియే, తన్నై పిరిన్దాల్ ఆశ్రితర్ వ
డుమ్ వ్యసనమ్ కడల్ పోన్ఱ త్తవ్యసనత్తుక్కు - ఒరుకుళప్పడిమాత్రమెన్ను
మ్మడి తాన్దేశప్పడుకిఱతు - ఆశ్రితవిరహ మ్మొఱుక్కుమాట్టాతమైన్దై
యాలేయిత్తే!

(అవర్కళుక్కుప్పొక్కొక తన్నై త్తామివిట్టు) ఇతు-సాశీల్యకార్యమ్
జన్మాదికళాల్ తణ్ణియరాయిరుక్కుమవర్ కళుక్కు - అనుకూలమాక

తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రవకరణమ్.

౧౫౫

అవర్కళుక్కుక్కట్టవుమడిక్కవు మామ్బుడియెళియనా
య్, అస్తిన్త కస్తుక్కుత్తాయరగ్గి, మున్నణైక్కటైయుమ్,
పుల్లిడవన్దవర్కళైయుమ్, కొప్పిలుమ్కుళప్పిలుమ్మేఱు
మాప్పేలే, పెరియపిరాట్టియారైయుమ్ సూరికళైయు
మ్ విట్టున్నేహిత్తుక్కొణ్ణుపోరుమ్.

నర్వేశ్వరక సర్వోత్కృష్టానన్త తన్నైత్తాభువిడుకిటతు - శీలనజై
యాలేయిఁటే!

(అవర్కళుక్కుక్కట్టవుమడిక్కవుమామ్బుడియెళియనాయ్) ఇతు-
సాలభ్యకార్యమ్. అవతారదశైయిలేనవనీతచార్యవ్యాజత్రాలే “శిక్కె-
“నవార్తడిప్ప” 82 ఎకగిజపడియే, యశోదాజకళుక్కుక్కట్టవుమడి
క్కవుమామ్బుడి యెళినాయ్. ధ్రుతు - 83* ఎళిపరుమియల్విగనాకైయా
తేయిఁటే!

(అస్తిన్తనుక్కుత్తాయరగ్గి మున్నణైక్కటైయుమ్, పుల్లిడ
వన్దవర్కళైయుమ్, కొప్పిలుమ్ కుళప్పిలుమ్మేఱుమాప్పేలే, పెరి
యపిరాట్టియారైయుమ్ సూరికళైయుమ్ విట్టున్నేహిత్తుక్కొణ్ణుపో
రుమ్) ఇతు - వాత్సల్యకార్యమ్. అస్తుతాకపెన్ ధ్రుతుక్కుత్తాయా
నపశువిరగ్గి, మున్నుతాక సేహిత్తుక్కొణ్ణు పోన్దమున్నుకైక్కటై
యుమ్, తనక్కుభోగ్యమానపుల్లిడవన్దవర్కళైయుముట్టడమూశిక్కొ-
ప్పిలేకోతైడుప్పతు, కుళమ్బులేమితిప్పతామాప్పేలే, పరిరమ్బణాదిభో
గ్యోశకారకైయాన పెరియపిరాట్టియారైయుమ్, మున్నున్నేహ్మవిషయ
మాయప్పేన్దనిత్యమూరికళైయుమ్ తళ్ళివిట్టు, ఇన్ద్రాశ్రయిత్రవివర్కళైన్నే
హిత్తుక్కొణ్ణుపోరుకిటతు - వత్సలనాకైయాలేయిఁటే!

౧౧. ఆక, (జ్ఞానశక్త్యాదికల్యాణగుణగుణభూషితవాయ్) ఎన్ద్రైవిస్త
రేణడపపాదిత్తారాయ్నిన్ద్రాకీర్తి; అనన్తమ్, (నకలజగత్సర్గస్థిసం
హారకర్తావాయ్) ఎన్ద్రైవిస్తరేణడపపాదిప్పతాకవువక్రమిక్కితార్.

౧౫౬ తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రేకరణమ్.

౧౧. ఇవనేసకలజగత్తుక్కుమ్ కారణభూతః.

(ఇవనేసకలజగత్తుక్కుమ్ కారణభూతః) ఎన్ఱు ; ఇవనెన్ఱు - కీర్త
చొన్నవిలక్షణస్వరూపగుణ విశిష్టనాన వీశ్వరైవరామర్చిక్కిటతు.
అవధారణత్తాలే-జగత్కారణత్వత్తినుడై య అన్యయోగవ్యవచ్ఛేదవ్య
ష్టాఃటతు. వేదాన్ఱత్తిలే "నదేవసోమ్యేదమగ్ర ఆసీత్" 84 ఎన్ఱుఛాన్దో
గ్యత్తిలుమ్, "బ్రహ్మవాఇదమేకమేవాగ్ర ఆసీత్" 85 ఎన్ఱువాజననేయ
కత్తిలుమ్, "ఆత్మావాఇదమేకమేవాగ్ర ఆసీత్" 86 ఎన్ఱువతరేయకత్తిలుమ్
సద్బ్రహ్మత్తరూప సామాన్యశబ్దశాలే శొల్లప్పట్ట కారణవన్ఱువేతె
న్నుమాకాన్ఱైయలే గతిసామాన్యన్యాయత్తాలే "ఏణోహవైనారాయ
"ఆసీత్" 87 ఎన్ఱు, మహిమనివత్తిలే విశేషిక్కుప్పట్టనారాయణనే
జగత్కారణభూతనాక నిశ్చయిత్తిరుక్కుమ్ పరమవై దికరాన్ఱైయలే,
(ఇవనే) ఎన్ఱు సావధారణమూకవరుళిచ్చయ్కీతార్.

(సకలజగత్తుక్కుమ్ కారణభూతః) ఎన్ఱతు - సమష్టివ్యప్తిరూప
సమన్తకార్యజ్ఞుక్కుమ్ కారణభూతనెన్ఱపడి. ఇత్తాలే - సమన్వయ
ముమ్, అవిరోధముమ్, సాధనముమ్, ఫలముమాకిట వర్ధచతుష్టయత్తై
యుమ్ అడై వే ప్రతిపాక్షి-ట ప్రత్యరమిమాంసైయిల్ అభ్యాయచతు
ష్టయత్తిలుమ్ వైత్తుక్కున్ఱై, "అథాతో బ్రహ్మజ్ఞానా" 88 ఎన్ఱు జ్ఞా
న్యమాకచొల్లప్పట్టబ్రహ్మత్తుక్కుమ్ లక్షణమాక "జన్మాద్యన్యాయతః" 89
ఎన్ఱు జగత్కారణత్వత్తైచ్చొల్లి, అతినుడైయ అయోగాన్యయోగవ్యవ
చ్ఛేదముఖత్తాలే జగత్కారణవన్ఱు ప్రతిపాదక సకలవేదాన్తవాక్యజ్ఞు
క్కుమ్ బ్రహ్మణిసమ్యగన్వయత్తై ప్రతిపాదిత్తప్రశ్నమాధ్యాయత్తిలర్థత్తై
యరుళిచ్చయ్కీతారాయన్, య.

౧౨. అవిరోధప్రతిపాదకమానద్వితీయాధ్యాయ త్రిప్రుడియ్ బ్రహ్మ
కారణత్వవిరోధియాన శరమాణుకారణవాదికత్తై నిరాకరిక్కి-తార్.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౫౭

౧౨. శిలర్ పరమాణువై కారణమెన్టార్ కళ.

౧౩. పరమాణువిల్ ప్రమాణమిల్లామైయాలుమ్, శ్రుతి
విరోధతాలుమ్, అతుశేరాతు.

౧౪. కాపిలర్ ప్రధానమ్ కారణమెన్టార్ కళ.

(శిలర్ పరమాణువై కారణమెన్టార్ కళ) ఎన్టుతుడగ్గి. శిలరెన్టు-బొద్ధార్వా తవై శేషికాదికళై చ్చొల్లుకిటతు. ఇతిల్ బొద్ధార్వా తర్కు-కేవలపరమాణుక్కళే జగత్కారణమాక మతమాయరుక్కుమ్; వై శేషికాదికళుక్కు పరమాణుక్కళుపాదానకారణమాయ్, అనుమానిశేశ్వరక నిమిత్తకారణమాక మతమాయరుక్కుమ్. ఇవర్ కళిల్ బొద్ధవై శేషికాదికళ, పార్థివావ్యతైజసవాయవీయబృహస్పతి పరమాణుక్కళో చతుర్విధమాకక్కొళ్ళువర్ కళ; ఆర్వాతర్, ఏకరూపమాకక్కొళ్ళువర్ కళ. ఇజ్జనే శిలవిశేషబృహ్దానాలుమ్ పరమాణు కారణత్వాగ్గికారమెల్లార్ క్కు మొత్తిరుక్కైయాలే, శిలరెన్టు సముచ్చిత్యోపాదాన మ్బుణ్ణుకిటార్.

౧౩. ఇవర్ కళ, మహీమహీధరాది సకలకార్యజళుమ్ పరమాణుపరిణామమెన్టి తే శొల్లువతు; అన్దపక్షతైనిరాకరిక్కిటార్,

(పరమాణువిల్ ప్రమాణమిల్లామైయాలుమ్, శ్రుతివిరోధతాలు మతుశేరాతు) ఎన్టు. అతావతు-జగత్కారణతయా అగ్గీకరిక్కుప్పడుకిటపరమాణుక్కళో ప్రత్యక్షసిద్ధముమన్టియే ఆగమసిద్ధముమన్టియే. అనుమానత్తాలే సాధిక్కుచ్చార్ క్కిల్, అతు, ఆగమవిరుద్ధమాన వర్ధతై సాధిక్కు-మాట్టామైయాలే అనుమానసిద్ధముమన్టియే యిరుక్కైయాలే, పరమాణుసద్భావ త్తి లొరుప్రమాణముమిల్లామైయాలుమ్, ఈశ్వరనే జగత్కారణమెగిట శ్రుతిక్కువిరోధమాకై యాలుమ్, పరమాణుక్కళో జగత్కారణమెగిటవతు శేరాతెగై.

౧౪. అనన్తరమ్, జగత్తుక్కు ప్రకృతియేస్వతన్త్ర) కారణమెన్టు శొల్లుకిట కాపిలమతన్తైనిరాకరిక్కైక్కాక వత్తై యుక్తేపిక్కిటార్,

(కాపిలర్ ప్రధానమ్ కారణమెన్టార్ కళ) ఎన్టు. కాపిలర్ గిటతు-కపిలమతనిష్ఠరాన సాఙ్గై. మృదాత్మకమాన ఘటత్తుక్కు.

౧౫౦

తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౫. ప్రధానమ్ అచేతనమౌక్తాయామమ్, ఈశ్వర
సద్విష్ణుతపోతు పరిణమిక్కుమాట్టామైయామమ్,
సృష్టిసంహరణవస్థైకూడామై యామమ్, అతు
పుమ్ శేరాతు

మృద్ధ్యవ్యమే కారణమాకితాప్యోలే, సత్వరజ స్తమోమయ సుఖదుఃఖ
మోహోత్తకమాన జగత్తుక్కుమ్ గుణత్రయజ్జలినుడైయ సామ్యయాప
మానప్రధానమ్ స్వతన్త్రమానకారణమ్. దధిభావేనపరిణమియాని
ఱ్ఱుమ్ పయస్సుక్కు అనన్యావేక్షమాక ఆద్యపరిస్పందమ్ముతలాన
పరిణామపరమ్మరై స్వత ఏవకూడుకితాప్యోలేయుమ్, మేఘవిముక్త
మాయో, ఏకరసమాయరుక్మిజ జలత్తుక్కు నాళికేరతాలచూతకపిత్థని
మృతిన్త్రిణ్యాదివిచిత్రసరూపేణ పరిణామప్రవృత్తి కాణస్పడుకితా
ప్యోలేయుమ్, పరిణామస్వభావమాయో, ప్రతిసర్గావస్థైయిల్ సదృశపరి
ణామముమాయరుద్ధప్రధానత్తుక్కు అనన్యాధిష్ఠితమాక వేసర్గావస్థైయి
ల్ గుణవైషమ్యనిమిత్తమాన విచిత్రపరిణామజ్ఞాదుమాక్తాయోలే, ప్ర
కృతియే స్వతన్త్రమాయోక్కుణ్ణు జగత్కారణమాకితాప్యోలేయవో
కభోక్కుణ్ణువతు;

౧౫. అత్యైనిరాకరిక్కితాన్,

(ప్రధానమ్ అచేతనమౌక్తాయామమ్) ఎన్దుతుడజ్జి అతావతు-విచి
త్రజగదాకారేణపరిణమిక్కుమిడత్తిల్ ఇన్న పడిపరిణమిప్యోమెన్దిరు
క్కైక్కు యోగ్యజ్జైయిల్లాతపడిప్రధానమ్ చైతన్యరహితమానవస్తువా
క్తాయామమ్, “ప్రకృతింపురుషక్షై నప్రవిశ్యాన్తే చ్చయాహరిఃక్షోభ
యామాససంప్రాప్తే సర్గకాలేవ్యయావ్యయా” 90 ఎకాగిలపడియే
ఈశ్వరసద్విష్ణుత్తపోతోభియపరిణమిక్కు మాట్టామైయామమ్, తదధి
ష్ఠానమొత్తీయపరిణమిక్కుమాకిల్ సర్వకాలముమ్ సృష్టియేయాయో
చ్చెల్లుమతోభియసంహృతమాయోక్కిడక్కైయెన్దు మతుకూడామై
యాలే, కాలభేదేనవరుకితసృష్టి సంహరణవస్థైకూడామైయామమ్,

తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౫౯

౧౬. చేతననుమ్ కారణమాకమాట్టాక్.

౧౭. కర్తృపరతన్త్ర)నుమాయ్, దురీఖయుమా యరు
కైయూలే.

ప్రధానమ్ కారణమేగిజవతువుమ్ శేం. తే. గై. (అతువుమ్) ఎన్తు.
పూర్వోక్తపరమాణుకారణవాదస్తే సముచ్చయిక్కిఱతు.

౧౬. ఇప్పడి అచేతనమాన ప్రధానస్తే జగత్కారణమాక
కొంభుకిజపక్షస్తే నిరాకరి తవనన్తరమ్, చేతనస్తే జగత్కారణమాక
కొంభుమ్ పాశుపతాదిమతస్తే నిరాకరిక్కి తార్.

(చేతననుమ్ కారణమాకమాట్టాక్) ఎన్తు. చశబ్దత్తాలే-కీఱ్ఱు
న్నచేతనస్తే సముచ్చయిక్కిఱతు, ఆగమనిద్యేశ్వరకనిమిత్త కారణమె
న్తుమ్, అనుమానికేశ్వరకనిమిత్త కారణమెన్తుమ్ పాశుపతవై శేషికాది
కల్ శొల్లుకిజగుద్రక, చేతనరి లేఅన్యతమనిత్తే. 'హిరణ్యగర్భస్సమవర
'తాగే' 91 ఇత్యాదివాక్యజ్ఞై కొండ్లు, చేతనరి లేఅన్యతమనానబ్రహ్మ
వై యుమ్ జగత్కారణమాకచొల్లువారుముణ్ణిత్తే. ఆవె యెల్లావనోదై
యున్దిరుళ్ళుబ్బిన్ద్రుత్తే (చేతననుమ్) ఎన్తు - పాతువిలేయరుళిచ్చెయ్
తతు. కారణమాకమాట్టా లేనను - కారణమాకక్షమనల్లనెన్దపడి.

౧౭. ఎత్తాలేయెన్నవగుళిచ్చెయ్-కితార్,

(కర్తృపరతన్త్ర)నుమాయ్)ఎన్తుతుడజ్జే. అతావతు-అసజ్జుచిత

జ్ఞానశక్తికనాయ్కొండ్లు తాకనిస్తే త్తపడియెన్తు. జ్ఞేయ్యక్షమనల్లాతప
డికర్తాధీననుమాయ్, అసన్దియాయ్కొండ్లు జగద్వ్యాపార త్రిలేమాళు
కైక్కుయోగ్యతైయల్లాతపడిదుఃఖయుమాయిరుక్కైయాలేయేగై.
'అపహతపాస్తా' 92 ఎగిజపడియేఅకర్తృవశ్యనుమాయ్, 'అసన్ద
మయః' 93 ఎగిజపడియేనిరతిశయాసన్దియుమాయిరుక్కుమననుక్కి
తేఅప్రసిహత జ్ఞానశక్తికనాయ్మనగి ప్రీతియోదేపణ్ణుమ్ జగద్వ్యాపార
జ్ఞాదువతు; 'బ్రహ్మద్యాస్సకలాదేవామనుష్యాః పశవస్తథా' విష్ణోర్తా
'యామహావర్తమోహాన్ధతమసావృణా' అబ్రహ్మస్తుబవర్తనాజగదస్తే

౧౬౦

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౮. ఆకైయాల్, ఈశ్వరనేజగత్తుక్కుక్కారణమ్.

౧౯. ఇవకారణమాకిజతు-అవిద్యాకర్తవరనియో
గాదికళాల్నిక్కే స్వేచ్ఛయా లే.

“రవ్యవస్థితాః । ప్రాణినరిక ర్జజనితాసంసారవశవ ర్తినః” ౧౪ ఎకగిజప
డియేకర్తవశ్యమూయ్, “తతరిక్రోధపరిశేనసంర క్తనయ నేనచ । వా
“మాజ్ఞుష్టసఖా గ్రేణభిన్నంతస్యశిరోనుయా|యస్తాదనపరాధస్యశిరశ్చ
“న్నంత్యమామను । తస్తాచ్ఛాపసమావిష్టగికపాలీత్వంభవిష్యసి” ౧౫
ఎకగిజపడియేతలైయలుప్పారుమ్ అలుప్పణ్ణారుమాయ్:క్కొణ్ణుదురి
ఖకభుమాయిరుప్పార్ కుక్కు జగత్సృష్ట్యాదివ్యాపారజ్ఞుడాతితే.

౧౮. ఆక ఇప్పడివిరోధిపరిహారజ్ఞై ప్పణ్ణిప్రతిజ్ఞానుగుణమాక
నిగమిక్కితార్,

(ఆకైయాల్, ఈశ్వరనేజగత్తుక్కుక్కారణమ్) ఎన్టు. ఆకై
యాల్ ఎన్టు - చేతనాచేతనజగ్గిరణ్డుమ్ కారణమన్టుక్కే. యొట్టికై
యాలేయొక్కై.

౧౯. లోక త్రిలేఅవిద్యాకర్తనిబద్ధనమాకవుమ్ పరనియోగ
నిబద్ధనమాకవుమ్ కారణమాకై యుణ్డాకైయాలే అవత్తైక్కట్టిత్తు, ఇవ
నుడెయ కారణత్వహేతువై యరుళిచ్చెయ్కితార్.

(ఇవకారణమాకిజతు) ఎన్టుడుడగ్గి. అవిద్యాకర్తనిబద్ధనమా
నకారణత్వమ్ సకలజన్తుసాధారణమ్. అతాదతు-లోక త్రిలాన్తుక్కొ
న్టుత్పాదకమాయ్క్కొణ్ణుపరుకిజకారణత్వమ్, వైషయిక సుఖప్రాప
ణ్యహేతువాసవజ్ఞానత్తాలుమ్, కర్తృత్తాలుమితే. అతిలశాస్త్రవశ్యమా
నవత్తనినుడై యపుత్పాదకత్వమ్ కర్తృప్రధానమాయిరుక్కుమ్; అల్లాతే
తు అవిద్యాప్రధానమాయిక్కుమ్; ఇరణ్ణు మొన్టెయొన్టు విట్టిరా
తు. అధికారిపురుషర్ కళాన బ్రహ్మాదికభుడైయ కారణత్వమ్ పరనియో
గప్రధానమాయిరుక్కుమ్. “ప్రాజాపత్యంత్యయాకర్తపూర్వంమయిని

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౬౧

౨౦. స్వసంకల్పత్తాలే శెయ్ కైయా లే, ఇతుతావ
రుత్తమన్ ద్రిరుక్కుమ్.

“వేశితమ్”⁹⁶ “ఏతాద్వాపురుషశ్రేష్ఠాప్రసాదక్రోధజన్మైతా తదావ
“ర్కితపన్థానాసృష్టిసంహారకారకా”⁹⁷ ఇత్యాదికలితేకణ్డకొళ్ళవు. “ఆ
దిశబ్దతాల్. ఇవర్ కువివిక్షితమివర్జనీయమాసరోగమో” ఎన్దునడు
విన్ ద్రిరువీతిప్పిల్లై భట్టరరులిచ్చెయ్ తతామి త్తనై. “ఇన్దస్పష్ట్యాదివ్యా
పారబ్ధో, ఎమ్మెరుమానుక్కు అవిద్యాకర్తనిబన్ధనమో? అన్తి క్కె అవర్జ
నీయమాయరుప్ప తోరురోగమో? ఇల్లై యాకిల్ పరవేరితనాయ్ కొ
“న్దుశెయ్ కితానో” ఎన్తి తేయవర్ శజ్జావాక్యత్తిలరులిచ్చెయ్ తతు.

ఇవన్ ద్రిరాల్వి క్కే స్వేచ్చై యాలే ఎన్దుతు - “నిరవద్యంనిర
“జ్జనమ్”⁹⁸ “అపహతపాస్తా”⁹⁹ “నతస్యే శేకశ్చన”¹⁰⁰ ఎకగిఱపడియే
అవిద్యాదిదోషప్రతిభటనాయ్ తనకొరునియామకరిన్తి క్కే యిరు
ప్పానొరువనాకై యాలే, తన్నిచ్చై యెట్టియ హేత్వత్తరమిల్లై యెన్దు
వడి. “అచిదవిశేషితాప్రళయసీమనిసంసరతరికరణశశే బరైర్లుయి
“తుందయమానమనాః పరదనిజేచ్ఛయైవపరవానకరోగిప్రకృతింమహ
“దభిమానభూతకరణావలికోరకిణిమ్”¹⁰¹ “ప్రళయసమయసుప్తంస్వం
“శర్మిణై కశేశంవరదచిదచిదాఖ్యం స్వేచ్ఛయావిస్త్రాణానః! ఖచితమివక
“లాపంచిత్రమాతత్వధూన్వన్న మశిఖినిశిఖిపక్రీడసి శ్రీసమక్షమ్”¹⁰² ఎన్తి
తేభట్టరరులిచ్చెయ్ తతు.

౨౦. ఇప్పడియిచ్చై యాలే యానాలుమితుతానా యాసరూప
మాయరుక్కు మో వెన్న వరులిచ్చెయ్ కితార్,

(స్వసంకల్పత్తాలే శెయ్ కై యాలే యితుతావ వరుత్తమన్ ద్రి
రుక్కుమ్) ఎన్దు అతావతు - యత్నరూపమాన కాయకవ్యాపారత్తా
ల్వి క్కె అయత్నమానమానసవ్యాపారరూపసంకల్పత్తాలే శెయ్ కై
యాలే, ఇన్దజగత్సృష్టిరూప వ్యాపారనానవనుక్కు నాయాసమా

౧౬౨

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౨౧. ఇతుక్కుప్రయోజనమ్ కేవలలీలై.

యిరుక్కుమేగై. “సోకామయతబహుస్యాప్రజాయేయేతి” 103, “మ
 “ననై వజగత్సృష్టిం సంహరణ్చకరోతియః । తస్యారీపక్షక్షవణేకియాను
 “ద్యమవిస్తరః” 104 “నినై న్దవెల్లాప్పారళోకళుక్కుమ్ విత్తాయముతలి
 “జ్జిలై యామేమనజ్జేయ్ జానత్తు పెరుమై” 105 ఎన్నక్కడవతిత్తే.

౨౧. అనాయాసమాయురుద్ధతేయాకిలుమ్, అవాప్తసమస్తకా
 మతయాపరిపూర్ణనాయుర్క్కి అపనుక్కు ఇంద్రవ్యాపారత్తాల్ ప్రయోజ
 నమేన్నెన్నవరుళిచ్చెయ్ కిత్తార్.

(ఇతుక్కుప్రయోజనమ్ కేవలలీలై) ఎన్దు అతావతు-ఇంద్రజగత్సృ
 ష్టిరూపవ్యాపారత్తుక్కుప్రయోజనమ్ వెలుమ్ లీలై యెన్దు పడి, లీలైయా
 వతు-తాదాత్మికరసమొట్టియ కాలాన్తరత్తిల్ వరువతోరుఫలజ్జైక్కణి
 శియామల్ పణ్ణమ్ వ్యాపారమేయాకిలుమ్, (ఇతుక్కుప్రయోజనమ్)
 ఎన్దు-సృష్టిరూపవ్యాపారత్తుక్కుప్రయోజనమా కచ్చొల్లుకైయాలే, తా
 దాత్మికరసమాత్రజ్జెచ్చొల్లిత్తాకక్కడవతు. ఇంద్ర సృష్టిరూపవ్యాపా
 రద్దా, గార్వభానురాన రాజాక్కళుక్కు ద్యూతాదికళోహాలేయుమ్,
 బాలర్ క్కుమణత్తోట్టకమ్బొలైయుమ్ తాదాత్మికరసమా యిరుప్ప
 తొన్ది త్తేయివనుక్కు. ఇత్తాల్ - “లోశవత్తులీలాకైవల్యమ్” 106 ఎగిఆ
 నూత్తార్జ్జె యరుళిచ్చెయ్ తారాయ్దల్లు. “క్రీడతో బాలకస్యవచే
 “ప్రాంతస్యనిశామయ” 107 ఎన్దుశ్రీపరాశరభగవానుమ్, “అప్రమేయో
 “నియోజ్యశ్చయత్రకామగమోవశీమోదతేభగవాన్భూతైర్బాలగీక్రీడ
 “నకై రివ” 108 ఎన్దుశ్రీవేదవ్యాసభగవానుమ్, “నభీర్ మామలరున్దివీట్టై
 “వృణ్ణివిలై యాడుమ్ విమల” 109 “ఇన్బురుమిన్విలై యాట్టుడైయా”
 110 ఎన్దుభియుక్తరుమ్, ఇవనుడైయజగద్వ్యాపారత్తుక్కు ప్రయోజనమ్
 లీలై యాక వేశొన్నార్ కళితే.

అనాల్, “శెన్దుశెన్దాకిలుమ్ కణ్ణుశన్దుమ్ కట్టిప్పా నెణ్ణియొన్ది యొన్ది

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౬౩

౨౨. ఆనాల్, సంహార త్రిల్ శీలై కులై యాతోవెన్నిల్ ;

“యులకమ్ పడైత్తా”¹¹¹ ఎన్ఱుమ్, “ఉయ్యపులకు పడైత్తు”¹¹² ఎన్ఱుమ్,
 “విచిత్రాదేహ సంపత్తిరీశ్వరాయ నివేదితుమ్ | పూర్వమేవ కృతాబ్రహ్మన్
 హస్తపాదాది సంయుతా”¹¹³ ఎన్ఱుమ్, “మాయ వన్ఱనై పణజ్జనై త్తక
 “రణమివై”¹¹⁴ ఎన్ఱుమ్, “అచిదవిశేషితా ప్రళయ సీమ ని సంసరతరిక
 “రణక శేబరైర్గుటయితుండయమానమనాః”¹¹⁵ ఎన్ఱుమ్, చేతనరుడై య
 పుజ్జీవనమ్ ప్రయోజనమాక జగత్సృష్టిపణ్ణి నానెన్ఱు శొల్లుకిట విష్వచన
 జ్జభుక్కువై యర్థ్యమ్ వారాతోవెన్నిల్ ; వారాతు. ఎజ్జ నేయెన్నిల్ ; ఉభ
 యప్రయోజనముణ్డాయరుక్కచ్చెయ్ తేయుమ్ శీలై యేప్రయోజనమెన్ఱు
 వితు-ప్రాచుర్యజై ప్పమ్ చొచ్చున్ఱు విత్త నెయ్యాకై యాలే. “యావప్రకార
 “పరిణామ కృతవ్యచక్రం విశ్వం విపర్యసితుమన్యదసచ్చకర్తమ్ | త్వా
 “మ్యన్ స్వభావనియమం కిముదీక్ష సేత్వం స్వాతన్త్ర్యమైశ్వరమపర్యను
 “యోజ్యమావహః”¹¹⁶ ఎన్ఱుమ్ గిటపడియే నినై త్తపడిశెయ్యవల్లశక్తిమా
 నాకై యాలే, సకలాత్మాకృతై యుమ్ యుగపదేవముక్తరాక్కవల్ల
 నాయరుక్కచ్చెయ్ తేయుమ్, స్వాధీనస్వరూపస్థిత్యాదికరణ వాత్తా
 కృతై కర్తజై వ్యాజీకరిత్తుక్తై కభీయవిట్టుశాస్త్రమర్యాదై యిలే వర
 వరవజ్జీకరిప్ప నెన్ఱు రుక్మిణువితు-లీలారసేచ్చెయాలేయిత్తే. లీలావిభూ
 తియెన్ఱు త్తే యితుతనక్కునిరూపకమ్. ఆకై యాలే యివ్విభూతియిల్
 శీలై యేప్రచురప్రయోజనమాయ్ చెల్లుకై యాలే, సూత్రకారాదికలై
 ల్లానుమ్ సృష్టిప్రయోజనమ్ శీలై యేయాకచొచ్చెల్లుకై యాలే, ఇవరుమ్
 (కేవలశీలై) ఎన్ఱు రుళిచ్చెయ్ తారాయిల్లు.

౨౩. ఇప్పడిజగత్సృష్టిపణ్ణికిటతు-లీలార్థమాకవాకిల్, సంహార
 రదనైయిల్ శీలై కులై యాతోవెన్ఱు గిటశక్త్యైయెయనువదిక్కితార్,

(ఆనాల్, సంహార త్రిల్ శీలై కులై యాతోవెన్నిల్) ఎన్ఱు.

౨౩. అత్తై పరిహరిక్కితార్,

౧౬౪

తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౨౩. సంహరన్దానుమ్ లీలై యాకై యాలేకులై యాతు.

౨౪. ఇవణ, తానే - జగత్తాయ్ పరిణమిక్కై యాలే,
ఉపాదానముమాయరుక్కుమ్.

(సంహరన్దానుమ్ లీలై యాకై యాలేకులై యాతు) ఎన్దు - అతా వతు - కొట్టకమిట్టువిలై యాడుకీఱబాలర్ కు - ఇట్టకొట్టకన్దవై మీశ వభీయ ప్పాకడుకీఱతుతానుమ్ లీలై యాయరుక్కుమావోలే, ఇవణ్ తై సంహరిక్కై తానుమ్ సృష్టియోపాతిలీలై యాయరుక్కై యాలే, ఎప్పో తుమ్ లీలై కులై యాతెన్దపడి. “=ఖలభువనజనసే మభంగాదిలీలై” 117 ఎన్దుమ్, “నిఖలజగదుదయవిభవలయలీల” 118 ఎన్దుమ్, సృష్టియోపాతి సంహరన్దై యుమవనుక్కు లీలై యాక వరుళిచ్చెయ్ తారితై యెమ్మెరుమానార్.

అక, ఇతుక్కుక్కిల్ - ఈశ్వరనే జగత్తుక్కుక్కారణమెన్దుమ్, ఇవణ్ కారణమాకీఱతుపేత్వన్దరజభాలన్దు, స్వేచ్చై యాలేయెన్దుమ్, సజ్జల్పమాత్రావక్కిప్తమాకై యాలే, ఇతుతా ననాయాసమాయరుక్కుమెన్దుమ్, ఇతుతనక్కుప్రయోజనమ్ లీలై యెన్దుమ్ శొల్లినిన్దు తు.

౨౪. ఇని, ఇవనుక్కు జగత్తైప్పన్ద్రువుణ్డానకారణత్వమ్, ఘట పటాదికళైప్పన్ద్రుకులాలాదికభుక్కుణ్డాన కారణత్వమ్బాలే, నిమిత్త త్వమాత్రమోక్షోగిజశక్తైయిలే ఉపాదానకారణముమివనేయెన్ను మనై యరుళిచ్చెయ్ కితార్,

(ఇవణ, తానే) ఎన్దుతుడజ్జి, లోక త్తిల్ కార్యోత్పత్తియిల్ కారణమ్ నిమిత్తోపాదానసహకారిరూపేణ త్రివిధమాయరుక్కుమ్. ఇతిల్; నిమిత్తకారణమావతు - ఉపాదానమానవన్దువై కార్యరూపేణ వికరిప్పిక్కుమ్ కర్తృవన్దు; ఉపాదానకారణమావతు - కార్యరూపేణ వికరిక్కైక్కుయోగ్యమానవన్దు; సహకారికారణమావతు - కార్యోత్పత్తిక్కుప్రకరణమానవన్దు. ఘటపటాదికభుక్కుకులాలకువిన్దాదికల్ నిమిత్తమాయ్, మృత్తన్వాదికభుపాదానమాయ్, దణ్డచక్రవేమాదికల్ సహ

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్, ౧౬౫

కారీయాయురుక్కుమ్. ఇజ్జనన్తి కేఁ, జగద్రూపకారోత్పత్తియిత్ ఈశ్వరనేత్రవిధకారణముమాయురుక్కుమ్. ఎజ్జ నేయెన్నిత్ ; “బహుస్యామ్” 119 ఎఁగిఱసజల్పవిశిష్టనాయ్ కొఁజ్జునిమి త్రకారణనాయమ్, నామ రూపవిభాగానర్హమావృషి తన్నుడనే కూడిక్కిడక్కిఱనూత్తు చినచిద్విశిష్టనాయ్ కొఁజ్జు ఉపాదానకారణమాయమ్, జ్ఞానశక్త్యాదివిశిష్టనాయ్ కొఁజ్జు సహకారికారణమాయు మిరుక్కుమ్. అక్రైయాలే, ఉపాదానకారణము మివనేయొగితార్.

(ఇవన్) ఎస్తు, కీఱ్ఱోనిమి త్ర కారణమాక చ్చొన్న వీశ్వర నైపరామ ర్శ్శీఱతు, చిదచిత్తుక్కుళిరణ్ణమ్ అపృథగ్విధవిశేషణమాయ్ కొఁజ్జు తాన్ఁగిఱ శొల్లుక్కుళ్ళే అన్తర్భూతమావృషి యిరుక్కైయాలే, (తానేజగత్తాయ్ పరిణమిక్రైయాలే) ఎఁగితార్. (ఉపాదానముమాయురుక్కుమ్) ఎస్తు కీఱ్ఱొచ్చొన్న నిమి త్ర కారణత్వోడే ఉపాదానకారణత్వత్తైయుమ్ సముచ్చయిశీఱతు.

ఇత్రాత్ - బ్రహ్మత్రిను డెయ జగత్కారణత్వత్తై ప్రతిపాదిశీఱ వేదాన్తసూత్రత్రిత్ నిమి త్రకారణత్వత్తైసాధి త్తవన న్తరమ్, “ప్రకృతిశ్చ ప్రతిజ్ఞాదృష్టాన్తాను పరోధాత్” 120 ఎస్తు ఉపాదాన కారణత్వత్తైయుమ్ శొన్నాహ్పాలే యివరుమరుళిచ్చెయ్ తారాయిల్లు.

“ప్రకృతిశ్చ” 121 ఎస్తు తైయుట్కొట్టితే యివరు ముపాదానముమాయురుక్కుమెన్తతు. అఱ్ఱ “ప్రతిజ్ఞాదృష్టాన్తాను పరోధాత్” 122 ఎస్తు సాధ్యమ్మున్నాక సాధనత్తై చ్చొల్లిల్లు ; ఇఱ్ఱ (ఇవన్, తానేజగత్తాయ్ పరిణమిక్రైయాలే) ఎస్తు సాధనమ్ మున్నాక సాధ్యత్తై చ్చొల్లిల్లు. అఱ్ఱ “యేనాశ్రుతం శ్రుతం భవత్యమతం మతమవిజ్ఞాతం విజ్ఞాతం స్యాత్” 123 ఎస్తు ఏకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞానప్రతిక్షై యాలుమ్, “యథాసోమ్యై కేనమృశ్పిజ్ఞేన గన్ధమృణ్మయం విజ్ఞాతం స్యాత్” 124 ఎఁగిఱ తదుపపాదకమానదృష్టాన్తాలుమ్, ఏకవస్తుపరిణామమ్ జగత్తు ఎన్ఱితే శొల్లిల్లు. అన్ద ఏకవస్తువాకిఱతు - సూత్తు చిదచిద్విశిష్టమాన బ్రహ్మమితే ; అత్తైయితే

౧౬౬ తత్త్వత్రయన్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౨౫. ఆనాత్, నిర్వికారనెన్నువ్బడియెన్నెన్నిల్ ;

౨౬. స్వరూపత్తుక్కు వికారమిల్లామైయాలే.

౨౭. ఆనాత్, పరిణామముడ్డావ్బడి యెన్నెన్నిల్ ;

యవరుమ్ (తానే) ఎగిరిపోల్లా లేయరుళిచ్చెయతతు. ఆగైయాత్, అన్దసూత్రార్థమే ఇతెన్న తట్టిల్లె. “ఏకమేవాద్వితీయమ్” 125 “తదాత్మానంస్వయమకురుత” 126 “సృష్టేసృజతిచాత్మానం విష్ణుఃపాల్యంచ పాలితం” ఉపసంహియతేచాన్తేనంహర్తాచస్వయంప్రభుః” 127 “సవసృజ్యస్సచనర్గకర్తా సవపపాత్యత్తిచపాల్యతేచ బ్రహ్మాద్యవస్థా భిరశేష మూర్తిర్విష్ణుర్వరిష్ఠో వరదోవరేణ్యః” 128 ఇత్యాదికళాలే యన్దని మిత్తోపాదానయోరైక్యత్తై శ్రుతిస్మృతికళ సువ్యక్తమాక చ్చొల్లాని న్దనవిత్తే.

౨౫. ఇప్పడతానేజగత్తాయపరిణమిక్కుమాగిల్, “నిర్గుణానిరజ్జనంనిష్కళంనిష్క్రియంశాన్తమ్” 129 “సత్యంజ్ఞానమనన్తంబ్రహ్మ” 130 “అవికారాయశుద్ధాయ” 131 ఎన్నివనైనిర్వికార నాకచ్చొల్లువ్బడియె జ్జనే ఎగిరిపోల్లెయెయనువదిక్కితార్

(ఆనాత్, నిర్వికారనెన్నువ్బడియెన్నెన్నిల్) ఎన్దు.

౨౬. అత్తైపరిహరిక్కితార్

(స్వరూపత్తుక్కు) ఇత్యాదియాలే. అతావతు - చిదచిద్రూపవిశేషణ విశిష్టనానతానే జగత్తాయ పరిణమిక్కుమిడత్తిల్ విశేష్యమానస్వరూపత్తుక్కు వికారమిల్లామైయాలే, నిర్వికారనెన్నుక్కుత్తెయిల్లె యెక్కగ్.

౨౭. స్వరూపత్తుక్కు వికారమిల్లెయిగిల్, ఇవతానే జగత్తాయపరిణమిక్కితానెన్ద పరిణామమివనుక్కుడ్డావ్బడి యెజ్జనేయోగిరిపోల్లెయెయనువదిక్కితార్.

(ఆనాత్, పరిణామముడ్డావ్బడియెన్నెన్నిల్) ఎన్దు.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరచరణమ్.

౧౬౭

౨౦. విశిష్టవిశేషణసద్వారకమాక,

౨౧. ఒరుశిలబ్దిక్కుడైన స్వభావమ్ నర్వశక్తిక్కు
కూడాతోఁబ్రయోజితే.

౨౨. అతుక్కుత్తరమరుళిచ్చెయ్కితార్

(విశిష్టవిశేషణసద్వారకమాక) ఎన్టు. విశిష్టంచతల్ విశేషణం చేతివిశిష్టవిశేషణమ్" ఎన్టు ప్రథమమ్కర్తృధారయసమానతైపుణ్ణి, "ద్వా రేణసహవర్తత ఇతినద్వారకమ్" ఎన్టు అనన్తరపదత్తైబహువ్రీహిత్తు, "విశిష్టవిశేషణేనసద్వారకం విశిష్టవిశేషణసద్వారకమ్" ఎన్టు తృతీ యాతత్పురుషనాకశబ్దత్తుక్కు పున్యత్తైపుణ్ణిక్కుశ్చతు. విశిష్టమావతు- విశేషయుక్తమానతాయ్, విశిష్టమానవిశేషణమెన్టు-దణ్డకుణ్డలాదికల్. పోల్బిక్కు శరీరభూతమాకైయాలే, పుంధక్సిద్ధ్యర్హమల్లాత విశేష తైయుక్తాన చిదచిద్రూపవిశేషణత్తైచ్చొల్లుకిటతు. అన్తిక్కు, విశిష్టవిశేషణమేగిటవితుక్కు - శరీరభూతమాయ్కోణ్ణు ఎన్టుమొక్క తన్నూడే కూడియిరుక్కిట విశేషణమెన్టు పొరుళాకపుమామ్. అపొ తుమ్, పుంధక్సిద్ధ్యర్హమాన దణ్డకుణ్డలాదికళిల్ వ్యాప్తుతి సిద్ధిక్కుమితే; విశేషణత్తాలే సద్వారకమాకవెన్టు-ఇప్పడి అపుంధక్సిద్ధమాన విశేష ణమాకిట హేతువాలే ద్వారసహితమాక వివసుక్కు-పరిణామముణ్ణా కిటతేగై.

ఇత్తాల్-అపుంధక్సిద్ధమానచిదచిద్రూపవిశేషణద్వారావివసుక్కు- పరిణామముణ్ణాకిట తెన్టుతాయ్బ్దు.

౨౩. ఇప్పడిస్వరూపత్తుక్కు-వికారమిన్టిక్కు-యిరుక్కు స్వశరీర భూతవిశేషణద్వారా కార్యజాతత్తుక్కుల్లామ్ ఇవనే ఉపాదానమూకై కూడుమోవెన్న వరుళిచ్చెయ్కితార్,

(ఒరుశిలబ్దిక్కుడైన) ఎన్టుతుడన్ణి. అతావతు - అల్పశక్తికమాన శిలబ్దిక్కు స్వరూపవికారమిన్టిక్కు-యిరుక్కుచ్చెయ్తే, స్వశరీరభూ తవిశేషణముఖత్తాలే తన్తుజాతమానకార్యజాతత్తుక్కు-త్తానుపాదాన

30. ఈశ్వరస్సృష్టికై గ్రయావతు-అచితై పరిణమిష్వి
కై గ్రయమ్, చేతనర్కుశ రీరేంద్రియక్లృతైర్కౌడు
తు జ్ఞానవికానతైష్పణ్ణై కైయుమ్.

మావృషి యుష్టానస్వభావమ్, “పరాస్యశక్తిర్వివిధైవశ్రూయతే” 132
ఎన్తోతప్పడుకటనర్యశక్తిక్కు-క్కుడాతొట్టియాతితో యోగై. “య
థోర్ణనాభిస్సృజతే గృహ్లాతేచ” 133 “ఊర్ణనాభిర్యథాస్సప్తాస్వయం
తత్ గ్రనతేపునః । తథాస్సప్తేదమఖిలంస్వయంత ద్గ్రనతేహరిః” 134
ఎన్నక్కడవతితో. “కార్యేన నైస్వతసు ముఖతస్తాముపానానమాహు
స్సాతేతక్తిస్సుకరమితరచ్చేతి వేలాంవిలంఘ్య । ఇచ్ఛాయావద్విహరతి
నదారజ్జరాజానవేత్తా సైవేశానాదతిశయకరీ సోర్ణనాభావిభావ్య” 135
ఎన్టమలిచ్చయ్తారితే ఖట్టర్.

ఇప్పడి నిమిత్తోపాదాన కారణత్వక్లృతైచ్చల్లి నహాకారికారణ
త్వమ్ శాల్లాతొట్టిస్తతు, సర్వజ్ఞత్వాదిగుణయోగమ్ కీర్త్యోశాల్లుకైయా
లుమ్, నిమిత్తోపాదానక్లృతైచ్చల్లివికృత్యమ్ శాల్లుకైయాలుమ్, తన్నడయే
సిద్ధిక్కుమెన్నుమత్తాతే. ఆకైయితే వేదాన్తసూత్రత్తిలుమితు విశేషి
త్తుచ్చల్లాతొట్టిస్తతు.

30. ఆక, ఈశ్వరనేత్రివిధకారణ ముమెన్నుమిడమ్ సాధితా
రాయ్ నిన్టార్ కీర్త్యో; అనన్తరమ్, “అజామేకామ్” 136 “గౌరనాద్యన్త
వతీ” 137 త్రిగుణంతజ్జగద్యోనిరనాదిప్రభవాప్యయమ్ ” 138 అజోపేయ
కః ” 139 “జ్ఞాజ్ఞేద్వావవజావీశనీశా” 140 “అజోనిత్యశ్చాశ్వతోయంపు
రాణః” 141 ఇత్యాదిశ్రుతిస్త్రుతికలితశాల్లుకటపడియే, నిత్యమాయురున్దు
శ్వవచితైయుమ్, చితైయుమ్, ఈశ్వరస్సృష్టికై గ్రయావతుతా నేతే
స్థుమాకాక్ష్యైలే యరులిచ్చయ్కేతార్.

(ఈశ్వరస్సృష్టికై గ్రయావతు) ఎన్టుతుడక్లి, కీర్త్యోజగత్కారణ
భూతనాకచొన్లపట్ట వీశ్వరస్ చేతనాచేతనాత్మకమాన జగత్తై స్థు

తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౬౯

౩౧. స్థితిప్రకృత్యావతు - సృష్టమానవస్తుకల్పితే,

పయిరుక్కునీర్ నిలై పోలే, అనుకూలమాకప్రవేశితుని

స్థు సర్వరక్షైక శైయుమ్ పణ్ణుకై.

ప్రకృత్యావతు - "తమగపరే దేవవీరీభవతి" 143 ఎఱగిటపడియే తన్నొడవిభక్తమాయక్కిడన్ద తమశ్శబ్దవాచ్యమానవచ్చితై, "తత్సృష్టయంభూర్భగవానవ్యక్తోవ్యజ్ఞాయన్నిదమ్ । మహాభూతాదిపృత్యైజాగి ప్రాదురానీత్రమోనుదః" 143 ఎఱగిటపడియే స్వప్రేరణ విశేషత్రాలే స్వప్రద్యభక్తమాయ్కి, అనన్తరమ్, అక్షరావస్థమాయ్కి, అతు తన్నై పిన్ను అవ్యక్తావస్థమాయ్కి, అత్తైవ్యక్తశబ్దవాచ్యమాన సమప్తివ్యప్తియప సమున్తకార్యజ్ఞశుమామ్బుడిపరిణమిప్పికై గయుమ్, "అచిదవిశేషితాన్ ప్రళయసీమనినంసరతః" 144 ఎఱగిటపడియే, కరణ కళేబర విధురనాయ్, భోగమోక్షశూన్యనాయ్, అచిదవిశేషితనాయ్కిడన్ద చేతనసుక్కు, భోగస్థానమానశరీరతై యుమ్, భోగోపకరణజ్ఞానవిద్వియజ్జైయుమ్ కొడుత్తు, భోగ మోక్ష భాగిత్యానర్హనామ్బుడిమున్ను సజుగ-చితమాయ్ క్కిడన్ద జ్ఞాన త్రినుడైయవికాన తైప్పణ్ణుకైయుమ్మైగై. చేతననుకైన్ద వితు-జాత్యైకవచనమ్.

౩౧, అనన్తరమ్, స్థితిసంహారజ్ఞతైనుడైయ ప్రకారజ్ఞతైయుమరుళిచ్చెయ్యవేణుమెన్దు తిరువుళ్ళమ్మల్ శ్రీ, ప్రథమమ్ స్థితియినుడైయ ప్రకారతైయరుళిచ్చెయ్కితార్,

(స్థితిప్రకృత్యావతు) ఎన్దుతుడజ్జి. స్థితిప్రకృత్యావతెన్నా తే, స్థితిప్రకృత్యావతెన్దుతు - స్థితియావతు - సృష్టిసంహారజ్ఞతేపోలే కర్తృగతమన్దికైరక్షణత్తుక్కు కర్తృభవిక్కిటవన్దు గతమాయరుప్పొన్దాకైయాలే, స్థితిప్రకృత్యేకరత్తృవ్యాపారమూకైయాలే.

(సృష్టమాన) ఇత్యాది. అతావతు - "తత్సృష్ట్యా" 145 ఎఱగిటపడియేతన్నాలే సృష్టమానవస్తుకల్పితే, పయిరుక్కు-రక్షకమాయ్కొగ్గు

౧౭౦

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

3-2 సంహరితైర్మయావతు - అవినీతనాన పుత్రనైపితా
విలగ్నీష్టువైక్కుమాప్సే, విషయాన్తరజ్జలిలేకైవ
శరుకిఱకరణజ్జైక్కులైత్తిట్టువైక్కు.

3-3. ఇమ్మాన్యుమ్ తని తనియేనాలుప్రకారమాయరుక్కుమ్.

జ్ఞానసుకూలమాయనియుమ్ సీన్ నిలైపోలే, "తదేవానుప్రచావిశత్" 146
ఎకగిఱపడియే తదక్షణానుకూలమాక పుశ్చేప్రవేశితునిష్టుత తద్వస్త్వ
సుగుణమానసర్వరక్షైక శైయుమ్ పణ్ణుకైయ్ గై, అనుప్రవేశశబ్దతుక్కు
అనుకూలతయాప్రవేశవివర్కి-విష్వ త్రిల్ వివక్షితమ్. ఇత్రాత్ - స్థితి
ప్రీకైర్మయావతు - నిలైప్రీకైర్మయావై, తదక్షణజ్జైపణ్ణుకై
యెన్దుతాయితై

3-4. అనన్తరమ్, సంహరప్రకారతైయరుళిచ్చయ్ కిఱాత్

సంహరితైర్మయావతు) ఎన్దుతుడగ్గి. అతావతు - "విచిత్రాదే
హసమ్పుత్తీశ్వరాయనివేదితుమ్" 147 ఎకగిఱపడియే స్వసమాశ్రయ
ణ్ణైప్పణ్ణియుజ్జీవిత్కైక్కుఱుప్పాకర్తా కొడు త్తకరణజ్జై కొణ్ణు
తన్నైపణ్ణి కైయ్ కై బాహ్యవిషయ ప్రవణనాయ్ పోకప్పుక్కవా
తే, విధినిషేధవశ్యనాయ్ ఒడుగ్గివ ర్తియామత్ స్వైరచారియాసపు
త్రనైహితపరనాన పితావానవక్ ఒరువ్యాపారాహ్ నల్లాతపడివిల
గ్నైయిట్టాడుక్కివైక్కుమాప్సే, తన్నైయిట్టిన్దవిషయజ్జలిలే ఆతిప్రవ
ణమాన్దనడక్కిఱకరణజ్జైక్కులైత్తిట్టాడుక్కి-విట్టువైక్కుయ్ గై.

3-5. ఇని. ఇన్ద్రస్పృష్ట్యాదికల్ తాప్రత్యేకిమ్ చతుర్విధమాయి
కై యాతే, అజ్జైయుమ్ దర్శిప్పిత్కైక్కాకవరుళిచ్చయ్ కిఱాత్,

(ఇమ్మాన్యుమ్ తని తనియేనాలుప్రకారమాయరుక్కుమ్) ఎన్దు.
విష్వభాగస్సంస్పృష్టావతుర్ధాసస్థితస్థితౌ । ప్రళయచ్ఛక్రరోత్యన్తే
చతుర్భేదోజనార్దనః" 148 ఎన్నక్కడవతితే.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౭౧

౩౪. సృష్టియిల్, బ్రహ్మపుక్కుమ్, ప్రజాపతికళుక్కుమ్, కాలత్తుక్కుమ్, సకలజన్తుకళుక్కుమ్ అన్తర్యామి యాయ్, రజోగుణత్తోడేకూడి సృష్టిక్కుమ్.

౩౪. స్థితియిల్, విష్ణ్వాదిరూపేణ అవతరిత్తు మన్వాదిము ఘోనశాస్త్రజ్ఞతైప్రవ రిప్పిత్తు, నల్వట్టికాట్టి, కాలత్తు క్కుమ్, సకలభూతజ్జళుక్కుమ్ మన్తర్యామియాయ్ సత్వగుణత్తోడేకూడి స్థితిప్పిక్కుమ్.

౩౪. (సృష్టియిల్) ఇత్యాది. అతావతు - సృష్టియిల్ వద్దాల్ చతుర్దశభువనస్సౌప్తావాయ్, సమష్టిపురుషనాన బ్రహ్మపుక్కుమ్, అవ నాలేసృష్టరామ్, నిత్యసృష్టికర్తాకళాన దశప్రజాపతికళుక్కుమ్, సృ ష్టికల్పేషితమానకాలత్తుక్కుమ్, ఒప్పు, కొండ్లు, త్వాదకజ్జళానసకలజ న్తుకళుక్కుమ్, తత్త్వసృష్టికళడై య త్తన్మకళిలే పర్యవసిక్కు మ్మడి అన్తరాత్తావాయ్, ప్రవృత్తిహేతువానరజాగుణవిశిష్టనాయ్కొం డ్లుసృష్టిక్కుమ్మేగై. “ఏకేనాంశేనబ్రహ్మసౌ భవత్యవ్యక్తమూర్తి మాన్ | మరీచిమిశ్రాల్లవతయల్లప్రజానామన్యభాగతః | కాలస్త్రీయ స్తస్యాంశ స్సర్వభూతానిచాపరః | ఇథంచతుర్థాసంసృష్టేవర్తతేసార జాగుణః ” 149 ఎన్నక్కడవతిత్తే.

౩౫. (స్థితియిల్) ఇత్యాది. అతావతు - స్థితియిల్ వద్దాల్, “మ ధ్యేవిరజ్చగిరిశంప్రథమావతారః ” 150 ఎగిరిజవిష్ణ్వవతారమతుడక్క మాక “సురనరతిరశ్చామవతరన్” 151 “ఎన్నిన్తయూనియుమాయ్పిట ద్దాయ్ ” 152 ఎగిరిజవడియే, అనేకావతారజ్జతైప్పణ్ణి, “యదైవోఽచ్చ మనురవదత్తద్భేషజమ్” 153 ఎన్త ఆవతరమనాక శ్రుతిప్రసిద్ధనానమను ముతలానయాజ్జవల్కలపరాశరవాల్మీకిశౌనకాదికళే ముఖేనస్తృతిహాన పురాణరూపశాస్త్రజ్ఞతైప్రవ రిప్పిత్తు, చేతనర్ అవధేప్రవృత్తరా కా మలీడేఱుకై కుంఱుప్పాననల్వట్టికళై డర్శిప్పిత్తు, రక్షణోపయోగియాన కా లత్తుక్కుమ్, లోక త్రిలోక్కు, కొండ్లు, రక్షకమాన సర్వభూతజ్జళుక్కుమ్,

౧౭౨ తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్. ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౩౬. సంహారత్రిత్, రుద్రనుక్కుమ్, అగ్న్యస్తకాదికళు
కుమ్, కాలత్తుక్కుమ్. సకలభూతశ్శకుమ్-మస్త
ర్యామియాయ్, తమోగుణత్తోడేకూడిసంహరిక్కుమ్.

తత్త్వత్రయత్రికళో తన్నతామ్బడి అస్తరాత్తావాయ్. జ్ఞానప్రకాశాది
హేతువాన సత్వగుణవిశిష్టనాయ్కొంజ్ఞు స్థితిస్థిక్కుమ్-మోగై. “ఏకాం
శేనస్థితోవిష్టుంగరోతివరిపాలనమ్ । మన్వాదిరూపీచాన్యేన కాలరూ
పావరేణచ ॥ సర్వభూతేషుచాన్యేనసంస్థితం కురుతేస్థితిమ్ । సత్వంగు
ణంసమాశ్రిత్య జగత్సపురుషోత్తమః ” 154 ఎన్నక్కడవతిత్తే. పురాణ
త్రిత్ “ఏకాంశేనస్థితోవిష్టుః” 155 ఎస్తు, విష్టువతారమొట్టెయుమ్ శో
న్నవితు-అవతారాస్తరశ్శకుమ్-మువలక్షణమొట్టె కొళ్ళవేణుమ్; (విష్టు
దిరూపేణ అవతరిత్తు) ఎన్తివరదుళిచ్చెయ్కై యాలే.

౩౬. (సంహారత్రిత్) ఇత్యాది. అతావతు-సంహారత్రిత్ వ
ద్దాత్, సంహారాకళిత్ తలైయానరుద్రనుక్కుమ్, అవాస్తరసంహ
రాకళి-అన అగ్న్యస్తకాదికళుక్కుమ్, సంహారోపయోగి యానకాల
త్తుక్కుమ్, ఒన్టుకొన్టునాశకమాన సకలభూతశ్శకుమ్, తత్త్వ
పృత్తిక శెల్లామ్ తన్నతామ్బడి అస్తరాత్తావాయ్, కణ్పారామల్
శెయ్కైక్కుటుప్పనతమోగుణ విశిష్టనాయ్కొంజ్ఞు సంహరిక్కుమ్-
మోగై. “ఆశ్రిత్యతమసోపృత్తిమస్తకాలేతథాప్రభుః । రుద్రస్వరూపాభగ
వానేకాంశేన భవత్యజః । అగ్న్యస్తకాదిరూపేణ భాగేనాన్యేనవ
రతే । కాలస్వరూపాభాగోన్య సుర్వభూతానిచావరః । వినాశంకుర్య
తస్తస్య చతుర్థైవమహత్తనః” 156 ఎన్నక్కడవతిత్తే. సృష్ట్యాదికళిల్
చతుర్విభాగభ్జోల్లుకిఱవిడత్రిత్ అంశశబ్దతాలే - బ్రహ్మాదికళైచ్చిల్లి
ల్, అవరోకళవనుక్కు-ప్రకారభూతరాకెయాలే యెన్నుమిడత్తైఅన
స్తరమ్, “బ్రహ్మాదక్షాదయగ్గికాలస్తథైవాఖిలజన్తవః । విభూతయోహ
రేరేతాజగతస్సృష్టిహేతవః । విష్ణుర్వాదయగ్గికాలస్సర్వభూతా

౩౨. శిలరై సుఖకళాకవుమ్, శిలరై దుష్టఖకళాకవుమ్
సృష్టితాలీశ్వరసుక్కువైషమ్యనైర్ఘృణ్యజ్ఞో వా
రాతోవెన్నిత్;

౩౩. కర్తృమడియాకచ్చెయ్ కైయాలుమ్, మన్ తిస్త, ప్ర
జ్ఞైయై నాకిలే కుటియిట్టజ్ఞప్తజ్ఞమ్మాతానై
ప్పోలేహితపరనాయ్చెయ్ కైయాలుమ్ వారాతు.

“నిచద్విజాస్థితేర్నిమిత్రభూతస్యవిష్టోరేతావిభూతయః । దుద్రగకాలాన్త
కాద్యాశ్చనమస్తాశ్చైవజన్తవః । చతుర్థాప్రళయేహ్యేతా జనార్దనవి
భూతయః” 157 ఎష్టు మూస్తుశ్లోకత్తాలే సుటమాకప్రతిపాదిత్తాని
తేశ్రీపరాశరభగవాః. ఇత్యేనినైత్తిత్తేయివరుమ్ (అన్తర్యామియాయ్)
ఎన్తరుళిచ్చెయ్ తతు. “విష్ణుర్కన్వాదయః” 158 “ఎగిట శ్లోకత్తిల్ విష్ణువై
యుమ్ విభూతియాకచ్చెన్న వితులవతారప్రయుక్తమానవిగ్రహపరమా
కక్కడవతు.

౩౨. ఇని విషమసృష్టియడియాక మన్దమతికళుక్కుణ్ణాకక్కడ
వ శ్చైయై పరిహరిక్కైక్కాక ప్రథమమ్ తద్విషయశ్చైయై
నువదిక్కిత్తార్,

(శిలరై) ఎష్టుతుడగ్గి అతావతు సృష్టిక్కిటవళవిత్, సర్వాత్మా
క్కలై యుమ్ ఏకప్రకారమాకవన్తిక్కే దేవమనుష్యాది విభాగేన, శిల
వాత్మాక్కలై సుఖకళాకవుమ్, శిలవాత్మాక్కలై దుష్టఖకళాకవుమ్ సృ
ష్టితాల్, సర్వనమనాయ్, పరమదయావానాయురుకు మీశ్వరసుక్కె
ల్లారళవిలుమైత్తిరామైయాకిట వైషమ్యముమ్, దుష్టఖకళాకసృష్టి
క్కైయాలే పరదుష్టాసహిష్టుత్వరూపైయాన కృపైయిల్లామైయుమ్
వారాతోవెగిట తాకిలైగై.

౩౩, అత్తై పరిహరిక్కిత్తార్,

(కర్తృమడియాక) ఎష్టు తుడగ్గి అతావతు - శిలరై సుఖకళాక
వుమ్ శిలరై దుష్టఖకళాకవుమ్ సృష్టిక్కిటవితు - విషమసృష్టికుటు

౧౭౪ తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౩౯. ఇవన్తా “మున్నీర్జాలమ్ వడ్డై త్తవెముకిత్
వన్తా” 159 ఎగిరి పడియే, నవిగహనాయ్కో
జ్జుసృష్ట్యాదికలై ప్పణ్ణమ్.

ప్రానచేతనరుడై యకర్తమడియాక చెప్పియైకై యాలుమ్, మల్లఖ కళాక
సృష్టిక్కిరి విరు - తనక్కురోగకరమానమజ్జైవిరుచ్చి తిన్నప్రజై యేమే
లేరిన్నాతపడినాక్కిలే కుటియిట్టు మణ్ తిన్న భయప్పడుప్పడివణ్ణమ్హి
తపరై యానమాతావై ప్పేలే, ఇవర్ కళ, మేల్ మల్లఖ హేతువానక ర్తజ్జ
తై ప్పణ్ణవణ్ణమ్బడిహితపరనాయ్ చెప్పియైకై యాలుమ్, వైవమ్యనై ఘృ
ణ్యజ్జలిరణ్ణమిననుక్కువారా త్తేగై.

ఇతాత్ “వైవమ్యనై ఘృణ్యేనసాపేక్షత్వాత్” 160 ఎగి
రి పేదాన్త నూత్రార్థతై యరుళి చెప్పియైతారాయిల్లు. “నిమ్మొన్న
తచ్చకరుణ ఇచ్చజగద్వి చిత్రంన ర్తవ్యపేక్ష్యసృజత స్తవరజ్జ శేషిన్ | వైవ
మ్యనిర్ఘృణ తియోర్నఖలు ప్రసక్తిస్తద్భిష్టానూత్రసచివాశ్రుతయోగృ
ణన్తి” 161 ఎన్జితుతనై భట్టరుమరుళి చెప్పియైతారిత్తే.

౩౯. ఆక, (సకలజగత్సృష్టిసంహారకర్తావాయ్) ఎన్జత్తైయు
పపాదిత్రాయ్నిన్దార్ కీర్త్తి; ఆనన్తరమ్, (విలక్షణ విగ్రహాయక్తనా
య్) ఎన్జత్తై యుపపాదిష్టరాకవుపక్రమిక్కితార్.

(ఇవన్తా) ఎన్జు తుడజ్జి, నడువుశాన్తు ఆర్తాది చతుర్విధపురు
షనమాశ్రయణీయత్వముమ్, ధర్మాదిచతుర్విధఫలప్రదత్వము మాకిరివి
నైయిరజ్జైయు ముపపాదియాల్, నానెన్నెన్నిల్; “కారణస్తుభ్యే
యః” 162 “యోబ్రహ్మణంవిదధాతిపూర్వమ్” 163 ఇత్యాదియిట్టొన్జు
కిరిపడియే, కారణ వస్తువేయుపాస్యముమ్ ఆశ్రయణీయముమాక్తై యా
లే, కారణ త్వజ్జొన్న పోలే, “చతుర్విధాభజన్తేమామ్” 164 ఎగిరి చతు
ర్విధపురుషనమాశ్రయణీయత్వముమ్, ఫలమరెడ పవత్తే” 165 ఎగిరి ప
డియే, ఫలప్రదత్వహేతువాన సర్వశక్తియోగమక్కిర్తేడ క్తమాక్తయాలే,

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్. ౧౭౫

౪౦. విగ్రహద్వాన్ స్వరూపగుణజ్ఞలిలుక్లాటిత్ అత్యన్తా
భిమతమాయీ, స్వానురూపమాయీ,

ధర్మాదిచతుర్విధ ఫలప్రదత్వముమథాదు క్తమెన్నుమీని నైవాలుమ్, అవబ్ధిలుపపాదనీయాంశమ్ మికపుమిల్లామైయాలుమ్, తమపాదాన వృణ్ణిల్ దిలర్. ఆకైయాలే, కీర్తించున్న కారణత్వతోడే విగ్రహయోగత్తుకకస్వయత్తైచ్చొల్లి కొండ్లుకీళరుకితార్,

(ఇవన్తాన్ “మున్నీర్ భాలమ్ పడై త్తనెమ్ముకిల్వణ్ణనే”¹⁶⁶ ఎగిఱి పడియే, నవిగ్రహనాయ్ కొండ్లు సృష్ట్యాదిక శైవ్యణ్ణమ్) ఎన్టు, అతావతు- ఇప్పడిజగత్సర్గాదికర్తావాకచ్చొల్ల పుట్టవివన్తాన్, ఎనక్కాక, ఆబ్దునీర్ డిబ్బిల్ దిలర్ వర్జలమెన్టు మూన్టువత్తెప్పట్ట నీరెయ్ డైతాననముద్ర తోడేకూడిన జగత్తెన్టుప్పిత్త వర్జకవలాహకమ్బాలే యిరుక్కిటపడి వైయ్ డైయవనేయెన్టు, ఆత్మోరుడైయ దివ్యవ్రబన్ధత్తి త్తొప్పల్లికిఱి పడియే, విగ్రహసహితనాయ్ కొండ్లు సృష్టిస్థితిసంహారక్లభే మూన్తై గుమ్పణ్ణమేగై. “ముకిల్వణ్ణన్”¹⁶⁷ ఎగిఱివెతు - ఔవార్యగుణపరమాక వ్యాఖ్యాతాకళే ఫలరుమ్ వ్యాఖ్యానవృణ్ణి నార్కళే యాకిలుమ్, విగ్రహపరమాక వివరరుళిచ్చెయ్ కైయాలే, ఇజ్జనమొరు యోజనైయన్తెన్టు, కొళ్ళపేణుమ్, ఒన్టుకుప్పలయోజనైయమున్తా యితేయిరుప్పతు.

౪౦. ఇని, ఇన్దవిగ్రహత్రినుడైయ వైలక్షణ్యత్తై యొరుమాన్తై యాలే విస్తరేణోపపాదిక్కితార్

(విగ్రహద్వాన్) ఎన్టు తుడణ్ణి. స్వరూపగుణజ్ఞలిలుక్లాటి అత్యన్తాభిమతమా కైయావతు-ఆనన్దమయమానస్వరూపముమ్ ఆనన్దావహమాన గుణజ్ఞశుమ్బొలన్తియే, నిరతిశయానన్దావహమా యిరుత్తై యాలే, అవబ్ధిత్కాటిలుమ్ మికపుమభిమతమాయిరుత్తై. “ఇచ్చొగృహీతాభిమతొరుదేహాః”¹⁶⁸ ఎన్నక్కడవతిత్తే. స్వానురూపమా కైయావతు - అననురూపమాయిరుక్క-చ్చెయ్ తేయమ్ అభిమతమాయిరుక్కుమ్ వైపోల్న్తి కేగై, తనక్కనురూపమాయిరుత్తై.

నిత్యమాయ్, ఏకరూపమాయ్, శుద్ధసత్వాత్త్వకమాయ్,
చేతనదేహమ్బాలే జ్ఞానమయమాన స్వరూపతైమ్తై
క్రైయస్త్రికే మాణిక్య-చృష్టిలేపానైస్త్రియైవైత్తా
ప్సౌలేయిక్కపాన్సురువాసదివ్యాత్త్వ స్వరూపత్తుక్కు
ప్రకాశకమాయ్,

నిత్యమూకైయావతు - స్వరూపగుణజ్ఞోపాతి అనాదినిధనమా
యిరుక్రై. లోక త్రిలవయవికళుక్కు అనిత్యత్వమ్ కాణై యాలే, ఇతుక్కు
మవయవిత్వేనానిత్యత్వమ్ వాగాతోవెన్నిల్ ; వారాతు, “ఎజ్ఞుమొ
క్క అవయవసమ్బంధమాత్రమల్ల వనిత్యత్వహేతు. అవయవారబ్ధ
త్వమ్. అవయవసమ్బంధమాత్రమే అనిత్యత్వహేతువామాకిత్, కరచ
రణాద్యవయవసమ్బంధముణ్డాన వాత్సావుక్కుమ్ వినాశమ్ వరవేణుమ్ ;
ఇక్లవ్పడి అవయవారబ్ధత్వత్తిల్ ప్రమాణమిల్లామెయాలే, ఇతుకరచ
రణాద్యవయవ యోగియాకానిట్కచృయేతేయుమ్ నిత్యమాయేయిరు
క్కుమ్” 169 ఎన్దు ఇవ్పడి వివరణ త్తిలే యాచ్చాన్చిత్తైయిరుళిచ్చెయ్
తారిత్తే.

ఏకరూపమూకైయావతు - వృద్ధిక్షయాదివికార రహితమాయిరు
క్రై. “న దైకరూపరూపాయ” 170 ఎన్నక్కడవతిత్తే.

శుద్ధసత్వాత్త్వకమూకైయావతు - గుణాన్తరసంసర్గమిల్లాతసత్వ
త్తుక్కుశ్రయమాయిరుక్కిటవప్రాకృతప్రవ్యమేవడివాయిరుక్రై. “సతి
స్యప్రాకృతామూర్తిః” 171 ఎన్నక్కడవతిత్తే,

(చేతనదేహమ్బాలే) ఇత్యాది. పాన్సురువాస దివ్యాత్త్వ స్వరూ
పత్తుక్కు ప్రకాశకమూకైయావతు - శుద్ధసత్వాత్త్వక మూకైయాలే
గుణత్రయాశ్రయమాన చేతనదేహమ్బాలే, జ్ఞానమయమూకైయాలే
తేజోరూపమాన స్వరూపతైవ్పఱన్దోల్ ద్రాతవడిమ్తైక్రైయస్త్రికే,
మాణిక్యతైచ్చప్పకచ్చమెత్తు అతిలే. పానైస్త్రియైవైత్తాల్లిరుక్కి
టపానై అతువుటమ్బే నిధిలెఱ్ఱుమ్బడి తోల్ ద్రివిక్కుమాప్సాలే,

తత్త్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరస్వరూపమ్.

౧౭౭

నిరవధిక తేజోరూపమాయ, సాకుమార్యాదికల్యాణగుణ
గణనిధియాయ, యోగి ధ్యేయమాయ, సకలజనమోహ
నమాయ,

“ఎస్తుమ్పొన్నురువాయ”¹⁷² ఎఁగిఱపడియేన్నహణీయమైకైయాలే
పొన్నురువెఱ్ఱుశొల్లప్పడుమతాన ది వ్యాత్త స్వరూపత్తుక్కుత్తాఁ ప్రకా
శకమాయురుక్తైః

నిరవధిక తేజోరూపమైకైయవతు- నిత్యము క్తవిగ్రహజ్ఞభుమ్,
ఇతునుమ్ ఏకజాతీయద్రవ్యమాయురుక్కుచ్చెయ్తే, ఏకజాతీయద్రవ్యా
త్తకమాన ఖద్యోతశరీరతేజస్సిత్కాట్టిత్ ఆదిత్యశరీరత్తుక్కుడ్డాన తే
జోతిశయమ్మైతే, ఇవై సావధికతేజస్సామ్బుడి రాఁనిరవధికతేజస్సై
వడివాకవుడైతాయురుక్తైః.

సాకుమార్యాదికల్యాణగుణగణనిధియైకైయవతు- సాకుమా
ర్యమ్, సాంద్ర్యమ్, లావణ్యమ్, సాగన్ధ్యమ్, యావనమ్ముతలానకల్యాణ
గుణసమూహత్తుక్కు కొల్లేకలమాయురుక్తైః. “సాంద్ర్యసాగన్ధ్యసా
కుమార్యలావణ్యయావనాద్యనన్తగుణనిధిదివ్యరూప”¹⁷³ ఎఱ్ఱెమ్మెరు
మానారరులిచ్చెయ్తారితే.

యోగి ధ్యేయమైకైయవతు- భగవద్ధ్యానపరరానపరమయో
గికభుక్కుశుభాశ్రయమాయ్కొడ్డెప్పీతుమ్ ధ్యానవిషయమాయురు
క్తైః. “కాచాన్యాత్వామృతేదేవిసర్వయజ్ఞమయంవపుః! అధ్యాస్తేదే
వదేవస్యయోగిచిన్త్యంగదాభృతః”¹⁷⁴ ఎఱ్ఱ అసాధారణవిగ్రహమే
యోగిచిన్త్యమాకచ్చొల్లప్పట్టణితే.

సకలజనమోహనమైకైయవతు- జ్ఞాజ్ఞవిభాగమటసకలజన
జ్ఞశైయుమ్ స్వవైలక్షణ్యతాలేపిచ్చేత్తుమతాయురుక్తైః. “పుంసాం
దృష్టిచిత్తాపహరిణమ్”¹⁷⁵ “సర్వసత్త్వమసూహరః”¹⁷⁶ కణ్ణవరత
మ్మనమ్వల్లుజుమ్”¹⁷⁷ ఎన్నక్కడవతితే.

౧౭౫

తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్. ఈశ్వరప్రకరణమ్.

నమస్తభోగనైరాగ్యజనకమాయానిత్యముక్తాను భావ్య
మాయా * వాశత్తడమ్బాలే సకలతాపహరమాయా,
అనన్తావతారకన్దమాయా,

నమస్తభోగనైరాగ్యజనకమాయాకైయావతు - తక్వైలక్ష్యై
కర్ణాచరకశుక్కు స్వేతరసకలవిషయాను భవత్తియమ్ ఆశైయముతి
యైవిత్తైక్కుమతాయుర్కు. "పేరిన్బమెల్లామ్తుఱ్డార్ తొమ్మితార
త్తోళ్" 178 ఎన్నక్కడవతిత్తే.

నిత్యముక్తానుభావ్యమాయాకైయావతు - అపరిచ్ఛిన్నజ్ఞానాదిగుణ
కరాననిత్యరాబుమ్ ముక్తరాబుమ్ 179 *సదాపశ్యన్తిప్పడియేఅనవరత
మనుభవిక్కిప్పమతాయుర్కు.

*వాశత్తడమ్బాలేసకలతాపహరమాయాకైయావతు - "శ్మైకాల్
"తూయశైయ్యమలర్కళ్" 180 ఎన్ఱుతుడక్కియాత్వోర్ వర్ణిత్తపడయే,
దివ్యావయవక్ళభుమ్ తిరుమేనియుమానశ్శేర్రియాలే, వరప్పమాట్రా
మైరైపూత్తుపరిమళమ్ అలైయెటియానిట్పతొరు తటాకమ్బాలే యి
రుక్కైయాల్, తన్నైక్కిట్టినవర్కశుక్కైయ సాంసారికవివిధతాపత్తో
డు విరహతాపత్తోడు వాళియట సకలతాపత్తై యుమ్ పోక్కుమతాయు
రుక్కై.

అనన్తావతారకన్దమాయాకైయావతు - "అజాయమానోబహుధావి
జాయతే" 181 "బహూనిమేవ్యతీతాని" 182 ఎన్ఱుళ్ళొల్లప్పడుకిటవసశ్శ్యై
తమాన వవతారక్ళభుమ్, అప్రాకృతదివ్య సంధానత్తై యితరసజాతీయ
మాక్కిళ్ళొన్ఱు దీపాచుత్పన్న ప్రదీపమ్బాలే వరుకిటవై యాకైయాల్
అవైయెల్లావర్బుక్కుమమూలమాయుర్కు. "ప్రకృతింస్వామధిష్ఠా
యసుభవామి" 183 "కల్పేకల్పేజాయమానస్సమూర్త్యా" 184 "ఆతి
యశ్శోతియుర్కువైయన్ఱువైత్తిన్ఱుప్పిటన్ద" 185 ఎన్నక్కడవతిత్తే.

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౭౯

సర్వరక్షకమాయ్, సర్వాశ్రయమాయ్, అస్త్రీభూషణ
భూషితమాయుగుక్కుమ్.

సర్వరక్షకమాకైయావతు - ఐశ్వర్యాధికళోడు కేవలరోడు
భగవచ్చరణార్థికళిలుపానకరోడు ప్రవన్నరోడు అనుభవకైజ్జుర్యప
రరాన నిత్యముక్తరోడు వాశియతి సర్వరుజైయపుమ్ అనిష్టనిష్పత్తిష్ట
ప్రాప్తికైష్టప్పణ్ణవతు దివ్యమజ్జళవిగ్రహావేతనాయ్కోడ్డాకైయాలే,
ఎల్లారుక్కుమ్ రక్షకమాయురుక్కై.

సర్వాశ్రయమాకైయావతు-ఉభయవిభూతిక్కుమ్ ఆశ్రయమా
యరుక్కై.

అస్త్రీభూషణ భూషితమాకైయావతు - కీర్తించు సర్వాశ్రయ
త్వసూచకమామ్బడి, అస్త్రీభూషణాధ్యాయత్రిత్వోష్ణుకీటపడియే, వి
భూత్యభిమానికళాన దివ్యాయుధజ్జళాలుమ్, దివ్యాభరణజ్జళాలుమ్ ఆ
లజ్జుతమాయురుక్కై. "అత్తానమస్యజగతోనిర్లేవమగుణామలమ్" 186
విభర్తి కౌస్తుభమణిం స్వరూపంభగవాన్స్వరిః । శ్రీవత్ససంస్థానధరమ
సన్తేచనమాశ్రితమ్ । ప్రధానంబుద్ధిరప్యస్తేగదారూపేణమాధవేభూ
తాదిమింద్రియాదిచ్ఛద్విధాహజ్కార విశ్వరః । విభర్తి శక్తరూపేణ
శక్తరూపేణచస్థితమ్ । చలన్వరూపమత్యంతజవేనాస్తరితానిలమ్ । చ
క్రన్వరూపచ్ఛమనోధత్తే విష్ణుగళరేస్థితమ్ । షష్ఠరూపాతుయామా
లౌవైజయస్తీగదాభృతః । సాభూత హేతుసంఘాతో భూతమాలాచ
వైద్విజ । యాసింద్రియవిశేషాణిబుద్ధికర్తృకానివై । శరరూపాణ్య
శేషాణితానిధత్తే జనార్దనః । విభర్తియచ్ఛాసిరత్న మమ్యుతోత్యస్తని
ర్కలమ్ । విద్యామయస్తత్త్వసంవిద్యాచమమసంస్థితమ్" 187 ఎన్నక్క
డవతిత్తే.

౧౫౦

తత్వత్రయస్వరూపమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౪౧. ఈశ్వరస్వరూపద్వా, పరత్వమ్, పూహమ్, విభ
వమ్, అన్తర్యామిత్యమ్, అర్చావతార మెన్ద్రజుప్ర
కారశోడశకూడి యరుక్కు-మ్.

౪౧. ఆక, (విలక్షణవిగ్రహాయుక్తనాయు) ఎన్ద్రైయుపపాది
త్తారకీభ్ర; అనన్తరమ్, ఇన్ద్రవిగ్రహయోగ ప్రయుక్తమానవీశ్వరముడై
యపరత్వాదిపంచప్రకార త్రైయుమతని త్తనియేసుస్య క్తమాకదర్శిప్రకృ-
వేణుమెన్ద్రుతిరుపుశ్శమ్భుద్లో ప్రథమమతుతన్నైయు త్తేపికి-తార్,

(ఈశ్వరస్వరూపద్వా, పరత్వమ్, పూహమ్, విభవమ్, అన్త
ర్యామిత్యమ్, అర్చావతారమెన్ద్రజుప్రకారశోడశ కూడియరుక్కు-మ్) ఎ
న్ద్ర. (లక్ష్మీభూమినీశానాయకనాయు) ఎన్ద్రైయుముపపాదిత్తువిష్ణు, పి
న్నైయితుశొల్లాతొట్టివానెన్నెన్నిల్ ; అతిలుపపాదిక్కు-వేణువతువణి
యిల్లామైయూలుమ్, “వై కుణ్డే తుపరేలోకేశ్రీనహాయోజనార్దనః | ఉధా
భ్యాంభూమినీశాభ్యాం సేవితగపరమేశ్వరః” 183 ఎన్ద్రైయాలే మేల్
శొల్లకిపరత్వత్తిలే అథాదుక్తమామెన్నుమత్తై పుల్లైరువుమ్, తని
తువపాదిత్తిలర్. ఆకైయూత్, విరోధమిల్లై.

(ఈశ్వరస్వరూపమ్) ఎన్ద్రైయవిదత్తిల్ స్వరూపశబ్దత్తాలే శొ
ల్లకిపతు - స్వాసాధారణవిగ్రహత్తైయాతల్, విగ్రహవిశిష్టమానస్వ
రూపన్ద్రైయాతల్ - సజ్జిహేణ ఇట్టరుళిన ముల్ శ్రైయిరణ్ణుతత్వత
యప్పడయిలుమ్, ఒరుపడయిలే, “తిరుమేనియుమ్ ఆళ్ళువడియాయరు
క్కు-మ్; అతావతు-పరత్వముమ్, పూహముమ్ : అన్తర్యామిత్యముమ్,
విభవముమ్, అర్చావతారముమ్ ఎన్ద్రము. ముల్ శ్రైప్పడియిలే “ఈశ్వరస్వ
రూపమ్ హేయప్రతిభటమాయ” ఎన్ద్రతుడజ్జి “పత్నీ పరిజనవిశిష్టమాయ
రుక్కు-మ్” ఎన్ద్రైయుపపాదిత్తవనన్తరమ్, “ఇతుతా ఆళ్ళువడియాయ
రుక్కు-మ్” ఎన్ద్రము, ఇదమశబ్దత్తాలే - ప్రకృతమానవీశ్వరస్వరూపత్తై ప
రామర్శిత్తు, అతుతా పరత్వాదిరూపేణ పంచ ప్రకారమాయరుక్కు-మె
న్ద్రమివర్తామే యరుళిచ్చెయ్ కైయాలే, ఇప్పడిపరత్వాది పంచప్రకార

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౫౧

౪౨. అతిత్ పరత్వమావతు - అకాలకాల్యమాన 189 * నల

మందమిల్లతోర్ నాటిలేనిత్యము క్తరు-భోగ్యనాయ్

కొండ్రెముద్దురుళియిరుక్కు-మిరుప్ప.

విశిష్టనాయుగప్ప నెన్నుమిడతై “మమప్రకారాగి పశ్చేతిప్రాహుర్వే
దాంతపారగాః । పరోవ్యూహశ్చవిభవౌనియన్తానర్వదేహినామ్ ।
అర్చితతారశ్చతథాదయాభుగ్గపురుషాకృతిః । ఇత్యేవంపశ్చధాప్రా
హుర్తాంవేదాన్తవిదోజనాః” 190 ఎన్టువివ్వకేసనసంహితైయిలేతానే
యరుళిచ్చెయ్తానితే.

౪౨. ఇని, ఇన్దవజ్జుప్రకారత్తైయు మదై వేయుపపాదిక్కి-క్కో
లి - ప్రథమమ్పరత్వత్తైయుపపాదిక్కి-తోర్.

(అతిత్ పరత్వమావతు) ఎన్టుతుడగ్గి. అతావతు-అవైయైన్దిలుమ్
వైత్తుక్కొంజుపరత్వమావతు - “నకాలస్తత్రవైప్రభుః” 191 ఎన్టుమ్
కలాముహూర్తాదిమయశ్చకాలోనయద్విభూతేగ్గిపరిణామహేతుః” 192,
ఎన్టుమ్, “యోవై నజాతుపరిణామపదాస్సదంసాకాలాతిగాతవపరామ
హతీవిభూతిః” 193 ఎన్టుమ్, “యత్కాలాదవచేళిమమ్” 194 ఎన్టుమ్కొ
ల్లుకిటపడియే, కాలకృతపరిణామమిల్లాతదేశమాకైయాలే, కాలకాల్య
మన్తి క్కేయిరుప్పతాయ్ “నలమందమిల్లతోర్నాడు” 195 ఎన్నుమ్బడి
అనన్దమళవిజ్ఞప్తు ఆద్వితీయమాయిరుక్కిట శ్రీవై కుణ్ణత్తిలే “యత్రపూ
ర్వేసాధ్యాస్సన్తిదేవాః” 196 యత్రమువయగ్గి ప్రథమజాయేపురా
ణాః” 197 ఎన్టుమ్, “అయర్వముమమరర్కకళ” 198 ఎన్టుమ్ శొల్లుకిట
పడియే. నిత్యానజు-చితజ్ఞానరాయిరున్దుళ్ళ అనన్తగరుడవివ్వకేసనాది
కళాననిత్యసూరికళుక్కుమ్. “సూర్యకోటివ్రతీకాశాల్పపూర్ణేన్ద్యయుతన
న్నిభాః । యస్త్రిన్దదేవిరాజన్తేముక్తాస్సంసారబన్ధనైః” 199 ఎగ్గిటప
డియే, నివృత్తనంసారరాయ్, అనజు-చితజ్ఞానరానము క్తరుమ్, అ
నుభవవిషయభూతనాయ్ కొండ్రెముద్దురుళియిరుక్కు-మిరుప్పొగై.

౧౮౨ తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్. ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౪౩. పూహమావతు - సృష్టిస్థితి సంహారార్థమాక
పుమ్, సంసారిసంరక్షణార్థమాకపుమ్, ఉపాసకా
సుగ్రహార్థమాకపుమ్, సజ్జర్వణప్రద్యుమ్న అనిరుద్ధ
రూపేణనిఱుమ్నిలై.

“వై కుణ్డేతుపరేలోకేనిత్యత్యేనవ్యవస్థితమ్ | మశ్యన్త్రిచసదాదేవం నేత్రైశ్చ
నేనవాచురః” 200 ఎన్నక్కడవతియై.

౪౩. అనన్తరమ్, పూహతైయుపపాదిక్కితార్.

(పూహమావతు) ఎఱ్ఱుతుడగ్గి, ఆతావతు - పూహతుక్కువి
నియోగమ్ లీలావిభూతియిలే యాకైయాలే, ఇవ్విభూతియినుడై య
సృష్టియెన్న, స్థితియెన్న, సంహారమెన్న, ఇవల్లై నిర్వహికైక్కాక
పుమ్, బుభుక్షుక్కళానసంసారికలై అనిష్టనివృత్త్యాదికలై పుణ్ణిరక్షిక్కై
క్కాకపుమ్, ముముక్షుక్కళాయుపాసిక్కుమవర్కళుక్కు సంసార
నివృత్తిపూర్వకమాక తనైవన్దు ప్రాపిక్కైక్కుడలాన వసుగ్రహతైపు
ణ్ణికైక్కుడలాకైక్కాకపుమ్, సజ్జర్వణప్రద్యుమ్ననిరుద్ధర్కళాయ్
కోణ్ణునిఱుమ్నిలై, పూహమావతైగై. ఇతిల్ ఇన్నపూహతైలే
యిన్నతు శేయ్యమెన్నుమిడమ్ మేలుపపాదన త్రిలే కణ్ణికాళ్యతు. “చ
తుర్విధస్సభగవాన్స్తుముక్షూణాః హితాయనై | అన్యేషామపిలోకా
నాంసృష్టిస్థిత్యన్తసిద్ధయే” 201 ఎఱ్ఱుమ్, “అనన్త్యత్తవసేనాసేవ్య
హాద్యోమయేరితః | ఆనాదికర్తవశ్యానాం సంసారేవతతామధః”
ఎఱ్ఱుతుడగ్గి “ఉపాసకాసుగ్రహార్థం జగతోరక్షణాయచ” ఎఱ్ఱుమ్
“ఆవిరాసీద్భగవతఃసజ్జర్వణప్రద్యుమ్నధవరిష్కృతః | రుక్మాభసన్యమమలస్స
ర్వశాస్త్రేషు శబ్దితః | సోయంప్రద్యుమ్ననామ్నాభూత్తదేకాన్తవ
పుద్ధరః | సోయంసజ్జర్వణాభ్యోభూత్తదేకాన్తవపుద్ధరః | ఇన్ద్రనీల
ప్రతికాశవషశాస్త్రేషుశబ్దితః ! తతోనామ్నానిరుద్ధోయంస్వయమే
వాధవన్తునే | తదేకాన్తవపుద్ధ్యక్తస్తాదాత్వికఘనవ్రభః” ఎఱ్ఱుమ్,
భగవచ్చాస్త్రత్రిలేసృష్ట్యాదికళుమ్, సంసారిసంరక్షణముమ్, ఉపాస

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౫౩

౪౪. పరత్వత్త్రిల్ జ్ఞానాదికళాటుమ్ పూర్ణమూయి
రుక్కుమ్; పూహ త్త్రిల్విరణ్ణగుణమ్ ప్రకటమా
యిరుక్కుమ్.

కానుగ్రహముమాకిటపూహకృత్యజ్ఞభుమ్, సజ్కర్షణాది పూహజ్ఞభుమ్
శొల్లప్పట్టతిత్తే. “చతుర్విధస్సభగవాన్” 202 ఎగ్గిటవిజ త్త్రిల్చతుర్విధ
మాకచొల్లిల్లు, వాసుదేవరై యుజ్ఞాట్టుకై యాలే.

౪౪. ఇంద్రపరపూహజ్ఞభుక్కు త్త్రిన్నిల్ విశేషమేతెన్నవరుళి
చ్చెయ్కితార్.

(పరత్వత్త్రిల్) ఎన్ఱుతుడక్కి. అతావతు - “సమ్పూర్ణషడ్గుణస్తేషు
వాసుదేవోజగత్పతిః” 203 ఎన్ఱుమ్ “పూర్ణస్తిమితషాడ్గుణో నిస్త
గజ్జాన్లలౌపమః | షడ్గుణంయుగవదు న్నేషాత్ గుణానాం స్వప్రచోదితాత్ |
అన్తస్త్వవభగవాన్వా సుదేవస్సనాతనః” 204 ఎన్ఱుమ్ శొల్లపిటపడియే,
వాసుదేవరూపమానపరత్వత్త్రిల్జ్ఞానబలైశ్వర్యవీర్యశక్తి తేజస్సుక్కు
ళాకిట ఆటుగుణజ్ఞభుమ్పరిపూర్ణ మాయిరుక్కుమ్. సజ్కర్షణాదిరూప
మానపూహత్త్రిల్ “తత్రతత్రావశిష్టం యగ్గణానాం ద్వియుగంమునే!
అనుష్ఠత్త్రింభజశ్చైవ తత్రతత్రయథాతథమ్” 205 ఎగ్గిటపడియే, అవ
శిష్టమాన గుణచతుష్టయముమ్ తత్రతత్రానుష్ఠత్తమాయ్నిట్కిచ్చెయ్
తేయుమ్, అధికరిత్తకార్యజ్ఞభుక్కునుగుణమాన వివిరణ్ణ గుణమేప్ర
కాశమాయిరుక్కుమెగ్గై. “గుణైష్వద్భిస్తేవైత్తైప్రథమ తరమూర్తి
స్తవబభౌతత స్తినస్తేషాం త్రియుగయుగైర్నిత్రిభిరభూః | వ్యవస్థాయా
చైషాననువరదసావిష్కృతివశాద్భవాన్ సర్వత్రైవత్వగణితమహామల్ల
ళగుణః” 206 ఎన్ఱుతుత్తనై ఆత్మానరుళిచ్చెయ్తారిత్తే.

౪౫. ఇనిఇంద్రసజ్కర్షణాదికళే మూవర్ పక్కలిలుమ్ ప్రకాశిక్కిట
గుణవిశేషజ్ఞతైయుమ్, ఇవర్కళే తానిన్నకృత్యజ్ఞభుక్కుక్కుడవరాయి
రుప్పూర్క శెన్నుమత్తైయుమ్ తనిత్తనియే యరుళిచ్చెయ్యవేణుమెన్ఱు
తిరువుళ్ళుమ్బిల్లి, ప్రథమమ్ సజ్కర్షణార్పడియైయరుళిచ్చెయ్కితార్

౧౮౪

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౪౫. అతిత్ సజ్జర్ణణర్, జ్ఞానబలబలగిరణ్ణోడుజ్ఞాడిజీవ
తత్వత్రైయధిష్ఠిత్తు, అత్రైప్రకృతియిల్ నిస్తుమవివే
కిత్తు, ప్రద్యుమ్నావస్తైయైయుమ్ భజిత్తు, శాస్త్ర
ప్రవర్తనత్రైయుమ్ జగత్సంహారత్రైయుమ్ పణ్ణ
కొడవరాయరుప్పర్.

౪౬. ప్రద్యుమ్నర్, ఐశ్వర్యవీర్యబలగిరణ్ణోడుజ్ఞాడి

(అతిత్ సజ్జర్ణణర్) ఎస్తుతుడగ్గి, అతావతు-పూహత్రయ
లుమ్ వైత్తుక్కొణ్ణ సజ్జర్ణణర్, “తత్త్రజ్ఞానబలద్యద్వాద్రూ పంసా
జ్జర్ణణంహారే,, 207 ఎస్తుమ్, “భగవానచ్యుతోపీత్యంవత్తుణేననమేధితః
బలజ్ఞానాగుశౌతస్యస్ఫుటా కాగ్యవశాన్తునే” 208 ఎస్తుజ్ఞోల్లుకిటపడి
యే, నర్వగుణజ్ఞశుముణ్ణాయరుక్క-చ్చెయ్ తేయుమ్ కార్యానుగుణ మా
కజ్ఞానబలగిరణ్ణోడుజ్ఞాడి, “సోయంసమస్తజీవానా మధిష్ఠాత్మత
యాస్థితః” 209 ఎస్తుమ్, “నజ్జర్ణణ స్తుదేవేశోజగత్సప్తమనా స్తతః
జీవతత్వమధిష్ఠాయ ప్రకృతేస్తువివిచ్యతత్” 210 ఎస్తుజ్ఞోల్లుకిటపడియే
ప్రకృతికుర్చే మయగ్గి-డక్కిటజీవతత్వత్రైయధిష్ఠిత్తు, అన్తవధిష్ఠాన
విశేషతాతే యిత్రైప్రకృతియిలేనిస్తుమ్ నామరూపవిశేషస్థోఽబ్రువ్యుడి
వివేకిత్తు, “వివేకానన్తరం దేవగప్రద్యుమ్నత్వ మవాససః” ఎస్తుమ్, “సో
యంప్రద్యుమ్నామాభూతదే కాన్తవపుర్ధరః” 211 ఎస్తుజ్ఞోల్లుకిటపడి
యే, ప్రద్యుమ్నావస్తైయైయుమ్ భజిత్తు. “శాస్త్రప్రవర్తనజ్ఞాపినం
హారజ్ఞాప్రదేహినామ్” 212 ఎస్తుమ్, “బలేనహరతీదంసగుణే సనిఖిలం
మునేజ్ఞానేసతనుతేశాస్త్రం నర్వసిద్ధాన్తగోచరమ్ । వేదశాస్త్రమి
తిభ్యాతం పాచ్చరాత్రంవిశేషతః” 213 ఎస్తుజ్ఞోల్లుకిటపడియే, వేదా
దిశాస్త్రప్రవర్తనత్రైయుమ్, జగత్సంహారత్రైయుమ్ పణ్ణకొడవరాయ
రుప్పర్కాన్.

౪౬. అనన్తరమ్, ప్రద్యుమ్నర్ పడియై యరుగి చ్చెయ్ కితార్.
(ప్రద్యుమ్నర్) ఎస్తుతుడగ్గి, అతావతు-ప్రద్యుమ్నర్ “ఐశ్వ

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౫౫

మనస్తత్వత్వై యధిష్ఠిత్తు, ధర్మోపదేశ త్తైయుమ్, మను
చతుష్టయస్తుడక్కమాన శుద్ధవర్గసృష్టియైయుమ్ పణ్ణ
కొడవరాయరుప్పర్.

ర్యవీర్యనంభేదాద్రూపం ప్రాద్యున్నముచ్యతే" 214 ఎఱ్ఱమ్, "పూర్ణ
వక్షణ ఏవాయ మచ్యుతోపిమహామునే । గుణా వైశ్వర్యవీర్యాఖ్యా
స్ఫుటాతస్యవిశేషతః" 215 ఎఱ్ఱమ్ ల్లుకిటపడియే, నకలగుణాల్లుముఱ్ఱా
యిరుక్కచ్చయేతేయుమ్, కార్యానుగుణమాక విశేషేణస్ఫుటాఖ్యా
రుక్మిణవై శ్వర్యవీర్యజ్ఞోడేకూడి, "మనసోయమధిష్ఠాతామనూమయ
ఇతీరితః" 216 ఎఱ్ఱగిటపడియే, జ్ఞానప్రసరణద్వారమాన మనస్తత్వత్వై
యధిష్ఠిత్తు, "ఐశ్వర్యేణగుణేనా సాన్మజతేతచ్చరాచరమ్ । నీర్యేణవర్వ
ధర్మాణిప్రవర్తయతినర్వశః" 217 ఎఱ్ఱగిటపడియే, శాస్త్రార్థానుష్ఠానరూ
పమానధర్మశ్శినుడై య పుపదేశ త్తై యుమ్, "మనూనానర్గమకరోన్ము
ఖబాహూరుపాదతః । చతుర్థాంబ్రాహ్మణాదీనాంసర్గద్వారంజగత్పతిః । ద్వి
జయుగ్గంక్షత్రయుగ్గంవై శ్యయుగ్గంతథైవచ । మిధునఞ్చచతుర్థస్యఏ
తన్ననుచతుష్టయమ్ । మనుభ్యోమానవశతంత్రీపుంమిధునతోభవేత్ ।
ఏకైకంవర్గభేదేనతేభ్యోమానవమానవాః । సహసాసంబభూపుశ్చ
స్త్రీపుంమిధునతస్తథా । మనుష్యాశ్చతతస్తేభ్యగిప్రాదుష్యర్వీతమత్స
రాః । ఏతేహిశుద్ధసత్వస్థాదేహాన్తనాన్యయాజినః । నిరాశాన్కర్ష
కరణాన్తామేవపాప్నువన్తితే । త్రైయస్తేషుచనిష్ఠా తాద్వాదశా
ధ్యాత్తచిన్తకాః । పూహానువృత్తినతతంకుర్వతేతేజగత్పతేః । తృ
తీయేనజగద్ధాత్రానిర్మితామనసాన్వయమ్ । గుణప్రధానయోగేచనిష్ఠి
తాల్లపురుషర్షభ । ఇత్యేషశుద్ధసర్గోయంగణేశతవకీర్తితః" 218 ఎఱ్ఱవి
ష్వక్సేనసంహితై యిట్టొల్లుకిటపడియే, ముఖబాహూరుపాదజరాయ్
మిధునమాయరుక్మిణ బ్రాహ్మణాదిమనుచతుష్టయస్తుడక్కమాక ఇ
స్తమనుక్కల్ పక్కలిలేనిసుమ్మిధునజ్ఞానోక్తుతనిత్తనియేవర్ణ
భేదేనపుణ్డానమానవశతముమ్, అప్పడియేస్త్రీపుంమిధునజ్ఞానోక్తు

౪౭. అనిరుద్ధర్, శక్తితేజస్సుకర్-లిరణ్డోడుజ్జూడిరక్ష
ణత్తుక్కుమ్, తత్వజ్ఞానప్రదానత్తుక్కుమ్ కాలస్పష్టి
క్కుమ్, మిశ్రస్పష్టిక్కుమ్ కడవరాయిరుప్పర్.

జ్ఞు, అస్తమానవర్ పక్కలిలేనిస్తుముడ్డానమానవరుమ్, అవర్ కళ పక్క
లిలేనిస్తుముడ్డానమనుష్య రుమాయ్కోణ్డని ర్తత్సరరాయ్, శుద్ధనత్వ
స్థరాయ్, దేహస్తమస్యయాజకశన్తి క్కేఫలాభిసన్నిరహితరాయ్కోణ్డ
జ్ఞు, భగవత్సమారాధనయాపమానక ర్తతైయనుష్ఠియానిత్పరాయ్, వే
దాస్తత్తిలేనిష్టాతరాయ్, ద్వాదశాక్షరముఖేనాధ్యాత్మ చిన్తకరాయ్,
సర్వేశ్వరనుడైయవ్యాహనువృత్తియై యెప్పొత్తుమ్బుజ్జా నిస్తుకోణ్డ,
భగవత్ప్రప్తియైప్పణ్ణనిల్కుమ్ శుద్ధవర్గత్తినుడై యస్పష్టియైయుమ్
పణ్ణక్కడవరాయిరుప్పర్కై.

౪౮. అనస్తరమ్, అనిరుద్ధర్ పడియైయరులిచ్చెయ్ కితార్.

(అనిరుద్ధర్) ఎస్తుతుడణ్డి. అతావతు - అనిరుద్ధర్ “శక్తితేజస్సు

ముత్కర్వాదనిరుద్ధతనుర్వరే” 219 ఎస్తుమ్, “పురుషోపిమహాధ్యక్షః పూ
ర్ణవక్షుగఉచ్యతే శక్తితేజోగుణాతస్యస్ఫుటాశార్యవశాన్తునే” 300 ఎస్తు
బ్బొల్లుకిఅవడియై, సర్వగుణ జ్ఞశుముడ్డాయరుక్కచ్చెయ్తేయుమ్, కా
ర్యాగుణ మానశక్తితేజస్సు క్కుళోడేకూడి, “శక్త్యాజగదిదంసర్వ
మనన్తాన్దనిరస్తమ్ । బిభర్తిపాతిచహరి ర్దణిసానురివాణుకమ్ । తేజ
సానిఖిలంతత్వజ్ఞాపయత్యాత్మనామునే” 301 ఎక్కిళిపడియై, జగ
ద్రతుణత్తుక్కుమ్, ఉజ్జీవనపేతువానతత్వజ్ఞానప్రదానత్తుక్కుమ్, త్రు
టిముతలాకద్విపరార్థవర్తనమాకపుణ్డోనకాలస్పష్టిక్కుమ్, “తురీయో
యంజగన్నాథోబ్రహ్మణ మసృజత్పునః । ముఖబాహూరుపజ్ఞాతోబ్రహ్మ
ణగ్గిపరమేష్ఠినః । చతుర్విధోభూతసర్గస్తేనసృష్టస్సయంభువా । బ్రా
హ్మణాద్యాస్తథావర్తారజగప్రాచుర్యతోభవత్ । త్రయీమార్గేషుని
ష్టాతాఃఫలవాదేరమన్తితే । దేవాదీనే పమన్వానానచమాంసేనిరేస్వ
తః । తమఃప్రాయాస్త్విమేకేచిన్తమనిద్వాంప్రకుర్వతే । ఆరాధ్యః

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౮౭

నియంతారం నజానంతగవరస్పరమ్ । సల్లాపంకుర్వతోవ్యగ్రవేదవాదేషు
 నిష్ఠితాః । మాంసజానన్తిమోహేనమయిభక్తిపరాజ్ఞుభాః । స్వర్గా
 దిషురమన్త్యేతేఅపసానేపతన్తితే । కామాత్మానోమహాభాగజరామ
 రణయోగినః । ప్లవన్త్యేతేద్విజామోహాత్తేహిసంసారవర్తని । ఇ
 త్యేష మిశ్రసర్గస్తుగణేశతవక్తీర్తితః” ౩౦౭ ఎన్టువివ్వకేనసహితైయిత్తో
 ల్లుకిటపడియే, బ్రహ్మవినుడైయముఖబాహూరుపాదజరాయ్, బ్రాహ్మ
 ణాదివర్గరాయ్, రజగప్రచురరాయ్, పూర్వభాగమార్గనిష్ఠాతరాయ్, ఫ
 లవాదత్తిలే రమియానిత్పారాయ్, ఈశ్వరస్తే యోగీయదేవాదికత్తై
 యేఆరాధ్యరాకనినైత్తు, అతిలేశిలర్తమప్రచురరాయ్ భగవన్పిదైయై
 ప్పణ్ణి, ఆరాధ్యనాయ్ నియంతావాయిరుక్కిటవవనై యతియామల్ వ్య
 గ్రమాన వేదవాదజ్ఞలిలే ఘనస్సెవైత్తు, ఒరువర్కొరువరవల్తైస
 ల్లాపిత్తుకొంజ్జు, ఆత్మయాలే, భగవద్జ్ఞానభక్తికలిత్, అన్వయమిన్తి
 కేన్వర్గాదికలిలేరమియానిష్ఠకొంజ్జు, స్వార్థఫలావసానత్తిలేఅధ్యవతి
 త్తుకామవిషయమానమనస్సెయుడైయరాయ్, జరామరణజ్ఞతైయదైన్తు
 సంసారమార్గ గామికళాయ్ త్తిరియుమవర్కళాకిటమిశ్రవర్గత్తినుడైయ
 సృష్టియైయమృణ్ణకృడవరాయిరుప్పరైకై.

(అన్తైయమ్, అన్తకారణజ్ఞతైయమ్ తానేయుడైాకుమ్, అ
 ణ్ణత్తుకుట్టవస్తుకల్తై చేతనరగన్తర్యామియాయ్ నిష్ఠుడైాకుమ్)
 ఎన్టు - సమప్తిసృష్టియెల్లామద్వారకమాకవుమ్, వ్యప్తిసృష్టియెల్లామ్
 సద్వారకమాకవుమివర్తామ్ కీర్తురుళిచ్చయ్కైయాలమ్, “ఇవ్వణ్ణ
 త్తిలేబద్ధాత్తసమప్తిభూతనాన బ్రహ్మపుకుమ్, ఇతుక్కుక్కిన్తస్స
 జగల్పత్తాలే ఎమ్మెరుమాన్తానేసృష్టిత్తరుళుమ్. ఇతుకుమ్-మేల్, బ్ర
 హ్మపుకన్తర్యామియాయ్నిష్ఠ సృష్టిత్తరుళుమ్” ౩౦౮ ఎన్టుఆచ్చాన్బిత్తై
 యరుళిచ్చయ్కైయాలమ్, వ్యప్తిసృష్టియెల్లామ్. సద్వారకమాకవేకొ
 శ్యవేణ్ణకైయాలే, ప్రద్యుమ్నకృత్యమాకచ్చొన్నశుద్ధవర్గసృష్టి ఆద్వార
 కమ్; అనిరుద్ధకృత్యమాకచ్చొన్నమిశ్రవర్గసృష్టినద్వారకమెన్న చెన్ణైతు;

౧౮౮

తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకాశరమ్.

౪౮. విభవమ్, అనన్తమాయ గౌణముఖ్యభేదతాలేభేది
త్తిరుక్కుమ్.

అకై యాల్, శుద్ధవర్గసృష్టియుమ్, మిశ్రవర్గసృష్టియుమ్, సద్వారకసృష్టి
తన్ని లే చేతనరుదైయక ర్థవిశేషప్రయుక్తమాన నజ్జల్పవిశేషతాలే
యాకక్కడవతు. ఇంద్ర శుద్ధవర్గసృష్టియుమ్, మిశ్రవర్గసృష్టియుమ్ ఎమ్మె
రుమాన్తా నే యరుళిచ్చెయ్య క్కేట్టవనన్తరమ్, “భగవత్ దేవదేవేశ్వర
జ్ఞపరమేశ్వర । కిమేవభవితాసృష్టోమిశ్రనర్గోజగత్పతే । శుద్ధసృష్టింవి
హాయైహానిర్దయప్రరుషోత్తమ” 304 ఎన్దు నే నెముతలియార్ కేట్ట,
విహాయశుద్ధవర్గశ్చమిశ్రవర్గసృష్టకారణమ్ । శ్రుణుష్వగణనాథత్వంద
యాలుర్నిర్దయోనచ । సర్వజ్ఞోహంససద్దేహస్తథాపిచనృబామ్యహమ్ ।
అనాద్యవిద్యానమ్ముప్తశేముషీకాన్న రానిహ । వీత్యైజ్ఞాన ప్రసక్లస్తుని
షిద్ధకరణంతథా । విహితాకరణ శ్చాపివీత్యైహామపరాధకాన్ । మిశ్ర
సర్గంకరోమ్యేవబ్రహ్మణాపరమేష్ఠినా ! ఏవంనుకృతలేశేనశుద్ధసర్గం
కరోమిచ । మనుప్రముఖసర్గోయశ్శుద్ధసర్గోమయేరితః । శుద్ధనత్వమయా
స్సర్వేమద్భక్తినిరతాస్సదా । మమార్చనపరాస్సర్వేమద్ధ్యానపరిబృం
హితాః । నమస్యన్తామహాభాగమహత్మానాజితేన్ద్రియాః । భక్త్యా
పరమయాచైవప్రవత్యావామహామునే । ప్రాప్యంవై కుంఠమాసాద్యన
నిసర్తంతే వ్యయాః । ఏవంసర్వేషుకుర్వత్సు మానవేషుముముక్షుషు
సృష్టిశ్చయోమహానాసీన్నారకీభూస్తృణాప్సతా । ఇతిజ్ఞాత్వామిశ్ర
సర్గాగ్రియతే లీలయామయా” 305 ఎన్దుభగవాన్తానేయరుళిచ్చెయ్
కైయాలే.

౪౯. ఆక, పూహ త్తిన్బడియైయవపాదితారాయ్నిన్టార్ కీర్తి;
అనన్తరమ్, విభవ త్తిన్బడియైవిస్తరేణో వపాదిక్కి-తార్ మేల్.

(విభవమ్, అనన్తమాయ) ఎన్దుతుడక్కి. అతావతు - “విభవో
పితృణానన్తోద్విధై వపరికీర్త్యతే” । గౌణముఖ్యవిభాగేనశాస్త్రేషుచహ
రేర్తునే” 306 ఎన్దుమ్, “ప్రాదుర్భావోద్విధాప్రాక్తోగౌణముఖ్యవిభే

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౮౯

౪౯. మనుష్యత్వమ్, తిర్యక్త్వమ్, స్థావరత్వమౌచ్ఛలే,
గౌణత్వముమ్ ఇచ్చైయాలేవన్దతు, స్వరూపేణవస్తు.

“దత్తః” 307 ఎన్టుజ్జొల్లకిటపడియే, విభవమానతు - పరిగణితు తత్తె
కొట్టప్పొకాతపడియన న్తమాయ్, గౌణముఖ్యముమాకిటభేదత్తాలేయి
రజ్జువ క్తెయాకప్పిరిద్దిరుక్కుమేగె. విభవమానతు - ఇతరసజాతీయ
మాయ్కొట్టొవిర్భవికై. ఇతిల్ గౌణమెన్దతు-అవరమెన్దపడి ; ము
ఖ్యమెన్దతు - శ్రేష్ఠమెన్దపడి. గౌణమానతు. ఆవేశావతారమ్ ; ము
ఖ్యమానతు - సాక్షాదవతారమ్. ఆవేశన్దా స్వరూపా వేశమెన్దమ్,
శక్త్యావేశమెన్దమ్ ద్వివిధమాయురుక్కుమ్. అతిల్ స్వరూపావేశమా
నతు - స్వమూనరూపత్తాలే ఆవేశికై ; అతావతు - పరశురామా
దికళానచేతనరుడై య శరీరజ్జలితేతన్నుడై యవసాధారణ విగ్రహత్తోడే
యావేశితునిటై, శక్త్యావేశమానతు-కార్యకాలత్తి లే విధి?వాదికళా
నచేతనరేవక్కులిలే శక్తిమాత్రత్తాలే స్ఫురితునిటై.

౪౯. ఇని, ముఖ్యవిభవత్తోడుగౌణవిభవత్తుక్కుడ్డొనసామ్యవైవ
మ్యక్తైయరుళిచ్చెయ్కిటార్.

(మనుష్యత్వమ్) ఎన్టుతుడగ్గి. అతావతు - “మదిచ్చయాహి
గౌణత్వంమానుష్యమివచేచ్చయా । సూకరత్వౌచ్చమత్యైత్వం నారసిం
హత్వమేవచ । యథావాదణ్ణకారణ్యే కుబ్జామ్రత్వం మమేచ్చయా
యథావాజి ముఖ్యత్వౌచ్చమమసజ్కల్పతోభవేత్ । సేనావతేమమేచ్చా
తోగౌణత్వన్నచకర్తణా” 308 ఎగిటపడియే, రామకృష్ణత్వాదియా
నమనుష్యత్వమ్, మత్యైకూర్కత్వాదియానతిర్యక్త్వమ్, కుబ్జామ్రత్వ
మాకిటస్థావరత్వమాకిటవివై ఇచ్చైయాలేయానాప్పొలే, ఆవేశరూ
పమానగౌణత్వముమ్ ఇచ్చైయాలేవన్ద తెన్నుమాకారమొక్కుమ్; అప్రా
కృతమాయురున్దుళ్ళసాధారణవిగ్రహత్తోడే వన్దతన్ణేగె.

ఉపాత్తవచనజ్జలిచ్చైయాలేవన్ద తెగిటమాత్రత్తైచ్చొల్లిల్లో
యాకిలుమ్, గౌణత్వమానతు - మనుష్యత్వాదికళోపోలే, అప్రాకృత

५०

తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రపకరణమ్.

౨౦. అతిథి, ఆప్రాకృతవిగ్రహశ్శుమాయ్, ఆజహత్స్వ
భావ విభవశ్శుమాయ్, దీపాదుత్పన్న ప్రదీపమౌభ
లేయిరుక్క-క్కడవతానముఖ్య ప్రాదుర్భావశ్శైల్లా
మ్ ముముక్షుక్క-శుక్కు పాన్యజ్ఞశాయిరుక్కుమ్.

దివ్యసంస్థానత్వైయితరసజాతీయ మాక్కిక్కొగ్గవతరి త తల్లామెయాతే,
స్వరూపేణవత్తనైన్నుమిడముమీసిద్ధమితే,

౧౦. ఇన్నముమ్, ఉపాస్యత్వాను పాస్యత్వకథన ముఖ్యతాముభ
యత్తుక్కు-ముద్దానవిశేష తైదర్శిప్విప్రతాకత్తిః పుశ్యమ్బల్ శ్రీ, ప్రభనుమ్
ముఖ్యవిభవ త్తిను డైయ పుపాస్యత్వజ్ఞై సహేతుకమాక వరుళిచ్చయ్కి
తార్.

(అతిల్) ఎన్ఱుతుడక్కి. అతావతు - ఉభయవిభమానవిభవత్రి
లుమ్ నెత్తుకొంట్లు, “ప్రాదుర్భావాన్తుముఖ్యాదేమదంశత్వాద్విశేష
తః । అజహత్స్వభావ విభవాదివ్యాగప్రాకృతవిగ్రహః । దీపాద్దీపా
ఇవౌత్పన్నా జగతోరక్షణాయతే । అర్చ్యపవహిసేనేశసంస్కృత్య
రణాయతే । ముఖ్యాఉపాస్యాస్సేనేశఅసర్చ్ఛానితరాన్విదుః” 309 ఎ
గిటపడయే, అతియజ్ఞోతియరు నై యజ్ఞునైత్రిజ్ఞప్పిటన్ద తాకైయా
లే, అప్రాకృతవిగ్రహజ్ఞశుమాయ్, “అజ్ఞోపినన్నవ్యయాత్కాభూతానా
మీశ్వరోపినన్” 310 ఎ గైయా లేవిడా లేయిరున్దుభృ అజత్వావ్యయత్వ
సర్వేశ్వరత్వాదియానన్వభావ విభవజ్ఞశైయు డైయు నైయుమాయ్, అ
తవవదీపత్రిల్ నిన్ఱుమ్ ఉత్పన్నమానప్రదీపమ్, స్వకారణమానదీపత్రిను
డై యస్వభావజ్ఞశై యు డైత్రాయిరుక్కుమాపప్పిలే, స్వకారణతుల్య
స్వభావమాయిరుక్కిట ముఖ్యప్రాదుర్భావజ్ఞశైల్లామ్ ముముక్షుకర్
శుక్కుపాన్యజ్ఞశాయిరుక్కుమెగై ,

౫౧. ఆనందరమ్, గాణవిభవ త్రినుడ్యై వసుపాన్యతైనహే
తుకమాకవరుశిచ్చైయ్కితార్.

౫౧. విధిశివపావకవ్యాసజామదగ్నార్జున విత్తేశాది
కళాకిణగౌణప్రాదుర్భావజ్జలెల్లామ్ అహజ్జగర
యుక్తజీవర్క శైయధిస్తిత్తుని త్తైక్కయాలే, ము
ముత్తుక్క-శుక్క-నుపాస్యజ్జళే.

(విధిశివ) ఇత్యాదియాలే, అతావతు - “అనర్చ్యసపివత్సృ
మిప్రాదుర్భావానృథాక్రమమ్ । చతుర్ముఖస్థుభగవాన్సృష్టి కార్యేని
యోజితః । శబర-రాఖ్యోమహాపద్ర స్సంహారేవినియోజితః । మో
హనాఖ్యస్తథాబుద్ధోవ్యాస శ్చైవమహాపుషిః । వేదానాంవ్యసనేత
త్రదేవేనవినియోజితః । అర్జునోఽథనివాంశ్రేష్ఠో జామదగ్న్యోమహాపు
షిః । వసూనాంపావకశ్చాపి విత్తేశ్వరతైశ్చతైవచ । ఏవమాద్యాస్తునే
నేశప్రాదుర్భావైరధిస్థితాః । జీవాత్మానస్సర్వ ఏతేనాం పాస్తిర్వైష్ణ
వీహిసా । ఆవిష్టమాతాస్తేసర్వేశ్వకార్యార్థమమితమ్యతే । అనర్చ్య
స్సర్వస్వవైతేవిరుద్ధత్వాన్మహామతే । అహజ్జగతి యుతాశ్చేమేజీవ
మిశ్రాహ్యధిస్థితాః” 311. ఎగిరివడియే, సృష్టికర్తావాన బ్రహ్మపుష్,
సంహారకర్తాకళానశివపావకర్కళుమ్, వేదజ్జలై వ్యసిత్తవ్యాసనుమ్,
దుష్టక్షత్రియనిరసనమ్బుజ్జీవజమదగ్ని పుత్రనానవరశురామనుమ్, ఆకా
ర్యచింతాసమకాలమేవప్రాదుర్భవంశ్చా పధరగిపురస్తాత్” 312 ఎగిరి
పడియే, చాపధరనాయ్కొణ్ణుజగత్తైరక్షిత్తుకొణ్ణుపోన్ద కార్తవీర్యార్జు
ననుమ్, ఔదార్యప్రధానానవిత్తేశనుమ్, ఆదిశబ్దతాలే శ్రోడికృతరా
నకకుత్స్థముచుకున్ద ప్రభృతికళుమాకిణ. గౌణ ప్రాదుర్భావజ్జలెల్లామ్,
స్వాతస్త్వీయాపమానఅహజ్జగరయుక్తరానజీవర్క శైకార్యార్థమాక
ఆవేశముఖేనా ధిస్థిత్తు నిత్తైక్కయాలే, బుభుక్షుక్కళా యిరుప్పార్
కొణ్ణియ ముముక్షుక్కళుక్కు పాస్యజ్జళన్తైగై. (వ్యాసజామద
గ్నార్జునఎగిరివిడ త్తిల్ అర్జుననెన్దతు - పాణ్ణుపుత్రనానవర్జుననై
యాకపుమామ్ ; అవన్తైయుమావేశావతారమాక ఇతిహాసాదికళితైశ్శా
న్లుకెయాలే.

౧౯౨

తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౫౨, నిత్యోదితశాస్త్రాదితాదిభేదముమ్.

ఇంద్ర గౌణ ప్రాచుర్యావానుసాస్యత్వద్వా “బ్రహ్మ పుద్రాద్జన
వ్యాససహస్ర కరభార్గనాః । కకుత్స్థా త్రేయకపిల బుద్ధాద్యాయేన
మానసః । శక్త్యావేశావతారాస్తువిష్ణోస్తత్కాలవిగ్రహః । అనుసా
స్యాముముక్షూణాంయథేద్దాగ్న్యదిదేవతాః” 313 ఎన్టుమ్ సంహితా
న్తర త్తిలుమ్ శొల్లప్పట్టతిత్తే.

ఉపాత్రవచనశ్శలిల్ బుద్ధమునియైయుమ్ ఆవేశావ తారశ్శలిలే
యొన్టాకచ్చొన్నవితు - “మాపురువిక్కుళ్ళవేడమ్” 314 ఎన్టు స్వేనరూ
పేణవనతరిత్రతాక చొన్ననమ్మాచార్యకళే వచనత్తోడు విరుద్ధము
న్టొవెన్నిల్ ; కల్పభేదత్తాలే యప్పడయుజ్జాయ్య కూడుకైయాలే
విరుద్ధమున్టు.

జామదగ్న్యై స్వరూపావేశావతార మాయరుక్క, శక్త్యావే
శ్శ్శలోడే నహపతిత్తతు - స్వరూపేణా వేశిక్కిటతు శక్తివిశేషత్తాలే
యైకైయాలే యెన్టు నియమిత్తుక్కొళ్ళతు.

౫౨. ఆక, విభవశ్శలిన్టుడైయవాసన్న్యత్తైయుమ్, అతిత్ గౌణము
ఖ్యవిభాగత్తైయుమ్, అన్దగౌణముఖ్యశ్శుక్కుడ్డానవరస్పర విశేషత్తైయు
మరుళిచ్చెయ్ తార్కీత్, అనన్తరమ్, కీత్తోన్నపర పూహాశ్శలిలుమ్
ముఖ్యవిభవశ్శలిలు ముడ్డానల వాన్తరభిదేశళుమ్, అవల్ దీన్టుడైయభు
జాయుధవర్ణాదిభేదశ్శుళ్ళొల్లవేడ్డి యరుక్కచ్చెయ్ లేయుమ్, శొల్లామై
క్కుపేతువై యరుళిచ్చెయ్ కితార్.

(నిత్యోదిత) ఇత్యాదియాలే. నిత్యోదితశాస్త్రాదితాదిభేదమావ
తు - “నిత్యోదితాత్సంబభావతథాశాస్త్రాదితోహరిః” 315 ఇత్యాదియి
ట్టొల్లుకిటపడియే, నిత్యముక్తానుభావ్యరాయ్, నిత్యోదిత సంజ్ఞకరా
యరుక్కిటవరవానుదేవరుమ్, అవర్ పక్కలిల్ నిన్టు ముత్తున్నరాయ్,
నబ్బర్ల గాపూహాకారణమాయ్, శాస్త్రాదిత సంజ్ఞకరాయరుక్కిటపూహ
వానుదేవరుమ్ ముతలనవానుదేవమూర్తియిల్ భేదముమ్, పూహా

తత్వత్రయశాస్త్రాభ్యాసమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౯౩

జాగ్రత్సంజ్ఞాదియాన చాతురాత్మ్యముమ్,
కేశనాదిమూర్త్యంతరముమ్,

జ్ఞో నాలెస్తుమ్, మూఢైస్తుమ్, శాస్త్రజ్ఞుశిలేశ్శాల్లుమ్. “నాలుముఢ్ఠా యిరుక్కమూఢ్ఠై గిఱతు - పూహవాసుదేవ రూపత్తుక్కు పరరూప త్రిత్కాట్టిత్ అనునధేయగుణభేదమిల్లామైయూలే” ఎన్ఠభియు క్కర్ శాల్లుకైయూలే, ఇవర్కీట్ పూహత్రయమెన్ఠరుళిచ్చెయ్తతుక్కుమ్ ఇజ్జుపూహవాసుదేవదత్తాక పరుళిచ్చెయ్తతుక్కుమ్ విరోధమిన్ఠై.

(జాగ్రత్సంజ్ఞాదియాన చాతురాత్మ్యమ్) ఆవతు - శాస్త్రోదితోత్పత్తిశాన్తవనన్తరమ్ “చాతురాత్మ్యమధోవిజ్ఞంకృపయాపరమేష్ఠినః! ఉపాసకానుగ్రహార్థంయగవరశ్చేతికీర్త్యతే । శాన్తాదితాత్ప్రవృత్త్యాచాతురాత్మ్యత్రయంతథా । ఉపాసకానుగ్రహార్థంసేనేశమమతత్వనః! నుషుప్తిస్వప్నసంజ్ఞం యజ్ఞాగ్రత్సంజ్ఞంతథావరమ్ । చాతురాత్మ్యం మహాభాగవచ్చమం పారమేశ్వరమ్” ౩16 ఎన్ఠము, “అద్యోపూహవా మయాప్రోక్తోహ్యపరం త్రితయంత్రణు । ఉపాసకానుగ్రహార్థంస్వప్నాదిపదసంస్థితమ్ । స్వప్నాద్యవస్థాభేదస్తుధ్యాయినాం భేదశాన్తయే । తత్తత్పదస్థతీవానాం తన్నివృత్త్యర్థమేవచ । స్వప్నాద్యవస్థతీవానా మధిష్ఠాతారసవతే । కర్తాత్మనాచ్చసేనేశతత్పదస్థోమమేచ్ఛయా । ఉపాస్యోహంమహాభాగవదభేదప్రయోజనమ్” ౩17 ఎన్ఠ జ్ఞోల్లుగిఱవడియే, ఉపాసకానుగ్రహార్థమాకతో కృపెయాలే వణ్ణినతాయ్, ధ్యాయాకళుడైయ భేదశాన్తియిన్ఠిరుట్టుమ్, తత్తత్పదస్థతీవర్కళుక్కు తన్నివృత్తియిన్ఠిరుట్టుమాయ్, తత్తదవస్థతీవర్కళుక్కు అధిష్ఠాత్మత్వేనతత్పదస్థనాయ్కొండ్లు కర్తవశ్యరానచేత నకుపాస్యనాకైయే పదభేదప్రయోజనముమాయ్కొండ్లు, పూహచతుష్టయ త్రిలుమ్ప్రత్యేకముఢ్ఠాన జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తితురీయసంజ్ఞకమాన నాలువడివైయుముడైయ నాయిరుక్కె.

(కేశనాదిమూర్త్యంతరమ్) ఆవతు - “ఏతదన్తర్గతాస్సత్వేషామ్

౧౮౪ తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

షట్త్రింశద్భేదభిన్నమూన పద్మనాభాదివిభవముమ్,

ర్త్యంతరసమాహ్వయః । కేవలాద్యా ద్వాదశచలలాటాదిగుణిస్థితాః । శరీరరక్షకాస్సర్వేధ్యాయినాం తాపశాంతయే” 318 ఎఱ్ఱమ్, కేశవాద్యంత్రయం తత్రవాసుదేవాద్విభావ్యతే । సజ్జగ్దాచ్యుగోవిందపూర్వంత్రితయమద్భుతమ్ । త్రివిక్రమాద్యంత్రితయం ప్రద్యుమ్నాదుదితంమునే । హృషీకేశాదికం తద్వదనిరుద్ధాన్తహమునే” 319 ఎఱ్ఱమ్, ల్లుఱిటపడియే, లలాటాదికలిలేనిస్తు శరీరరక్షణతైప్పణ్ణానిస్తుకొణ్ణుధ్యా యికళుడైయ తాపశాంతియిన్నెరుట్టాయరుప్పతాయ్, పూహచతుష్టయత్తిలుమోర్ని లేముమ్మాన్తాకపుత్పన్నమాయ్, మూర్త్యంతరసమాహ్వయమాయిరుక్కిట కేశవాదిపూహాంతరమ్.

(షట్త్రింశద్భేదభిన్నమూన పద్మనాభాదివిభవమ్) ఆవతు-“పద్మనాభాదికాస్సర్వేవైభవీయాస్తధైవచ । షట్త్రింశత్పజ్ఞ్యా సజ్జగతాః ప్రాధాన్యేనగణేశ్వరః । షట్త్రింశద్భేదభిన్నాస్తేపద్మనాభాదికాస్సురాః । అనిరుద్ధాత్పముత్పన్నా దీపాద్దీపకవేశ్వరాః” 320 ఎఱ్ఱమ్, దీపాద్దీపాంతరమ్బాలే, అనిరుద్ధాత్పముత్పన్నజ్ఞశాయ్, ప్రధానజ్ఞశాయ్, షట్త్రింశద్భేదతాలే భిన్నజ్ఞశాయరుక్కిట పద్మనాభాద్యవతార విశేషజ్ఞశ్. ఇంద్రపద్మనాభాదికశ్తా, విభవాఃపద్మనాభాద్యాస్త్రింశచ్చనవచైవహి । పద్మనాభోద్గుహోనస్తశ్చక్త్యాత్తామఘసూదనః । విద్యాధిదేవగిరిపిలో విశ్వరూపావిహజ్జమః । క్రోడాత్తాబజబావక్త్రో ధర్మోవాగీశ్వరస్తథా । ఏకాంభోనిధిశాయీచ భగవాన్కమలేశ్వరః । వరాహూసరసిహృషీమూషాహరణస్తథా । శ్రీవతిర్భగవాన్దేవగికాంతాత్తామృతధారకః । రామలక్ష్మణానిమిఘ్నగ్నిపారిజాతహరస్తథా । లోకనాథస్తూతాత్తాదత్తాత్రేయోమహాప్రభుః । స్యగ్రోధశాయీ భగవానేకశృంగతనుస్తథా । దేవోవామనదేహస్తు సర్వవ్యాపీత్రివిక్రమః । నరోనారాయణశ్చైవ హరిగిక్ష్మస్తథైవచ । జ్వలత్పరశుధుగ్రామౌరామశ్చసృశ్చతుర్గతిః । వేదవిద్యగవాన్మల్క్విపాతాళశయిత

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౯౫

ఉపేంద్రాత్రివిక్రమదధిభక్తహయగ్రీవసరనారాయణహరి
కృష్ణ మత్యస్యకూర్త వరాహద్యవతారవిశేషశ్చమ్,

ప్రభుః త్రిశచ్ఛవచైవైతే పద్మనాభాదయోమతాః ॥ ౩౨౧ ॥ ఎఱ్ఱముప్ప
తొన్నతాకఅహిర్బధ్నస్సంహితాదికలిలేశాల్లిబ్బోయ్ కిలుమ్, విష్వ
శేససంహితైయిలేముప్పతాతాక చొల్లియిరుక్కెయాలే, ఇవర్వ
త్రింశద్భేదభిన్నమెస్థతిల్ కుత్తెయిలై. ఇని, అఱ్ఱముప్పతొన్నతిలే
మూత్తై కుత్తెత్తుక్కొళ్ళుకైయిత్తేముళ్ళుత్తు. అవైయావన-కపిలదత్తా
త్రేయ వరశురామరూపమాన ఆవేశావతారశ్చే.

(ఉపేంద్రాత్రివిక్రమదధిభక్త హయగ్రీవసరనారాయణ హరికృ
ష్ణమత్యస్యకూర్త వరాహద్యవతారవిశేషశ్చే). అవన - అవతారకస్తమా
కైయాలే, సర్వావతారశ్చకుక్కుమ్ అనిరుద్ధరేశ్వరణమాక చొల్లిబ్బో
యాకిలుమ్, మున్నెళ్ళొన్న పద్మనాభాదికలిలే సహవతిశ్చశాసవబ్బో
లే పూర్వోత్పన్నవిభవత్తిల్ నిఱ్ఱమ్ విభవాస్తరశ్చాక పుత్పన్నశ్చాస
నై యముణ్ణెన్నుమిడత్తై దర్శిప్పిక్కై ముతలసశిలప్రయోజనత్తైప్పబ్బి,
పూర్వోత్పన్నాద్వైభవీయాత్ ప్రాదుర్భూతామహేశ్వరాః । ప్రాదు
ర్భూవాస్తరాన్విధి తాన్లణేశ్వరముఖ్యతః । ఉపేంద్రాచ్ఛయథామూఖ్యా
త్రివిక్రమతనుర్హరిః । దధిభక్తశ్చచేవేశోదర్శిహస్తోమృతప్రదః । కృష్ణా
చ్ఛమత్యసూపసన్యత్ మత్యాన్తయశిరోయథా । సరోనారాయణ
శ్చైవహరిగకృష్ణస్తథైవచ ॥ ౩౨౨ ॥ ఎఱ్ఱముప్పిరి తైదుత్తుచొల్లిప్పట్టనిన్ద్రీసుక్కు
త్తు డెయాయరున్దు జగద్రతుణమ్మణ్ణుకిఱ పుపేంద్రావతారముమ్, ఎల్లై
నడప్పారైప్పే, లోకత్తై యశస్సుఅఁనిన్దునై నైశ్వర్యత్తైక్కొడుత్తత్రి
విక్రమావతారముమ్, అవనుక్కు ఆమృతప్రదానార్థమాకక్కొడ్డదధిభ
క్తావతారముమ్, వేదప్రదానార్థమాకక్కొడ్డ హయగ్రీవావతారముమ్,
శిష్యాచార్యరూపేణనిన్దు తిరుమన్త్తై వెలియిట్టరుళిన సరనారాయణా
వతారశ్చమ్, అవర్కళోడొక్క ధర్మదేవత్తైవక్కలిలే పిఱన్దులోకర

౧౯౬

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకాశరమ్.

అవత్ శ్రీనుజైయ భుజాయుధవర్ణ కృత్యస్థానాదిభేదజ్ఞ
శుమ్, దురవధరజ్ఞశుమాయ్, గుహ్యతమజ్ఞశుమాయీరు
క్తైర్యాలే శొల్లుకిటిలోమ్.

క్షణమృణ్మణేన హరియుమ్ కృష్ణసుమాన వవతారజ్ఞశుమ్, ప్రళయరక్షణ
మ్, మన్దరాధారత్వమ్, భూమ్యుద్ధరణమాకిటి విజత్ శ్రోడే విద్యాప్ర
దానజ్ఞః పట్టిన మత్స్యకూర్మ వరాహవతారజ్ఞశుమ్, ఆదిశబ్దతాలే-క్రో
డీకృతజ్ఞశాన సరసింహకల్పవతారస్తుతకృమాన్మవెయుమ్.

(అవత్ శ్రీనుజైయభుజాయుధవర్ణ కృత్యస్థానాదిభేదజ్ఞః) అవన-
క్షోల్లప్పట్ట పరవ్యూహ విభవజ్ఞశాకిటవవత్ శ్రీనుజైయ భుజాయు
ధానానియమస్తత్రతత్రేచ్ఛయామమ ! జాగ్రత్సంక్షేచాతురాత్మ్యేత
థాభుజచతుష్టయమ్ । శాన్తోదితాస్తు ద్విభుజా స్వప్నాద్యాగణ
నాయక । ఆదిదేవోజగన్నాథోవానుదేవౌజగత్పతిః । చతుర్భుజశ్శాస్త్రి
మశాన్తపరమేశ్వోమ్నినిష్ఠితః । నిత్యోదితశ్చాస్త్రనురాస్తే ప్రామనిష
ద్గుణః । శాన్తోదితశ్చాస్త్రవపుర్ద్విభుజసిపురుషాకృతిః” 323 ఎన్టుమ్, “కే
శవాద్యాగణాధ్యక్ష మూర్త్యస్తరసమాహ్వయాః । ఉపాసకానాం
సేనేశభుక్తిముక్తిఫలప్రదాః సర్వేచతుర్భుజాక్షే యాగిపద్మశక్తిది
ధారకాః । తత్తచ్చాస్త్రేషుచక్షేయా లాఙ్ఘనాభరణాదయః । చతు
శ్చక్రధరంమాంతుస్తౌత్వాజాంబూనదప్రభమ్ । చతుశ్శక్తిధరందేవంసీ
లజేమూతసన్నిభమ్ । ఇంద్రసిలనిభశ్శాస్త్రిమం చతుర్హస్తైర్గదాధరమ్
చతుర్భుజధనుష్టంతచంద్రభాసదృశద్యుతిమ్ । చతుర్హస్తధరందేవంప
ద్మకిష్కల్కసన్నిభమ్ । ముసలాస్త్రంమహా విష్ణుమరవిందాభమేవచ ।
ఖడ్గపాణిచతుర్హస్తమగ్ని సన్నిభతేజసమ్ । చతుర్వజ్రధరందేవంత
రుణాదిత్యసన్నిభమ్ । పట్టసాయుధహస్తాచ్చపుష్కరీకాభమేవచ । చతు
శ్చిత్తద్గరధరంభుజైర్విద్యుత్సమద్యుతిమ్ । పశ్చాద్యుధధరంమాఙ్ఘనహ
స్రాంశుసమప్రభమ్ । పాశహస్తధరందేవంబాలార్కశతసన్నిభమ్” 324
ఎన్టుమిత్యాదికళాలే శొల్లపుడుకిటి భుజభేదజ్ఞశుమ్, వర్ణభేదజ్ఞశుమ్,

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౯౭

౫౩. అవతారశ్శకు హేతుః.

ఇంద్రపూహభేదవిభవభేదశ్శకుక్కెల్లామ్ ప్రత్యేకముడైన కృత్యభేదశ్శకుమ్, ఆమోదాదిశ్శకుమ్, అయోధ్యా మధురాదిశ్శకుమాయ్ కొఱ్ఱి పూహవిభవశ్శకుమ్, ప్రత్యేకముడైన స్థానభేదశ్శకుమ్, ఆదిశబ్దతాత్రోడికృతశ్శకు భూషణవస్త్రాదిభేదశ్శకుమ్.

(దురవధరశ్శకుమాయ్, గుహ్యతమశ్శకుమాయ్ యిరుక్కయాలే, శొల్లుకిటిలోమ్) ఎన్ఱతు-ఇవై యెల్లాల్జొన్నామురువర్కుబుద్ధిసన్ఱ పుమరితాయ్, అవతారరహస్యశ్శకుక్కెయాలే మిశపుమ్ గుహ్యమాయ్ యిరుక్కయాలే, శొల్లుకిటిమిల్లైయ్.

౫౩. లోక త్రిత్ జన్మశ్శకుమ్ హేతుకర్త మాయ్ న్తోవిరుప్పతు, ఇవనుడైయవవతారశ్శకుమ్ హేతువేతెన్నవరుచిచ్చెయ్ కితార్.

(అవతారశ్శకుమ్ హేతుః) ఎన్ఱ అతావతు- "బహుధా విజయాతే" 325, "బహునిమేవ్యతీతానిజన్తాని" 326, "పరిపిపిన్నాయ్" 327, "ఎన్నిన్ఱయోనియమాయ్ ప్పిటన్దాయ్" 328, "మనిశరుమ్ మల్ ముమ్ ముమ్ దుమాయ్ మాయ్ ప్పిటనివిజన్ద" 329, ఎన్ఱి ప్పడిబహువిధమాకచ్చెల్లప్ప దుకిటివివనుడైయవవతారశ్శకుమ్ హేతునిప్పడియవతరిప్పేమెన్నుమ్ స్వేచ్చెయ్ యిట్టియ హేత్వన్తరమిల్లైయ్. "సంభవామ్యత్త మాయ్ యూ" 330 ఎన్ఱతా నేయరుచిచ్చెయ్ తానితే "ఆత్మమాయయా" ఎన్ఱతు-ఆత్మేచ్చయ్ ఎన్ఱవడి. "మాయావయునంజ్ఞానమ్" 331 ఎన్ఱమాయా శబ్దమ్ జ్ఞానవాచియా కెయాలే, ఇచ్చారూపమానజ్ఞానతైచ్చెల్లుకిటతు. "ఇన్ఱాగృహీతాభిమతోరుడేహః" 332 ఎన్ఱ క్కడవతితే. "ఇయన్ఱెయూహీవైస్థితిరథకిలేచ్చావిహృతయేవిభూతీనామధేయ సురనగతిరశ్చామవతరన్" సజాతీయస్తేషామితితువిభవాభ్యామపిభజసూరీశత్వంపూర్ణోవరగుణగజైస్తాన్తగయసి" 333 ఎన్ఱమ్, "ఏవంస్థితేత్వదువసంశ్రయ

౧౯౮

తత్త్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౫౪. ఫలమ్, సాధుపరిత్రాణాదిత్రయమ్.

కాభ్యుపాయోమూనేనకేన చిదలప్యతినోపలబ్ధమ్ । నోచేదమర్త్య
మనుజాదిసుయోనిషుత్వ మిచ్ఛావిహార విధినానమవాతరిష్యః” ౩౩4
ఎన్టుమ్, అవతారి హేతుఇచ్ఛయెన్నుమిడతై ఆత్మోన్విశదమాకవరు
లిచ్చయితారితే.

౫౪. హేతువితువానాలుమ్, ఇవ్వవతారజ్ఞతే తనక్కు ఫలమే
తెన్నవరులిచ్చయికితార్.

(ఫలమ్ సాధుపరిత్రాణాదిత్రయమ్) ఎన్టు అతావతు-“పరిత్రా
ణాయసాధూనాంవినాశాయ చమష్కృతమ్ । ధర్మసం స్థాపనార్థా
యసమ్భవామియుగేయుగే” ౩౩5 ఎన్టు అవత్తానరులిచ్చయితపడయే, తస్మ
క్కుల్ ప్రేమయుక్తరాయ్. తన్నుడైయవనుభవమొట్టయక్షణకాలముమ్
తెల్లాతేతన్నైకాకాణవేణుమెన్టాతెప్పట్టిరుక్కుమ్ సాధుజనజ్ఞతై తన్ను
డై యరూపచేష్టితావలోకనాలాపనదానముభేనరక్షిక్తై గ్రయమ్, తద్వి
రోధికకానమష్కృత్తుక్కులెనశిష్టితై గ్రయమ్, తన్నుడైయ వారాధన
రూపమాయ్, తీణమామ్యక్కిడక్కిట వైదికిధర్మతై ఆరాధ్యనానతక
స్వరూపతైదర్శిప్పిత్తు స్థాపిక్తై గ్రయమాకట విష్ణుఃస్థమేఫలమేకై గై.
సాధవః ఉక్తలక్షణధర్మశీలా వైష్ణవాగ్రేసరాఃమత్సరమాశ్రయణేప్రవృ
త్తాఃమన్నామకర్మ స్వరూపాణాం వాజ్ఞనసా గోచరతయా మద్దర్శనేన
వినాఆత్మధారణపోషణాదికమలభమానాః త్తణమాత్రకాలంకల్పసహ
స్రంమన్వానాః ప్రశిధిలనర్యగాత్రాభవేయురితి మత్స్వరూపచేష్టితావ
లోకనాలాపనాదిదానేన తేషాం పరిత్రాణాయతద్విపరీతానాం వినాశా
యచతీణస్యవైదికస్య ధర్మస్యమదారాధనరూపస్య ఆరాధ్యస్వరూప
దర్శనేన స్థాపనాయచ, యుగేయుగేనంభవామి - కృతప్రేతాదియుగవి
శేషనియమోపినాస్తీత్యర్థః” ఎన్టితేయన్దశ్లోకత్తుక్కుర్థమ్ భాష్యకా
రరరులిచ్చయితతు. “యేభక్తాభవదేకభోగమనసోనన్యాత్మసంజీవనాస్త
త్సంశ్లేషగతద్విరోధినిధనాద్యర్థంవనాద్రీశ్వర । మధ్యేజ్ఞంయథ వాతర

తత్వప్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౧౯౯

౫౫. పలప్రమాణజ్ఞులిలుమ్ భృగుశాపాదికశాలే పిఱన్దా
నైన్దాయాలే, అవతారజ్ఞుకు- హేతుకర్తృమాక
వేణ్డానౌ వెన్నిల్ ;

౫౬. అవైతన్నిలే శాపమ్ వ్యాజమ్ ; అవతారమైచ్చ
మెన్టుపరిహరి త్తతు.

౫౭. అన్తర్యామిత్యమావతు-అన్తగప్రవిశ్యనియన్తావా
యిరుక్కె.

స్మరసరాద్యాకారదివ్యాకృతిస్తేనైవత్రిదైర్నైశ్చనుకరం స్వప్రాధి
తప్రార్థనమ్” ౩౩6 ఎన్దితేయాన్వోసుమరుళిచ్చెయ్ తతు.

౫౮. అవతారమైచ్చమెన్టుటియాలే, కర్తృనిబద్ధనమాకనినైత్తు
మన్దమతికళే పణ్ణుమ్ ప్రశ్నజ్ఞైయనువదిక్కితార్.

(పలప్రమాణజ్ఞులిలుమ్) ఎన్టుతుడగ్గి, అతావతు - ఇతిహాసపురా
ణయాపమానపలప్రమాణజ్ఞులిలుమ్, “ పతివ్రతాధర్మపరామాతాయేనను
మప్రియాసతుప్రియావిరహితశ్చిరకాలంభవివ్యతి” ౩౩7 ఎన్తాపాప్పిలేయు
ణ్డానభృగుశాపమ్ ముతలానవన్, హాలేపిఱన్దానాకచ్చొల్లుకైయాలే, అవ
తారహేతుఇచ్చెయ్ విక్కేకర్తృమాకవేణ్డానౌ వెన్ గిఱ్ఱిలాకిలాగై.

౫౯. అతుక్కుత్తరమరుళిచ్చెయ్ కిత్తార్.

(అవైతన్నిలే) ఎన్టుతుడగ్గి, అతావతు - “ తపసారాధితోదేవో
హ్యబ్రవీద్భక్తవత్సలః । లోకానాం సంప్రియార్థస్తు శాపంతంగృహ్యము
క్తవాన్” ౩౩8 ఎన్టుడి త్తరశ్రీరామాయణ్తిలుమ్, “ సర్వావరేషు వైవి
ష్ణోర్జననం స్వేచ్ఛయైవతు । జరకాస్త్రుచ్చలేనైవ స్వేచ్ఛయాగమనం
హరేః । ద్విజశాపచ్చలేనైవమవతీర్ణోపిలీలయా” ౩౩9 ఎన్టులైగ్గపురా
ణాదికలిలుమ్ శొల్లుకైయాలే, భృగుశాపాదికశాలే పిఱన్దా నోగిఱవ
వై తన్నిలే, శాపమ్ వ్యాజమాత్రమ్ ; అవతారమిచ్చా గృహీతమెన్టుపరి
హరి త్తతైగై.

౬౦. ఆక, ఇప్పదివిభవత్తైయుపపాది త్తవనన్తరమ్, అన్తర్యామి
త్వత్తైయుపపాదిక్కితార్.

(అన్తర్యామిత్యమావతు) ఎన్టుతుడగ్గి అతావతు - “యత్యానను

౨౦౦

తత్వప్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౫౮. స్వర్గనరకప్రవేశాదిసర్వావస్థైకలిలుమ్ సకలచేత
సర్కుమ్ తు జ్ఞేయాయ్, అవర్కళై విడాతేనిత్కిట
నిలైక్కుమేలే శుభాశ్రయమాన తిరుమేనియోడే
కూడిక్కొంజ్జు అవర్కళుక్కు ధ్యేయనా కైక్కాక
వుమ్, అవర్కళైరక్షైక్కాకవుమ్, బన్ధుభుత
నాయ్కొంజ్జు హృదయకమల త్రిలే యెఱున్దరుళియి
రుక్కుమిరుప్ప.

స్తరోయమయతి" 340 అ స్తగోపవిష్టశ్చస్తాజనానామ్" 341 శాస్తావిష్టర
శేషస్యజగతో యోహృదిస్థితః" 342 ఇత్యాదికలి త్పొల్లుటిపడియే,
చేతనరుదైయపుళ్ళేప్రవేశిత్తు సకలప్రవృత్తికళుక్కుమ్నియన్తానాయిరు
క్కైయన్తర్యామిత్యమావత్కైగ్.

౫౯. ఇతుర్తా ఆర్తావినుళ్ళేతర్ స్వరూపతాలేవ్యాపిత్తునిష్టు
నియమిక్కుమతుమ్, సవిగ్రహనాయ్కొంజ్జు హృదయ త్రిలేవ్యాపి త్తిరు
స్తునియమిక్కుమతు మాన్యొంజ్జుద్వివిధమాయిరుక్కైయాలే, ఉభ
యత్తైయమరుళిచ్చెయ్కితార్.

(స్వర్గనరకప్రవేశాది) ఎఱుతుడణ్ణి. అతావతు - "అన్తర్యామి
స్వరూపశ్చునర్వేపాంబన్ధనత్థిరమ్" 343 ఎఱుతుడణ్ణి "స్వర్గనరకప్రవే
శేపిబన్ధరాత్తాహికేశవః" ఎఱుశాన్నవడియే, పుణ్య నిబన్ధనమాక
స్వర్గతైప్రవేశిక్కైయుమ్, పాపనిబన్ధనమాకనరకతైప్రవేశిక్కైయుమ్
ఉభయనిబన్ధనమాకగర్భతైప్రవేశిక్కైయుమ్ ముతలాన కెల్లావవన్దైక
లిలుమ్, ఎల్లాచ్చేతనరక్కుమ్, ఇరామడమూట్టువారెప్పేలే ఉళ్ళేవ
తిడిడన్దనతైయేపిడత్తునొక్కిక్కొంజ్జుపోదు కైయాలేత్తుజ్ఞేయాయ్, అవ
ర్కళైయెరుక్కాల్మువిడాతే అన్తరాత్తావాయ్ నిత్కిటనిలైక్కు-

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౨౦౧

౫౯. అర్చావతార మావతు - "తమరుకస్తతైర్వసు
వమ్" 344 ఎగిటపడియే, చేతనర్కభిమతమాన
ద్రవ్యత్రిలేవిభవవిశేషశ్చోపాలన్తిక్తే, దేశకాలా
ధికానియమమిల్లాతపడి సన్నిధివణ్ణి, అపరాధశ్చ
తైక్కాణాకగణ్ణి, అర్చకపరతన్త్రమానసమ
స్తవ్యాపారశ్చతైయుముడైయనాయ్కోణ్ణి కో
యిత్కలిలుమ్, గృహశ్చలిలుమ్, ఎఱున్దరునిలు
మనిలై.

మేలే, "అజుష్టమాత్రగిపురుషోజ్యోతిరివాధూమకః" 345 ఎఱుమ్, "నీల
తోయదమధ్యస్థావిద్యుల్లేఖే వభాస్వరా" 346 ఎఱుమ్ మిత్యాదికలిత్పన్సి
కిటపడియే, జ్యోతిరూపమాయ్, శ్యామళమానతన్త్రముట్టక్కిడుమ్మ
డితైమ్మేనేతికమిటికళుకరాలే నీలతోయదత్తై విఱున్దిన విద్యుల్లేఖో
లేయిరుత్తైయాలే, బాహ్యవిషయప్రవణమానమన్తన్త్రయతిల్నిన్ద్రమ్
వల్మిలుత్తుత్తశ్చక్కిలిలే ప్రవణమాక్కిగొంశుమ్మడిశుభాశ్రయమాన
తిరుమేనియోడే యన్దచేతనర్క ధ్యానరుచిపిన్దపాతు ధ్యేయనాకై
కాకళుమ్, బుద్ధ్యాదికళుకునియామకనాయ్కోణ్ణివరకత్తై రక్షిత్తై
కాకళుమ్, నారాయణత్వప్రయుక్తమాన కుడల్మిడకాకలేబద్ధ
భూతనాయ్కోణ్ణి, "పద్మకోశప్రతికాశంహృదయఞ్చవ్యభోముఖమ్"
347 ఎగిట హృదయకమలత్రిలే యెఱున్దరుని యిరుకుమిరుప్పెగై.
అన్తరాత్మతైయెముతల్పొల్లియతుక్కు మేలేనవిగ్రహనాయ్కోణ్ణిహృ
దయకమలత్రిలిరుకుమిరుపై చొల్లిత్తలెక్కట్టిల్మి, విగ్రహయో
గప్రయుక్తమానపరత్వాదికత్తై చొల్లిపరుకిటప్రకరణమాకైయాలే.

౫౯. ఆక, అన్తర్యామిత్వతైయువపాదిత్తారాయ్నిన్దార్కిట్;
అనన్తరమ్, అర్చావతారతైయువపాదిక్కి-తార్.

(అర్చావతారమావతు) ఎఱుతుడక్కి, అలావతు - "తమరుక

౨౦౨ తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౬౦. రుచిజనకత్వముమ్, శుభాశ్రయత్వముమ్, అశేష
లోకశరణ్యత్వముమ్, అనుభావ్యత్వము మెల్లము
ర్చావతార త్రివేపరిపూర్ణమ్.

స్తతేచ్ఛరువమప్యరువద్దానే" 343 ఎట్టు - ఆశ్రితర్ యాతొత్తై త్తనకు-
త్తిరుమేనియాక కోలినాక కళ, అత్తైయేతనకు వడివాకక్కొళ్ళు
మోగిటపడియే, ఆశ్రితరానచేతనర్కు అభిమతమాన స్వర్ణరజతా
దిశిలాపర్యస్తమానవ తేనుమొరుద్రవ్యత్తిలే, అయోధ్యామధురాదిదేశని
యమమెన్నవతినొరాయిరమ్నంవత్సరమ్నూటునంవత్సరమ్ ఎన్టాప్పోలే
యుడైనకాలనియమమెన్న, దశరథవనుదేవాదిక శెన్టాప్పోలేశిలఅధికా
రినియమమెన్న, ఇవల్లై యుడైతాయ్కోణ్ణుసన్నిధిపట్టిన రామకృష్ణా
దివిధవవిశేషజ్ఞశిపోలన్తి క్కే, "భామనికేత నేష్వపిటతీకుడ్డేషు" 349
ఎగిటపడియే, ఒరుదేశనియమమెల్లాతపడియాకవుమ్, అర్చకసుడైయ
వపేటొకాల ముట్టియ తనక్కెన్టొరు కాలనియమ మెల్లాతపడియాక
వుమ్, రుచియుడైయారెల్లార్కుమాకైయాలే. ఇన్నారెన్పతొరు అ
ధికారినియమమెల్లాతపడియాకవుమ్, నన్నిధిపట్టి, "నర్వసహిష్టుః" 400
ఎగిటపడియేసహిష్టువాకైయాలే యవర్కళ శెయ్యుమపరాధజ్ఞై
క్కాణాక్కణ్ణిట్టి, "అర్చకపరాధీనాఖిలాత్తస్థితిః" 401 ఎగిటపడియే,
అర్చకపరతన్త్రమానన్నానాశనాదికభాన సమస్త వ్యాపారజ్ఞతేయు
ముడైయనాయ్ కోణ్ణెట్టున్దరునిఱుమ్ నిలై ఆర్చావతార మావ
తేగై, "ఆర్చాపూజాప్రతిమయోః" 402 ఎగైయాలేఆర్చాశబ్దమ్
ప్రతిమూవాది.

౬౦. ఇవ్వర్చావతార త్రిసుడైయరుచిజనకత్వాదిగుణ పూర్తియై
యరుచిచ్చెయ్కేటార్.

(రుచిజనకత్వముమ్) ఎట్టుతుడజ్జే, అతావతు - శాస్త్రజ్ఞశాల్
తిరుత్తచ్చెన్టాశే విషయాన్తరజ్ఞశిలే మట్టివిముఖరాయ్ప్పొరుమ్ చేతన
కుత్తన్నుడైయ రూపాదార్యగుణజ్ఞశాలే, వైముఖ్యత్తైమాల్లైత్తే.

తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వర ప్రకరణమ్.

౨౦౩

స్వస్వామిభావతైమాతాడికొండ్లు, అజ్ఞరై పోలేయుమ్,
అశక్తరై పోలేయుమ్, అస్వతన్తరై పోలేయుమ్ ఇరు
కొచ్చెయ్ లేయుమ్,

పక్కలిలేరుదియైజనిప్పికైయుమ్, రుదిపిఱన్దవనన్తరమ్, తన్నైభజి
కుమవర్ కళుకు కొండ్లుకుమ్ నెట్టుకుమినితామ్బడిశుభాశ్రయ
మాయిరుక్కైయుమ్, అవ్వళవన్తి కే తన్నై యేడిపాయమాక స్వీకరి
కుమళవిత్, గుణగుణనిరూపణమ్ పల్లాణే నకలలోకజ్జలిలుళ్యవర్కళు
కుమ్ శరణవరణార్హ మాయిరుక్కైయుమ్, ఉపాయమానమాత్రమా
య్ ఒరుదేశవిశేషత్తి లేపోనాల్ అనుభావ్యమామ్బడి యిరుక్కైయున్ది
కే, వెలక్షణ్యత్తిల్ వాళియజ్జిన్దవర్కళుకు “ఎన్నముతనై క్కడ్డక
ల్లళ్ మద్రొన్దిన్దైక్కాణావే” 403 ఎన్నుమ్బడియనుభావ్యమాయిరు
క్కైయుమాకిఱవినై యెల్లామ్ అర్చనతారత్తిలేపరిపూర్ణ మాయిరు
కుమ్మొక్కై “స్వరూపాంప్రతిరూపవిష్టాః ప్రసన్నవదనేక్షణమ్ | కృ
త్వాత్సగిప్రీతికరీంసువర్ణరజతాదిభిః | తామర్చయేత్తాంప్రణమేత్తాం
భజేత్తాంవిదిన్దయేత్ | విశత్వసాన్దోషస్తుతామేన బ్రహ్మరూపి
ణీమ్” 404 ఎన్దుఇవ్వర్చనతారత్తిల్ ఆశ్రితరుకన్దతారుద్రవ్యత్తైత్తనకు
త్తిరుమేనియాకొండ్లు అవర్కళుకు పాస్యనుమాయ్, ప్రాప్యను
మాయిరుకుమ్మిదమ్, శ్రీశౌనకభగవానాలుచ్చొల్లప్పట్టితియే.

౬౦. ఇన్నముమ్ ఇవ్వర్చనతారగుణాధిక్యతైయరుళిచ్చెయ్యా

నిన్దుకొండ్లుఇప్పిబన్దత్తైత్తలై కట్టియరుళుకితార్.

(స్వస్వామిభావతై) ఎన్దుతుడణ్ణి, అరావతు - “స్వత్వమాత్త
నిసజ్ఞాతంస్వామిత్వంబ్రహ్మణిస్థితమ్” 405 ఎఱిగిఱవడియే, చేతనను
కుస్వత్వముమ్ తనకుస్వామిత్వముమ్, వ్యవస్థితమాయిరుక్కై ఇవ్
తన్నుడై మైకళోడొక్కై తన్నైయుమ్ సహపక్షిక్కుమ్బడి స్వామిత్వమివ
న్బక్కలిలుమ్ స్వత్వమేతన్నుకలిలుమాక తన్నిచ్చెయ్యాలేమాతాడి
కొండ్లు, “యస్సర్వజ్ఞస్సర్వవిత్” 406 “పరాస్యశక్తివిధైత్రాయ

౨౦౪

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

అపారకారుణ్యపరవశనాయోగోన్మీసర్వాపేక్షితజ్ఞ
తై యమ్కొడు తరుళుమ్.

పిత్తైలోకాచార్యర్ తిరువడిక భేశరణమ్.

“సత్యే శేకశ్చన” 408 ఎన్టుమ్, “సర్వేశ్వరస్సర్వదృక్సర్వవేత్తా
సమస్తశక్తిపరమేశ్వరాఖ్యః” 409 ఎన్టుజ్జోల్లుకిటపడియే, సర్వజ్ఞ నా
య, సర్వశక్తియాయ్, నిరంకుశస్వతన్త్రినా యిరుక్కిణ తన్నైయ
మైత్తుక్కిణ్ణు, తాకారియముమ్పిఱర్ కారియ ముమఱియమాట్టాతవజ్ఞ
రైప్పోలేయుమ్, తన్నైత్తాకరిక్కి మాట్టాతవశక్తరైప్పోలేయుమ్,
తనక్కెన్ను పైరుముతన్తై యిల్లాత వస్వతన్త్రైరైప్పోలేయు మిరాని
ఱ్చెయ్ తేయుమ్, విముఖైయముట్పడవిడమాట్టాతపడిక రైపురణ్ణు
శేల్లుకిటకారుణ్యమిట్టవధుక్కాయ్కొన్మీసత్వత్రవితరణమ్ ముతలా
కమోక్షదాన పర్యంతమాకయథాధికారమ్ చేతనరుడై య సకలాపేక్షి
తజ్జైయమ్ కొడు తరుళుమ్కొగై.

“అర్చావతారస్సర్వేషాం బాధ్యతాభక్తవత్సలః । స్వత్వమాత్మ
నిసజ్ఞాతంస్వామిత్యంమయిచస్థితమ్” 410 ఎన్టు అర్చావతారమానతు
సర్వకుమ్ బాధ్యమానాయ్, భక్తవత్సలమాయరుక్కుమ్, సత్వమాన
తు - ఆత్మవిస్మక్కులిలుమ్, స్వామిత్యమానతు - ఎన్మక్కులిలుమ్వ్యవ
స్థితమాయరుక్కుమెన్టుమ్, “ఇతివ్యవస్థితేచాపిమమాయంకేశవస్త్వితీ
మమాయంరామఇత్యేవదేవంపరశులాఞ్చనః” 410 ఎన్మిప్పడి శేషిత్యమ్
వ్యవస్థితమాయరుక్కుఱ్చెయ్ తేయుమ్ ఎన్నుడై యకేశవనెన్టుమ్ పరశు
వై యుడై యాళమాకవుడై యదేవనానరామనెన్నుడై యవనెన్టుమ్ “మ
మాయంబామనానామనారసింహకృత్ప్రభుః పరాహవేషోభగవాన్న
హోనారాయణస్తథా” 410 ఎన్మెన్నుడై యవనిద్దవామననానవక్, ప్రభువా
ననరసింహరూపియానవక్, పరాహవేషత్తేయుడై యభగవాన్, అప్పడి
యేనరనారాయణనెన్టుమ్, “తథాకృష్ణశ్చరామశ్చమమాయమితినిర్దిశే
త్ ॥ మద్భాగవతసీభగవాన్మమైవేతిచధీభవత్” 410 ఎన్నుమ్మడియే,

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

౨౦౫

కృష్ణసుమ్ రామను మెన్నుచైయవనెన్ఱుజ్జొల్లానిల్కుమ్ ఎన్నుచైయ
 గ్రామత్తిలిరుక్కిఱభగవా నెన్నుజ్జైయవనెన్నుమ్ మమత్వబుద్ధియున్ఱా
 కానిల్కుమ్, “చిన్తయేచ్ఛజగన్నాథం స్వామిసంపరమార్థతః | అశక్త
 మస్య తస్మాద్భక్త్యజ్ఞాపిజనార్దనమ్ ” ౧ ఎన్ఱు, పరమార్థతాలోజగ
 న్నాథనాయ్ స్వామియాన జనార్దననై అశక్తనాకవుమ్, అన్వతస్త్రి
 నాకవుమ్, రక్తభూతనాకవుమ్, శిన్ధిప్పతుజ్జాయానిల్కుమ్. “తది
 చ్ఛయా మహాతేజా భుక్తేవై భక్తవత్సలః | స్నానంపానం తథా
 యాత్రాంకురు తేవైజగత్పతిః ” ౧ ఎన్ఱు, పెరియతేజస్సెన్ఱుచైయ
 జగత్పతియానవ్ భక్తనుక్కు వత్సలనాయ్కోన్ఱు అనిచిత్తపాత
 ముతుశెన్ఱునిల్కుమ్, అప్పడియే స్నానత్తెయుమ్ పానత్తెయుమ్
 యాత్రెన్ఱెయుమ్ పణ్ణానిల్కుమ్మెన్ఱుమ్, “స్వతస్త్రిస్సజగన్నాథో వ్య
 స్వతస్త్రియథాతథా | సర్వశక్తిర్జగద్ధాతావ్యశక్తశ్చచేష్టతే ” ౧ ఎన్ఱు,
 స్వతస్త్రినాయ్ జగన్నాథనా యిరుక్కుచ్చెయ్తేయుమ్ అవ్ యా
 తోదువడియస్వతస్త్రి, అప్పడియాకానిల్కుమ్. సర్వశక్తియాయ్జగ
 త్తుక్కు స్రీష్టావాయిరుక్కుచ్చెయ్తేయుమ్ అశక్తరైప్పోలే చేష్టియా
 నిల్కుమ్మెన్ఱుమ్, “సర్వాన్కామాన్తథత్సామ్యే ప్యశక్తశ్చవలక్యతే
 అపరాధానభిజ్ఞస్సన్ సదైవకురుతేదయామ్ ” ౧ ఎన్ఱు ఎల్లాక్కామ
 జ్జలైయుమ్ కోడానిన్ఱు, స్వామియాయ్రానిల్కుచ్చెయ్తేయుమ్ అశ
 క్తరైప్పోలే కాణప్పడానిల్కుమ్. అపరాధభగ్గి లటివలనాకానిన్ఱుకో
 న్ఱు ఎప్పోతుమ్ దయైయెన్ఱునిల్కుమ్మెన్ఱుమ్, “అర్చావతారవిషయే
 మయాప్యదేవతస్తథా | ఉక్తాగుణానశక్యన్తే వక్తుంవర్తశ్చైరపి ” ౧
 ఎన్ఱు, అర్చావతారవిషయత్తి లెన్ఱాలుమ్ శురుగ్గచ్చొల్లప్పట్ట వత్తనై.
 గుణజ్ఞభావనై నూరువర్తమేకూడినాలుమ్ శొల్లశక్యజ్ఞశ్చొల్లవెన్ఱుమ్, “ఋ
 తేచమత్ప్రసాదాద్వాస్తవోజ్ఞానాగమేనవా ” ౧ ఎన్ఱెన్నుచైయ ప్ర
 సాదమొడ్డినాలుమ్ స్వతస్సిద్ధమాన జ్ఞానమిల్లాతపోతు శెల్లముడియా
 తెన్ఱుమ్, “ఏవంభక్తుప్రకారోహమాత్మనాంజతతామధః | పూర్వస్త్వా
 దపి పూర్వస్త్వా జ్ఞాయాన్తైచోత్తరోత్తరః ” ౧ ఎన్ఱిప్పడి పర
 పూర్వోదిభక్తుప్రకారనానవా అధర్లపతిక్కిఱ వాత్తాక్కభుక్కు పూ

౨౦౬

తత్వత్రయవ్యాఖ్యానమ్, ఈశ్వరప్రకరణమ్.

ర్వపూర్వ ప్రకారజ్ఞితాట్టిల్ ఉత్తరోత్తర ప్రకారత్తిల్ సౌలభ్య
త్తాలే శ్రేష్ఠనా యరుప్పేనెస్తుమ్, “సౌలభ్యతోజగత్స్వామి సులభో
హ్యుత్తరోత్తరః” ౧ ఎస్తు, జగత్స్వామియాన నాః సౌలభ్యత్తాలే మేలే
మేలేసులభనాయరుప్పనితే ఎస్తుమ్, “సర్వాతిశాయపాద్మణ్యసంస్థితం
మన్త్రబింబయోః మన్త్రీవాచ్యాత్తనానిత్యం బింబేతు కృపయాన్ధితమ్”
౧ఎస్తు, సర్వజ్ఞైయుమ్ అతిశయిష్టతానపాద్మణ్యరూపమానతు-మన్త్ర
బింబజ్ఞలిలేనిఱ్ఱుమ్ మన్త్రీత్తిలేవాచ్యాత్తనాఎస్తు, మ్, నిఱ్ఱుమ్, బింబ
త్తిలే కృపయాలే నిఱ్ఱు-మెస్తు, మిప్పడి అర్చావతార త్తనుడైయగుణా
ధ్యమ్విష్యక్సేససంహితైయిలే సర్వేశ్వరస్త్వన్నాలే యరుళిచ్చయ్యప్ప
ట్టతత్తే. ఆస్తాన్తేగుణరా శివద్వణ పరివాహాత్తనాం జన్తనాం సజ్ఞా
“భామనికేతనేష్వపికుటీ కుష్ణేషురజ్జేశ్వర । అగ్న్యస్సర్వసహిష్టురర్చక
పరాధీనాఖిలాత్తస్థితః । ప్రీణీషేహృదయాలుభి స్తవతతశ్శిలాజ్జళి భూయ
సే” ౨ఎస్తు, అవతారజ్ఞైయరుళిచ్చయితనన న్తర త్తిలేఅర్చావతారవై
భవజ్ఞైసంగ్రహేణ ఒరుళ్లోకత్తాలే యరుళిచ్చయ్ తారిత్తేభట్టర్.

ఆక, ఈశ్వరనుడైయ స్వరూపవై లక్షణ్యత్తైయుమ్, అన్తస్వరూ
పజ్ఞైయుమ్ నిఱ్ఱమృణుత్తుమ్ గుణవై లక్షణ్యజ్ఞైయుమ్, అగ్గుణజ్ఞళిశియా
కవవన్మణుమ్ సృష్ట్యాదివ్యాపారజ్ఞత్తైయుమ్, అప్పడి కారణభూతనాన
వనుడైయ సర్వసమాశ్రయణీయత్వత్తైయుమ్, అవనుడైయ సర్వఫల
ప్రదత్వజ్ఞైయుమ్, కారణత్వాద్యుపయోగియాన విలక్షణవిగ్రహయోగ
త్తైయుమ్, అన్తవిగ్రహవై లక్షణ్యనురూపమాన లక్ష్మీభూమినీళానాయ
కత్వత్తైయుమ్, అన్తవిగ్రహయోగప్రయుక్తమానపరత్వాది పశ్చాప్రకార
త్వత్తైయుమరుళిచ్చయ్తు, ఈశ్వరతత్వజ్ఞైనిగమిత్రారాయర్.

సర్వజ్ఞ జగదాచార్యకృతతత్వత్రయస్వయః । వ్యాఖ్యా
మాఖ్యన్నమస్తజ్జై సౌమ్యజామాతృయోగినే ।

జీయర్ తిరువడిక శేశరణమ్.

ఈ శ్వ ర ప్ర క ర ణ మ్ ము ధ్రి ధ్రి ధ్రి ధ్రి.

